(i)

Ieromonahul Eftimie Athonitul

# ASCEŢI ÎN LUME

(I)

Traducere din limba greacă de Ieroschim. Ştefan Nuţescu SCHITUL LACU sFÂNTUL MUNTE ATHOS

Editura EVANGHELISMOS
Bucureşti - 2009
Traducere din limba greacă după originalul:
«AEKHTEE MEIA ETON KOEMO» A
tEQopovdxov EvGvpiov AyioQEÎTOV
2008
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României EFTIMIE ATHONITUL, ieromonah
Asceţi în lume ieromonah Eftimie Athonitul; trad.: ieroschimonah Ştefan Nuţescu. bucureşti: Evanghelismos, 2009
ISBN 978-973-7812-52-0
I. Nuţescu, Ştefan (trad.)
281.1

Mucenicilor cunoscuţi şi necunoscuţi, pentru a căror jertfă putem astăzi să ne închinăm în libertate Dumnezeului nostru Cel în Treime, un neînsemnat prinos de recunoştinţă.

## Prolog

Pe Cerul cel gândit al Bisericii noastre multe stele prealuminoase, adică Sfinţi cunoscuţi, fac parte din tagma mirenilor. în afară de Mucenici şi de Noi-Mucenici, care în majoritatea lor sunt mireni, există şi mulţi mireni sfinţi[1].

Sfinţenia, aşadar, nu este un privilegiu în exclusivitate al monahilor şi celor sfinţiţi, ci ea este cu putinţă să fie atinsă şi de orice creştin care are credinţă dreaptă şi râvnă pentru nevoinţă.

Dacă vom cerceta istoria Bisericii noastre vom vedea că atunci când prigoanele au încetat, creştinii cei mai înflăcăraţi nu s-au mulţumit cu simpla păzire a poruncilor în lume, ci au ieşit în pustie, căutând mucenicia conştiinţei, rugăciunea cea neîncetată şi desăvârşirea evanghelică. Astfel a luat naştere tagma monahilor.

Felul vieţii lor a constituit un prototip pentru mirenii mai râvnitori. Ei au devenit lumină şi pildă

[1] Spre exemplu: cizmarul din Alexandria, Sfântul Filaret cel Milostiv (1 decembrie), Sfânta Pulheria împărăteasa şi soţul ei, împăratul Marcian (17 februarie) şi atâţia alţi împăraţi şi împărătese bizantine care s-au sfinţit, Sfântul Evdochim (31 iulie), Sfântul Zaharia şi soţia lui Maria (17 noiembrie), Sfânta Tomaida din Alexandria (14 aprilie) şi Sfânta Tomaida cea din Lesvo (3 ianuarie), Sfântul Teosevie Arsinoitul din Cipru (12 octombrie), Sfântul Samson, Primitorul de străini (27 iunie), Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos (28 mai), Sfântul Ioan Rusul (27 mai) şi mulţi alţii.

pentru creştinii care se nevoiau în lume. Astfel s-a format o tradiţie ascetică care a avut ca punct de plecare pe monahii din pustie, tradiţie însufleţită şi întărită de pilda lor de trăire înaltă.

Această tradiţie, adică acest mod ascetic de viaţă, îl transmiteau părinţii copiilor lor într-un chip firesc şi nesilit, prin pilda vieţii lor.

Prin urmare, familia ortodoxă, „Biserica cea de acasă", era păzitoarea, purtătoarea, şcoala acestui mod evanghelic şi ascetic de viaţă. De regulă, în spatele fiecărui Sfânt se află şi o mamă sfântă care l-a alăptat pe fiul[2] ei cu izvoarele ascezei ortodoxe.

Tradiţia constituie în general amintirea poporului, iar din chipurile ei cele mai curate se formează tradiţia ascetică ortodoxă. Aceasta este mlădiţa şi pământul roditor ce a odrăslit flori preafrumoase şi crini prea înmiresmaţi, pe asceţii din lume care, deşi s-au nevoit în mijlocul ispitelor societăţii, au ajuns la mari măsuri duhovniceşti, iar mulţi s-au şi sfinţit. Iar

[2] De pildă Sfânta Marta (4 iulie), mama Cuviosului Simeon cel din Muntele Minunat: „Postea mult şi aprindea multe candele şi tămâia. Se scula la miezul nopţii şi se ruga. în toată viaţa ei nu a lăsat niciodată slujbele necitite. Mergea prima la biserică şi se împărtăşea. Nimeni nu a văzut-o şezând în biserică sau vorbind cu cineva, ci stătea într-un colţ şi vărsa râuri de lacrimi. Cerceta bolnavii, îi hrănea pe cei flămânzi şi însoţea trupurile străinilor care mureau până la mormânt, vărsând mulţime de lacrimi din compătimire. întotdeauna se socotea ultima. Nu se mândrea văzând mulţimi de oameni alergând la fiul ei Simeon şi vindecându-se cu rugăciunea lui. îl ruga pe Dumnezeu să-l păzească şi-l sfătuia pe Sfântul Simeon cu smerenie: „Fiul meu, slăveşte pe Dumnezeu că lucrează prin tine aceste minuni. Tu însă ia aminte la sărăcia ta şi păzeşte-ţi inima cu străşnicie»" (Traducere liberă din Viaţa Cuvioasei Marta subsidia Hagiographica Bollandiana, tomul 32, ed. Paul Vandeven).



această mireasmă a ascezei şi a evlaviei mirenilor ajunge până în zilele noastre, de vreme ce există mulţi astfel de asceţi care şi astăzi, în ciuda tuturor greutăţilor, reuşesc să trăiască o viaţă duhovnicească înaltă, asemenea celei monahiceşti.

Din dragoste şi evlavie faţă de aceste suflete binecuvântate şi din nostalgie faţă de acest duh patristic care stăpânea mai demult, se editează prezenta culegere care constituie primul tom[3] din această colecţie. în prima parte sunt cuprinse biografii ale unor mireni virtuoşi care şi-au petrecut viaţa în asceză, a unei monahii care mai înainte de călugărie a fost căsătorită şi ale unor preoţi de mir, fiindcă şi aceştia au trăit în lume şi au înfruntat aceleaşi ispite.

Lungimea capitolelor diferă din pricina lipsei datelor celor biografiaţi, iar nu este legată de virtutea lor. Biografiile sunt aşezate în ordine cronologică, avându-se în vedere data adormirii lor.

în partea a doua sunt consemnate întâmplări minunate şi pline de învăţături ce dezvăluie nevoinţe, virtuţi şi stări duhovniceşti înalte ale unor asceţi virtuoşi care au trăit în lume. Tot acolo sunt descrise chiar şi intervenţii dumnezeieşti prin care Dumnezeu a povăţuit spre pocăinţă suflete bine-intenţionate, iar pe altele le-a izbăvit din primejdii.

Toţi cei biografiaţi, în afara câtorva din partea a doua, aparţin deja Bisericii biruitoare. Sunt citate şi nume de familie, astfel încât adevărul celor scrise să poată fi verificat. Pe unii dintre ei am avut binecuvântarea să-i cunoaştem şi să ne folosim. Pe ceilalţi

[3] Mai târziu se va edita şi tomul al doilea.



i-au cunoscut martori vrednici de crezare, care le-au şi scris biografia. Ne minunăm de nevoinţa lor şi am luat pildă de la vieţuirea lor înaltă.

Cei biografiaţi au trăit în diferite părţi ale Greciei şi în afara ei, în diferite perioade, începând odată cu ocupaţia otomană până astăzi. Erau de diferite vârste şi categorii sociale (clerici sau mireni, familişti sau călugări în lume) şi fiecare dintre ei avea caracterul său şi nevoinţa lui personală, dar aveau şi unele caracteristici comune. Toţi aceştia aveau o credinţă puternică şi o mare dragoste pentru Hristos. Aceste virtuţi îi îndemnau la păzirea poruncilor dumnezeieşti şi la săvârşirea unor mari nevoinţe ascetice (posturi până la istovire, privegheri în fiecare noapte, metanii şi rugăciuni). Aveau, de asemenea, evlavie şi nu lipseau de la biserică. Erau mult-milostivi, deşi erau foarte săraci. Erau foarte răbdători în ispite şi încercări, iertători atunci când erau nedreptăţiţi, iar în necazuri îl slăveau pe Dumnezeu. Aveau simplitate, smerenie şi nu se preţuiau deloc pe ei înşişi. Credeau că sunt ultimii, că nu ştiu nimic şi că nu fac nimic. De obicei erau neînvăţaţi sau cu puţină ştiinţă de carte. Aveau puţine cunoştinţe, dar multe trăiri.

Au trăit în asceză în adevăratul sens al cuvântului, de aceea putem să-i numim asceţi, dar şi pentru că erau adevăraţi asceţi în sensul mai larg al cuvântului. Asceţi ai răbdării, ai dragostei, ai smeritei-cugetări şi într-un fel oarecare cultivau toate virtuţile. Aveau într-o oarecare măsură dreptatea Drepţilor din Vechiul Testament, cugetarea mucenicească a Sfinţilor Mucenici, trăind mucenicia cea fără de sânge a conştiinţei, răbdarea nemărginită în încercări şi mărturisirea



tăcută şi lucrătoare a Credinţei, mai ales în epoca contemporană a apostaziei, împreună cu râvna pentru asceză a Cuvioşilor Părinţi ai pustiei. Faptele lor, mai mult decât cuvintele lor, propovăduiesc celorlalţi pe Dumnezeu şi împărăţia Lui şi îndeamnă la pocăinţă şi nevoinţă.

Unii, aşa cum se va vedea, s-au învrednicit de harisma străvederii şi a înainte-vederii, potrivit nevoilor

şi împrejurărilor, pe care le cereau situaţia. Alţii, cu rugăciunea lor smerită, dar puternică, făceau minuni. Preoţi simpli, care aveau mult Har, tămăduiau bolnavi şi scoteau demoni din oameni. Unii, în simplitatea şi curăţia lor, s-au învrednicit să vadă lumina necreată, să vadă Sfinţi, pe Maica Domnului şi chiar pe însuşi Hristos.

În sfârşit, alţii au fost cinstiţi după dezgroparea lor cu bună-mireasmă şi cu nestricăciunea trupului lor.

Harismele lor dumnezeieşti nu au nici o legătură cu semnele pe care le fac vrăjitorii şi înşelaţii exorcişti. Altele sunt semnele Harului şi altele cele ale lucrării diavoleşti. Aşa cum spune Domnul, după roadele lor se cunosc. Astfel, asceţii pomeniţi sunt smeriţi şi neiubitori de argint. Ei caută slava lui Dumnezeu şi binele oamenilor. Transmit bucurie, pace, binecuvântare, mângâiere şi nu tulburare, confuzie şi frică. Sunt mari în smerenia lor şi smeriţi în izbânzile lor duhovniceşti. Pentru cei mulţi sunt neînsemnaţi şi dispreţuiţi, dar „Dumnezeu i-a ales pe săracii lumii acesteia, dar bogaţi în credinţă, ca să fie moştenitori ai împărăţiei Sale"[4]. Aceştia sunt pruncii şi cei dispreţuiţi

[4] Iacov 2,5.



ai lumii, stâlpii cei nevăzuţi care sprijină întreaga omenire, lumina şi sarea lumii. Sufletele lor cele pline de simplitate au devenit vase ale Harului şi vistierii ale tuturor bogăţiilor duhovniceşti. în viaţa şi în crezul acestor oameni se arată şi se manifestă toată teologia ortodoxă, toate valorile şi idealurile neamului nostru. Pe chipurile şi în nevoinţa acestor suflete smerite se face arătată Tradiţia noastră ortodoxă, măreţia Credinţei noastre, şi chiar însuşi Hristos, Care lucrează şi vorbeşte prin ei şi îi umple de Har. Deşi au dobândit Harul într-o măsură mare, ei se mărturisesc, se supun şi se lasă povăţuiţi de către preoţi. Aşa vrea Dumnezeu şi aceasta este rânduiala Bisericii noastre.

Pentru noi, izbânzile lor duhovniceşti nu sunt numai minunate şi folositoare, ci ne transmit un alt duh şi o cugetare diferită de a noastră. Noi vrem să câştigăm Raiul, dar să avem şi toate comodităţile acestei vieţi, în timp ce ei aveau pentru Hristos o dragoste foarte mare, care ardea toate cele lumeşti şi păcătoase. Noi vrem să ne mântuim fără jertfe şi cu puţină osteneală, pe când ei le-au jertfit pe toate pentru Hristos, iar unii au ajuns chiar la mucenicie, pe care şi-au dorit-o. în puţine cuvinte, asceţii biografiaţi sunt povăţuitori către împărăţia Cerurilor, ne arată calea către sfinţenie, cale pe care ei înşişi au străbătut-o. Ei ne încredinţează că şi astăzi se poate sfinţi cineva în lume. Hristos are în fiecare vreme aleşii Săi. Din fericire, nici astăzi nu lipsesc astfel de suflete şi datorită acestor Sfinţi lumea încă mai există.

Starea lor duhovnicească a lucrat fără zgomot în mediul lor familial. Având Har şi îndrăzneală înaintea



lui Dumnezeu, cât timp au trăit, au ajutat pe mulţi să se pocăiască şi să creadă în Dumnezeu. Dar şi acum, după adormirea lor, ajută, căci milostivirea lui Dumnezeu este înduplecată de rugăciunile strămoşilor şi îndelung-rabdă pentru pocăinţa şi mântuirea urmaşilor. Dumnezeu S-a milostivit de un popor întreg, cel iudaic, pentru virtutea strămoşului său, David. „Domnul n-a vrut să piardă pe Iuda pentru David, robul Său"[5].

Starea duhovnicească a acestor suflete influenţează chiar şi natura, aşa cum spune Psalmistul: „Prefăcut-a (Domnul) pustiul în iezer de ape, iar pământul fără de apă în izvoare de ape"[6]. Adică pustiul şi pământul fără de apă Dumnezeu îl face roditor, pentru că dă binecuvântarea Sa prin şi pentru oamenii cei buni, în timp ce „pământul cel roditor (îl preface) în pământ sărat, din pricina celor ce locuiesc pe el"[7].

Omul fără credinţă seamănă cu orbul ce orbecăieşte în întuneric. O societate fără valori şi idealuri este un trup neînsufleţit ce se descompune. Astăzi mulţi oameni fără credinţă „sfârşitu-s-au deodată, pierit-au pentru fărădelegile lor"[8]. Societatea noastră, din nefericire, dă semne de descompunere şi de autodistrugere. Care este pricina tuturor relelor? „Pentru că nu este Domnul Dumnezeul meu întru mine, m-au aflat relele acestea"[9]. Mulţi propun diferite terapii, însă

[5] IV Regi 8,19.

[6] Psalmul 106,35.

[7] Psalmul 106,34.

[8] Psalmul 72,19.

[9] Deuteronomul 31,17.



numai o societate nouă cu oameni noi, renăscuţi în Hristos, poate să dăinuiască. Duhul care dă viaţă,

păstrează şi mântuieşte pe om şi neamul nostru, este trăirea în pocăinţă a Credinţei noastre Ortodoxe. Acest adevăr îl dovedesc foarte limpede prin viaţa lor asceţii biografiaţi.

Deşi au trăit în vremuri grele şi au avut de înfruntat războaie, refugieri, ocupaţii, foamete şi prigoniri, au reuşit nu numai să treacă peste toate acestea, ci şi „să trăiască din credinţă". Fiindcă aveau binecuvântarea lui Dumnezeu în viaţa lor, le erau necunoscute cele care caracterizează astăzi societatea noastră: stresul, bolile psihice, narcoticele, divorţurile, avorturile, îngrăşările peste măsură şi dietele, lipsa sensului şi a scopului în viaţă, deznădejdea şi sinuciderea.

Cei biografiaţi nu sunt nişte rămăşiţe ale epocii trecute pline de evlavie, ci sunt icoane însufleţite, curate şi pline de Har ale Prototipului, care ne transmit Harul şi binecuvântarea lui Dumnezeu şi de aceea sunt vrednici de a fi urmaţi.

Mai ales astăzi avem nevoie de astfel de pilde luminoase. Acum, când se plăsmuieşte un alt tip de om, iubitor de sine şi egocentric, faptul de a face cunoscută viaţa lor şi de a-i urma, va ajuta la întărirea tradiţiei ascetice a mirenilor, astfel încât trăind-o, să se întoarcă la frumuseţea noastră primară pe care am primit-o la creaţie şi să zugrăvim din nou pe cel după chip din om, care, din nefericire, se află afundat în patimi şi în îndreptăţirile noastre de oameni trupeşti de astăzi. Aşa să fie!



Părintele Vasilie, Făcătorul de minuni[1]

[1] Datele despre Părintele Vasilie ne-au fost transmise de către nepotul său, domnul Mihail Papadopulos din satul „Sfântul Constantin" din Farsala (Capadocia), aşa cum acesta le-a auzit povestite de Nicolae Kulaxizoglu. De asemenea, date despre Părintele Vasilie a adunat şi părintele Ioan Galanopulos, preotul slujitor al satului Thiriopetras Arideas, de la bătrânii unui sat ai cărui locuitori au venit acolo refugiaţi din Taslikul Capadociei.

În Capadocia cea născătoare de Sfinţi s-a născut şi a adormit preotul Vasilie. Potrivit mărturiilor consătenilor săi, s-a născut în satul Kontzuk sau Goltzuk (Limna), care se află la 65 km nord-nord-vest de Cezareea. De aceea îl şi numeau „Părintele Vasilie Kontziklis", ca să-l deosebească de mulţi alţii care aveau acelaşi nume.

Vasilie Kontziklis a luat-o de soţie pe Sultana din satul Sarmusakli (Hamindie). Au dobândit patru băieţi şi mai multe fete.

Vasilie, înainte de a deveni preot, a trăit pentru un timp împreună cu asceţii care se nevoiau prin părţile



sale, de la care a învăţat să postească cu asprime şi să se roage mult. Acestea le-a păzit şi în slujirea sa preoţească de mai târziu. Având sădită în el înclinaţia către preoţie, a fost hirotonit preot în jurul anului 1830[2] în satul Ţat, care este cel mai nordic dintre satele greceşti din Capadocia şi care se află dincolo de râul Aii. în acest sat trăiau împreună creştini, turci şi armeni. După genocidul armenilor din 1915 şi stabilirea cerchezilor în casele armenilor, creştinii, fiind siliţi, au plecat din sat şi s-au stabilit în satul grecesc turcofon Taslik, aflat la 31 km sud de Ţat.

Părintele Vasilie avea frică de Dumnezeu, evlavie, multă credinţă şi dăruire de sine în îndatoririle sale preoţeşti. A primit de la Dumnezeu darul de a-i vindeca pe cei bolnavi, şi astfel faima sa s-a întins în toată Capadocia. Alergau la el ca să se vindece atât creştini, cât şi turci.

în munţii din vecinătatea Pontului trăia un pustnic sfânt, al cărui nume nu s-a păstrat. Acestuia i s-a arătat într-o noapte îngerul Domnului şi i-a spus: „A venit timpul să te odihneşti de ostenelile nevoinţei tale. Domnul te cheamă lângă El. în Vinerea cea Mare, seara, vei veni în Rai. Să te pregăteşti şi să te împărtăşeşti cu Sfintele Taine trei Duminici la rând!". Pustnicul, după ce s-a încredinţat că într-adevăr fusese îngerul Domnului şi nu o înşelare demonică, a

[2] Se păstrează şi astăzi crucea de argint pe care o purta. în partea de jos a ei se află scris: „Preotul Vasilie anul 1830", iar în centrul ei este reprezentat un porumbel, simbolul Sfântului Duh. Această cruce o folosea şi ca pecete. Cu aceasta îi însemna în chipul Crucii pe bolnavi. Uneori o dădea bolnavilor să o poarte, iar alteori făcea cu ea agheasmă.



făcut ceea ce îi spusese îngerul şi s-a dus la Părintele Vasilie, preotul satului Ţat. I-a povestit cele întâmplate şi i-a cerut Sfânta împărtăşanie. Atunci Părintele Vasilie l-a împărtăşit, după care pustnicul i-a spus că va veni şi Duminica următoare.

Părintele Vasilie, vrând să se încredinţeze de sfinţenia pustnicului, Duminică seara, când acela trebuia să vină, a zăvorât bine uşile şi şi-a slobozit câinii care erau cam sălbatici. De îndată ce s-a înnoptat, a venit sfântul pustnic şi îndată s-au deschis înaintea sa uşile zăvorâte; câinii nu au lătrat şi nici nu s-au mişcat din locul lor.

Părintele Vasilie, care îl aştepta, l-a întrebat cu mirare cum de s-au deschis uşile. Atunci pustnicul i-a răspuns:

pentru noi zăvoarele nu au putere. Să mergem în biserică ca să mă împărtăşeşti.

După ce l-a împărtăşit, Părintele Vasilie l-a întrebat:

sfinte al lui Dumnezeu, spune-mi unde locuieşti, ca să venim şi să săvârşim cele pentru înmormântarea ta?

nu este nevoie, i-a răspuns pustnicul. Leii lui Dumnezeu vor veni să-mi sape mormântul.

ce mâncaţi voi? l-a întrebat Părintele Vasilie.

Dumnezeu ne trimite mană din Cer şi ne hrăneşte.

data viitoare când vei veni, adu-ne şi nouă o bucăţică de mană ca anaforă, ca să avem şi noi binecuvântarea lui Dumnezeu, precum şi o carte din cele pe care le citiţi, ca s-o am ca amintire în această lume înşelătoare.



în Duminica următoare pustnicul cel sfânt a venit din nou, iar Părintele Vasilie l-a împărtăşit pentru ultima oară. înainte de a se despărţi, pustnicul i-a dat din hrana sa spunându-i:

ia această mană! Să mănânci o bucată, iar pe cealaltă să o pui în hambarul tău, ca să ai binecuvântarea lui Dumnezeu, să fie întotdeauna plin de bunătăţi şi să nu lipsească niciodată pâinea din casa ta.

Apoi a scos din traistă o carte legată în piele şi dându-i-o Părintelui Vasilie, i-a spus:

ia această carte[3] şi pe toţi câţi îi vei lega să fie legaţi, iar pe câţi îi vei dezlega, să fie dezlegaţi.

împreună cu această carte, pustnicul i-a dat binecuvântarea sa şi într-un fel oarecare l-a făcut moştenitor al harismelor pe care le primise de la Dumnezeu. De atunci nu s-a mai arătat.

Toate acestea s-au făcut cunoscute în satele creştineşti dimprejur. Mai târziu, l-au chemat pe Părintele Vasilie în satul Taslik, în care se mutaseră deja creştinii din Ţat, ca să liturghisească acolo, iar el a primit. Taslik se găseşte dincolo de râul Aii şi este aşezat la 57,5 km nord-est de Cezareea. în 1924 avea 154 de familii, numărul locuitorilor fiind de 775 de greci ortodocşi ce vorbeau turca.

în Taslik lucrarea Părintelui Vasilie a sporit mult. Mergea acolo unde îl chemau oamenii îndureraţi şi îi ajuta cu harisma pe care o primise de la Dumnezeu.

[3] Este vorba de un Molitfelnic scris în limba karamanlidică (adică în limba turcă cu elemente greceşti) ce se păstrează până astăzi ca odor.



Dimineaţa şi seara făcea slujbă în biserică, iar ziua primea în casa sa oameni îndureraţi şi îi vindeca.

Bani nu primea pentru tămăduirile pe care le făcea. A rămas până la sfârşit sărac şi neiubitor de argint. Pătimea împreună cu cei suferinzi şi de multe ori plângea pentru oamenii nefericiţi. El însuşi suferea de o rană la picior, pe care o îngrijea nora sa Despina. Din pricina acestei răni şchiopăta uşor şi din această cauză unii îl porecleau în turcă Topal-keis, adică „preotul şchiop".

în fiecare an, în timp ce la Taslik ploua, în satele învecinate era multă secetă. Semănăturile şi copacii au început să se usuce, iar animalele să sufere din pricina lipsei de apă. Atunci locuitorii acelei regiuni s-au gândit că numai Părintele Vasilie putea să-i izbăvească. Câţiva dintre ei au mers şi l-au rugat să vină ca să-i ajute. Atunci el a mers împreună cu ei şi a spus mulţimii adunate ce îl aştepta să-l urmeze cu toţii pe o mică colină ca să se roage lui Dumnezeu să trimită mult-dorita ploaie. De îndată ce au ajuns pe acel deal, le-a spus să îngenuncheze cu toţii, iar el a început să citească rugăciuni. Peste puţin timp au început să apară pe cer primii nori, să cadă primele picături, după care a plouat pentru multă vreme.

într-o zi, Părintele Vasilie stătea şi discuta cu nişte bătrâni pe balconul casei sale cu două etaje. La un moment dat le spune:

priviţi către As Punar[4]! Vedeţi un turc călare pe un măgăruş? Este sărac, chinuit, bolnav şi vine la mine ca să-i citesc o rugăciune, fiindcă suferă. Are în

[4] în turcă: fântână albă.

traistă vreo 40 de bani ca să mi-i dea ca răsplată pentru rugăciunea pe care i-o voi citi.

Bătrânii au rămas uimiţi, s-au privit unul pe altu şi au spus:

dacă acestea, Părinte Vasilie, sunt aşa cum le spui şi cunoşti toate acestea, atunci tu eşti Sfânt.

Aşteptau toţi cu nerăbdare venirea turcului. Când a ajuns, acesta i-a salutat pe cei aflaţi acolo printr-o plecăciune până la pământ. Părintele Vasilie i-a răspuns la salut şi l-a întrebat ce voia. Acela i-a spus:

ah, părinte-efendi, vin de departe şi multe suferinţe am. Simt multă durere. Nu pot să dorm nici noaptea, nici ziua. Am venit să-mi citeşti o rugăciune din sfânta carte pe care o ai, poate voi afla tămăduire.

După ce Părintele Vasilie i-a citit o rugăciune, îndată i-au încetat durerile. Acela, din recunoştinţă, a scos din traista sa 40 de bănuţi şi voia să-i dea preotului, căruia neîncetat îi mulţumea.

ce sunt ăştia? L-a întrebat preotul, ca şi cum nu ar fi ştiut nimic.

părinte-efendi, ăştia sunt 40 de bani, plata ta.

bine, fiule, dar cu 40 de bani prinde rugăciunea? Nu ai şi alţi bani la tine?

aman, părinte-efendi, te rog, primeşte-i! Până şi pe ăştia i-am împrumutat de la alţii.

bine, nu te mâhni, căci am glumit. Am vrut să te necăjesc puţin. Păstrează-i! Vino acum să mănânci şi să te odihneşti.

Apoi turcul a plecat tămăduit şi mulţumit, iar Părintele Vasilie i-a dat pâine şi sare pentru copiii săi.



Acest sfânt şi ales liturghisitor al Celui Preaînalt, cu harisma sa făcea ca dreapta noastră Credinţă să fie respectată de cei de alte credinţe. Şi astfel, prin minunile pe care le lucra dumnezeiescul Har, Se slăvea Numele Adevăratului Dumnezeu.

Fiul cel mare al Părintelui Vasilie era logodit cu Sultana Kulaxizoglu, fiica lui Avraam şi a Elenei (părinţii lui Nicolae Kulaxizoglu, cel care a povestit întâmplarea). Sultana avea între podoabele ei de aur şi un colier cu douăzeci de monede de aur de mare valoare. într-o zi a văzut că îi lipseşte acest colier. în acea vreme trăia în aceeaşi casă şi familia unchiului ei, Sava, care avea şi acesta două-trei fete. Atunci au început bănuielile şi fiecare se întreba cine putea fi cel care furase monezile de aur. De aceea, domnea în casă o atmosferă potrivnică. Căutau colierul şi nu reuşeau să-l găsească. în dimineaţa următoare mama Sultanei a mers la Părintele Vasilie ca să-l întrebe ce să facă. L-a găsit citind Vechiul Testament. După ce s-au salutat, Părintele i-a spus:

ia aminte, cuscră, să nu judeci pe nimeni pe nedrept şi astfel să te osândeşti. Comoara pierdută nu o fură nimeni. Noaptea un şoarece a târât colierul ca să-l ducă în culcuşul său, dar nu a putut să-l tragă în întregime. Mergi la casa ta, deschide cufărul şi o să-l găseşti!

Când s-a întors la casa ei, toţi o aşteptau cu nerăbdare. Au ajutat-o să tragă cufărul şi, uimiţi, au văzut cu toţii acel colier în gaura de şoarece care era făcută în peretele de lut. Atunci s-au minunat cu toţii de harisma Părintelui Vasilie.



Altădată au venit doi turci să se vindece. Unul avea la el cinci groşi[5], iar altul un groş. Părintele Vasilie i-a văzut de departe şi din nou le-a spus dinainte bătrânilor satului, care discutau între ei, de ce vin turcii. Când au ajuns la casa sa, turcul care avea cinci groşi era mai îndrăzneţ, fiindcă avea mai mulţi bani, pe când celălalt era mai şovăitor şi mai temător. Părintele Vasilie îi spune acestuia din urmă:

vino înăuntru, nu te ruşina! Şovăi pentru că ai doar un groş, iar prietenul tău cinci?

Când turcii au auzit aceasta, au rămas uimiţi. Apoi i-au spus:

părinte-efendi, multe s-au auzit despre tine, despre cât bine faci lumii, dar pentru prima oară vedem un preot să cunoască gândurile oamenilor şi ce are fiecare în buzunar.

După ce i-a citit fiecăruia rugăciunea potrivită, la sfârşit le-a spus:

acum, mergeţi cu binecuvântarea lui Dumnezeu! De vreme ce aveţi credinţă şi aţi făcut atâta osteneală să veniţi de departe, nu vă temeţi, Dumnezeu vă va tămădui.

Turcii au vrut să-i dea banii, dar Părintele a refuzat să-i ia, spunându-le:

sunteţi oameni săraci. Să cumpăraţi ceva pentru familiile voastre.

Bătrânii satului, care văzuseră toate acestea, i-au spus:

[5] Monedă de argint turcească.



ei, Părinte Vasilie, nu ştim ce să spunem, am rămas uluiţi. Ceva se întâmplă cu tine. Cum de ţi-a dat

Dumnezeu atâtea harisme?

întotdeauna să vă rugaţi lui Dumnezeu cu credinţă şi evlavie, să păziţi poruncile Lui şi El vă va da Harul Său.

în satul Androniki un turc bogat avea un singur copil pe care îl iubea mult, dar care era bolnav. Suferea de o formă gravă de nebunie şi nu ştia ce face. Era foarte agresiv, spărgea tot, făcea pagube şi familia sa nu putea să-l stăpânească. în cele din urmă tatăl său l-a închis într-o cameră, a încuiat uşa şi îi dădea de mâncare printr-o ferestruică. Era atât de sălbatic şi de periculos, încât nimeni nu se putea apropia de el. Tatăl său îl dusese la medici şi la vrăjitori, dar nimeni nu-l putea ajuta.

Auzise despre preotul făcător de minuni şi în deznădejdea sa s-a gândit: „De ce stau, oare, şi aştept? Nu-i mai bine să-mi iau copilul şi să-l duc la Părintele Vasilie la Taslik să-i citească vreo rugăciune şi să se tămăduiască, aşa cum atâţia şi atâţia şi-au găsit vindecarea la acest om sfânt?".

Astfel, a chemat vreo zece tineri voinici care au reuşit să-l lege fedeleş pe copil şi să-l pună pe un măgăruş, legat de samar.

Sătenii din Taslik, văzând această privelişte, s-au adunat din curiozitate la casa Părintelui Vasilie, ca să vadă dacă se va tămădui tânărul. Tatăl copilului a căzut la picioarele preotului plângând şi rugându-l:

părinte-efendi, am acest copil scump care a înnebunit şi pe care nu-l pot stăpâni. Loveşte, sparge



şi toţi se tem de el. Am auzit despre sfinţenia ta şi am venit la tine ca să-l tămăduieşti. Fie-ţi milă de mine şi dăruieşte-i sănătate copilului meu, iar mie bucurie şi eu îţi voi da tot ce doreşti.

linişteşte-te, fiul tău se va face bine, i-a răspuns Părintele.

Când au adus pe copil înaintea lui, Părintele Vasilie şi-a pus epitrahilul şi a început să citească rugăciuni din MolifteInicul pe care i-l dăruise acel pustnic. Apoi l-a însemnat în chipul Sfintei Cruci şi a spus tatălui copilului să-l dezlege, căci acum era liniştit. Părintele l-a prins de mână, l-a ridicat în picioare şi i-a spus:

fiul meu, din această clipă eşti vindecat, nu mai ai nimic. Să fii un copil bun şi cuminte, să-i iubeşti pe părinţii şi pe semenii tăi. Mergi cu binecuvântarea lui Dumnezeu!

Atunci tatăl cel bogat a căzut la picioarele lui mulţumindu-i şi aducându-i multe daruri, pe care, fireşte, Părintele Vasilie nu le-a primit.

Odată au adus din Cezareea un demonizat. Deşi părea liniştit, izbucnea în strigăte şi făcea spume la gură. L-au adus legat şi Părintele Vasilie le-a spus să-l ducă în camera sa. I-a scos pe toţi afară, a încuiat uşa şi a început să citească exorcisme. însă un nepoţel de-al său, în vârstă de vreo patru-cinci ani, s-a ascuns în cameră şi a urmărit tot ce s-a întâmplat, după care le-a povestit celorlalţi. Părintele Vasilie citea exorcismele, poruncind demonilor să plece, şi de fiecare dată când lovea cu piciorul în podea, copilaşul vedea ieşind demonii pe gura demonizatului sub chipul



unor şoareci. Exorcismele au durat mult, iar copilul văzând camera umplându-se de şoareci (care erau demoni), a început să strige:

bunicule, bunicule, casa noastră s-a umplut de şoareci!

nu te teme, copilul meu, ăştia nu sunt şoareci, vor pleca.

După ce Părintele a terminat de citit exorcismele, demonizatul s-a liniştit şi a adormit. Când s-a trezit, i-au dat mâncare şi apă. Şi-a recunoscut rudele şi a început să povestească liniştit ce suferea din partea demonilor. Îi mulţumea lui Dumnezeu că l-a izbăvit de această mucenicie. I-au mulţumit Părintelui Vasilie, i-au sărutat mâna şi au plecat.

Odată, într-o noapte, Părintele Vasilie se întorcea în sat, călare pe cal, de la un prieten al său armean, Hamberaga Ehmaloglu, un om foarte bun din Kemerek. Distanţa dintre Taslik şi Kemerek era de patru ore. Ajungând în locul numit Eitelik, care înseamnă „Gaură bună", a căzut între doi tâlhari, fără ca aceştia să-l cunoască. Când Părintele s-a apropiat, i-a văzut şi a făcut asupra lor semnul Sfintei Cruci. Atunci aceia au înţepenit. Părintele a trecut printre ei, dar după ce s-a depărtat, i s-a făcut milă de ei şi i-a dezlegat de legătura lor.

Tâlharii au început să se întrebe ce se întâmplă şi fiecare povestea celuilalt cum, deşi voia să-l prindă pe călăreţul ce trecea, nu putea să se mişte, căci ceva îl ţinea legat. Atunci s-au gândit că acesta care trecuse nu putea fi altcineva decât Părintele Vasilie din Taslik. Şi-au dat seama de gravitatea păcatului pe

care îl săvârşiseră şi îndată au alergat la Taslik, l-au găsit pe preot şi i-au cerut iertare. Acesta i-a iertat şi le-a dat să mănânce, însă i-a sfătuit să înceteze jafurile şi să trăiască cinstit din munca lor. Tâlharii i-au sărutat mâna şi au plecat, pocăindu-se.

Nenumăratele minuni pe care Dumnezeu le săvârşea prin Părintele Vasilie au ajuns cunoscute în întreaga Capadocie. De aceea mulţi alergau la el să se tămăduiască. Aceasta însă s-a făcut pricină ca unii să-l invidieze, deoarece credeau că el se îmbogăţea, în timp ce el nu primea bani pentru vindecările săvârşite. Au mers la mitropolitul Cezareii şi l-au clevetit spunând că este un mare fachir care face vrăji bolnavilor. Mitropolitul nu a cercetat dacă aceste clevetiri sunt adevărate, ci le-a crezut şi l-a pedepsit pe Părintele Vasilie cu oprirea de la slujbă. Atunci el a încetat să mai liturghisească şi să citească rugăciuni bolnavilor. Biserica satului lor, închinată Sfântului Gheorghe, în Duminici şi sărbători rămânea fără Sfânta Liturghie. Această oprire de slujbă a ţinut trei luni şi a fost dezlegată în felul următor:

în acea vreme în satul vecin, Rumkavak, aflat la 5,5 km de satul Taslik, fusese zidită o biserică nouă, iar episcopul a venit ca s-o sfinţească. Cu această ocazie a cercetat şi satele eparhiei sale. Pe când se afla la Rumkavak, a mers o comisie din Taslik, împreună cu preşedintele Avraam Kiaia şi cu alţi membri, să-l roage pe episcop să dezlege oprirea de la slujbă a Părintelui Vasilie. Episcopul a fost de acord să vină la Taslik şi să cerceteze chestiunea la faţa locului. A venit împreună cu diaconul său călare pe cai, aşa cum



obişnuia, şi s-a oprit la casa lui Hagi-Onimfios, care era cel mai bogat om din sat şi epitrop al bisericii. Episcopul a fost întâmpinat de tot satul, i-au sărutat mâna, dar şi-au arătat şi nemulţumirea lor pentru faptul că îl pedepsise pe Părintele Vasilie. De la această primire Părintele Vasilie lipsea, căci, ca unul ce era pedepsit, evita să se arate lumii. De aceea stătea în casa sa.

în timp ce se făceau cercetările, episcopul a fost înştiinţat că animalul său zăcea la pământ şi gemea, tremura tot şi se primejduia să moară. Au încercat să-l îngrijească, i-au dat să mănânce, au adus medici veterinari, dar starea animalului se înrăutăţea. Episcopul, fiind neliniştit, l-a trimis pe diaconul său să citească o rugăciune, dar calul nu şi-a revenit. Atunci s-a dus însuşi episcopul, i-a citit o rugăciune, dar starea animalului se îndrepta spre mai rău.

Locuitorii din Taslik ştiau că astfel de boli erau tămăduite cu uşurinţă de către Părintele Vasilie. De aceea i-au propus episcopului să-l cheme, dar acesta nu a primit. Atunci i-au spus:

ascultaţi, Prea Sfinţite! De atunci de când acest om a venit aici, nici animalele noastre şi nici oamenii nu au murit de boală. Binecuvântarea lui ne vindecă pe toţi.

Atunci episcopul a primit să fie chemat, dar Părintele Vasilie nu s-a dus, ci a spus:

oare preotul binecuvintează înaintea arhiereului?

Au trimis apoi pe un altul, dar iarăşi a refuzat. Episcopul îl aştepta neliniştit, fiindcă vedea primejdia



care îl aştepta pe calul său. Atunci a mers însuşi Avraam Kiaia ca să-l roage să vină şi astfel să vadă episcopul cu ochii săi că Părintele Vasilie slujeşte lui Dumnezeu, iar nu diavolului, şi aşa să deschidă biserica ce fusese închisă, iar poporul să nu mai stea fără Sfânta Liturghie.

în cele din urmă Părintele Vasilie s-a lăsat convins. A luat Molitfelnicul pustnicului şi s-a dus direct în grajd. Mulţimea aştepta afară neliniştită. Părintele Vasilie a început să citească o rugăciune, iar episcopul, din curiozitate, s-a dus în spatele lui ca să vadă ce rugăciune citeşte. Părintele Vasilie, în timp ce citea rugăciunea, s-a oprit de trei ori şi a însemnat calul cu semnul Sfintei Cruci, atingându-l uşor cu piciorul.

La sfârşit calul a sărit în picioare şi apoi a început să mănânce. Atunci Părintele Vasilie a urat calului însănătoşire, după care a plecat la casa sa. Episcopul, de bucurie, a uitat să-i mulţumească. Când şi-a revenit, a alergat după el şi l-a rugat să-l urmeze. L-a apucat de mână şi l-a dus la casa unde era găzduit, în timp ce lumea aştepta afară. Apoi a ieşit pe balcon împreună cu Părintele Vasilie şi adresându-se poporului, a spus:

fraţilor, rugăciunea pe care a citit-o Părintele Vasilie am citit-o şi eu, a citit-o şi diaconul. Dumnezeu nu a ascultat rugăciunile noastre. Ceva se întâmplă de sunt auzite rugăciunile lui. Aşadar, eu însumi îl voi spovedi acum pe părintele.

Şi după ce i-a scos pe ceilalţi afară, l-a spovedit. Apoi, ieşind afară, a spus poporului ce aştepta:



ascultaţi, iubiţii mei! Acum nu Părintele Vasilie va cere iertare de la mine, ci eu voi cere iertare de la dânsul, fiindcă am dat crezare clevetirilor şi l-am pedepsit cu oprirea de la slujbă. Harisma pe care a primit-

o de la Dumnezeu nimeni nu i-o poate lua.

Apoi i-a citit o rugăciune şi l-a dezlegat de oprirea de la slujbă. în ziua următoare au deschis biserica satului şi au săvârşit cu toţii Sfânta Liturghie.

Acestea sunt doar câteva din multele minuni pe care Părintele Vasilie Capadocianul le-a săvârşit asupra creştinilor şi turcilor.

Potrivit aprecierilor făcute pe baza mărturiilor rudelor sale[6] şi a consătenilor săi ce trăiesc astăzi, a adormit în anul 1900 şi a fost îngropat în satul unde a slujit, Taslik din Capadocia.

Veşnică să-i fie pomenirea! Să avem binecuvântarea lui şi rugăciunile sale să ajute ca să se slujească din nou în Biserica Sfântului Gheorghe din Taslik, care acum este geamie! Amin.

[6] Dintre urmaşii Părintelui Vasilie care au venit în Grecia, unii poartă numele de familie Kontziklis, arătând astfel obârşia Părintelui Vasilie, adică faptul că era din satul Kontzuk sau Goltzuk, iar alţii, socotind mai important faptul că a fost preot, s-au numit Keisoglu, care înseamnă „fiul preotului" (în limba turcă „keis" înseamnă „preot", iar „oglun" înseamnă „fiu"). Mai târziu Keisoglu s-a transformat în Papazoglu şi în Papadopulos („fiu de preot" în limba greacă). Acest nume de familie îl poartă astăzi cei mai mulţi dintre urmaşii săi. Aceştia, împreună cu consătenii lor, s-au împărţit şi trăiesc astăzi în Thiriopetra Arideas şi în satul capadocian „Sfântul Constantin". Ei păstrează cu evlavie povestirile legate de Părintele Vasilie şi au ca odor crucea lui şi Moliftelnicul pe care i l-a dat pustnicul.



Sfântul Ioan, Noul Milostiv

Cel care este cinstit ca Sfânt de către locuitorii din Pont, Părintele Ioan Triandafilidis[7], s-a născut la 10 februarie 1836 în satul Loria (Muzena) din Trapezunda, din părinţi evlavioşi, pe nume Trandafir şi Chiriachi.

Fiindcă nu exista o şcoală în locul său natal, a învăţat slovele de la un om cu carte, în doar şase zile, fiind foarte isteţ.

La vârsta de paisprezece ani a rămas orfan de tată. Pentru aceasta a fost nevoit să se înstrăineze pe

[7] Din păcate puţine sunt datele ce le cunoaştem despre Sfântul Ioan Triandafilidis, Noul Milostiv. S-au păstrat de către nepotul său, Spiridon Triandafilidis, unele însemnări manuscrise în katharevusa (formă a limbii greceşti numită savantă, care a fost folosită oficial de statul grec până în 1976). Spiridon a fost învăţător în Trapezunda şi a adormit în 1942 în Tesalonic. Fiul său, Ioan, le-a dat domnului Klimentidis Panaghiotis, iar acesta ni le-a dat nouă, pentru care îi mulţumim.



ţărmurile Pontului pentru a găsi de lucru. Acolo lucra iarna la o brutărie, iar vara la muncile agricole.

S-a căsătorit la şaptesprezece ani cu o tânără evlavioasă pe nume Elena, cu care a dobândit un fiu şi mai multe fiice.

într-o vară, mergea pe jos spre satul său împreună cu soţia sa. Pe drum au întâlnit trei îngeri care aveau chipuri de oameni. Ioan mergea înaintea soţiei sale, îngerii l-au privit cu atenţie, dar nu i-au vorbit. Apoi au întâlnit-o pe soţia lui şi i-au spus:

sătenii voştri aşteaptă ca Ioan să ajungă preot. Aceasta este voia lui Dumnezeu.

Al doilea i-a spus:

după treizeci de ani vă veţi învrednici să vă închinaţi la Sfintele Locuri.

Iar al treilea i-a spus:

după adormirea lui va fi numărat împreună cu Sfinţii.

Atunci Elena i-a întrebat:

cum de voi, oameni fiind, cunoaşteţi adevărul şi ce se va întâmpla peste treizeci de ani?

noi nu suntem oameni, ci îngeri ai lui Dumnezeu şi am venit să vă înştiinţăm mai înainte, ca Ioan să nu refuze Taina Preoţiei.

să se facă voia lui Dumnezeu, a răspuns ea.

în anul 1870, la vârsta de treizeci şi patru de ani, Ioan a fost chemat la marea vrednicie a Preoţiei, supunându-se astfel voii lui Dumnezeu. în felul acesta s-a împlinit proorocia îngerească şi a fost hirotonit preot de către pururea-pomenitul Mitropolit al Caldeii, Ghervasie. A fost rânduit preot-slujitor în



satul în care s-a născut şi slujea la Biserica „Sfântul Panteleimon", la cea a Născătoarei de Dumnezeu

şi la Mănăstirea Sfântului Gheorghe (Lermuhu şi Zantu).

Deşi era puţin învăţat, totuşi, datorită interesului şi agerimii sale, a învăţat foarte bine rânduiala slujbelor şi cea a rânduielii preoţeşti de la monahii Mănăstirii „Sfântul Gheorghe-Hutura".

Avea darul cuvântului. Cel care vorbea împreună cu el simţea bucurie. Când acesta propovăduia cuvântul lui Dumnezeu, vorbele sale erau pline de dulceaţă şi de Har. Deşi nu studiase, era un propovăduitor iscusit. De aceea îl şi numeau „noul Hrisostom".

Părintele Ioan, după hirotonia sa, s-a dăruit lucrării pastorale, străduindu-se să lucreze virtutea şi să păzească cu acrivie poruncile lui Dumnezeu, mai ales cea a milosteniei.

Deşi nu era prea bogat în cele materiale, îi hrănea pe cei flămânzi, îi îmbrăca pe cei săraci şi orfani şi îi găzduia pe cei străini în casa sa. Pe săracii satului îi ajuta să-şi plătească dările. Pentru binele satului făcea drumuri, poduri şi fântâni.

În 1877, datorită războiului ruso-turc, a venit o foamete mare. Părintele Ioan, bunul păstor, s-a îngrijit să nu lipsească hrana. A început să scrie scrisori prietenilor săi care erau bogaţi şi aşa aduna hrana necesară pe care o împărţea săracilor. Astfel aceştia au fost izbăviţi de chinurile foametei. Virtutea şi binefacerile sale s-au făcut cunoscute în tot ţinutul Pontului, de aceea oamenii îl numeau „Noul Milostiv".

36

Părintele Ioan avea darul de a-i împăca pe oamenii ce aveau vrăjmăşie între ei. Ca un făcător de pace ce era, a devenit judecătorul Sfintei Mitropolii. Când unele persoane sau chiar sate întregi mergeau la mitropolit să le facă dreptate, acesta îi trimitea la Părintele Ioan spunând:

mergeţi la el! El vă va împăca, fiindcă este înţelept. Are grai dulce şi Har dumnezeiesc.

Şi într-adevăr, acesta îi împăca. Veneau învrăjbiţi, cerând răzbunare, şi plecau ca nişte fraţi iubiţi. Era vrăjmaş şi luptător împotriva urii, a răzbunării şi a certurilor, dar prieten şi învăţător al dragostei şi al păcii.

Părintele Ioan avea un nepoţel de la o fiică de-a sa care murise şi îl lăsase orfan. Acest copil, mergând într-o zi la şcoală, a făcut o neorânduială şi învăţătorul l-a bătut cu băţul şi cu picioarele. După câteva zile copilul orfan a murit. Rudele şi tatăl copilului voiau să se răzbune şi să-l omoare pe învăţător. Părintele Ioan însă s-a rugat mult. La tribunal a reuşit să liniştească rudele revoltate şi să-l scoată pe învăţător din închisoare. Ca bunic al copilului orfan, suferea, dar ca ucenic al lui Hristos şi ca un propovăduitor al dragostei, l-a iertat pe învăţător şi l-a scos din temniţă.

În anul 1900, împreună cu preoteasa sa, s-a învrednicit să se închine la Preasfântul Mormânt, la Golgota şi la celelalte Sfinte Locuri. Au rămas acolo şase luni, după care s-au întors în satul lor. Acest pelerinaj al lor a avut loc după treizeci de ani de la arătarea şi proorocia îngerilor.

37

Preoteasa cea bună, Elena, a adormit la 26 iulie 1902, iar Părintele Ioan, după ce a păstorit turma sa cea cuvântătoare timp de treizeci şi trei de ani în chip bineplăcut lui Dumnezeu, a adormit în Domnul la 13 iunie 1903, într-o zi de vineri, şi a fost îngropat în Biserica Sfântului Panteleimon. A plecat încărcat cu faptele sale cele bune care l-au urmat şi a lăsat credincioşilor mângâiere, sprijin şi, ca o comoară preţioasă, Sfintele sale Moaşte.

După îngropare, o noră a Părintelui Ioan a văzut Sfântul Duh în chip de porumbel coborându-Se la mormântul acestuia.

După trei ani, Părintele Ioan s-a arătat în vis unei femei, pe nume Panaghila, şi i-a spus să facă împreună cu fratele ei mutarea Sfintelor sale Moaşte. Aceasta s-a petrecut în ziua de 7 octombrie 1906 în chipul următor: Când au mers la cimitir, l-au văzut pe Părintele Ioan stând deasupra mormântului său şi citind Evanghelia. Chipul său strălucea ca soarele. Când s-au apropiat, i-a îndemnat să sape. Se adunaseră mulţi oameni, care au observat că Panaghila vorbea, dar nu vedeau cu cine şi de aceea o socoteau nebună.

Când au dezgropat Moaştele Părintelui Ioan, au văzut că cele două mâini ale sale erau nestricate. Atunci au plâns de bucurie şi de emoţie, s-au închinat Moaştelor, şi mcredinţându-se astfel de sfinţenia lui, au slăvit pe Dumnezeu.

Acest fapt s-a făcut îndată cunoscut în toată regiunea Caldeii. în fiecare zi veneau la mormânt mulţimi de oameni, sate întregi cu preoţii lor şi chiar

38

ofiţeri turci, ca să se închine Sfintelor Moaşte, aducând Sfântului ca daruri untdelemn şi lumânări. Turcii spuneau:

acest preot-efendi era sfânt încă din viaţă; cu atât mai mult este acum, după moarte. Dacă îi veţi zidi o biserică, vom ajuta şi noi.

S-au petrecut atunci nenumărate minuni. Mulţi bolnavi s-au vindecat. Un tânăr de douăzeci de ani din oraşul Mihailova, aflat lângă Tiflida din Caucaz, care înnebunise, era ţinut legat pentru a nu pricinui rău, atât lui însuşi, cât şi celorlalţi. L-au dus la mulţi doctori, la vrăjitori, la diferite biserici, iar în cele din urmă, fiindcă nu s-a vindecat, l-au închis în spitalul de nebuni din Tiflida. într-o noapte Sfântul Ioan i s-a arătat în vis mamei tânărului, spunându-i să nu plângă, căci fiul ei se va tămădui. I-a mai spus să-i dea să bea apă în care să pună pământ de la mormântul său şi să taie o bucăţică din felonul său, pe care să o ardă şi cu ea să-l tămâieze pe băiat. După ce femeia a făcut aşa cum i-a spus Sfântul, fiul ei s-a tămăduit.

O familie de armeni avea un singur copil de doisprezece ani, care de patru ani îşi pierduse graiul din pricina fricii. Tatăl său era comunist, iar copilul a mers la Universitatea din Tiflida ca să dea examene, dar fără nici un rezultat pozitiv. Mama sa era o creştină credincioasă, care mergea la multe biserici fără să ştie bărbatul ei, dar copilul nu se vindeca. Când a auzit de minunea amintită mai sus, a cerut cu credinţă şi evlavie pământ de la mormântul Sfântului. A amestecat acest pământ cu apă, iar apoi l-a turnat peste copilul ei, care îndată a început să vorbească.

39

Atunci mama copilului a vestit cu multă bucurie soţului ei necredincios minunea care se petrecuse şi a propovăduit credinţa ei creştinească. Atunci şi soţu ei a crezut şi căindu-se, a mulţumit lui Dumnezeu.

Urmaşii Sfântului Ioan au venit în Grecia ca refugiaţi şi au adus împreună cu ei mâna şi Capul Sfântului. Moaştele Sfântului Ioan continuă să săvârşească şi astăzi minuni.

Anastasia, o nepoată a Sfântului, povesteşte:

„în 1930 un medic, care era cunoscutul unei prietene de-a mea din Tesalonic s-a îmbolnăvit. Îi paralizaseră mâinile, iar părinţii lui erau nemângâiaţi, căci era tânăr, având în jur de treizeci şi cinci de ani. L-au dus la mulţi medici şi la multe biserici, dar nicăieri nu şi-a găsit vindecarea. Când a aflat de la prietena mea despre Moaştele bunicului meu, Sfântul Ioan, a cerut să se închine la ele. L-am însemnat în chipul Sfintei Cruci cu mâna Sfântului şi îndată cel bolnav şi-a ridicat mâinile sale paralizate, a luat Sfintele Moaşte şi le-a strâns la pieptul său cu multă credinţă, mulţumind lui Dumnezeu şi Sfântului Ioan pentru vindecare". Sfântul Ioan Triandafilidis este recunoscut ca Sfânt de către Patriarhia Ecumenică şi pomenit în Sinaxarele locale ale ei. Pomenirea lui se săvârşeşte la 13 iunie (ziua adormirii sale) şi la 7 octombrie (ziua mutării Moaştelor sale). Există şi o slujbă a Sfântului scrisă de un imnograf necunoscut. Fostul Mitropolit al Radopolei, Leontie Huturiotis (1844-1926) s-a luptat pentru consfinţirea pomenirii anuale a Sfântului în Caldeea.

40

„Elenamba[8]", înainte-văzătoarea

În satul Kefalohori, care se află în regiunea Niceii din Asia Mică, mai înainte de schimbul de populaţie, trăia o tânără evlavioasă şi binecuvântată, pe nume Elena. Sătenii o numeau Elenamba, adică Elena care avea înţelepciunea şi discernământul unui stareţ şi care vorbea ca un avvă.

Era orfană de ambii părinţi şi lucra ca slujnică în casa unui turc milostiv. Noaptea Elenamba se ruga multe ore. Turcul o auzea cum spunea în rugăciunea ei: „Să iau şi păcatele acestea...". Adică se ruga pentru ceilalţi oameni. Stăpânul ei vedea că vin la ea mulţi oameni care îi cer sfatul şi a înţeles din aceasta că avea un dar deosebit. El însuşi însemna evenimentele

[8] Nume compus din cuvintele „Elena" şi „Avva" (părinte, stareţ). Creştinii din Asia Mică dădeau rar acest nume femeilor care aveau înţelepciune şi evlavie, ca să-şi exprime respectul lor. Aceste date despre Elenamba provin de la monahul aghiorit Th., care este rudă cu ea.

41

şi proorociile ei, căci era convins că Elenamba avea harisma proorociei.

Pe atunci mulţi greci au fost înrolaţi în armata turcă în Trupele de Muncă pentru o perioadă cuprinsă între cinci şi zece ani, cu scopul de a-i exter mina. Femeile mergeau şi o întrebau pe Elenamba dacă bărbaţii lor mai trăiesc sau au fost ucişi. Atunci ea, ca să nu se îndoiască de spusele ei, îl descria mai întâi pe bărbat. De pildă, spunea:

bărbatul tău este înalt, blond şi cu mustaţă.

Adăuga apoi şi alte trăsături, după care îi spunea dacă a murit sau dacă trăieşte sau când se va întoarce.

De asemenea spunea:

va veni vremea când oamenii se vor amesteca (se referea la amestecarea duhovnicească sau la cea dintre diferitele rase umane; astăzi au loc ambele tipuri de amestecare).

Odată a spus rudelor ei:

voi veţi pleca, iar pe mine mă veţi lăsa aici. Veţi veni din nou, dar aceste locuri se vor schimba.

înainte de a muri a cerut să fie îmbrăcată în haine negre, ca o monahie. Toţi locuitorii satului aveau mare evlavie faţă de Elenamba datorită virtuţilor şi harismelor ei. O socoteau sfântă. Multe amănunte din viaţa ei nu s-au păstrat. A adormit la o vârstă mai mică de paisprezece ani, în jurul anului 1920, înainte de schimbul de populaţie, aşa cum ea însăşi proorocise.

Când s-a petrecut schimbul de populaţie, rudele şi consătenii ei au venit în Grecia şi s-au stabilit în regiunea Seres, formând astfel un nou sat cu numele



de Kefalohori. Rudele ei au adus ca binecuvântare hainele ei şi câteva din lucrurile ei personale. în nevoile şi greutăţile lor o cheamă în ajutor, iar ea, având îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu, îi ajută.

în timpul războiului civil, răzvrătiţii (comuniştii) au venit în repetate rânduri să dea foc satului, dar de îndată ce intrau în sat, îşi schimbau intenţia, luau doar alimente şi plecau spunând:

un Sfânt vă apără, căci noi am venit să ardem satul, dar de îndată ce am intrat, ni s-a schimbat dispoziţia lăuntrică.



## Preoteasa Chiriachi Ţituridu

Aceasta s-a născut în 1870 şi s-a căsătorit în 1890 cu Gheorghe Ţituridu, care a fost hirotonit preot şi a slujit în satul lor, Ţopli din Pont. Au dobândit şase fiice şi un fiu, care a murit de mic.

Preoteasa Chiriachi era simplă, foarte evlavioasă şi foarte milostivă. Suferea şi plângea când vedea nefericirea oamenilor. Avea întotdeauna deschisă uşa casei ei, locul în care cei săraci şi flămânzi găseau mâncare şi căldură, iar cei străini, loc de găzduire.

în anul 1903 părintele Gheorghe s-a mutat împreună cu familia sa în satul Atara sau Azanta din regiunea Sohum (Georgia). Era singurul preot din acel ţinut unde trăiau mulţi refugiaţi greci. Liturghisea, boteza, cununa şi citea bolnavilor rugăciuni. în casa sa îşi găseau scăparea zeci de refugiaţi care „nu aveau unde să-şi plece capul". Preoteasa cea milostivă frământa neobosită, gătea şi îi hrănea pe săracii care îşi găseau scăparea la casa lor. îi iubea şi îi mângâia ca pe copiii ei. Pentru că nu încăpeau toţi în mica lor căsuţă, a cerut părintelui Gheorghe să facă o casă de oaspeţi mare. Astfel, putea găzdui acolo până la o sută de persoane.

Evlavioasa preoteasă, în timp ce hrănea atâtea guri flămânde, ea însăşi postea în fiecare zi până la ceasul al nouălea din zi[9]. Până la Vecernie nu mânca şi nu bea nimic. Mergea la biserică, lua anaforă şi apoi mânca. Carne sau alte mâncăruri de frupt nu mânca niciodată, ci doar verdeţuri şi fructe.

Odată, pe când trecea împreună cu părintele Gheorghe pe lângă cimitirul din Suhum, a cerut ca atunci când va muri să fie îngropată acolo. Preotul s-a mirat, fiindcă era tânără, având în jur de patruzeci de ani.



Peste câteva zile s-a îmbolnăvit şi a murit. Atunci au îngropat-o în acel cimitir, potrivit dorinţei ei.

[9] Ora 3 după-amiaza.



La şapte ani de la adormirea ei s-a arătat părintelui Gheorghe în vis şi i-a spus: „Şapte ani de zile nu te-ai îndurat de mine, ci m-ai lăsat sub pământ. Să vii să mă scoţi". Acest vis l-a avut în repetate rânduri. Un monah de la Mănăstirea Nova fon din Tranda vedea în fiecare seară o lumină pogorându-se pe mormântul ei şi auzea o voce spunându-i: „Să vii la mormântul meu ca să mă scoţi de acolo!".

într-adevăr, s-a săvârşit mutarea Moaştelor ei şi atunci au văzut cu toţii osemintele ei curate, iar sub ele se afla apă. O bună mireasmă a umplut locul acela şi cu uimire au observat că mâna cea dreaptă, pe care purta verigheta, urechea şi inima ei erau nestricate, iar celelalte oseminte erau galbene ca ceara.

Mâna şi inima le-a luat călugărul din Tranda, pe când celelalte oseminte ale ei se păstrează la Sankt-Petersburg.



## Părintele Ilie Diamantidis, Izvorâtorul de Mir

Părintele Ilie Diamantidis[10] s-a născut în 1880 în satul Hurmikiando din Surmenia Pontului, aflat la o distanţă de opt ore de mers cu corabia de la Trapezunda.

Părinţii săi, Panaghiotis şi Athena, erau săraci, dar cu frică de Dumnezeu. Au dobândit trei copii: Constantin, Gheorghe şi Ilie. în 1888, după ce şi-a întărit copiii în credinţă, Athena a adormit. Panaghiotis s-a căsătorit din nou şi a luat de soţie o femeie rea, Candina. Aceasta se purta urât cu micuţul Ilie şi-l chinuia. Abia mai târziu, Părintele Ilie a povestit cu

[10] Datele care compun scurta biografie a Părintelui Ilie provin din povestirile fiicei sale, Caliopia (Kalis), şi ale nepoatelor sale Maria şi Olga (fiice ale Caliopiei). Datorăm mulţumiri şi domnilor Klimentidis Panaghiotis şi Piliţidis Mihail, strănepot al Părintelui Ilie, care şi ei la rândul lor au consemnat unele povestiri. Cuviosul Paisie Aghioritul, după ce a citit biografia sa, a făcut unele observaţii şi a accentuat că Părintele Ilie a primit Harul dumnezeiesc încă de mic, fiindcă a răbdat cu lipsă de răutate chinurile mamei sale vitrege.



lacrimi în ochi aceste chinuri unei orfane pentru a o întări sufleteşte.

Mama sa vitregă îl atârna cu capul în jos de un copac şi urmărea nepăsătoare suferinţa lui, în timp ce acesta o ruga cu lacrimi să îl dezlege. Alteori îl dezbrăca şi cu un mănunchi de urzici îl lovea peste părţile sale cele ascunse. Alteori le lega cu o sfoară, provocându-i dureri nesuferite nu numai din pricina legăturii, ci şi din pricina neputinţei de a urina. îi dădea foc la haine şi copilul alerga speriat ca să stingă focul. Toată ziua îl lăsa flămând dându-i doar puţină pâine uscată. Acesta era începutul marii sale înfrânări, pe care a păzit-o în toată viaţa sa. îl trimitea să pască miei şi îl ameninţa cu chinurile, dacă animalele făceau vreo pagubă. Seara, când copilul se întorcea acasă, tatăl său îl întreba dacă a mâncat ceva, iar mama vitregă răspundea în locul lui: „L-am hrănit, l-am hrănit...".

în ciuda tuturor acestor suferinţe, niciodată nu s-a plâns, ci a împlinit cuvântul Scripturii: „ruşinea mamei tale să n-o descoperi!"[11]. Datorită tuturor acestor suferinţe pe care le-a răbdat fără să ţină minte răul, a primit încă de mic Har îmbelşugat.

Mai târziu, când a murit tatăl său, mama cea vitregă, care deja îmbătrânise, se temea ca nu cumva Ilie să se răzbune pentru toate câte i le făcuse. Acesta însă o liniştea spunând:

nu te teme, mamă, te voi îngriji bine.

Candina a rămas bolnavă la pat şi Ilie nu a lăsat pe nimeni să o îngrijească. El însuşi o hrănea cu multă

[11] Levitic 18,7.



dragoste, o spăla, îi aducea de toate. în loc de fiere şi de oţet îi răsplătea cu mană şi cu apă. Ea îi spunea mereu cu zdrobire:

ilie, te-am chinuit mult... Multe rele ţi-am făcut... Iartă-mă, copilul meu!

Iar el îi răspundea fără de răutate:

nu te mâhni, mamă, eşti iertată.

Din pricina sărăciei, Ilie nu a mers la şcoală şi nu a învăţat carte. Până la vârsta de şaptesprezece ani a lucrat ca tinichigiu în Platana din Trapezunda, la un văr de-al său, Petru Diamantidis.

În 1897 fratele său mai mare, Constantin, împreună cu mama sa vitregă insistau să-l căsătorească cu o fată de treizeci de ani, care însă se trăgea dintr-o familie înstărită. Dar fiindcă Ilie nu voia aceasta, în noaptea nunţii a plecat şi din munţii Hoterando a ajuns în satul Karakatzi. A mers la părinţii unei fete tinere şi sărace, pe nume Sotira, pe care o îndrăgea şi şi-o dorea de soţie. Cu binecuvântarea părinţilor ei, Constantin şi Elena, s-a căsătorit cu Sotira Gherontidu.

La început a trăit cu femeia sa în multă sărăcie. Lucra la brutăria lui Panaghiotis Hatzilia. Acesta văzând că Ilie lucrează cinstit şi cu sârguinţă, i-a dat brutăria sa. Dar şi Dumnezeu îl binecuvânta şi câştiga mult. Atunci a cumpărat o casă mare în Karakatzi la Han, care a devenit casă de găzduire pentru străini şi săraci. îi ajuta în ascuns pe cei înfometaţi. în acest scop se folosea de turcoaice pentru a se ascunde, ca să se creadă că turcii fac milosteniile. Le plătea pentru a transporta noaptea alimente la casele care aveau nevoie, poruncindu-le să nu-l vădească. Unei văduve



cu patru copii îi trimitea făină printr-o turcoaică care o ajuta şi la frământat.

Ilie a dobândit împreună cu Sotira şase fete. Pe Agapia, care s-a căsătorit, iar după văduvia ei s-a făcut

monahie cu numele de Maria în Mănăstirea Kouma din Sohoum, pe Vasiliki, pe Elena, pe Caliopia (Kali), pe Atena şi pe Olga.

Ilie era un om pricopsit care îl iubea mult pe Dumnezeu. Se mâhnea însă pentru faptul că nu ştia carte. Odată însă i s-a arătat în vis un înger care a început să-l înveţe carte, muzică psaltică şi pictură. în fiecare noapte îl vedea în vis şi au continuat lecţiile până când Ilie a învăţat să citească, să scrie bine, să cânte şi să picteze. Duminica cânta în Biserica Cinstitei Cruci din satul Ţita (Surmenon). Avea o voce deosebit de frumoasă şi cânta cu evlavie, aşa cum învăţase de la înger. Având dragoste şi râvnă pentru rugăciune, se scula întotdeauna devreme pentru a se ruga.

în 1918 viaţa lor, ca de altfel a tuturor grecilor din Pont, a devenit de nesuferit din pricina silniciilor făcute de turci. În ziua de Bobotează, în timpul sfinţirii apei, turcii au înconjurat biserica satului, dar armata armeană i-a risipit îndată. De aceea multe familii au plecat în această zi spre Rusia. Printre acestea se afla şi familia lui Ilie. El a plecat mai târziu, călătorind timp de cincisprezece zile prin zăpadă.

La Vatum, în satul Mahmutia, era stabilită fiica lui, Agapia, împreună cu soţul ei Avraam, care era foarte bogat. Avraam a cumpărat pentru socrul său o suprafaţă mare de pământ pe munte şi acolo Ilie şi-a zidit singur o casă. A continuat să lucreze ca brutar,

dar şi să-i ajute pe săraci. Îi silea pe străini să intre în casa sa pentru a putea fi găzduiţi. O trimitea pe fiica sa Kali la răscrucile drumurilor cu o hârtie pe care era scrisă adresa sa, pentru a o da străinilor şi a-i îndemna să vină să fie găzduiţi în casa sa. Plângea de bucurie atunci când veneau la el cerşetori, refugiaţi şi săraci. în fiecare seară găzduia între cinci şi zece oameni. îi punea pe copiii săi să le spele picioarele şi hainele, iar apoi îi conduceau la camera de oaspeţi, pe care o avea pregătită special pentru găzduirea săracilor. El însuşi le slujea şi îi îndemna să mănânce spunându-le:

mâncaţi, beţi, nu vă ruşinaţi!

El mânca ultimul. Pentru cei bolnavi avea o cameră separată.

Pentru câţiva ani a găzduit doi fraţi monahi, Pahomie şi Ioan, care erau îmbrăcaţi în haine civile de frica comuniştilor atei şi se nevoiau pe o stâncă din Sohum. Dintre aceştia Ioan a adormit mai târziu în Pont, iar Pahomie în Sfântul Munte.

Buna sa soţie îl ajuta la primirea străinilor şi se silea să-l întreacă în săvârşirea milosteniei. Se interesau cine era mai nevoiaş, iar noaptea îi trimiteau saci cu făină, brânză, fructe. Trimiteau alimente văduvelor şi orfanilor, în temniţe, orfelinate şi azile de bătrâni.

într-o noapte, o fată orfană, pe nume Avgula, pe care au crescut-o în casa lor, a văzut-o pe Sotira ieşind pe ascuns din casă şi a întrebat-o unde se duce la asemenea oră.

linişteşte-te, i-a răspuns ea, mă duc să mulg vacile.

La ora asta? A întrebat-o iarăşi Avgula.

voi duce laptele la temniţe.

în afară de Avgula a crescut şi a măritat şi o altă fată orfană, Elpiniki.

Într-o noapte Ilie l-a văzut în vis pe sfântul Gheorghe, care i-a poruncit să zidească lângă casa sa o biserică închinată lui. I-a arătat până şi locul unde trebuia să-i pună icoana sa, precum şi alte icoane. Totodată i-a făgăduit că îl va ajuta şi că va ajunge să săvârşească minuni.

într-o zi, pe când Ilie săpa pe ogorul său cu hârleţul, acesta s-a înţepenit în pământ şi nu mai ieşea. A săpat atunci în jurul lui cu dalta şi cu ciocanul şi a găsit un zid al bisericii vechi. După ce a săpat cu atenţie, au ieşit la iveală trei ziduri ale bisericii, iar pe unul dintre ele se păstra încă destul de bine o frescă a Sfântului Gheorghe.

Biserica a făcut-o din lemn şi a acoperit-o cu paie. Din afară semăna cu o şură de paie. A făcut-o în felul acesta ca să nu dea de bănuit comuniştilor. Icoanele le-a pictat el însuşi şi le-a aşezat aşa cum voia Sfântul Gheorghe. Fiica sa, Agapia, care era monahie în ascuns, îngrijea de biserică. Ilie i-a poruncit să păstreze nestinsă candela Sfântului Gheorghe. Când aceasta era gata să se stingă, se auzea un zgomot caracteristic şi atunci mergea să-i pună untdelemn şi să cureţe fitilul. Prezenţa Sfântului Gheorghe o simţeau în diferite chipuri. Când venea Sfântul, auzeau tropăit de cal şi vedeau urmele copitelor pe drumul de pământ.

Ilie se nevoia mult şi de aceea pilda sa îi îndemna şi pe alţii. Se trezea la ora 3 noaptea şi până dimineaţă

se ruga. Se silea mult pe sine în rugăciune. Se ruga cu metania şi lacrimile sale curgeau şiroaie. Dacă vreodată se întâmpla să nu se trezească, Sfântul Gheorghe venea la el şi îl scutura zicându-i:

scoală-te, căci e târziu!

El însuşi îşi deştepta întreaga familie pentru a se ruga, în timp ce pe orfana Avgula o trezea la 3,30 cu o voce blândă.

într-o zi Ilie s-a dus la preotul satului şi i-a spus despre biserica pe care o descoperise. Acesta era bătrân şi de frica comuniştilor atei nu purta reverendă. L-a îndemnat însă pe Ilie să primească a fi hirotonit preot ca să-i poată boteza şi împărtăşi pe creştini. Atunci el a primit şi a fost hirotonit preot de către episcopul din Vatum. Purta un veşmânt preoţesc pe care îl moştenise de la un unchi de-al său, preotul Gheorghe, şi liturghisea pe ascuns în Biserica Sfântului Gheorghe şi în alte bisericuţe.

Când credincioşii au aflat că există preot în sat, au mers să participe la Sfânta Liturghie în Biserica Sfântului Gheorghe. însă turcii din acele părţi au aflat despre aceasta şi au anunţat la Poliţie, care a început să facă cercetări. Dar Părintele Ilie era înştiinţat întotdeauna de către oameni buni şi astfel, înainte de a veni Poliţia, credincioşii se împrăştiau şi se prefăceau că adună lemne sau că fac altă treabă. Părintele Ilie mărturisea cu îndrăzneală că este creştin, iar ceilalţi spuneau la Poliţie că sunt lucrătorii lui. La fiecare investigaţie a poliţiştilor, aceştia îl arestau, îl judecau, îl închideau în temniţă, îl băteau şi îl lăsau flămând. A răbdat multe chinuri, care însă nu l-au îngenuncheat,



ci a rămas un mărturisitor statornic. Când ieşea din închisoare, deşi încă mai suferea de pe urma chinurilor, mergea pe ascuns în fiecare noapte în bisericuţa sa şi împreună cu credincioşii săvârşea Sfânta Liturghie.

Era foarte nevoitor şi mânca puţin. De obicei mâncarea sa era puţin orez fiert sau câteva nuci sau puţină varză fiartă. Spre sfârşitul vieţii sale bea ceai cu posmag. Postea întotdeauna primele trei zile din Postul Mare, iar seara mânca doar trei alune. Postea cu asprime în toate posturile. Adeseori avea hemoragie gastrică şi era foarte slab. I-a învăţat şi pe copiii săi să postească încă de mici.

Ziua lucra pe ogorul său. Cultiva verdeţuri şi multe feluri de pomi fructiferi, chiar şi ceaiuri.

Părintele Ilie avea ca binecuvântare mâna dreaptă a Părintelui Ioan Triandafilidis care se sfinţise. De asemenea, o egumenă de la Sohum i-a dăruit inima şi degetul mic al unei copile, pe nume Maria, care, după dezgroparea ei, au fost găsite nestricate. Această fetiţă se trăgea din Santa Pontului. Părinţii ei erau foarte bogaţi, dar exagerat de iubitori de argint şi de nemilostivi. După ce mama ei a adormit, noua ei mamă, cea vitregă, a început s-o chinuiască pe Maria şi s-o lase flămândă. Aceasta însă împărţea noaptea pe ascuns săracilor şi femeilor însărcinate multe bunuri materiale. Dădea chiar şi puţina ei pâine săracilor, iar ea rămânea flămândă. A adormit la vârsta de doisprezece ani şi la dezgroparea ei au fost găsite nestricate mâna cea dreaptă şi inima, care era scăldată în mir. înainte de a o dezgropa, oamenii vedeau în fiecare



noapte o lumină care cobora şi se urca la Ceruri. Aceasta i-a îndemnat să o dezgroape. La dezgro pare mormântul ei a răspândit bună mireasmă şi a fost găsit plin de mir.

Sfântul Gheorghe, aşa cum făgăduise, i-a dat Părintelui Ilie harisma de a vindeca bolnavi. Le citea Evanghelia, îi însemna cu semnul Sfintei Cruci şi le dădea să sărute Moaştele Sfântului Ioan, Noul Milostiv, şi ale mariei.

îi însemna în chipul Crucii chiar şi pe turci şi pe armeni, iar aceştia se vindecau. Despre cineva a spus că va veni de departe, dar nu se va vindeca, fiindcă nu vine cu credinţă. Aceasta i-a descoperit-o Sfântul Gheorghe şi aşa s-a întâmplat.

Un copil orfan, Constantin din Crimeea, suferea de epilepsie. Părintele Ilie l-a vindecat, iar fata lui, Agapia, l-a cununat.

într-o zi Sfântul Gheorghe i-a arătat pe munte nişte flori care semănau cu margaretele. Erau de două culori: albe şi galbene. I-a spus să le fiarbă separat. I-a mai spus ca pe cele albe, după ce le va fierbe, să le dea bărbaţilor care nu puteau face copii, iar zeama de la cele galbene să o dea femeilor. Dar fiindcă s-a temut ca nu cumva această descoperire să fie de la ispititorul, ca să-i otrăvească pe oameni, a băut mai întâi el însuşi şi, după ce a văzut că nu pătimeşte nimic, a dat şi celor care nu puteau avea copii. Aceştia dobândeau apoi copii pe care îi boteza însuşi Părintele Ilie.

Nepoata Părintelui Ilie, Maria, fiica Caliopiei, care trăieşte încă, îşi aminteşte următoarea întâmplare:

„Odată ne aflam pe câmp şi săpam. Deodată s-a auzit pe drum gălăgie, iar câinii au început să latre. Noi nu vedeam nimic, fiindcă era pădurea la mijloc. Părintele Ilie a spus:

ceva se întâmplă...

Ne-a poruncit apoi să intrăm în casă, iar el a rămas afară. După puţin timp au apărut doi călăreţi care l-au întrebat indignaţi:

— Cine era călăreţul cu calul alb care ne-a împiedicat atâta timp să venim? Unde este, ca să-l omorâm?

Bunicul le-a spus să rămână să se odihnească şi le-a dat să mănânce. Apoi i-a întrebat dacă îl vor recunoaşte pe călăreţ, în cazul în care li-l va arăta, iar ei i-au răspuns că da. Atunci le-a adus icoana Sfântului Gheorghe şi ei l-au recunoscut pe călăreţul care îi împiedica. S-au cutremurat când au văzut aceasta şi s-au botezat".

Un turc, pe nume Husein, trăia în casa fiicei sale din Mahmutia. Alături de ei trăia un şef de poliţie, a cărui femeie era nebună şi de aceea o legau cu lanţuri. Lui Husein i s-a făcut milă de el şi i-a spus că există un grec care îi poate tămădui femeia. Atunci acela îndată a cerut să fie adus la casa sa. Părintele Ilie însă a fost de părere ca femeia bolnavă să fie adusă în casa fiicei lui Husein. Acolo, timp de douăsprezece zile i-a citit rugăciuni, a însemnat-o cu semnul Sfintei Cruci şi astfel s-a vindecat. De atunci poliţia nu l-a mai deranjat. Şeful poliţiei a devenit creştin în ascuns, iar Părintele Ilie i-a botezat toată familia.

Trei turci care trăiau în Rusia au aflat că Părintele Ilie face minuni şi au hotărât să-l omoare sau să-l



denunţe şi să închidă biserica. Şi astfel, pornind ei noaptea călare, un alt călăreţ cu un cal alb le-a tăiat calea. Caii lor s-au speriat şi s-au întors înapoi. Cel care îi alungase era Sfântul Gheorghe. Apoi s-au căit şi au povestit păţania lor Părintelui Ilie, cerându-i iertare.

Darul vindecării pe care îl avea Părintele Ilie s-a făcut cunoscut tuturor. Veneau de foarte departe pentru a se tămădui armeni, ruşi, georgieni, chiar şi turci. Părintele Ilie îi privea cu atenţie şi cunoştea de mai înainte dacă aveau să se vindece sau nu. Apoi le citea rugăciuni. însă atunci când vedea că nu aveau să se vindece, le spunea să plece.

Fiul unui ofiţer de armată s-a îmbolnăvit grav, iar medicii din Leningrad şi din Moscova l-au aruncat în deznădejde. Ofiţerul auzise despre Părintele Ilie şi pentru aceasta l-a adus pe fiul său în Mahmutia. Părintele Ilie l-a luat pe copil, spunând tatălui său:

tu mergi la casa ta liniştit. Fiul tău va rămâne aici trei săptămâni. Dacă vrei, poţi să vii să-l vezi.

De fiecare dată când venea, tatăl îl găsea pe copil într-o stare mai bună. Aceasta s-a întâmplat până când s-a vindecat cu desăvârşire.

Pe lângă multele minuni pe care le făcea, prezicea întâmplări care se adevereau, căci avea darul mai înainte-vederii. Odată i-a spus orfanei Avgula:

fiica mea Avgula, pe această cale pe care păşeşti acum, pe aceasta vei rămâne şi vei ajunge la sfârşit curată. Vei merge în Cer mireasă a lui Hristos. L-am întrebat pe Sfântul Nicolae şi mi-a spus că Avgula va merge sus mireasă a lui Hristos. Tu nu te vei căsători.



Mulţi au fost cei care au cerut-o în căsătorie, dar s-a petrecut aşa cum a proorocit Părintele Ilie.

Cunoştea cele ascunse din inimile oamenilor şi adeseori le făcea cunoscute. A ştiut mai dinainte că nişte oameni din Pont vor pleca spre Rusia. Odată trei greci au pornit din satul Ahalseni ca să-l viziteze, dar s-au rătăcit şi au înnoptat sub cerul liber. Părintele Ilie a pomenit la un moment dat despre cei trei care se rătăciseră şi de îndată ce au ajuns, le-a spus:

bine, măi binecuvântaţilor, cum de aţi pierdut drumul şi v-aţi chinuit?

Uneori spunea:

astăzi va veni cutare. Este credincios şi se va face bine.

Iar alteori:

acesta care vine nu crede şi nu se va vindeca.

Şi, într-adevăr, se petrecea aşa cum spunea Părintele Ilie.

Altădată, cu ajutorul harismei pe care o avea, a văzut pe cineva care venea să-l viziteze, dar care se rătăcise în pădure. Atunci l-a trimis pe un cunoscut de-al său în locul unde se afla acel om ca să-l aducă la el. Odată a spus:

vine Petru şi are această boală, dar se va face bine. La ora 5 dimineaţa va fi aici.

Şi aşa s-a întâmplat.

Adeseori proorocea spunând:

va veni vremea când bărbaţii vor fi ca femeile, iar femeile ca bărbaţii. Atunci va veni peste lume un mare blestem. Se va face război în Constantinopol şi ruşii vor învinge; vor ajunge la râul Eufrat. Biserica
58
Sofia se va deschide şi se va săvârşi în ea Sfânta Liturghie. Atunci va stăpâni un împărat cu şase degete.

De asemenea, spunea:

deşteaptă-te, Rusie, şi aruncă armele tale! Adică: „Vino la pocăinţă, la credinţă şi leapădă ateismul!".

Adeseori îl vedea pe Sfântul Gheorghe. Odată acesta i-a spus:

vor veni turcii să ardă biserica şi vor încerca să vă ucidă.

El a spus aceasta familiei sale, care a rămas însă neîncrezătoare. Turcii râvneau moşia lor şi voiau să o ia. S-au adunat atunci mulţi turci în frunte cu Ahmed Kitiak şi mergând la casa lor, au bătut în poartă, cerând, chipurile, să le arate drumul. Ei însă nu le-au deschis. Atunci turcii au omorât câinele şi au început să tragă. Gloanţele treceau pe alături şi niciunul nu lovea casa. Caliopia l-a văzut pe Sfântul Gheorghe stând în poarta casei cu mâinile întinse şi ocrotindu-i. La sfârşit au dat foc hambarului unde se afla biserica, care a ars. A luat foc şi acoperişul casei, dar l-au stins. Apoi Părintele Ilie a mers şi s-a rugat în faţa icoanelor şi L-a întrebat pe Hristos:

cine sunt cei care au ars biserica?

Şi Hristos i-a enumerat pe toţi unul câte unul.

Invidia oamenilor însă nu-l lăsa liniştit. O rudă de-a sa îndepărtată l-a clevetit comuniştilor că ascunde obiecte de aur şi că prin minunile pe care le face strânge multă avere, deşi el nici măcar nu se atingea de bani. Şi astfel comuniştii au venit şi i-au dărâmat
59
casa, iar pe el împreună cu preoteasa sa i-au băgat în temniţă. Pe Părintele Ilie l-au chinuit mult, fiindcă era credincios, nu ştiau că este şi preot. L-au băgat într-o groapă strâmtă în care nu se putea aşeza, nici întoarce de pe o parte pe alta. îşi făceau nevoile peste el şi îl lăsau flămând.

Când a aflat despre aceasta şeful Poliţiei, care era rus şi a cărui soţie fusese vindecată de Părintele Ilie, a intervenit şi a eliberat-o după o lună pe Sotira, iar după trei luni pe Părintele Ilie. Toate acestea s-au întâmplat în anul 1938. I-a dat haine, bani şi mâncare, dar Părintele Ilie era deja foarte bolnav din pricina chinurilor la care fusese supus.

Când şi-a mai revenit, a început să liturghisească din nou şi să boteze. Liturghiile se săvârşeau noaptea pe ascuns. Veneau cam douăzeci-treizeci de credincioşi. Părintele Ilie liturghisea în limba greacă cu multă evlavie şi umilinţă. Noaptea boteza în casa unui turc cumsecade, ca să nu dea de bănuit. într-o noapte a botezat treizeci şi şapte de persoane, al căror naş a fost Sotiria, iar altădată nouăzeci şi nouă, al căror naş a fost fiica sa Agapia (monahia Maria).

O femeie a povestit că odată, în timp ce Părintele Ilie liturghisea, a ieşit o lumină din icoana Sfântului Gheorghe şi s-a pogorât peste el.

Făcea adeseori procesiuni, fiindcă vedea de mai înainte o nenorocire care avea să vină. Spunea:

de la lemnele uscate ard şi cele verzi. Din pricina păcătoşilor sunt arşi şi cei buni.

Alteori spunea:

fără fapte bune credinţa este moartă.
60
Ultima fotografie a Părintelui Ilie pe când era în viaţă

Într-o după-amiază, de îndată ce a început să se însereze, nepotul Părintelui Ilie, Gheorghe Kiriakidis, a văzut o lumină ciudată care a început să urce de jos, din pădure către muntele pe care se afla casa, devenind din ce în ce mai puternică. Parcă tot locul luase foc. De aceea copilul a început să plângă. Când Părintele Ilie l-a întrebat de ce plânge, el i-a spus despre acea lumină. Atunci Părintele a zâmbit şi i-a spus:

nu plânge, copilul meu! Acesta este Sfântul Gheorghe. Este timpul când vine în biserică.

în ultimii ani ai vieţii sale nu mai putea umbla. Desele hemoragii gastrice, cancerul la prostată, urinarea cu sânge îl răpuseseră cu totul. îl duceau la biserică purtându-l pe braţe. Toată ziua era ca un mort,
61
dar în vremea rugăciunii se preschimba de parcă intra o putere dumnezeiască în trupul său neputincios.

Atunci el cerea să fie dus la Biserica Sfântului Gheorghe. Citea timp de trei ore Miezonoptica şi Utrenia, după care liturghisea şi împărtăşea oamenii ce veneau de departe prin zăpadă.

Pe data de 6 decembrie 1939, într-o vineri, de praznicul Sfântului Nicolae, nu s-a mai trezit la ora 3 ca de obicei, ci a întârziat. Sfântul Nicolae îl iubea mult, adeseori i se arăta şi vorbeau împreună. în acea zi a venit Sfântul Nicolae, scăldat în lumină, şi l-a trezit cu o lovitură uşoară, zâmbindu-i plin de seninătate.

în acelaşi an, 1939, copiii săi au plecat în Grecia. Părintele Ilie şi-a înmulţit nevoinţele şi a început să se pregătească pentru ieşirea sa din această lume.

Când s-a apropiat vremea adormirii sale, în ultimele zile ale vieţii lui a zăcut la pat. Nu primea mâncare, hrănindu-se doar cu rugăciunea. A adormit întru cuvioşie cu multă pace în luna iulie 1946. în clipa când a adormit, o lumină s-a pogorât din Cer şi chilia sa s-a umplut de bună mireasmă. Mâna sa cea dreaptă era galbenă ca ceara, lucru ce mărturisea milosteniile sale ascunse. A fost îngropat după dorinţa sa în curtea bisericii Sfântului său iubit. De-a dreapta sa a fost înmormântată mai târziu preoteasa Sotiria, care a adormit în 1963 la vârsta de optzeci şi trei de ani, iar la stânga, fiica lui Agapia (monahia Maria).

În fiecare noapte ieşea din mormântul său lumină. Soldaţii de la posturile de gardă ruseşti de primprejur o vedeau fără să poată să-şi dea o explicaţie şi aceasta îi înfricoşa. În fiecare noapte, la ora 12, lumina ieşea



din mormântul său şi revărsa mir. Toţi câţi se ungeau cu acest mir, se vindecau de orice boală ar fi suferit. Acest fapt s-a făcut cunoscut pretutindeni şi atât de mulţi erau cei care mergeau să se vindece la mormântul Părintelui Ilie, încât nu se puteau ascunde. Şi astfel mormântul a devenit un adevărat loc de închinare.

Atunci şeful Poliţiei a fost pus într-o situaţie dificilă. Voia să ocrotească Biserica, dar numărul mare de credincioşi care veneau la mormântul Părintelui Ilie crea probleme şi situaţia îi scăpa de sub control. De aceea a hotărât să facă mutarea moaştelor. Au deschis mormântul şi când au ridicat placa, a ieşit o lumină din mormânt. Moaştele Părintelui Ilie erau nestricate şi răspândeau bună mireasmă. Le-au îngropat din nou şi au interzis lumii să mai vină la mormânt. Mai târziu, când lucrurile s-au schimbat şi s-a dat libertate Bisericii, credincioşii au început din nou să meargă la mormântul Părintelui Ilie. în ţinutul Vatum l-au declarat Sfânt şi au pus icoana sa în biserică.

în 1962 câţiva episcopi georgieni au deschis din nou mormântul, dar moaştele nu se mai aflau acolo. Mormântul fusese golit. După adormirea sa, a început să izvorască agheasmă care îi vindecă pe toţi bolnavii care se spală cu ea sau o beau.

Astăzi în Biserica Sfântului Gheorghe liturghiseşte strănepotul Părintelui Ilie, părintele Avraam Paraschevopulos.

Pentru rugăciunile Sfântului Ilie, Izvorâtorul de Mir, Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi! Amin.



## Părintele Ioan Exorcistul

În 1917, când în Rusia a început revoluţia bolşevicilor, au arestat în Odesa şaptesprezece preoţi pentru a-i executa. însă unul dintre ei s-a ascuns în pădure şi a scăpat. Apoi i-a găsit pe cei doi copii ai săi, un băiat şi o fată, pe care îi ascunseseră vecinii săi şi scăpaseră astfel de comunişti. Pe preoteasă însă au arestat-o şi au executat-o.

Preotul acesta se numea Ioan şi era grec. I-a luat, aşadar, pe cei doi copii ai săi şi mergând din loc în loc, s-a întors pe jos, prin România şi Bulgaria, în Grecia, patria sa. Aici a slujit ca preot în Macedonia şi în Tracia. Apoi a venit în satul Skutera-Agrinio, fiindcă locul preotului era vacant.

Părintele Ioan era îmbrăcat foarte sărăcăcios. Purta o rasă găurită, ce avea un lemnişor în loc de nasture, iar la gât avea agăţată cu un şnur negru o cruce de lemn. Semăna cu Sfântul Cosma Etolianul. Din pricina postului şi a relei-pătimiri, chipul îi devenise imaterial. Era numai „piele şi os".



Oamenii din satul Skutera l-au primit cum se cuvine şi l-au ajutat în nevoile sale. Locuia într-o cameră împreună cu cei doi copii ai săi, o fată de zece ani şi un băiat de opt ani. Părintele Ioan a început să liturghisească regulat, să propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu, să-i spovedească şi să-i împărtăşească pe oameni. Alerga să ajute duhovniceşte oriunde îl chemau, să citească rugăciuni la bolnavi şi la dobitoace bolnave, care se tămăduiau îndată.

O tânără din Skutera se căsătorise în Stamna. Când a vizitat satul ei a auzit despre Părintele Ioan. Ceilalţi

îi spuneau:

ne-au trimis un preot. Ai zice că este însuşi Hristos, atât de bun este.

Atunci tânăra le-a spus că în Stamna există o femeie care de optsprezece ani era demonizată. Rudele ei o duseseră pe la doctori şi pe la multe mănăstiri; alergaseră cu ea prin toată Grecia, dar nu s-a vindecat. Tânăra a mers la Părintele Ioan şi l-a rugat să o tămăduiască pe cea suferindă. Părintele a cerut s-o vadă mai întâi, după care s-a rugat şi a hotărât să facă tot ce-i stă în putinţă.

Duminică, la sfârşitul Sfintei Liturghii, Părintele Ioan a vorbit credincioşilor:

vom face o nevoinţă cu toţii ca să se tămăduiască femeia pe care satana o chinuieşte de optsprezece ani. Vom posti patruzeci de zile, vom face Sfânta Liturghie în fiecare zi. Ne vom spovedi, ne vom împărtăşi, vom aduce femeia la biserică în fiecare seară şi vom face Paraclisul Maicii Domnului. Nu o vom aduce aici la Sfânta Liturghie, fiindcă



satana va face tulburare. îi vom înştiinţa şi Pe credincioşii din satele vecine şi cine va voi, va veni.

Duminică seara au adus femeia în Biserica sfân tului Nicolae. S-a adunat multă lume. Femeia nu voia să intre în biserică cu nici un chip. Demonul urla, îi ocăra pe toţi, ameninţa că va arde biserica şi scotea spume din gură. Atunci au prins-o câţiva bărbaţi puternici şi au adus-o în biserică sub policandru. Părintele Ioan, ţinând în mână Crucea, citea din Molitfelnic exorcismele şi o însemna cu semnul Sfintei Cruci. Ţinea Crucea pe capul ei, iar aceea striga:

ia acest ciocan de pe capul meu. Mă răneşti... Nu sufăr acest ciocan...

Mulţimea credincioşilor făceau metanii zicând: „Doamne miluieşte".

Părintele Ioan le spunea credincioşilor:

faceţi puţină răbdare, căci îl vom izgoni pe satana.

Spusese şi învăţătorului să aducă toţi copiii şcolii, iar aceştia spuneau şi ei „Doamne miluieşte", făcând metanii. Toate acestea se făceau în fiecare zi. Dar diavolul, prin gura demonizatei, le striga copiilor:

mergeţi, copii, afară, că acest preot ticălos, căruia îi miroase gura de la post, îşi bate joc de voi. O mireasă frumoasă trece pe afară... Mergeţi afară că vă aşteaptă mama voastră cu o felie de pâine albă cu zahăr pe ea...

Adică voia să-i ademenească pe copii cu ceea ce-şi doreau ei atunci, cu scopul de a-i scoate afară.

Veneau creştini şi din satele învecinate. într-o zi a intrat cineva în biserică şi diavolul i-a spus prin gura demonizatei:



o, bine ai venit, prietenul meu! Tu, care în cutare zi ai făcut aşa şi pe dincolo, ai venit să te rogi ca să mă chinuieşti?

într-adevăr, cele spuse de diavol erau adevărate, de aceea omul a plecat ruşinat; nici măcar o lumânare nu a aprins. Lucru ciudat este că cea demonizată privea spre Sfântul Altar, nu s-a întors ca să privească înapoi. Dar deşi era multă lume, l-a văzut într-un alt chip şi i-a descoperit păcatele nemărturisite.

într-o seară, când se adunase multă lume în biserică şi Părintele Ioan citea rugăciuni demonizatei, un creştin i-a spus celui de lângă el:

fă-ţi Crucea aşa cum trebuie! Asta-i Cruce ce faci tu? De parcă ai cânta la mandolină...

Atunci s-a auzit vocea demonizatei zicând:

lasă-l pe om în pace! îşi face bine Crucea...

Altădată demonizata a strigat:

trimiteţi să-l aducă pe prietenul meu, preotul cutare...

Acesta era preot într-un sat, dar nu avea o viaţă bună. Preotul acesta nu a îndrăznit să vină în biserică.

Nevoinţa Părintelui Ioan a continuat pentru a scoate demonul din femeie. Demonul care era în femeie a mărturisit că este însuşi Lucifer, conducătorul demonilor. Acesta intrase în femeie în vremea când ea prăjea peşti, deoarece fratele ei, revoltându-se dintr-o oarecare pricină, i-a spus să intre diavolul în ea. Din acea clipă femeia s-a demonizat.

Lupta pe care o ducea Părintele Ioan era dură. Diavolul îl ocăra, îl ameninţa spunându-i că va dărâma biserica, va arde satul.



voi ieşi, spunea el, din această căţea şi voi intra în fiica şi în băiatul tău.

Părintele Ioan însă îi răspundea:

— Nu ai dreptul să intri nicăieri, ci numai în adânc ai dreptul să mergi.

După o lună de zile, într-o seară, după ce a terminat Paraclisul Maicii Domnului şi lumea a plecat din biserică împreună cu demonizata, Părintele Ioan a încuiat uşa bisericii, a îngenuncheat înaintea icoanei lui Hristos şi a început să se roage cu lacrimi ca să fie slobozit de demon acel suflet chinuit. S-a rugat fără întrerupere de la ora 8 seara până la 3 dimineaţa. Sătenii s-au neliniştit pentru Părintele Ioan că nu s-a întors acasă, la copiii care îl aşteptau. De aceea au mers împreună cu copiii lui la biserică şi l-au găsit rugându-se în genunchi. Fiica lui, care îi cunoştea obiceiul, a spus:

lăsaţi-l să se roage!

După ce şi-a sfârşit rugăciunea, Părintele Ioan a plecat acasă să se odihnească. în somn a auzit o voce spunându-i:

părinte Ioane, după treizeci şi nouă de zile, după ce va trece de ora 12, la miezul nopţii, femeia se va slobozi de satana.

în ultima zi demonul i-a spus Părintelui Ioan:

m-ai biruit, Părinte Ioane!

Şi într-adevăr, în cea de-a patruzecea zi femeia s-a slobozit de demon, scăpând astfel de acea mucenicie şi de atunci a trăit sănătoasă mulţi ani.

Părintele Ioan dormea într-o cameră împreună cu copiii săi. Nu aveau aproape nimic, fără numai două cuverturi pe care le primiseră de la femeile din sat. Pe



una dormeau copiii săi, iar pe cealaltă dormea el. Jumătate din ea o aşternea pe podea, iar cu cealaltă jumătate se acoperea. Avea multă credinţă în Atotputernicul Dumnezeu. Simţea că rugăciunea sa era ascultată de Dumnezeu şi de aceea se săvârşeau minuni. Spunea:

când voi cere de la Dumnezeu prin rugăciune, post şi milostenie să surpe acest munte, îl va surpa. Când omul păzeşte acestea trei, se află deja în Rai.

Părintele Ioan trăia într-o mare sărăcie, fiindcă tot ce primea dădea milostenie. La prima sărbătoare a Paştelui pe care a prăznuit-o în sat, cineva i-a dăruit o capră cu iedul ei. Iedul, ca să-l junghie de Praznicul Paştelui, iar capra ca să bea puţin lapte, atunci când nu era post. însă Părintele Ioan a vândut capra împreună cu iedul şi a cumpărat haine pentru orfanii satului, ca să se bucure şi ei de înviere.

Părintele Ioan era de asemenea un mare postitor, în Postul Mare postea şaizeci de zile fără untdelemn, de aceea sătenii mai numeau Postul Mare şi „Exindar"[12].

într-o noapte Părintele Ioan a văzut în vis o casă aflată într-un loc necunoscut, iar pe stăpânul casei mâncând un câine mort. După ce s-a trezit, Părintele s-a interesat unde se află această casă şi a fost îndrumat într-acolo. Părintele Ioan a luat cu sine câţiva însoţitori şi când a găsit casa, a bătut în poartă. I-a deschis stăpâna casei, care era împreună cu copilul ei. Bărbatul ei era plecat la câmp. Când l-au înştiinţat că a sosit Părintele Ioan, a venit alergând, s-a spălat, i-a

[12] Cuvântul vine de la numeralul în limba greacă tfyjvra, care înseamnă şaizeci.



făcut metanie până la pământ şi i-a sărutat mâna. Auzise despre sfinţenia Părintelui Ioan şi de vindecarea femeii demonizate, dar nu îndrăznea să îl întâlnească, fiindcă îl mustra conştiinţa. La biserică nu mergea, în posturi mânca carne, înjura de cele sfinte, iar cu femeia lui trăia în păcat, căci nu erau cununaţi. Avea însă intenţie bună. A cerut îndată să se spovedească. Apoi a fost cununat de Părintele Ioan şi a trăit ca un bun creştin.

Părintele Ioan, binecuvântatul liturghisitor al Celui Preaînalt, prin viaţa sa ascetică, prin neagoniseala sa şi prin rugăciunea neîncetată, a ajuns cunoscut în întregul ţinut. Veneau oameni ca să-i ceară sfatul şi ca să le citească rugăciuni pentru a se vindeca. îl socoteau un mare prooroc şi făcător de minuni. De asemenea, veneau oameni necunoscuţi din diferite părţi, iar Părintele le spunea:

tu eşti cutare şi ai venit aici pentru cutare pricină. Un creştin din Skutera, în a cărui casă părintească rămânea adeseori Părintele Ioan, povesteşte că acesta a spus odată:

„într-o bună zi se vor descoperi moaştele unui Sfânt la Mănăstirea Maicii Domnului «Likurisiotissa», după care mănăstirea va căpăta o faimă mare".

Dar satul care îl iubea atât de mult nu s-a bucurat vreme îndelungată de prezenţa lui, fiindcă a fost luat

ca preot slujitor în Satul Nou. Apoi creştinii din Peloponez au cerut să fie adus la ei. De atunci i s-a pierdut urma şi acum cu siguranţă că va fi adormit în Domnul.

Veşnică să-i fie pomenirea! Să avem binecuvântarea sa! Amin.

70

Constantin Sotiriu[13]

Acesta a fost singurul fiu al lui Dimitrie, care se trăgea din Koriţa (Epirul de Nord), şi al Elenei, care era din Ierissos. S-a născut în 1880. Tatăl său lucra în Sfântul Munte. La vârsta de şapte ani a rămas orfan de mamă, de aceea l-a luat în grijă o mătuşă de-a lui. A avut şi un frate care a murit la vârsta de cinci ani.

Odată s-a îmbolnăvit şi avea febră mare. Era copil mic şi se afla singur în casă. S-a dus să bea apă, dar cana era goală. Atunci s-a întins pe pat şi a început să plângă spunând: „De ce să nu am şi eu mămica mea?". Deodată a văzut uşa camerei deschizându-se şi intrând un preot cu epitrahil, care îi zâmbea. Când acesta a început să-l mângâie pe faţă, Constantin l-a întrebat:

cine eşti tu? Nu eşti preotul nostru... Eu îi cunosc pe toţi preoţii din împrejurimi...

[13] Mărturia monahului N.

71

ai dreptate, Constantine. Eu sunt acesta, şi i-a arătat icoana Sfântului Nicolae, pe care o avea în casă.

Mama sa avea multă evlavie pentru Sfântul Nicolae.

Atunci micuţul Constantin i-a zis:

— Mama mea îmi spunea că acesta este Sfântul Nicolae.

— Da, eu sunt Sfântul Nicolae şi am venit ca să te ajut. Să nu plângi!

am febră şi mi-e sete, dar cana nu are apă.

vino şi vezi, cana este plină cu apă.

Când micuţul a văzut-o plină, s-a mirat. A băut apă şi îndată i-a scăzut temperatura.

acum sunt bine, a spus Constantin.

da, Constantine, şi acum va veni mătuşa ta şi îţi va aduce să mănânci şi vei merge să te joci cu ceilalţi copii care sunt afară. Vei aprinde candela şi oricând vei avea nevoie de mine, să mă chemi, iar eu voi veni să te ajut.

Şi îndată a dispărut dinaintea ochilor lui. Aşa cum a venit, tot astfel a şi plecat.

Iarna rămânea singur în sat, ca să meargă la şcoală, iar vara tatăl său îl lua în Sfântul Munte. Era însă foarte greu ca să rămână singur la vârsta pe care o avea, de aceea a fost nevoit să întrerupă şcoala. A făcut numai două clase, după care s-a stabilit definitiv la Sfânta Mănăstire Karakalu din Sfântul Munte, rămânând lângă tatăl său care lucra ca cioplitor, şi ajutându-l la muncă.

Şi de la mama sa care era evlavioasă, dar mai ales datorită şederii sale în Sfântul Munte, a învăţat să

72

meargă la biserică, să se spovedească, să postească şi să se împărtăşească. în fiecare dimineaţă şi seară se ruga negreşit şi făcea multe metanii.

Mai târziu, a venit în Ierissos şi a învăţat meseria de dogar. Era bun şi cinstit în ceea ce priveşte meseria sa şi era de folos satelor din vecinătate. Era cunoscut ca „Sotiris dogarul". De la numele său de familie, Sotiriu, a primit numele de „Sotiris", iar cuvântul „dogar" arăta meseria sa. Timp de şase luni lucra în Ierissos, iar restul anului lucra în Sfântul Munte, la Mănăstirea Karakalu şi la diferite chilii.

S-a căsătorit cu Dafni, fiica lui Gheorghe Papăs. Acesta avea un hotel în Ierissos şi era primarul satului. Era un familist bun şi un om credincios. De la părinţii ei a învăţat şi Dafni evlavia şi viaţa duhovnicească. Era o soţie bună, o mamă iubitoare, o bună creştină şi se bucura să-l slujească pe fiecare. Au dobândit şase copii. Primii doi au adormit la o vârstă fragedă. Ca soţi, erau foarte legaţi între ei şi se iubeau. Din pricina lipsei mijloacelor de comunicaţie găzduiau în casa lor numeroşi părinţi din Sfântul Munte, precum şi pe egumenul de atunci al Mănăstirii Karakalu, Părintele Pavel, şi pe reprezentantul aceleiaşi mănăstiri în conducerea Sfântului Munte (Chinotita), Părintele Vasilie. Aceasta o făcea „pentru a-i odihni puţin", aşa cum spunea.

La cutremurul din 1932 satul a fost distrus. Constantin, pentru a-i elibera pe cei din familia sa, a ridicat greutate şi a făcut hernie pe care a lăsat-o neoperată până la sfârşitul vieţii, şi de aceea s-a chinuit mult. Cu toate acestea, a lucrat din greu ca să facă două case noi.

73

În Sfântul Munte a avut şi un accident: în încercarea sa de a lega un butoi nou, acesta a căzut peste el şi i-a rupt piciorul. A fost un accident destul de grav. Atunci a fost dus în satul său pentru a se vindeca. Însă piciorul rupt nu s-a prins bine şi astfel a rămas cu o umflătură la gambă care îl îngreuia şi la metanii.
74
Sfântul Nicolae a continuat să-l cerceteze în clipe de primejdie. într-o seară, fiul său se primejduia pe mare. Atunci Sfântul l-a trezit spunându-i:

constantine, scoală-te! Fiul tău se primejduieşte şi tu dormi. Scoală-te ca să te rogi!

Când şi-a deschis ochii, l-a văzut pe Sfânt şi candela ce era agăţată în camera sa mişcându-se singură. A trezit-o şi pe femeia sa şi s-au rugat, iar copilul lor a fost izbăvit. într-adevăr, aşa cum au aflat mai târziu, în acel ceas se afla în mare primejdie.

Soţia sa, Dafni, după o boală îndelungată a adormit în anul 1944, la vârsta de cincizeci şi cinci de ani. A adormit dând binecuvântări întregii ei familii. Bătrânul Constantin a cinstit văduvia sa. Pe atunci avea şaizeci şi patru de ani. Şi-a căsătorit copiii (trei fete şi un băiat) şi a rămas cu fiul şi cu nora sa.

A continuat să lucreze ca dogar. Făcea teascuri de câteva tone şi butoaie de dimensiuni mari. Fiul său s-a ocupat cu comerţul. Tatăl împreună cu fiul produceau cu o iscusinţă deosebită cantităţi mari şi diferite sortimente de vinuri şi de rachiu. La strânsul recoltei angaja argaţi. Aceştia îl iubeau mult pe bătrân fiindcă se purta cu ei cu dragoste, ca şi cum ar fi fost copiii săi. Chipurile lor se luminau atunci când ajungeau în curtea casei şi-l vedeau pe bătrân primindu-i şi salutându-i cu multă bunătate.

La vie, la măsline şi la pomii pe care îi aveau într-un loc foarte îndepărtat de sat, lucra din greu şi cu râvnă. Căra apă cu spatele pentru a-i uda. Se ostenea mult. Rudele sale îi cereau să înceteze de a mai merge acolo, însă el era neînduplecat. Stăruinţa sa în a merge la câmp, deşi nu aveau vreo dificultate
75
economică, îi punea pe gânduri. Dar fiindcă insistau mult ca să-l oprească spunându-i:

acum nici nu mai poţi să lucrezi. De ce mergi la câmp? Ce faci acolo?

Atunci a fost nevoit ca să le destăinuiască:

— Ce fac? Iată ce fac... merg acolo şi mă rog.

— Bine, dar trebuie să mergi acolo ca să te rogi?

da, fiindcă acolo sunt singur.

Atunci au respectat hotărârea lui şi nu l-au mai împiedicat. Au plătit un argat ca să lucreze acolo câteva ore, astfel încât bătrânul să meargă acolo doar ca să supravegheze.

Pe aceste ogoare mergea şi petrecea ore nesfârşite. Acolo, într-o stâncă, a găsit o mică deschizătură, în care cu greu intra un om. în această deschizătură se adăpostea când era vreme rea.

În afara puţinelor ore în care dormea, restul timpului, chiar dacă se afla în camera sa, niciodată nu se întindea pe pat. De obicei îl vedeau stând pe marginea patului, cu picioarele lăsate în jos şi cu capul plecat. în această poziţie se afla de obicei sau în poziţie de rugăciune. Iar atunci când şedea, o făcea de parcă ar fi stat lângă cineva pe care îl respecta, de parcă ar fi dat seama înaintea cuiva, având întotdeauna capul plecat cu multă cuviinţă. Se îndeletnicea neîncetat, aşa cum s-a dovedit mai târziu, cu Rugăciunea minţii, dar niciodată nu a spus despre aceasta. Odată stătea pe un zid de piatră şi murmura ceva. Când cineva l-a întrebat ce rosteşte, a răspuns vag:

ce să rostesc? Iaca, rostesc şi eu... însă la intervale regulate de timp ridica puţin capul, respira adânc şi spunea cu voce tare: „Doamne
76
miluieşte". Vorbea puţin. Atunci când unora li se părea că nu participă la discuţia lor, ci că trăia în lumea lui, deodată dădea un sfat potrivit, iar ei făceau îndată ceea ce spunea, pentru că respectau şi primeau întotdeauna sfatul său. Tot ceea ce făcea, săvârşea cu rugăciune. Uneori, oamenii din dragoste şi din respect faţă de el, evitau să-i vorbească, ci numai îl priveau, se minunau de el şi se depărtau puţin. Cel care se afla lângă el simţea o pace adâncă.

Foarte rar vorbea cu asprime. Ori de câte ori a vorbit cu asprime, a fost numai despre subiecte duhovniceşti. într-o zi l-a văzut pe un consătean de-al său, care avea o problemă de sănătate, lovind nişte catâri şi l-a mustrat. Când s-a întors acasă a spus:

de aceea i-a dat Dumnezeu această infirmitate, căci dacă ar fi fost sănătos ar fi făcut mult rău.

ce sunt acestea pe care le spui? l-a întrebat nora sa.

aşa este, a răspuns el.

Uneori era categoric. Se îngrijea numai de ceea ce era plăcut înaintea lui Dumnezeu şi de aceea uneori răspundea direct şi tăios. Când, de pildă, veneau unele femei în casa lor şi îşi spuneau problemele, el stătea tăcut şi se gândea, fără să vorbească nimic, iar apoi, când se afla numai cu ai săi, spunea pe neaşteptate:

pe aceasta să nu o mai primiţi în casă! Nu este o femeie bună!

Şi ceea ce spunea se făcea îndată faptă, căci îl respectau mult.

în primele trei zile ale Postului Mare mânca în fiecare zi la ceasul al nouălea. Când i-au spus odată

77

despre unele femei, pe care le cunoştea, că rămâneau zăvorâte în casă timp de trei zile şi nu mâncau nimic, el a întrebat:

şi ce simt acestea? Mai bine ar fi dacă şi-ar păzi gura, decât să postească trei zile.

Când venea în sat vreun duhovnic din Sfântul Munte, el mergea printre primii să se spovedească, după care îi trimitea şi pe ai săi. în biserică stătea în strana de lângă uşa Sfântului Altar, aproape toată slujba în picioare. Tot în picioare şi cu multă trezvie stătea şi în vremea când se cânta „Cuvine-se cu adevărat". Doar la sfârşit făcea trei închinăciuni. Nora sa, când a observat aceasta, l-a întrebat:

aşa trebuie să facem?

da, i-a răspuns el. Cum stăm atunci când se cântă Imnul Naţional? Tot astfel trebuie să stăm şi când se cântă pentru Maica Domnului.

Avea mult respect pentru slujitorii Domnului şi era sensibil faţă de problemele Bisericii. Fiul său era epitrop al bisericii şi acest lucru îl bucura foarte mult, în timpul discuţiilor zâmbea cu bunătate, dar arareori râdea. Era blând şi foarte simplu. Nu era gălăgios. Nici măcar nu-l simţeai atunci când trecea pe lângă tine. Odată au dat unui fotograf o fotografie de-a lui ca s-o mărească, iar acela, fără să întrebe, i-a adăugat o cravată. Când a văzut fotografia, s-a revoltat, spunând:

aruncaţi-o să n-o mai văd! De ce mi-a pus acest căpăstru?

Adeseori, când cerea un prosop, spunea:

dă-mi cârpa aceea!

78

Chiar şi pe cele noi sau pe cele brodate tot astfel le numea. însă nora lui nu era mulţumită când îl auzea zicând aşa şi îi spunea:

de ce nu spui «prosop»?

Dar el zâmbea cu tâlc şi repeta:

ei... cârpă, cârpă este.

Numai atunci când nu s-a mai aflat în viaţă, au înţeles că din motive duhovniceşti socotea chiar şi hainele frumoase a fi gunoaie.

în camera sa se afla iconostasul, icoana Sfântului Nicolae şi o candelă agăţată. Avea un pat de fier cu o saltea subţire şi o pernă tare ca lemnul. Iarna se acoperea cu o cergă.

de ce perna este atât de tare? Îl întrebau copiii.

ei, aşa trebuie, le răspundea el.

Avea un ceas mare pe cămin, care arăta ora bizantină „veche". După această oră îşi făcea rugăciunea, aşa cum învăţase în Sfântul Munte. Nu o schimba niciodată.

ceasul vostru, spunea el, merge după cel catolic.

Atunci când îl întrebau despre metanii, el răspundea:

ce, să nu facem nici măcar patruzeci de metanii? Acesta era numărul minim de metanii pe care îl considera necesar pentru toţi. Canonul lui consta numai din metanii mari. După ce făcea o metanie şi se ridica în picioare, se ruga puţin şi apoi o făcea pe următoarea. Adică le făcea într-un ritm lent; era o slujire dumnezeiască. Faptul că se pleca să facă metania era un lucru secundar. Lucrul principal era căldura în rugăciune, liniştea sa. Era cu desăvârşire

79

dăruit lucrării pe care o făcea. Rugăciunea sa nu era tipiconală şi seacă, ci avea dulceaţă şi multă frică de Dumnezeu.

Cu câţiva ani înainte de sfârşitul vieţii sale s-a aflat că îl vedea adeseori pe Sfântul Nicolae.

Domnul Aristide Iaputzis, judecător de profesie, a rămas o perioadă de timp în casa lor. Acesta a fost

un prilej ca să se descopere cât de mare era comuniunea lui Constantin cu Sfântul Nicolae. Camera domnului Aristide era alături de cea a bătrânului; îi despărţea doar un perete. Domnul Aristide a răbdat un timp ceea ce se întâmpla noaptea, dar fiindcă se chinuia mult şi nu mai putea suporta gălăgia, s-a plâns fiului lui Constantin că nu putea dormi din pricina discuţiilor care se auzeau din camera bătrânului.

seara, spunea Aristide, bătrânul se trezeşte şi aud limpede cum vorbeşte cu cineva; cineva îl vizitează. Voi ştiţi ce se întâmplă? Nu cumva stă cineva la fereastră şi vorbeşte cu el? Această discuţie mă trezeşte şi pe mine. Nu pot să dorm şi dimineaţa sunt foarte obosit la muncă.

Atunci fiul său l-a rugat pe bătrân să-i spună ce se întâmplă, deoarece se chinuia cel găzduit. La început bătrânul s-a temut ca nu cumva să fie descoperit şi nu voia să vorbească. S-a mâniat, desigur, pentru faptul că îl iscodeau, dar la insistenţa de a da un răspuns, cu greutate a spus următoarele:

ce pot să spun? Iată, seara mi se arată Sfântul Nicolae şi îmi vorbeşte. Iar eu ce pot să fac? Să stau ca un mut?

Rudele sale nu ştiau acest lucru, deoarece camera lor era mai departe, iar dacă auzeau vreodată ceva,



credeau că murmura fiindcă se ruga, lucru întâmpla de obicei. Dar domnul Aristide insista:

— Ceea ce se auzea nu era un murmur de rugăciune.

Odată nora lui l-a întrebat:

cum este Sfântul?

Dar bătrânul a zâmbit când şi-a adus aminte de Sfânt şi a spus doar atât:

este... scund, nu este un bărbat înalt.

Şi apoi a încheiat discuţia.

Mai apoi, când se petrecea ceva ciudat în comportarea sa şi îl întrebau care este motivul, pomenea cu mai multă uşurinţă de arătările Sfântului. După astfel de discuţii cu Sfântul, în zilele care urmau stătea cu capul plecat şi plângea. Odată lacrimile sale cădeau pe podea. Atunci cei din casă s-au neliniştit şi nora sa l-a întrebat cu insistenţă dacă îl doare ceva, dacă nu cumva l-au supărat cu ceva. Dar el a răspuns:

nu mă doare nimic, nici nu-mi lipseşte ceva... am de toate. Însă nu plâng pentru mine, ci pentru voi (şi a arătat spre copii), pentru omenire plâng, că de acum înainte nu va mai vedea o zi luminată.

Bătrânul Constantin şi-a făcut stagiul militar în Voios. Era un foarte bun patriot. Adeseori le cerea nepoţilor săi să-i recite poezii legate de sărbători naţionale, iar el începea să plângă. Pentru starea în care se afla statul Cipru s-a mâhnit mult, s-a rugat şi a plâns. Se mâhnea mult pentru suferinţele ciprioţilor.

Fiul său plănuise să se mute în Tesalonic pentru câţiva ani, înainte de a adormi bătrânul, dar atunci când i-au spus bătrânului aceasta, el a rămas neînduplecat. Când a văzut că ei insistă, el le-a răspuns:



iată calea. Sunteţi liberi să plecaţi.

Atunci s-au înfricoşat. Nicicând nu le mai vorbise astfel. Ce puteau să facă? Să se despartă? Cu neputinţă. Nici măcar nu-şi puteau închipui că pot trăi fără bătrân. De aceea au hotărât ca să rămână. Bătrânul Constantin nu voia să părăsească acel loc, fiindcă trăia ascetic, mergând în fiecare zi la câmp, dar ceilalţi nu îşi dăduseră seama de aceasta.

Când cineva din casă era foarte bolnav, el nu stătea împreună cu ceilalţi lângă suferind, ci mergea în grabă în camera sa ca să se roage. Ieşea pentru cinci minute, întreba, vedea starea bolnavului şi nu întârzia să plece iarăşi în grabă în camera sa ca să se roage. Era cea mai trainică punte către Dumnezeu. Făcea rugăciune îndată şi pentru problemele pe care le aveau copiii săi, dar şi pentru întreaga omenire.

Bătrânul purta de grijă în ascuns unei văduve din sat, care nu avea nici un venit. Era un om foarte drept, în testamentul său suprafeţele terenurilor sale aveau mai puţini metri decât în realitate; se temea de prisos şi de aceea nu a scris nici măcar suprafaţa legală.

Când a plecat din Sfântul Munte, părinţii de acolo i-au dat de binecuvântare două cărţi: „Mântuirea păcătoşilor" şi „Tezaurul lui Damaschin". Pe acestea le păzea ca pe ochii din cap. Adesea, serile sau în sărbători, nora sa citea din aceste cărţi (bătrânul nu putea să citească cu uşurinţă) şi astfel auzeau cu toţii. Uneori se afla în casă şi câte un prieten sau vreo vecină şi atunci auzeau şi aceştia.

în fiecare primă zi a lunii se făcea Agheasmă, o dată pe an Sfântul Maslu şi cel puţin de două ori pe an Sfânta Liturghie la bisericuţele din afara satului,

pe rând. Se liturghisea mai ales în cea a Sfântului Nicolae şi în cea a Sfântului Dimitrie. Bătrânul se bucura mult de aceste Sfinte Liturghii şi alerga primul. La zilele lor onomastice şi la praznicul Sfântului Nicolae făceau întotdeauna Litie la biserică.

Avea optzeci şi unu de ani când a mers pentru ultima oară la ogor. Datorită nevoinţei pe care o făcea acolo, dar şi din pricina marii depărtări de sat, nu a mai rezistat şi când a ajuns în vecinătatea casei sale, pe când se întorcea, a început să se clatine. Vecinii săi au crezut că este beat. însă el nu se îmbătase nici atunci şi nici altădată în viaţa sa. La cafenea nu mergea niciodată. Bea doar o cănuţă cu vin numai la masă. Când voiau să-i pună mai mult, el nu primea.

nu, îmi ajunge acesta, spunea el.

Mai bea puţin vin şi în ziua în care se împărtăşea, de îndată ce ajungea acasă, „ca să se pogoare Sfânta împărtăşanie", aşa cum spunea el.

După întâmplarea pe care am amintit-o, rudele i-au interzis să mai meargă la câmp. Atunci s-a întristat mult. îşi lovea uşor pieptul zicând:

inima zboară, doreşte să meargă pretutindeni, să alerge, dar picioarele nu ascultă, şi îşi apuca picioarele cu mâinile.

Niciodată nu a spus „mă doare". Doar într-o singură zi, când l-au văzut frecându-şi mâinile, l-au întrebat:

ce ai? Te dor mâinile?

Atunci a fost nevoit să răspundă:

ei, da, mă dor. De ce să nu doară? Au îmbătrânit şi ele.

83

Nicolae, ginerele său şi soţul fiicei sale celei mai mici, s-a îmbolnăvit odată grav de insuficienţă renală. Era tatăl a patru copii mici. Medicii nu i-au mai dat nici o şansă. Atunci au fost nevoiţi să spună despre aceasta bătrânului. Acesta, când a auzit, s-a mâhnit mult, fiindcă se gândea la nepoţii care aveau să rămână orfani. în acea noapte s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu pentru cel bolnav. în zorii zilei următoare l-a auzit pe Sfântul Nicolae spunându-i:

ajunge, Constantine! Nu te mai chinui... Până acum ai făcut patru sute de metanii. Opreşte-te însă, căci Nicolae nu va trăi. Aşa trebuie să fie. Aceasta este voia lui Dumnezeu.

Atunci bătrânul s-a umplut de durere şi de lacrimi. Dimineaţă nu a ieşit din camera sa, iar când ceilalţi l-au căutat, l-au găsit plângând. Când l-au întrebat ce se întâmplă, el a răspuns:

nicolae va muri. Mi-a spus-o Sfântul Nicolae. însă Bunul Dumnezeu nu a îngăduit să vadă această nenorocire, fiindcă bătrânul a murit cu şase luni înainte de ginerele său.

în acea perioadă începuseră să facă toţi morminte de marmură pentru cei morţi. Bătrânul însă a spus rudelor sale:

mie nu-mi plac acestea. Când voi muri, îmi veţi face un mormânt simplu cu gărduţ şi nu cu marmură.

A petrecut departe de terenurile sale aproape un an. Când a împlinit optzeci şi doi de ani, cu puţin înainte de Crăciun, Sfântul Nicolae i-a spus:

de acum, Constantine, să începi să te pregăteşti, şi să nu mai mănânci vreodată carne.

Atunci bătrânul i-a înştiinţat pe ai săi.

84

În Lunea cea Mare a anului 1963 a simţit o mare istovire şi de aceea nu a mai ieşit din camera sa. Acelaşi lucru s-a petrecut şi în Marţea cea Mare. în Miercurea cea Mare rudele lui s-au neliniştit.

ceva se desprinde în mine, a spus el.

A cerut puţină mâncare. Starea lui era aceeaşi. Când l-au chemat pe medic, acesta nu i-a găsit nici o boală. „Epuizare fizică", a diagnosticat medicul. Bătăile inimii erau cam slabe. Medicul le-a pregătit pe rude spunându-le că peste două-trei zile va muri. Bătrânul însă era foarte liniştit şi se ruga. în Joia cea Mare l-au întrebat dacă voia să-i pună puţin untdelemn în mâncare, dar el a refuzat.

în Vinerea cea Mare, dimineaţa, a cerut să i se citească Paraclisul Maicii Domnului. După-amiază deja nu mai avea contact cu mediul înconjurător, întors cu faţa către perete, bătrânul vedea ceva şi şoptea. în vremea când în biserică se cânta Prohodul Domnului, bătrânul Constantin şi-a dat sufletul, la vârsta de optzeci şi trei de ani. Era în anul 1963. De îndată ce au terminat cu îngrijirea trupului său, a bătut clopotul bisericii pentru ieşirea cu Epitaful. în scurt timp au trecut cu Epitaful prin faţa casei sale. în Sâmbăta cea

Mare a avut loc înmormântarea lui.

Rudele lui i-au înştiinţat pe părinţii Mănăstirii Karakalu şi i-au rugat să-i facă patruzeci de Liturghii, lucru ce s-a şi săvârşit.

Veşnică să-i fie pomenirea! Amin.

85

Sotiris Vakufţis

În satul Avra de lângă Kalambaka s-a născut şi a trăit Sotiris Vakufţis. încă de mic a arătat o dragoste deosebită pentru Dumnezeu şi pentru Biserică. Se ruga, postea şi făcea şi alte nevoinţe duhovniceşti fără să aibă vreun povăţuitor, ci mişcat fiind numai de dragostea sa fierbinte pentru Hristos. Mai târziu a fost ajutat mult de o oarecare rudă îndepărtată de-a sa, Hristu Gondopulos, care era mai în vârstă.

Hristu a lucrat ca păstor în Avra pentru mulţi ani. A crescut lângă Mănăstirea Vituma, unde tatăl său devenise călugăr. Hristu era un om foarte simplu şi un mare postitor. în posturi mânca numai verdeţuri gătite cu făină de porumb. Pentru rugăciune avea un loc osebit. Rugăciunea sa dura multe ore. Stătea în picioare ţinând în mâini o carte, deşi era neînvăţat. Avea rugăciune puternică, de aceea mulţi îi cereau să facă rugăciune pentru diferitele lor probleme. Odată a primit înştiinţare în rugăciune că un văr de-al său a avut un accident. Atunci a spus rudelor sale:

gheorghe a avut un accident astăzi, dar nu va muri. El tot va muri, dar de glonţ.

Lucru ce s-a şi întâmplat. Hristu şi-a cunoscut mai dinainte sfârşitul vieţii sale. A mers la casa unui văr de-al său, unde a şi adormit.

Fiindcă Sotiris avea aceleaşi năzuinţe sfinte ca şi Hristu, adeseori discutau subiecte duhovniceşti, iar Sotiris îl urma în nevoinţele sale. De la el a luat şi rânduiala de nevoinţă.

Toată viaţa lui Sotiris a fost împodobită cu nevoinţe, rugăciune şi evlavie. A fost un tată cu mulţi copii, un familist exemplar, iubitor de linişte şi de slujbe. în fiecare Duminică şi sărbătoare mergea la biserică

86

împreună cu familia sa. în aceste zile, pentru sfinţenia acestor sărbători, nu voia nici măcar să gătească. El însuşi ţinea cu asprime posturile rânduite, dar nici celorlalţi din familie nu le îngăduia să strice postul sau să lucreze în sărbători. Păzea poruncile lui Dumnezeu cu acrivie, pentru aceasta a ajuns bineplăcut lui Dumnezeu. Toţi cei din sat îl respectau şi îi recunoşteau virtutea. Socoteau că este cel mai vrednic exemplu de creştin.

Era foarte harnic şi iubitor de osteneală. Nu mergea pe la cafenele şi se păzea cu grijă de osândire, în ciuda sărăciei sale, făcea milostenii în ascuns. Trimitea binecuvântări din ostenelile sale săracilor şi bolnavilor. Trăia cu intensitate viaţa duhovnicească. Mintea sa se îndeletnicea cu rugăciunea şi cu cugetările dumnezeieşti. în fiecare dimineaţă, de îndată ce se trezea, se spăla şi cobora într-o vale de lângă casa sa, unde avea un loc aparte pentru rugăciune şi metanii. Făcuse bătături la mâini din pricina multelor

87

metanii. Aducea întotdeauna împreună cu el cărticica cu învăţăturile Sfântului Cosma. El nu ştia carte, dar îi punea pe alţi ciobani să o citească. Asculta cu atenţie învăţăturile Sfântului Cosma, le întipărea în mintea sa cea curată, iar apoi le povestea celorlalţi pentru a se folosi duhovniceşte. îi îndemna pe oameni să facă fapte bune. Pe tinerii care păşteau împreună cu el oile, îi învăţa cum să se roage şi îi punea să facă metanii. în discuţiile sale îi plăcea să povestească vieţi de Sfinţi, minuni ale Maicii Domnului şi să vorbească despre a Doua Venire.

Având o viaţă curată şi neîntinată şi rugăciune neîncetată, de multe ori primea o oarecare „înştiinţare", adică Dumnezeu îi descoperea ceva.

Avea o fetiţă mică despre care spunea:

aceasta ne va arde inima.

După câţiva ani fetiţa a murit. Cealaltă fiică a sa s-a îmbolnăvit şi timp de un an de zile a avut fierbinţeală mare. A văzut atunci în vis că mergea la medic şi cineva i-a spus că medicul se află în piaţă. A înţeles semnificaţia visului şi noaptea s-a dus la Biserica Sfântului Atanasie care se află lângă piaţă. Acolo s-a oprit într-o strană, s-a rugat puţin, după care i-a spus femeii sale:

să mergem, copilul se va face bine.

Şi într-adevăr, în timp ce se îndreptau spre casă, fierbinţeala copilului a dispărut.

Altădată fiica lui, pe când păştea curcile, s-a rătăcit. Toţi au intrat în panică, dar bătrânul Sotiris era

liniştit fiindcă primise înştiinţare în rugăciune că va fi găsit copilul. De aceea i-a liniştit pe ai săi spunându-le:
88

nu vă neliniştiţi! Copilul va găsi un cunoscut de-al nostru care o va aduce înapoi.

Aşa s-a şi petrecut. Fiica sa a adormit, iar apoi a mers prin somn până la Trikala. Acolo s-a întâlnit cu o mătuşă de-a ei, care a salutat-o şi i-a pus diferite întrebări. Atunci fetiţa şi-a revenit şi a început să plângă. Mătuşa a înţeles ce se întâmplase şi a liniştit-o, iar apoi a adus-o în sat.

Dumnezeu, care „îi sprijină pe cei drepţi", l-a ajutat înştiinţându-l în vis să nu vândă vaca înainte de ocupaţia germană când a fost pus într-o situaţie grea -, şi astfel şi-a izbăvit familia de acea mare foamete ce a urmat. Altădată s-a aflat într-o mare primejdie. Unii, care căutau comori ascunse în Koziaka, i-au întins o cursă ca să-l ucidă. Deodată însă s-a ridicat vârtej de vânt şi astfel s-a izbăvit. Şi-a cunoscut cu mult timp înainte moartea şi adeseori spunea:

unul dintre noi mănâncă pâinea în zadar, referindu-se la sine.

Asemenea, unui cunoscut de-al său din Livadia, care îl vizita în fiecare an, i-a spus că în anul următor nu-l va mai găsi. Şi într-adevăr, după câteva luni a adormit.

După adormirea sa, care s-a petrecut pe 20 iulie 1966, pe chipul său s-a zugrăvit o pace adâncă, dovadă de netăgăduit a marii sale virtuţi. A lăsat în urma sa pildă de vieţuire creştinească virtuoasă. Mulţi s-au folosit de petrecerea sa sfântă şi de simplele, dar mântuitoarele lui sfaturi.

Fie ca Bunul Dumnezeu să aşeze sufletul său cu Sfinţii Săi cei din veac! Amin.
90

Nicolae Savudis

Acesta s-a născut în 1899 în satul Iali Tifliki din Asia Mică. După mutarea grecilor din Asia Mică, a venit ca refugiat în satul Vatopedi (Halkidiki). Când a ajuns la vârsta căsătoriei, s-a însurat şi a dobândit o fată şi mai mulţi nepoţi. Soţia sa avea un caracter dificil. La fel era şi ginerele său. El însă se purta cu ei cu blândeţe.

Era un om blând din fire, trăia ca un ascet, postea mult, citea cărţi morale şi ascetice, pe care le aducea din „patria" sa şi îi sfătuia pe nepoţii săi, dându-le merinde pentru viaţa veşnică.

Toată săptămâna păştea oile. Sâmbătă dupăamiază se întorcea acasă şi se pregătea pentru Sfânta Liturghie de Duminică.

în biserică slujea aprinzând candelele şi ajutându-l pe preot.

Făcea multe fapte bune. în perioada ocupaţiei germane a ascuns un englez ca să-i salveze viaţa, l-a îngrijit când s-a îmbolnăvit şi l-a găzduit atât cât a fost nevoie.
91

Când a murit un consătean de-al său, a cărui familie era săracă şi nu avea bani pentru înmormântare, Nicolae a mers la casa lor şi a lăsat bani pe ascuns. Acea familie nu a aflat niciodată cine era acel „înger bun" care le-a trimis ajutorul.

Adeseori găzduia în casa sa călători care înnoptau în sat.

Pe Nicolae Savudis l-a cunoscut şi părintele Grigorie, duhovnicul Sfintei Mănăstiri a Cinstitului înaintemergător de lângă satul Metamorfosis, care povesteşte:

„Mă aflam în satul Vatopedi (Halkidiki). De îndată ce am ajuns la umbra unui pin, am început să discut cu cinci-şase săteni. Peste puţin timp a ajuns acolo şi un bărbat de vârstă mijlocie, să fi avut vreo cincizeci de ani, care ne-a salutat şi s-a oprit puţin mai departe. Atunci unul dintre săteni mi-a spus:

acesta merge la biserică la miezul nopţii şi aprinde candelele ca Sfinţii să poată vedea.

92

Astfel l-am cunoscut pe bătrânul Nicolae Savudis. Mergeam adeseori în satul Vatopedi din Halkidiki şi întotdeauna îl vedeam tăcut, liniştit şi senin. La biserică era întotdeauna primul. Stătea alături de strană şi şoptea rugăciunile urmărindu-l pe psalt. Numai atunci îi auzeai vocea, când cântarea ajungea pe un ton foarte jos. Atunci îţi dădeai seama că el cânta. Spunea şi «Tatăl nostru», căci această rugăciune era rânduit s-o cânte numai el.

Bătrânul Nicolae era o taină. într-o zi am mers la casa sa ceva asemănător cu un beci, simplu şi foarte sărăcăcios, iar ca duşumea avea ciment ca să-l cunosc mai bine. La etajul de sus locuia ginerele său
93

care, aşa cum am aflat mai târziu, îl exploata. Era foarte nervos, dar bătrânul Nicolae nici măcar un

cuvânt rău nu spunea despre el. Ai fi crezut că nu putea vorbi. însă bătrânul nu numai că ştia să vorbească, dar citea şi cărţi patristice. Acolo, acasă la el, am văzut în afară de Sfântul Ioan Damaschin şi alţi Părinţi, filocalici sau nu. Bătrânul Nicolae studia toate aceste cărţi şi se pare că se străduia să pună în lucrare învăţătura patristică. De aceea, în afară de tăcere, era împodobit şi cu alte virtuţi. Niciodată nu se preocupa de ce fac ceilalţi. Deşi consătenii săi îşi băteau joc de el, Nicolae îi înfrunta cu tăcerea şi cu un zâmbet discret.

Din ceea ce am văzut mi-am dat seama că făcea o nevoinţă mare şi că iubea rugăciunea. Nimeni însă nu cunoştea cât de mult se ruga, ci numai Singur Dumnezeu. Multe taine a luat împreună cu el, fiindcă era foarte tăcut. De la ceilalţi săteni am aflat că trăia din banii pe care-i trimitea din recunoştinţă un oarecare englez, fost ofiţer, fiindcă în timpul ocupaţiei germane Nicolae l-a ascuns în casa sa cu preţul vieţii sale şi l-a scăpat de germani.

Pe data de 24 noiembrie 1969 am fost înştiinţat că bunul şi liniştitul Nicolae a închis ochii. Atunci am lăsat totul şi am mers la Vatopedi. I-am citit Slujba înmormântării şi l-am «sădit în pământ» (l-am îngropat), aşa cum spun sătenii, pentru a înflori în veşnicie. Chipul său era atât de senin, încât ai fi spus că dormea.

Au trecut trei ani, după care trei femei evlavioase, pe care eu le cunosc, au mers ca să-l dezgroape. Când au deschis mormântul, au rămas uimite. Trupul său era nestricat, galben ca ceara, şi răspândea o uşoară



mireasmă. Atunci una din cele trei, doamna Varvara, l-a ridicat puţin şi a văzut că era foarte uşor. «De parcă ar fi fost numai oase cu piele», spunea ea.

Surprinse fiind în faţa acestei privelişti şi neştiind ce să facă, au socotit că este bine să îngroape din nou cinstitele moaşte ale fericitului Nicolae Savudis".

Veşnică să-i fie pomenirea! Amin.



## Vaia Gheorganaki[14]

S-a născut în satul Rizovuni din regiunea Preveza, în 1927. A fost geamănă cu o altă soră, care însă nu a trăit. Mama ei, Fotini, a plecat şi ea foarte devreme în Ceruri, căzând dintr-un măslin, atunci când pruncul ei avea doar patruzeci de zile. Tatăl ei s-a recăsătorit, dobândind alţi trei copii.

Vaia o respecta pe mama ei cea vitregă. Ca una ce era sora mai mare, se îngrijea de toate. Era ca o mamă şi alerga pretutindeni; la capre, pe munte, mergea desculţă, la câmp ca să sape, la pădure ca să taie şi să care lemne... Era o fetiţă bine legată şi atât de mărinimoasă şi de harnică, încât alerga prima la toate treburile.

S-a căsătorit de foarte tânără şi în 1947 a născut primul ei copil. în total a dobândit şase copii. Era o femeie energică şi mereu bucuroasă, încât toţi cei din sat se minunau de ea.

[14] Mărturia ieromonahului aghiorit H.



Odată unul din copiii ei s-a îmbolnăvit grav. Medicii nu l-au putut ajuta cu nimic. Ca mamă suferea mult pentru copilul ei şi era gata să-şi jertfească şi viaţa. Lua copilul în spate şi urca cu el pe munţi, ducându-l pe la mănăstiri şi biserici, pentru a-l tămădui.

Trăind zilnic cu această suferinţă, odată a văzut în vis o femeie care i-a spus:

să iei copilul şi nişte haine curate şi să vii în casa mea. Acolo vei coborî multe trepte ca să ajungi la izvorul de agheasmă; vei spăla copilul, îl vei schimba, vei aduce un preot să săvârşească Sfânta Liturghie şi copilul se va face bine.

în ziua următoare a povestit visul soţului ei, care însă a repezit-o şi a certat-o, spunându-i să nu creadă în vise şi în vedenii. Vaia însă nu avea linişte. A întrebat şi în cele din urmă a aflat că există o astfel de biserică în satul învecinat Komitiades Ambelia.

Într-adevăr, acolo se păstrează o bisericuţă a Sfintei Parascheva, un monument din secolul al X-lea. în spatele bisericuţei există o peşteră mare înăuntrul căreia o scară cu multe trepte conduce la un izvor de agheasmă al Sfintei Parascheva care curge ca un râu. De îndată ce a aflat, a luat copilul şi a urcat pe muntele Sfintei Parascheva. Acolo a găsit peştera, scările şi izvorul de agheasmă, aşa cum le văzuse în vis. A spălat copilul cu agheasmă, s-a săvârşit Sfânta Liturghie în bisericuţă şi copilul s-a făcut bine.

Dar sănătatea ei de fier avea să se ruineze foarte repede. Odată s-a dus la cişmea ca să spele ceva şi a leşinat. De atunci a început să leşine des şi viaţa ei a devenit o mucenicie. Leşina acasă, în biserică, pe

câmp, pe drum. îşi pierdea cu desăvârşire simţurile, cădea, iar după puţin timp îşi revenea. Sufereau şi copiii ei atunci când o vedeau leşinând şi plângeau deasupra ei, crezând că moare. însă ea îşi dădea seama întotdeauna când avea să leşine şi de aceea îi înştiinţa de mai înainte, îi linişte a şi le spunea:

— Mi se va face rău, dar voi să nu vă temeţi! Să mă lăsaţi aşa, că îmi voi reveni eu.

Ce se întâmpla cu ea? Mătuşa ei, care a crescut-o de mică, punea aceasta pe seama foamei. Trăia într-atâta sărăcie şi foame, încât pentru oamenii de astăzi este de necrezut. Familia ei era cea mai săracă din sat, iar pe ea o numeau „ftohovaia", adică „Vaia cea săracă".

însă la această mucenicie a ei s-a adăugat şi o altă mucenicie sufletească, pricinuită de oameni, care era mult mai cumplită. Unii săteni, plini de răutate, „au adăugat la durerea rănilor ei"[15], adică au căutat să o scoată nebună şi să o închidă la spitalul de nebuni din Kerkira.

Alţi săteni o evitau, de parcă ar fi fost leproasă, iar de copiii ei îşi băteau joc. Numai cel care a trăit aşa ceva poate înţelege ce înseamnă toate acestea pentru un suflet sensibil de copil şi cât de nesuferită este durerea pentru o inimă de mamă, care suferea mai mult pentru copiii ei decât pentru ea însăşi.

Dar Vaia era un om al lui Dumnezeu şi rezista. A ridicat această cruce pe care i-a dat-o Domnul cu multă credinţă, răbdare şi smerenie. Niciodată nu a

[15] Psalmul 68,30.



cârtit, niciodată nu s-a răzvrătit împotriva lui Dumnezeu.

Ca un om ce era, uneori se încovoia sub sarcina durerilor şi plângea; se amăra mai ales când unii prin comportarea lor o înjoseau şi căutau să-i facă rău. Dar Bunul Dumnezeu, Care este Dumnezeul celor dispreţuiţi, al celor nedreptăţiţi şi îndureraţi, niciodată nu a părăsit-o. O ocrotea întotdeauna, îi dădea putere şi curaj ca să reziste în faţa noilor încercări.

Seara aprindea candela înaintea icoanelor şi după ce îl punea pe fiul ei cel mic să-şi facă cruce, îl pregătea să se culce, îl mângâia cu gingăşie de mamă şi îl săruta, urându-i „noapte bună". Apoi mergea în faţa icoanelor şi îşi făcea rugăciunea.

„Îţi mulţumesc, Hristoase al meu, Stăpânul meu! Slăvit să fie numele Tău. Maica Domnului păzeşte pe copiii mei şi pe toată lumea".

La sfârşit scotea şi un suspin „Oh, Măicuţa mea!". Apoi începea să facă metanii, după care îşi pleca capul şoptind celelalte rugăciuni ale ei negrăite.

La biserică mergea în toate Duminicile şi sărbătorile şi ţinea toate posturile cu multă stricteţe. Când preotul citea Evanghelia înaintea Sfintelor Uşi, ea îngenunchea sub Evanghelie şi punea epitrahilul preotului pe capul ei. Când se termina citirea Evangheliei, săruta epitrahilul, Evanghelia şi mâna preotului cu multă evlavie.

Deoarece leşina adeseori şi în biserică, unele femei îi spuneau să nu mai vină la slujbe, pentru că o îneca, aşa cum spuneau ele, fumul de la lumânări şi de la tămâie. Dar ea le răspundea:



— Pe mine chiar de mă veţi omorî, nimeni însă nu poate să mă scoată din casa lui Dumnezeu. Voi veni, chiar de-ar fi să mor.

Dar încercările lui Iov nu se terminaseră încă pentru Vaia. „Că pe carele iubeşte Domnul îl ceartă şi bate pe tot fiul pe carele primeşte[16].

într-o zi, la şcoală, unul din copiii ei s-a jucat cu o minge murdară şi s-a murdărit. Când s-a întors acasă, nu a spus aceasta mamei sale ca să-l spele, ci seara s-a culcat împreună cu ceilalţi copii, iar dimineaţă când s-a trezit, toţi copiii ei aveau bube în cap. Mama lor, de îndată ce i-a văzut, a avut din pricina supărării un şoc nervos puternic. S-a supărat atât de tare, încât nu a mai rezistat şi s-a îmbolnăvit din nou. Pentru aceasta au trimis-o la spital. în cele din urmă pe copiii ei i-au trimis la un spital din Atena, unde s-au vindecat, dar când s-au întors în sat, fiindcă erau aproape cheli, toţi îi ocoleau, până şi rudele. Le era frică să nu se molipsească. Nimeni nu i-a primit pe aceşti copii în casa sa, în afară de o vară de-a ei (mama lui Toma Hristia), care i-a luat şi i-a îngrijit cu dragoste până a venit mama lor.

Însă o nouă furtună a venit peste ea. Se născuse şi al patrulea copil al ei, Eleniţa. Fetiţa avea aproape doi ani. Mama ei lipsea, fiind din nou bolnavă în spital. Fotini, sora cea mai mare, care să fi avut şi ea cinci-şase ani, îndeplinea datoria de mamă, de gospodină şi purta grijă şi de cea mică. Aceasta se afla în leagăn

şi deşi Fotini o legăna, ea însă plângea mereu, în cele din urmă s-a oprit din plâns şi Fotini a crezut

[16] Pildele lui Solomon 3,12.

100

că a adormit. Mai târziu a venit naşa Eleniţei ca să vadă ce face. S-a uitat la ea, a luat-o în braţe, dar cea mică deja murise. A plecat la Ceruri ca un îngeraş.

După ce au îngropat-o, soţul ei a mers ca să o ia pe Vaia de la Igumeniţa. A mers pe jos la spital şi tot pe jos s-au întors în sat, străbătând zile întregi munţi şi văi. La spital o îngrijiseră bine pe Vaia; a mâncat puţin mai bine şi s-a mai întremat. Cunoscuţii ei spuneau că atunci când s-a întors în sat, era foarte frumoasă. Ea însă căuta neliniştită s-o vadă pe Eleniţa. Soţul ei încerca să-i ascundă vestea cea tristă, spunându-i că Eleniţa se afla la bunicii ei, în Filipiada. în cele din urmă a aflat adevărul şi a spus:

aşadar, s-a adeverit visul pe care l-am avut, în care am văzut că fiica mea a murit. Iar voi m-aţi înşelat...

Plângea mereu nemângâiată pentru moartea fetiţei. Atunci toţi îi spuneau:

ajunge, au trecut atâţia ani.

Dar ea răspundea:

mama niciodată nu-şi uită copilul, oricâţi ani ar trece.

în ciuda atâtor furtuni puternice prin care a trecut, niciodată nu a vrut să-şi arate durerea, ci ascundea înlăuntrul ei crucea grea pe care o purta. Nu voia să fie compătimită sau mângâiată. De aceea şi participa la toate bucuriile şi întristările tuturor celor din sat. La nunţi mergea prima aducându-şi darul ei. Când îi spuneau:

de ce duci dar, fiindcă tu eşti o femeie săracă? Pe tine nimeni nu te va judeca dacă n-o să aduci dar.

Ea însă le răspundea:

101

Vaia la vârsta de treizeci şi cinci de ani

sărăcia, sărăcie şi nunta, nuntă. Aceasta este o datorie. Chiar dacă nu voi avea ce să mănânc, darul meu tot îl voi duce şi tot voi merge să îi felicit pe miri.

Nu numai că mergea la nuntă, dar se şi bucura cu cei aflaţi acolo şi toţi se minunau cum putea o femeie cu atâtea suferinţe să găsească puterea de a se birui pe ea însăşi.

De asemenea, îi plăceau mult serbările care se făceau la şcoală. Mergea cu multă bucurie să-i asculte pe copiii care recitau poezii la sărbătorile naţionale, jucau piese de teatru şi cântau. însă întreg sufletul şi toată inima ei erau dăruite Bisericii, sărbătorilor şi hramurilor bisericuţelor din afara satului: mergea la Biserica Maicii Domnului de la Kastri, a Sfintei Marina, a Sfintei Paraschevi, a Sfintei Sofia, a Proorocului Ilie, a Maicii Domnului de la Lapovu, a Sfântului Dimitrie de la Filipiada şi la altele. însă cel mai mult

102

strălucea de bucurie de Naşterea Domnului, sărbătoarea fiului ei, şi în Săptămâna Mare, când începea să facă pregătirile pentru Sfintele Paşti.

În fiecare an îl trimitea pe fiul ei cel mic să taie trandafiri roşii, pentru a-i duce la Epitaf în Vinerea cea Mare. Odată, mergând spre biserică, fiul ei, din naivitate, a mirosit trandafirii culeşi. Atunci mama lui i-a dat vreo două peste mâini spunându-i:

nu-i mirosi, copilul meu! Nu este cuviincios. Trandafirii îi vom duce lui Hristos şi trebuie să fie nemirosiţi, fără prihană. Aruncă-i repede şi aleargă să tai alţii!

Şi la Epitaf, dacă nu treceau copiii ei cruciş de trei ori pe sub masa pe care era aşezat, nu-i lăsa să iasă din biserică.

103

Era o mamă foarte iubitoare şi gingaşă, fiindcă o duruse mult pentru copiii ei. Pentru ei se lipsea de toate, numai voia să-i aibă lângă ea.

Jertfirea ei de sine era mare. Când o duceau la spital, stătea puţin, dar de îndată ce îşi mai revenea şi se simţea mai bine, nimeni nu o mai putea ţine acolo, nici medicii, nici asistentele medicale.

trebuie să plec, spunea ea, trebuie să merg la copiii mei, căci au nevoie de mine.

Pleca şi venea pe jos de la Filipiada. Ajungea noaptea, bătea în poartă ca să-i deschidă şi uneori se speriau crezând că e o stafie.

Acolo însă unde s-a depăşit cu desăvârşire pe ea însăşi a fost grija pentru fetele ei. îşi presimţea moartea şi de aceea trăia zi şi noapte cu pomenirea morţii. Voia ca mai înainte de a muri să rânduiască zestrea fetelor

ei.

când voi închide ochii, spunea ea, vreau ca copiii Vaiei să aibă de toate, să nu le lipsească nimic.

Avea multă mărinimie şi multă sensibilitate în ceea ce priveşte îndatoririle ei. Astfel, cu această preocupare şi grijă, s-a osândit pe sine să nu mănânce, pentru a putea face puţine economii pentru copiii ei. Bolnavă fiind, primea o mică pensie, dar de îndată ce o lua, mergea îndată şi cumpăra aţă. Stătea apoi ore întregi şi lucra la războiul de ţesut pentru a ţese zestrea fiicelor ei. Dar la această muncă, chiar şi sătul de-ar fi cineva, nu rezistă mult. Mâinile ei lucrau neîncetat. Când mergea pe drum la câmp, ţinea în mâini andrelele şi împletea în acelaşi timp şi vreo flanelă sau torcea cu furca.

104

Deşi era foarte săracă, avea o inimă foarte bună şi îi plăcea să dea milostenii cât de multe putea, întotdeauna din tot ceea ce avea oprea o parte şi o trimitea la diferite familii, chiar dacă ea avea nevoie mai mare decât ele. Mai jos de Mănăstirea de la Kastri aveau un ogor mic, unde sădeau toate legumele de vară. Mergea timp de o oră cu calul ca să le ude. Când aduna roadele, până să le aducă acasă, pe cele mai multe dintre ele le dădea milostenie. Era neştiutoare de carte, dar învăţa prin faptă şi încerca să le transmită copiilor ei dragostea de milostenie. Odată, o capră de-a lor s-a sugrumat pe când păştea pe nişte stânci. Un vecin de-al lor a înjunghiat capra, până să apuce să moară. Atunci Vaia a luat aproape jumătate din carnea caprei, a pus-o într-un sac şi a mers la o vară a soţului ei. Această femeie adeseori o provoca şi o amăra prin purtarea ei, deoarece voia să se amestece în familia ei. Când a văzut fapta ei, femeia s-a emoţionat şi şi-a schimbat purtarea.

Pe toţi cei din sat îi iubea şi obişnuia să salute ea mai întâi, ca şi cum ar fi fost mai mică.

Purta mereu haine negre încă de la vârsta de treizeci de ani. Avea o nobleţe plină de dulceaţă, respect pentru ceilalţi şi evlavie pentru cele dumnezeieşti.

în ultima parte a vieţii a suferit de leucemie. Adeseori vomita. Tot ce mânca dădea afară şi pântecele ei se umfla. Se pare că aceasta era boala care o chinuia de ani de zile şi din această pricină simţea o mare slăbiciune în trupul ei. Au trimis-o mai întâi la Spitalul „Sfânta Olga" din Nea Ionia, apoi a fost internată în Spitalul „Sfântul Sava" din Atena. Medicii

105

i-au spus ca la fiecare şase luni să meargă să facă analize, să mănânce bine, să se odihnească şi să nu se mâhnească. Însă de îndată ce se întorcea acasă, se apuca de treburile casei, îngrijea animalele, mergea la câmp, la semănat, la secerat, făcea curăţenie în casă. Boala ei însă lucra încet-încet şi o slăbea tot mai mult.

în afara multelor boli şi suferinţe pe care le avea, Vaia era războită şi de diavolul. într-o zi, pe la amiază, l-a văzut în chip real pe diavol cum voia să o arunce de pe cal, dar Maica Domnului, pe care ea a chemat-o în ajutor, a ocrotit-o. Acolo, în împrejurimi se afla o bisericuţă a Maicii Domnului „Milostiva". De aceea în toată viaţa ei, când trecea pe acolo, descăleca de pe cal şi mergea din recunoştinţă să aprindă candelele şi să-i mulţumească Maicii Domnului.

Ultima oară când a mers la Maica Domnului de la Kastri a fost pe 15 august. După Vecernie l-a prins de mână pe fiul ei şi l-a întrebat:

ia spune-mi, copilul meu, toate acestea, care sunt zugrăvite sus pe pereţi le-au pătimit Sfinţii? Cât de multe mucenicii şi chinuri!

Privea la muceniciile Sfinţilor zugrăvite pe pereţi, îşi făcea Cruce şi spunea aşa cum obişnuia:

mare eşti, Doamne!... Mare eşti, Doamne!... Am păcătuit, Hristoase al meu!

Cine ştie ce simţea sufletul ei! Suferea pentru ei deoarece întreaga ei viaţă era tot o mucenicie continuă.

După o jumătate de an a intrat şi ea în ultimul stadiu al muceniciei ei. Vomita din ce în ce mai des, până ce a ajuns slabă ca o aşchie. Într-o zi de martie l-au chemat pe taximetristul satului, Takis Milionis,

106

un om cu suflet compătimitor, să o ducă la un spital din Atena. Atunci Vaia a început să privească în jur, de parcă le-ar fi văzut pe toate pentru ultima oară, şi a spus:

oare mă voi întoarce vie?

Mai degrabă îşi dădea singură curaj, deoarece ştia bine că avea să plece în Ceruri. De aceea, cu mult timp înainte a trecut şi şi-a luat rămas bun de la rudele ei.

În Atena, unde a dus-o taximetristul, fiind singură şi neînsoţită de nimeni, a întâlnit iarăşi lipsă de compătimire, însă acum pentru ultima oară. Nici o casă a vreunei rude nu şi-a deschis uşa ca să o primească

pentru puţin, ca să se încălzească sufletul mult-pătimitoarei Vaia. Taximetristul a dus-o din bunătate, din propria sa iniţiativă, la Spitalul Popular. Acolo, străină între străini, au pus-o într-un hol pe o targă cu rotile. Atunci a fost înştiinţat fiul ei, iar acesta s-a dus la spital să o vadă. Medicul i-a spus că trebuie să-i facă operaţie şi i-a cerut 50.000 drahme. Suma era foarte mare şi nu aveau de unde să dea atâţia bani, şi astfel operaţia nu s-a făcut. Vaia a mai trăit o săptămână, iar apoi a murit. A lăsat acolo mult chinuitul ei trup, în timp ce sufletul ei s-a înaripat şi a zburat la Ceruri, purtând cununa credinţei, a smereniei şi a răbdării. Pentru ea nu mai exista acum durere, întristare şi suspinare, care au fost însoţitoarele ei cele mai iubite în toată viaţa. A adormit la 10 martie 1974, la vârsta de patruzeci şi şapte de ani.

înmormântarea ei s-a făcut în sat. Toate inimile s-au îndurerat pentru cea mai săracă, cea mai chinuită

107

şi cea mai iubită femeie din sat. Nimeni nu avea nici cea mai mică nemulţumire faţă de ea.

Preotul satului, care niciodată nu vorbea la înmormântări, a vorbit la înmormântarea Vaiei şi a adus multe laude la adresa ei.

Amintirea ei a rămas neuitată. Timp de mulţi ani femeile din sat, atunci când îi întâlneau pe copiii ei, îi întrebau:

ah, copilaşul meu, tu eşti copilul Vaiei? şi plângeau.

Vaia, pe vremea cât era în viaţă, vorbea uneori puţin ciudat şi prezicea unele lucruri care după ani de zile deveneau realitate. Abia atunci când se împlineau îşi aminteau cuvintele ei.

Cu destul timp înainte de moartea ei a presimţit ceva şi de aceea a trecut pe la rudele ei ca să-şi ia rămas bun.

plec... Voi pleca... Voi merge să mă întâlnesc cu bunica voastră. Ce voiţi să-i spun?

Cu o săptămână înainte de a merge la spitalul din Atena, s-a dus la sora ei, pe care o chema tot Atena. Aceasta aduna măslinele. Atunci Atena a întrebat-o:

de ce ai făcut atâta osteneală şi ai venit aici la câmp?

Iar ea i-a răspuns:

ei, cum să nu vin ca să-mi iau rămas bun de la sora mea? Atena, pentru mine s-a terminat praznicul. Peste o săptămână voi muri.

Când unul din copiii ei era mic, a trecut prin sat un episcop. Aşa cum stăteau în casă şi mâncau, iar copilul se juca puţin mai departe, Vaia s-a ridicat şi a spus:

108

ah, de-ar da Dumnezeu ca unul din copiii mei să devină al Său, să fie afierosit Bisericii!

Dorinţa şi binecuvântarea ei au devenit realitate. După câţiva ani acest copil a ales viaţa monahală.

Odată Vaia a spus unei rude de-a ei:

când vei ieşi la pensie, te vei despărţi.

Şi într-adevăr, s-a despărţit, iar apoi spunea cu uimire că Vaia avea dar de la Dumnezeu.

Unuia dintre copiii ei, care o amărâse mult, deoarece îl şi iubea mult, în durerea ei i-a spus:

nu vreau să dai numele meu fiicei tale şi nici numele de Vaia să-l auzi.

Şi într-adevăr, acesta nu a dat fiicei sale numele mamei lui[17], dar şi atunci când a fost chemat la botezul fiicei fratelui său, deodată fiul lui a păţit ceva l-au cuprins nişte fierbinţeli, nişte frisoane -, l-au scos afară şi l-au dus la medic. Când s-a întors, Taina Botezului se terminase, şi astfel nu a auzit când s-a rostit numele de „Vaia" pe care l-au dat fetiţei. Atunci şi-a amintit de prezicerea mamei sale.

Dumnezeu să odihnească sufletul mult-pătimitoarei Vaia întru împărăţia Sa, dăruindu-i, în locul necazurilor trecătoare pe care le-a suferit, viaţa veşnică! Amin.

[17] în Grecia se păstrează o tradiţie, potrivit căreia cei de curând născuţi primesc numele bunicilor lor.

109

Atena Sguru[18]

S-a născut în 1879 în satul Kuramades din insula Kerkira din părinţi foarte săraci, dar foarte cinstiţi şi credincioşi. Tatăl ei se numea Hristodul Sguros şi era un urmaş al unei familii din Bizanţ care se stabilise de veacuri în insula Kerkira. Mama ei se numea Constantina Gramenu şi provenea dintr-o familie numeroasă.

încă din primii ani a trăit într-o mare sărăcie şi în lipsuri şi adeseori a fost martoră la moartea multor membri din familia ei. Din cei doisprezece copii pe care părinţii ei i-au adus pe lume, numai cinci au

supravieţuit, iar dintre aceştia unul era infirm trupeşte şi altul sufleteşte. Nu aveau nimic altceva decât căsuţa care le rămăsese. Puţinele terenuri pe care le cultivau erau străine şi dădeau proprietarilor o mare cantitate din produse.

[18] Mărturia lui Constantin Gramenu din satul Kuramades (Kerkira).

110

Avea însă multă credinţă, nădejde şi dragoste pentru Dumnezeu. Tatăl ei niciodată nu a cârtit împotriva lui Dumnezeu pentru nefericirea sa şi pentru moartea copiilor săi. Dimpotrivă, îi mulţumea lui Dumnezeu că fiii săi se învredniciseră să devină îngeri.

Atena, ca o soră mai mare ce era (a doua ca vârstă), a ridicat şi ea greutatea şi grija familiei încă de la vârsta de cinci ani. Mama ei muncea prin străini şi lăsa asupra ei răspunderea de a purta grijă de fraţii ei mai mici. Nu avea cu ce să-i hrănească şi de aceea se mâhnea atunci când îi vedea flămânzi şi că nu-i putea sătura. Vremurile erau grele, sărăcia era mare.

La vârsta de şapte ani a început să meargă şi ea împreună cu mama ei ca să muncească prin străini, muncă care în acea perioadă era foarte grea, în timp ce ea se afla la o vârstă foarte fragedă. însă încă de la acea vârstă avea râvnă şi asculta cu atenţie atunci când oamenii vorbeau mai ales tatăl ei despre Dumnezeu, despre Sfinţi, despre Credinţa Ortodoxă şi despre Tradiţia noastră. Astfel a devenit lăcaş al dragostei dumnezeieşti şi împlinitoare a poruncilor evanghelice.

S-a căsătorit la o vârstă matură (douăzeci şi şapte de ani). Nunta ei s-a făcut după unele întâmplări care au mâhnit-o mult. în casa în care a intrat a găsit o atmosferă foarte vrăjmaşă, fiindcă familia bărbatului ei nu voia cu nici un chip să o facă noră, deoarece era foarte săracă. Din nefericire, şi soţul ei era influenţat de multe ori de ai săi. Din cauza supărării pe care i-o pricinuiau şi a purtării urâte pe care o aveau faţă de

111

ea, Atena a pierdut primul copil. Datorită acestei suferinţe a pierdut mult sânge, iar medicul care a fost chemat nu a putut să o ajute. Când a văzut că a căzut în comă, a diagnosticat că va muri, deoarece Atena apucase pe calea ce duce către cealaltă lume. Respiraţia i se rărise, chipul i se îngălbenise, trupul îi îngheţase. Această agonie a durat ore întregi. De dimineaţă până seara a rămas în această stare. Una din surorile ei se ruga.

Deodată au văzut că ochii ei încep să clipească, chipul să prindă viaţă, trupul să i se mişte, iar ea să vorbească. Primele ei cuvinte au fost:

unde mă aflu? De ce am venit iarăşi aici?

Atunci toţi şi-au făcut semnul Sfintei Cruci. Se petrecuse o minune! Toţi se mirau cum de a revenit la viaţă. Când şi-a revenit cu desăvârşire, Atena a suspinat din adâncul sufletului zicând:

ah, de ce a trebuit să plec de acolo unde mă aflam?

de unde? au întrebat-o surorile ei.

ascultaţi cele ce vă voi spune.

„M-am aflat dintr-o dată într-un întuneric gros şi voiam să înaintez, să plec de acolo, să văd lumină. Mi s-a părut că cineva se afla lângă mine şi, aşa cum înaintam, mă însoţea. Cunoştea şi numele meu şi mi-a spus:

atena, nu te teme! Vino împreună cu mine! Mergem pe aici.

unde mă duci? l-am întrebat.

vino şi vei vedea.

Şi încet-încet am ajuns într-un loc luminos. Atunci l-am văzut şi pe cel care mă însoţea. Era un tânăr

112

strălucitor şi purta un veşmânt alb. în calea noastră am întâlnit o poartă ce dădea spre răsărit. Când am intrat înăuntru, am văzut o lumină foarte strălucitoare, cu mult mai strălucitoare decât lumina soarelui. Dacă aţi şti ce-au văzut ochii mei acolo! Acel loc era împodobit cu mulţi copaci şi cu flori de diferite culori. Totul strălucea ca fulgerul, chiar şi oamenii care se aflau acolo. Toţi erau îmbrăcaţi cu haine de sărbătoare, ca şi cum s-ar fi aflat la un praznic. Chipurile lor erau vesele şi stăteau aşezaţi în rând, bărbaţi şi femei, şi cântau. Mulţi îmi vorbeau şi mă salutau.

bine ai venit, Atena! îmi spuneau ei.

Iar eu, trecând printre aceşti oameni şi printre acele flori frumoase, simţeam o mare bucurie. Atunci l-am întrebat pe cel ce mă însoţea:

unde ne aflăm?

aici ne aflăm în Rai şi toţi aceştia pe care îi vezi, sunt sufletele care în timpul vieţii lor pământeşti au avut dragoste şi au săvârşit fapte bune. Iată, aceştia au avut această virtute, ceilalţi altă virtute.

Şi cu cât înaintam, cu atât lumina devenea din ce în ce mai puternică şi toate deveneau mai frumoase. Nu ştiam ce să spun şi de aceea am întrebat:

domnul meu, toate sufletele oamenilor, atunci când mor, vin aici?

nu, mi-a răspuns el. Dacă voieşti, vom merge să vezi unde se află celelalte suflete.

Şi într-o clipă ne-am aflat într-un loc unde lumina parcă apunea. Cu cât înaintam, cu atât lumina se stingea. Am intrat printr-o poartă întunecată ce dădea spre apus şi îndată am văzut nişte oameni: unii

113

zăceau pe jos, alţii gemeau, alţii plângeau, femei cu părul despletit lovindu-se şi zbătându-se. Şi era acolo o duhoare de nesuportat. îi vedeam pe unii care erau cufundaţi în necurăţie, iar pe alţii arzând în flăcări.

— Dar aceştia de ce suferă astfel? am întrebat eu.

— Atena, acestea sunt sufletele celor care au făcut cutare păcat, ceilalţi au făcut altele şi nu s-au pocăit şi de aceea au venit aici.

Astfel îmi spunea despre toţi. Puţin mai departe, ce să văd? Dintr-o groapă foarte mare săreau în sus ceva ca nişte gunoaie, după care iarăşi cădeau înapoi.

iar aceasta ce este? am întrebat.

acestea care urcă şi cad iarăşi în această prăpastie sunt sufletele foarte păcătoase care ard.

M-a cuprins groaza şi am început să plâng, fiindcă sufeream foarte mult pentru tot ceea ce vedeam. Deodată am auzit pe cineva zicându-i celui care mă însoţea:

ia-o pe Atena de acolo! De ce ai adus-o în acest loc ca să se mâhnească? Să plece repede de acolo!

După aceasta ne-am întors iarăşi în acel loc plin de lumină şi, din curiozitate, l-am întrebat pe cel de lângă mine:

cine eşti tu, omule, care stai mereu lângă mine şi de unde mă cunoşti?

eu sunt îngerul lui Dumnezeu, care iau sufletele celor care mor.

ei, atunci ştii unde s-a dus şi sufletul Nicoletei (o cunoscută de-a mea).

aceasta nu se află bine, fiindcă niciodată în viaţa ei nu a făcut milostenie.

114

dar sufletul Haricliei (o altă cunoscută de-a mea) unde s-a dus?

— Aceasta s-a dus ca o făclie înaintea lui Dumnezeu. Am întrebat şi despre sufletele altor oameni pe care îi cunoşteam şi îmi răspundea că unele au mers într-un loc bun, iar altele în loc întunecat.

— Şi pe mine unde mă vei duce? l-am întrebat eu.

— Tu te vei întoarce în trup, fiindcă te strigă şi nu pot să te mai ţin.

Şi astfel, într-o clipă s-a făcut nevăzut, iar eu m-am aflat iarăşi aici".

Mulţi o luau în râs şi nu credeau, ci îi spuneau că a fost un vis. însă ea stăruia:

nu a fost vis. Eu am trăit toate acestea.

115

Şi într-adevăr, nu fusese vis, căci deşi au trecut şaptezeci de ani, totuşi îşi amintea toate acestea în amănunt. îi trebuia o oră ca să povestească cu multă simplitate tot ceea ce văzuse, fără să încerce să se facă crezută. O altă dovadă că ceea ce văzuse nu fusese vis era şi credinţa ei neclintită în cealaltă viaţă. Marea ei dorinţă şi strădanie pe care a avut-o toată viaţa de a face milostenie, nepăsarea pentru dobândirea bunurilor materiale, dorinţa fierbinte de a vorbi şi de a auzi despre Hristos, despre Maica Domnului, despre îngeri şi despre Sfinţi, dorul fierbinte şi nădejdea neschimbată în înviere (niciodată, cât a mers la biserică, nu a pierdut Evanghelia învierii de la Utrenia de Duminică) şi, în sfârşit, grija şi rugăciunile ei pentru întreaga lume sunt numai câteva din virtuţile care o împodobeau.

Ca om avea şi ea slăbiciunile ei. Datorită lipsei de povăţuitor duhovnicesc, dar şi din cauza neştiinţei poate că a făcut şi ea unele păcate mici. însă dragostea

116

ei pentru Dumnezeu şi pentru oameni, dovedită în faptă, le acoperea pe toate.

Nu putea să se sature, dacă ştia că aproapele ei flămânzeşte, nici să doarmă, dacă cineva nu avea unde

să-şi plece capul. în familia ei cea numeroasă ea era sminteală şi totodată binecuvântare. Tot ce aduna dădea milostenie fără să ţină seama de cârtirea şi împotrivirea celorlalţi. Însă niciodată nu le-a lipsit ceva, nici în perioada ocupaţiei germane, nici în timpul sărăciei de după ocupaţie.

În casa ei îi găzduia pe toţi cei care nu aveau adăpost. Au trecut prin casa ei, au mâncat şi au fost găzduiţi în vremuri grele şi de război sârbi, evrei, italieni, refugiaţi din Asia Mică, cerşetori, negustori ambulanţi, monahi, preoţi, chiar şi ţigani, scamatori şi bolnavi psihic. Inima ei nu făcea deosebire, ci îl vedea pe fiecare om ca pe chipul lui Dumnezeu, care are nevoie de ajutor. Făcea milostenie, fără ca să se gândească la răsplătire. Nu s-a temut niciodată, nici nu s-a gândit vreodată că s-ar putea primejdui de la oamenii pe care îi găzduia. Gândea cu simplitate şi credea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Când locuia la Livadi, la două ore depărtare de sat, casa ei devenea singurul refugiu pentru fiecare sătean şi pentru toţi cei care voiau să se adăpostească de vreme rea. Locul era aproape pustiu. Ce putea să le dea de mâncare? Ea însă nu se neliniştea.

are grijă Dumnezeu, spunea ea.

Dragostea întotdeauna le iconomiseşte pe toate. Puţină făină de porumb pentru un colac făcut pe jar cu puţin orez cu măsline şi mentă îi sătura pe toţi, oricâţi ar fi fost. Iar atunci când inima ei dorea să



ofere şi altceva, dar nu avea, se petrecea uneori şi un lucru minunat. Veneau de pe câmp pisicile, care vânau, şi îi aduceau uneori prepeliţe, alteori iepuraşi, pe care, după ce îi omorau, îi lăsau la picioarele gospodinei mieunând. însă lucru minunat este că niciodată nu-i aduceau animale necurate.

Acolo, la Livadi, s-a învrednicit şi de o vedenie. Într-o seară, în timp ce stătea în poarta casei, a văzut fulgerând pe Cer şi a crezut că va începe să plouă, însă lumina se mărea tot mai mult şi s-a luminat tot câmpul de parcă ar fi fost zi. Lumina, după cum povestea ea, venea de la ceva care se afla pe Cer şi care semăna cu un car de luptă luminos în formă de policandru. Când acesta a trecut pe deasupra capului ei, a rămas uimită de frumuseţea lui. L-a urmărit până ce s-a pierdut după un deal. Nimeni din împrejurimi nu l-a văzut, în afara unei fetiţe de opt ani care păştea oile. Şi-a făcut semnul Sfintei Cruci, dar nu putea să-şi explice aceasta. Apoi însă gândul i-a spus că era vorba de carul heruvimic care mergea la o bisericuţă părăsită a Sfântului Gheorghe şi în care de ani de zile nu se mai făcuse Sfânta Liturghie.

Atena trăia cu multă simplitate şi curăţie. Simţea prezenţa lui Dumnezeu lângă ea şi avea întotdeauna bucurie. Avea însă şi ispite şi multe încercări în viaţă. Bărbatul ei nu era un om al lui Dumnezeu. Era nervos, hulea cele sfinte, iar din această pricină ea suferea. Acesta, încă de tânăr, a avut un accident în urma căruia şi-a pierdut vederea, iar ea a trebuit să rabde această infirmitate, precum şi ciudăţeniile legate de ea. Şi mai mult a avut de îndurat atunci când, după câţiva ani, el a căzut şi a rămas paralizat. Fiica



ei s-a născut infirmă, dar era şi capricioasă, neascultătoare şi a avut o căsătorie foarte nefericită. Fiul ei mai mic era foarte bolnăvicios. De trei ori s-a primejduit să moară, însă milostivirea lui Dumnezeu, datorită rugăciunilor ei, l-a izbăvit şi i-a dat mulţi copii.

Ea însăşi a avut întotdeauna probleme de sănătate care au chinuit-o până la sfârşitul vieţii. Cu toate acestea nu a cârtit niciodată, ci întotdeauna se ruga. Plângea cu cei ce plângeau şi se bucura cu cei ce se bucurau. Se ruga pentru toată lumea, cunoscuţi şi necunoscuţi, seara, înainte de a se culca. Rugăciunea ei dura mult timp.

în ultima parte a vieţii sale ceea ce o mâhnea mult era că nu mai avea cui să dea milostenie. Oamenii nu mai erau strâmtoraţi, precum odinioară, iar cerşetorii dispăruseră. însă cum putea ea să se sature fără să dea nimic? Dar Dumnezeu S-a milostivit de ea şi a început să-i trimită cerşetori. Când cobora în fiecare dimineaţă de la casa ei, era întâmpinată de tot felul de animale. Câini, pisici, găini, porumbei, vrăbii, toate o însoţeau în curtea casei. Pentru toate avea ceva să le dea, toate simţeau dragostea ei; nu se temeau de ea, ci mâncau din mâna ei, chiar şi vrăbiile care de obicei nu se apropie de oameni. Se uita şi la picioarele ei, gândindu-se că poate vede furnici, ca să le hrănească şi pe ele. Se bucura atât de mult, precum Eva în Rai.

Sfârşitul ei a fost „creştinesc şi în pace", nu însă şi fără durere. într-o dimineaţă, după ce zăcuse mai multe zile bolnavă la pat, s-a sculat ca să hrănească păsările care loveau în geamul ei şi ciripeau, dar a căzut şi s-a lovit. De atunci a început să sufere.



A cerut ca să vină preotul să-i citească rugăciuni, căci credeau că astfel avea să se facă bine. Preotul

Însă nu a venit la timp. Când a venit, de îndată ce l-a văzut, i-a spus:

acum, părintele meu, este târziu. Eu voi pleca în această noapte.

în această ultimă zi, 11 februarie 1976, în care se prăznuiau Sfânta Teodora şi Sfântul Vlasie, a avut multe dureri, dar şi o aşteptare plină de linişte şi de bucurie. încă de dimineaţă a început să rânduiască cele pentru înmormântarea ei: cu ce haine s-o îmbrace, cine şi cum să o îmbrace, cum să o pieptene, care preoţi să vină şi celelalte. Apoi a chemat vecinele şi pe nora ei, pe care, după ce a salutat-o, a rugat-o să o ierte dacă a amărât-o vreodată cu ceva. La fel făcea cu toţi cei care veneau să o vadă: îi saluta şi le cerea iertare. Spre seară nerăbdarea ei a crescut. Le-a cerut celor aflaţi lângă ea să se roage lui Dumnezeu să o ia repede, să nu o lase toată noaptea. Rudele ei nu credeau că avea să plece în acea noapte, dar ea a cerut nurorii sale să-i trezească pe ceilalţi. Nici nora sa nu credea că va muri, fiindcă vedea că este cu mintea limpede şi că poate vorbi. Atena a adormit în Domnul înainte de ora 2, iar ultimele ei cuvinte au fost:

frumoase... Sunt frumoase...

Timp de opt ore, cât a stat în sicriu, trupul ei a fost cald. Chipul îi era senin, trandafiriu, zâmbitor şi fără riduri, întocmai ca cel al unei copile, iar nu ca al unei bătrâne de nouăzeci şi şapte de ani.

Fie ca Dumnezeu să odihnească sufletul ei, aşa cum şi ea a miluit şi L-a odihnit în persoana fiecărui om suferind! Amin.



## Părintele Vasilie Trombukis

S-a născut în 1902 în satul Sfikia, judeţul Imatias, dintr-o familie de preoţi. Tatăl său se numea Ioan şi era preot şi duhovnic. De asemenea, bunicul şi străbunicul său au fost preoţi. La fel şi fratele său Atanasie şi un nepot de-al său au devenit preoţi. Şi Vasilie a dorit să continue această tradiţie.

S-a căsătorit cu o fată cuviincioasă din acelaşi sat, pe care o chema Ianula, şi au dobândit nouă fii. Unul din ei a murit la vârsta de doi ani.

Din învăţăturile Sfântului Cosma Etolianul, pe care îl iubea şi îl citea mult, a învăţat că preoţii trebuie să fie hirotoniţi după patruzeci de ani, ca să fie maturizaţi duhovniceşte. A studiat la o şcoală teologică, dar a învăţat multe şi de la tatăl său, părintele Ioan. Apoi a fost hirotonit diacon, după aceea preot şi a liturghisit în satul unde a fost rânduit preot slujitor.

După ce au adus pe lume nouă copii, s-a înţeles cu preoteasa sa Ianula să trăiască în curăţie, precum



fraţii, şi să doarmă separat. Această înţelegere au respectat-o până la adormirea lor. Pentru a fi convinsă şi preoteasa că trebuie să doarmă pe paturi separate, de trei ori s-a rupt patul singur, fără vreo pricină, atunci când Părintele Vasilie s-a dus să se culce.

tu în colţul tău, iar eu în colţul meu, i-a spus Părintele Vasilie.

în toţi anii săi de slujire preoţească nimeni nu l-a văzut pe Părintele Vasilie fără reverendă, nici chiar preoteasa sa. Iar atunci când mergea să se spele, mergea cu reverenda. Spunea:

preotul fără rasă, nu este preot.

Chiar şi culionul său de preot nu şi-l scotea niciodată, decât în camera sa. Era foarte atent şi evlavios. După Sfânta Liturghie nu mergea la vreo casă străină, ci întotdeauna se întorcea acasă, unde avea un spălător special, iar acolo spăla primul pahar pe care îl folosea după consumarea Preacuratelor Taine. Mai târziu, când a îmbătrânit, aceasta o făceau ai săi. Nu-i lăsa să spele primele vase pe care le folosea la chiuveta casei sale, ci la acel spălător. în ziua în care slujea nu se spăla şi nici barba nu şi-o spăla. Avea un prosop cu care o ştergea, iar când acesta se murdărea, îl ardea. Postea fără untdelemn lunea, miercurea şi vinerea şi în toate posturile de peste an. Mâncarea lui preferată în acele zile era ceai cu posmag şi ceapă cu cartofi copţi pe cărbuni.

Părintele Vasilie avea frica lui Dumnezeu şi iubea mult rugăciunea. Se ruga mereu. Tipicul său zilnic era următorul: se trezea la ora 4 dimineaţa, Iarna aprindea soba, îşi punea epitrahilul şi citea rugăciuni



până la 6,30. Apoi îşi lua rasa, mergea în biserică şi citea slujba. După-amiază citea Vecernia.

La Sfintele Slujbe şi mai ales la Sfânta Liturghie era atent, nu se grăbea, ci era cu totul dăruit slujirii. Părintele Vasilie era serios şi împodobit cu dumnezeiască cuviinţă, pe care o transmitea şi copiilor săi care ajutau în Sfântul Altar. Atunci când psaltul trecea cu vederea unele tropare, Părintele Vasilie se mâhnea, însă din delicateţe nu îi făcea observaţii, ci mergea la strană şi le citea el însuşi. Când avea vreun psalt

străin, le citea el pe toate şi astfel întârzia.

Odată, în timp ce avea aprins sfeşnicul înaintea icoanei Maicii Domnului şi se ruga, lumânarea s-a îndoit şi i-a luat foc veşmântul. Părintele Vasilie, fiind adâncit în rugăciune, nu şi-a dat seama. A ars aproape cea mai mare parte din felon, în afară de icoana Mântuitorului ce era cusută pe el, stiharul, o parte din reverendă, puţin din vestă şi din flanea şi a ajuns până la piele, dar el tot nu a simţit nimic. Şi-a scos apoi veşmântul, l-a împăturit, dar nici atunci nu şi-a dat seama ce i se întâmplase. Când s-a întors acasă, i-au spus ceilalţi şi abia atunci a văzut şi el. Plin de recunoştinţă, a strigat:

îţi mulţumesc, Maica Domnului, că m-ai păzit şi nu am pătimit altceva mai rău.

Liturghisea adeseori, chiar şi la sărbătorile mici. Nici chiar atunci când era singur în biserică nu renunţa la slujbă. Rămânea cu paraclisiera, o bătrână care îşi petrecea mai tot timpul în biserică, şi cu psaltul. Când nu avea psalt, punea copii mici să citească răspunsurile. Câte Liturghii nu a făcut împreună cu copilaşii cei nevinovaţi şi cu îngerii!

123

De la înmormântări şi parastase nu lua niciodată bani. Numai de la nunţi şi botezuri, dacă îi dădeau, lua cinci drahme, iar trei le dădea la biserică. Spunea că la aceste evenimente îmbucurătoare pentru care se fac cheltuieli, poate şi preotul să ia ceva.

Când epitropul mergea cu discul prin biserică, trecea mai întâi pe la preot şi apoi pe la ceilalţi. Când Părintele Vasilie lua salariul, jumătate îl dădea săracilor. Atunci fiul său se plângea spunându-i că au diferite nevoi, dar Părintele Vasilie, cel sărac şi cu mulţi copii, îi răspundea:

există alţii care au nevoi mai mari. Noi, slavă lui Dumnezeu, suntem bine.

Iubea şi purta grijă de „bunăcuviinţa casei Domnului". Când angaja argaţi pentru a întreţine şi a renova

124

cele şase biserici ale satului, întotdeauna ajuta şi el.

Părintele Vasilie avea Harul lui Dumnezeu. Credinţa sa era simplă, vie şi mare. Rugăciunea sa făcea minuni. îl chemau să citească rugăciuni la bolnavi şi se vindecau. Punea epitrahilul şi mâna sa pe capul bolnavului şi nu o ridica până ce nu se scula bolnavul singur.

La fiecare cincisprezece zile făcea Sfântul Maslu şi Agheasmă în biserică pentru a se aduna creştinii. în lipsa psalţilor punea copii mici să citească. Aceştia citeau pe silabe, iar Părintele Vasilie aştepta cu răbdare. Mergea pe la toate casele atunci când îl chemau, fără să murmure. Niciodată nu primea bani. Dacă vreodată îi puneau ceva în buzunar şi insistau să primească, „ca să prindă rugăciunea", aşa cum spuneau, îi lua, dar apoi îi arunca în cutia milei.

125

Când afla că o familie are probleme, citea singur rugăciuni în fiecare zi până când vedea că se rezolvă acele probleme. Ca un păstor bun ce era, iar nu ca un năimit, priveghea şi se ruga pentru oile sale cele cuvântătoare. Chiar şi atunci când se îmbolnăveau dobitoacele cele necuvântătoare îl chemau să citească rugăciuni. Atunci îşi lua epitrahilul, Molitfelnicul şi icoana Sfântului Modest. Aşeza icoana în iesle şi nu se oprea din citit până când şi ultimul animal se făcea bine. Cei care primeau această binefacere îi duceau din recunoştinţă daruri, două ouă, un kilogram de grâu şi altele. Bani nu lua, căci spunea că rugăciunea este în dar.

Atunci când era secetă aduceau în sat Moaştele Sfântului Simeon Stâlpnicul şi ale Sfântului Clement al Ahridei. Trăgea clopotul şi ieşeau toţi locuitorii satului ca să întâmpine Sfintele Moaşte. Apoi se făcea litanie în tot satul. înainte de a ajunge în piaţă pentru a intra în Biserica Sfinţilor Constantin şi Elena începea să plouă. Desigur, aveau cu ei şi umbrele, fiindcă întotdeauna ploua torenţial.

O familie oarecare a semănat cu multă osteneală floarea soarelui pe un ogor de şase pogoane. Au cărat apă cu mularii şi s-au ostenit timp de douăzeci de zile. Când au mers să prăşească ogorul, au văzut că tot ce răsărise se uscase din pricina viermilor care mâncaseră rădăcina. Când a aflat bunul şi milostivul Părinte Vasilie, a făcut Agheasmă şi a sfinţit ogorul, într-o săptămână ogorul a înverzit şi a odrăslit din nou. Această familie povesteşte că până astăzi cultivă floarea soarelui şi nu mai este mâncată de viermi.

126

Nepotul său, Ioan, s-a îmbolnăvit grav de trei ori şi credeau că avea să moară, dar de fiecare dată s-a vindecat cu rugăciunea Părintelui Vasilie. Prima dată era mic, avea doar un an şi jumătate. Avea convulsii, scotea spume pe gură şi i se zbătea tot trupul. Atunci Părintele Vasilie a început să-i citească rugăciuni, deşi

mama copilului şi mătuşa lui credeau că murise, fiindcă se liniştise şi începuse să se răcească. Au aprins o lumânare şi au pregătit cele necesare pentru înmormântare. Dar Părintele Vasilie ţinea strâns căpşorul copilului sub epitrahil şi le-a făcut semn când citea rugăciuni, nu vorbea nimănui să lase în grija lui copilul. S-a rugat deasupra lui timp de trei ore, până ce copilul s-a ridicat sănătos.

A doua oară i s-a întâmplat acelaşi lucru şi atunci au bătut clopotele ca pentru înmormântare. După convulsii a rămas nemişcat, cu ochii daţi peste cap. Bătrânele spuneau că şi-a înghiţit limba şi a murit. Au aprins o lumânare şi se grăbeau să-l îmbrace ca să nu se răcească. Părintele Vasilie a continuat netulburat să citească rugăciuni. După câtva timp copilul s-a ridicat şi a ieşit afară ca să se joace cu ceilalţi copii, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Acelaşi lucru s-a petrecut şi a treia oară.

Nepoata sa, Iulia, povesteşte:

„Eram trei fraţi. La medic nu ne duseseră niciodată. Nu ştiam nici de medicamente, nici de doctori. Bunicul nostru, Părintele Vasilie, era medicul. Rugăciunea pe care o citea cu epitrahilul îi tămăduia pe toţi bolnavii. Stăruia în rugăciune. Oriunde îl chemau, el mergea îndată, chiar dacă ar fi fost zăpada de



doi metri. Citea rugăciuni până se tămăduia bolnavul. Veneau bolnavi şi din satele dimprejur ca să le citească rugăciuni".

în anul 1974, la sărbătoarea Proorocului Ilie, turcii au atacat Cipru, iar tinerii din sat au fost înrolaţi. Cei trei fii ai Părintelui Vasilie aşteptau să fie înrolaţi şi ei şi de aceea s-au gândit să aducă câţiva baloţi de trifoi şi de paie, pentru ca femeile să aibă cu ce hrăni animalele în lipsa lor. Odată, în timp ce Părintele Vasilie liturghisea, a ajuns vestea că fiii săi au căzut cu tractorul într-o râpă şi că tractorul s-a rostogolit de mai multe ori. Atunci toţi cei din biserică au ieşit afară şi nimeni nu a mai stat să ia anaforă. Cu toţii murmurau:

dar ce fel de tată este acesta care nu iese afară să vadă ce au păţit copiii lui?

Cu toţii aşteptau să-i găsească morţi, dar nimeni dintre ei nu a păţit nimic, ci numai unul s-a zgâriat la mijloc şi i s-a fisurat o coastă.

Părintele Vasilie a rămas liniştit şi s-a rugat, şi a ieşit din biserică numai după ce a consumat Sfintele Taine. Atunci o oarecare femeie l-a întrebat:

părinte, s-ar fi prăpădit biserica, dacă ai fi ieşit ca să vezi ce au păţit copii tăi?

însă Părintele i-a răspuns:

bine că am fost în biserică, căci dacă aş fi fost afară, adevărat îţi spun, toţi trei ar fi murit.

Nepoata sa, Iulia, povesteşte:

„Pe când aveam un an, mi-au ieşit nişte bube, mai I întâi pe cap, iar apoi pe tot trupul. Eu, desigur, nu-mi aduc aminte nimic, dar mi-au povestit toate acestea bunicul (Părintele Vasilie) şi tatăl meu. I



Bubele făceau puroi şi până la vârsta de un an şi jumătate nu mi-a crescut păr pe cap, nici măcar gene nu aveam. Bunicul meu mi-a citit nişte rugăciuni, dar părinţii voiau să mă ducă şi la medic. Şi astfel, m-au dus la doctori, dar tămăduire n-am aflat. Medicii, când m-au văzut, au spus:

copilul va muri.

Aveam o mâncărime puternică şi de aceea mă scărpinam mereu în cap. Mai am şi acum semn la ceafă.

într-o dimineaţă, în timp ce bunica aprindea soba, iar bunicul citea rugăciuni înaintea icoanelor, tatăl meu a adormit şi l-a văzut în vis pe Sfântul Gheorghe, călare pe cal, zicându-i: «Oriunde vei merge, fiica ta nu va afla tămăduire, fiindcă leacul este la mine. Să vii să-mi aprinzi candela, ca să văd puţină lumină. îi voi lăsa doar un semn, ca să-şi aducă aminte de mine întotdeauna».

Bunicul, când a auzit visul tatălui meu, m-a dus îndată în biserică şi a săvârşit Sfânta Liturghie. Timp de trei zile am fost înfăşurată într-un cearşaf, încât nu puteam nici să mă mişc, nici să plâng, ci numai dormeam. Unele rude, care mă vedeau astfel, spuneau:

a murit... îngropaţi-o!

Bunicul însă spunea:

lăsaţi-o, ca să se împlinească cu ea cele spuse de Sfântul Gheorghe!

Când mi-au scos cearşaful, trupul meu era cu desăvârşire curat; toate bubele dispăruseră. Doar o singură bubă rămăsese la ceafă. Încet-încet a început să-mi crească şi părul".



Odată l-au chemat pe Părintele Vasilie într-un sat ca să citească exorcisme unui băiat demonizat. Timp

de patruzeci de zile a mers în fiecare seară în acel sat, călare pe un măgăruş. Intra în biserică la ora 10 seara şi până la ora 3 dimineaţa citea rugăciuni fără întrerupere. Apoi se odihnea două-trei ore, iar odată cu răsăritul soarelui se întorcea acasă. După o vreme, pe când demonizatul părea că s-a mai însănătoşit, într-o bună zi a scăpat din mâinile părinţilor care îl ţineau, a smuls cartea din mâinile Părintelui Vasilie şi a aruncat-o la intrarea bisericii. Demonizatul alerga prin biserică, striga şi mugea de aceea i se şi citeau rugăciunile noaptea, fiindcă ziua s-ar fi îngrozit lumea când auzea urletele lui. Părintele Vasilie însă continua să citească netulburat exorcismele, stând în picioare nemişcat, de parcă ar fi ţinut cartea în mâini, vreme de o oră. Apoi demonizatul s-a dus singur şi a luat cartea şi a pus-o în mâinile preotului. în felul acesta a continuat să citească din Molitfelnic.

După patruzeci de zile tânărul s-a vindecat cu desăvârşire, spre slava lui Dumnezeu, iar acum trăieşte în sat şi şi-a întemeiat şi familie.

Altădată, Părintele Vasilie s-a întors acasă după citirea exorcismelor, şi-a lăsat măgăruşul şi a pornit spre biserică ca să facă Utrenia. Atunci fiul său l-a mustrat, din dragoste, pe tatăl său, zicându-i:

tată, abia ai venit. Stai puţin şi te odihneşte!

Atunci Părintele i-a răspuns liniştit:

voi sunteţi agricultori şi trebuie să mergeţi la câmp, la munca voastră. Eu sunt preot şi trebuie să merg la biserică. Nu vă îngrijiţi de mine! De vreme ce



m-am făcut preot, trebuie să-mi îndeplinesc îndatoririle preoţeşti. Pe mine aceasta mă odihneşte.

Aceste ultime cuvinte le spunea adeseori.

încă de la naştere Părintele Vasilie a avut deasupra sprâncenei stângi o bubă care semăna cu o floare. Această bubă s-a mărit din pricină că apăsa mereu pe ea culionul. Ceilalţi îi spuneau să facă operaţie plastică, dar el nu voia. Mai târziu a început să aibă nişte dureri insuportabile, dar niciodată nu s-a plâns, nici nu arăta vreodată că suferă. Doar pe Maica Domnului o chema în ajutor. Starea lui se înrăutăţea tot mai mult. Această bubă i-a mâncat toată pielea şi pleoapa, ajungând să nu mai poată închide ochiul. Abia când a început să-i curgă sângele aceasta nu o voia, fiindcă liturghisea în fiecare zi a primit să facă operaţie plastică la vârsta de şaptezeci şi cinci de ani şi pentru trei-patru ani s-a simţit bine. Apoi însă rana a înaintat spre ochi şi a zăcut la pat cu temperatură mare cinci luni de zile. îl îngrijea nepoata sa, Iulia, pe care o iubea şi pe care o numea „buna mea infirmieră". Adeseori îi spunea:

buna mea infirmieră, Maica Domnului să te ocrotească.

Oricât de bolnav ar fi fost, nu îşi lăsa niciodată rugăciunile. Odată, pe când avea 40 temperatură, a mers şi a citit o rugăciune nurorii sale care se afla într-o cameră alăturată, căci îşi zicea: „Poate nu voi mai putea să mai citesc. Mai bine să citesc acum, fiindcă pe ea o socotesc mai presus decât fiica mea". Apoi s-a dus şi s-a întins pe pat, după care a căzut în afazie şi a rămas în această stare până la adormirea



sa, fără să mai poată avea contact cu mediul înconjurător. Nepoata sa, Iulia, îl striga:

bunicule, bunicule! dar el nu auzea.

Tot ea povesteşte despre fericita sa adormire:

„Seara târziu s-a sculat şi a dat binecuvântare pentru începerea slujbei şi s-a rugat până dimineaţă. Dimineaţă însă, când am văzut că eu îi vorbeam, iar el nu-mi răspundea, am pus înaintea lui icoana Sfântului Atanasie şi i-am spus:

bine, mie nu-mi vorbeşti şi-ţi închizi ochii, dar acestui Sfânt, căruia i-ai liturghisit, nici lui nu îi vorbeşti?

Atunci şi-a deschis ochii, şi-a făcut cruce şi a sărutat icoana spunând:

da, îl cunosc... Este Sfântul Atanasie.

Apoi s-a întins iarăşi, fără să mai audă sau să înţeleagă ceva. După puţin, când i-am pus înainte icoana Maicii Domnului, s-a ridicat şi a sărutat-o. O privea şi lacrimile îi curgeau din ochi. Apoi a adormit pentru totdeauna. Pe atunci aveam douăzeci de ani. Aşa cum eram singură, deodată am văzut Cerul deschizându-se era ora 5 dimineaţa şi o lumină pogorându-se peste bătrân şi luminându-l. în acea lumină vedeam îngeri care zburau şi psalmodiau. Mi s-a părut că acea lumină a luat ceva de la bătrân, iar apoi a dispărut. Odată cu ea au plecat şi îngerii şi au încetat şi psalmodiile".

Era 6 decembrie 1982, praznicul Sfântului Nicolae. Părintele Vasilie avea o evlavie deosebită la Sfântul Nicolae şi de aceea îi cânta adeseori troparul. în această zi Dumnezeu l-a chemat lângă El ca să

132

slujească la Jertfelnicul cel ceresc împreună cu Sfinţii şi cu îngerii, lângă Stăpânul Hristos, pe Care atât de mult L-a iubit şi Căruia cu credinţă şi cu deplină dăruire I-a slujit, slăvind astfel Numele Lui. Binecuvântarea lui să ne însoţească mereu. Amin.

Veşnică să fie şi pomenirea celei mai credincioase slujitoare a sa, a paraclisierei Elena. Aceasta făcea prescurile, aprindea candelele, ieşea cu sfeşnicele, tăia anafora, îl ajuta în toate. Oricât de departe ar fi mers Părintele Vasilie, ca să slujească la vreo bisericuţă din afara satului, ea îl urma mergând pe jos. Cei din sat o credeau neroadă şi o numeau „Baba Leana neroada", dar ea era foarte înţeleaptă. Mai târziu, când a fost dezgropată după adormirea ei, au văzut că oasele ei erau legate între ele, culoarea lor era galben-deschis şi răspândeau bună mireasmă. Femeile care se aflau acolo se bănuiau una pe alta, crezând că una dintre ele a pus nişte arome, dar apoi au înţeles că buna-mireasmă venea de la osemintele „Babei Leana neroada". Aceasta au observat-o şi alţii, căci la fiecare dezgropare care se face în sat obişnuiesc să meargă toţi sătenii.

133

Sofia Samara

Sofia Samara, fiica lui Stavros şi a Atenei, s-a născut în Tracia Răsăriteană. De acolo au venit în Haravghi-Kozani, iar în anul 1938 au coborât în Veria. Ea era ultimul copil şi singurul care mai supravieţuia din cei doisprezece pe care îi născuse mama ei.

Părinţii ei erau săraci, dar foarte evlavioşi, mai ales mama ei. Mai târziu mama ei şi-a pierdut lumina ochilor, dar a trăit o sută zece ani. Era oarbă, dar vedea unele lucruri într-un alt chip. Odată a vizitat-o doamna Metaxia Gheorghiziki împreună cu fiul ei Teodor, iar Atena a întrebat-o:

copilul tău are cumva o problemă la picior?

Şi într-adevăr, avea o problemă. Atunci bunica Atena a sfătuit-o:

nu te mâhni! Dumnezeu îi va da sănătate şi putere, dar să nu te revolţi pentru copilul tău, pentru această boală. Cu desăvârşire bine nu se va face niciodată, fiindcă aceasta este voia lui Dumnezeu, ca să nu-L uitaţi pe Domnul, ci să vă rugaţi mereu.

134

Fiindcă era şi neştiutoare de carte şi oarbă, bunica stătea lângă uşa camerei ei şi rostea mereu Rugăciunea „Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine, păcătoasa!".

Fiica ei, Sofia, s-a măritat, dar la vârsta de treizeci şi şase de ani a rămas văduvă cu trei copii, dintre care al doilea a murit. Sofia era foarte evlavioasă şi se îmbrăca ca o monahie. Iubea viaţa monahală, dar îndatoririle ei pentru copii au silit-o să rămână în lume. însă trăia, se nevoia şi se purta ca o monahie.

Stătea împreună cu mama ei într-o cămăruţă foarte sărăcăcioasă, dar foarte îngrijită. Era o cameră dublă, despărţită nu printr-o uşă, ci printr-o pânză. în despărţitura de dinăuntru se ruga şi tot acolo ardeau neîncetat paisprezece candele. Fitilele arse de la candelă nu le arunca, ci avea un loc deosebi în grădină, ce semăna cu un cuib mic. Acolo le punea, apoi le acoperea şi spunea:

hristoase al meu, la picioarele Tale le pun.

La şcoală nu a mers, dar a învăţat singură să citească. Citea numai cărţi religioase. Mintea ei, inima şi întreaga ei viaţă aveau ca centru pe Dumnezeu şi Biserica Sa.

Avea ca duhovnic un stareţ virtuos şi înzestrat cu darul discernământului, un preot din Tesalonic. Cu binecuvântarea şi cu sfaturile sale şi-a dus până la capăt nevoinţa. în zilele de post şi în posturile rânduite mânca fără untdelemn, iar în zilele de sărbătoare, când se făcea dezlegare, mânca numai peşte.

La miezul nopţii, pe la orele 1-2, se scula şi se ruga de obicei în genunchi. Făcea multe metanii şi rugăciunea

135

ei era însoţită de lacrimi. Se ruga mai întâi pentru toată lumea şi apoi pentru familia ei. Adeseori spunea:

mai întâi să te rogi pentru lume şi abia după aceea pentru tine, ca să te miluiască Dumnezeu.

în vremea rugăciunii îşi aţintea atât de mult mintea la cele cereşti, încât ai fi spus că era răpită la Cer. Dacă treceai pe lângă ea şi o scuturai, nu simţea nimic.

Avea mereu în mână şiragul de metanii, iar Rugăciunea lui Iisus lucra neîncetat înlăuntrul ei. Ştia pe de rost mulţi Psalmi şi tropare, de aceea cânta troparele multor Sfinţi. îl iubea mai ales pe Sfântul Nicolae, pe care îl socotea ocrotitorul ei şi îi cânta troparul de multe ori pe zi.

Cu astfel de nevoinţe pe care le făcea, Sofia a primit darul străvederii. Astfel, putea să vadă în ce stare

duhovnicească se afla fiecare.
136
O femeie o vizita adeseori pe Sofia şi odată a adus cu ea o prietenă de-a ei din Tripotamo. Când Sofia a văzut-o pentru prima oară, i-a spus:
olimpia, voi sunteţi nişte oameni buni, deşi sunteţi comunişti.
Uneori pe unii vizitatori nu-i lăsa să intre în chilioara ei. Când simţea că cineva nu era curat sufleteşte, îl lăsa afară de chilia ei, zicându-i:
nu vreau să te mâhnesc, dar stai acolo unde eşti, fă-ţi cruce şi oriunde vei merge, dacă crezi, este acelaşi lucru.
Iar după ce acel om pleca, cerea iertare de la Maica Domnului, zicând: „Maica Domnului, iartă-mă, dar aşa trebuia să se întâmple". Iar atunci când acel om se pocăia, se spovedea, îşi schimba viaţa şi venea din
137
nou, îl primea cu bucurie, zicându-i:
bine ai venit! Ce ai? Hai, vino să te ascult!
Şi discuta cu răbdare ore întregi, dar discuţia era numai pe teme duhovniceşti.
Avea o cruce cu care îi însemna pe cei bolnavi; o punea pe fruntea lor şi o lăsa acolo. Crucea stătea nemişcată de parcă era lipită şi nu cădea nici chiar atunci când acea persoană îşi pleca capul. Aceasta o făcea aproape cu toţi vizitatorii ei.
Sofia avea legături duhovniceşti şi cu alte stareţe virtuoase. Una dintre ele era Tatiana Savidu, cu care adeseori se ruga împreună. Cu alte două femei evlavioase, Hariklia din Turcohori şi Elena din Zervohori, mergea într-un loc liniştit şi se rugau multă vreme. Sofia îşi ridica mâinile, iar din Cer se pogora peste ea o lumină care semăna cu nişte sfere mici albastre şi luminoase.
într-o zi, după ce s-a rugat destul în chilioara ei, s-a aşezat puţin pe divan ca să se odihnească. Când o cunoscută de-a ei a venit ca s-o viziteze, a observat că Sofia avea chipul schimbat, fiindcă cu puţin înainte văzuse îngeri. Şi aşa cum vorbea şi îşi plecase capul spre cunoscuta sa, aceea a simţit bună-mireasmă venind dinspre capul Sofiei, întocmai ca cea răspândită de Sfintele Moaşte. însă în timp ce vorbeau, a venit deodată un vânt puternic şi au simţit cum o putere diavolească a aruncat sub o bancă toate vasele de la bucătărie. Atunci Sofia şi-a luat bastonul şi a lovit marmura, zicând:
blestematule, pleacă de aici! Ce te-a deranjat?
Odată a tăiat din grădina ei un crin şi l-a Pus înaintea icoanei Maicii Domnului. După un an de zile
138
crinul a înflorit din nou. Aceasta se petrecea în fiecare an, începând din 1963 şi până în 1967. Mulţi care au văzut aceasta, spuneau:
să mergem să vedem crinul bunicii Sofia care a înflorit.
în fiecare an crinul înflorea primăvara, iar apoi se usca.
Rugăciunea ei era puternică şi îi ajuta pe mulţi. îi ajuta mai ales pe soţii care nu puteau avea copii. Mai întâi cerea de la ei credinţă.
dacă nu crezi, spunea ea, va fi foarte greu să dobândeşti un copil.
Apoi o însemna pe soţie în chipul Sfintei Cruci cu acea cruce de lemn pe care avea înfăşurată o metanie subţire, îi punea pe soţi să se închine şi apoi se rugau.
O femeie din Veria i-a făgăduit Sofiei că, dacă va dobândi copil, i-l va da ca să-l boteze. După zece ani a dobândit o fetiţă şi s-a gândit să îi pună două naşe, pe Sofia şi pe sora ei. Sofia însă i-a spus:
nu se potriveşte ca să-l boteze pe copil două femei. Haide, mergeţi cu binecuvântarea Maicii Domnului! Copilul să fie sănătos şi să-l boteze cine vrea...
Pruncul însă în ajunul botezului s-a îmbolnăvit. Atunci părinţii s-au înfricoşat, căci se simţeau vinovaţi, şi de aceea au mers la Sofia. Aceasta îi aştepta; a însemnat copilul cu Sfânta Cruce, l-a binecuvântat şi s-a rugat pentru el. îndată pruncul şi-a revenit şi apoi l-au botezat.
O elevă de şaptesprezece ani din Nicomidia, pe nume Panaghiota, în timpul unei călătorii i-au apărut
139
nişte bube pe tot trupul şi s-a umflat. Au dus-o la nişte medici, dar nu i-au găsit nimic. Atunci părinţii ei au dus-o la Sofia. O femeie, care se afla acolo, povesteşte că au adus-o cu un cearşaf, fiindcă nu puteau s-o atingă deloc. Peste tot trupul avea răni din care curgea puroi. Sofia a binecuvântat-o cu Sfânta Cruce, a

uns-o cu untdelemn din candela Maicii Domnului şi s-a rugat. Apoi părinţii au luat-o pe copilă şi îndată a început să i se îmbunătăţească starea, până când s-a făcut cu desăvârşire bine. Panaghiota a continuat să vină la bunica Sofia pentru a-i mulţumi şi a-i cere sfatul. Mai târziu s-a căsătorit, dar nu mai venea copilul dorit. Atunci a scăpat la ajutorul bunicii Sofia şi cu rugăciunea ei a dobândit un copilaş. Apoi Sofia a adormit în Domnul, dar ea nu a mai putut dobândi un alt copil.

O altă femeie era căsătorită de ani de zile, dar nu putea dobândi copii. Pentru aceasta a venit la bunica Sofia ca să-i ceară să se roage pentru ea. După câtva timp a mers la medic şi a făcut analize. Când a primit rezultatele, a alergat plină de bucurie la Sofia ca să-i spună că aşteaptă un copil şi să-i mulţumească. Nici bărbatului ei nu-i spusese încă. Sofia, de îndată ce a văzut-o, i-a spus:

fiica mea, să ai naştere uşoară!

Deja ştia că aşteaptă un copil.

„într-o zi, povesteşte nora ei, a venit la noi ca să ne vadă. Aşa cum stăteam şi vorbeam, deodată mi-a spus:

acum trebuie să plec. Cineva are nevoie de mine şi mă caută.

140

Şi s-a ridicat ca să plece, dar chiar în acea clipă a venit un taximetrist care o căuta pe soacra mea.

o cheamă nişte creştini din Voios, a explicat el.

ştiu, ştiu. Vă aşteptam să veniţi. Mergeţi acasă la mine şi voi veni şi eu.

Veniseră nişte părinţi care aduseseră cu ei pe copilul lor paralizat care mergea în cârje. L-au adus până la scări şi încercau să-l ajute pe copil să urce. Atunci soacra mea l-a însemnat în chipul crucii de departe şi i-a spus:

copilul meu, lasă cârjele! Fă-ţi cruce şi nu te teme! Vino la Maica Domnului!

Şi cu ajutorul Maicii Domnului copilul a păşit pe picioarele sale, părăsind cârjele pentru totdeauna. Când părinţii au plecat, au mulţumit şi au lăsat bani. Atunci bunica s-a mâniat şi le-a spus:

de ce stricaţi acum toată lucrarea? De ce vreţi să pierdeţi binecuvântarea pe care aţi primit-o? Nu vreau nimic. Să mergeţi cu binecuvântarea Maicii Domnului! Luaţi-l pe satana (banii) de pe masă, căci îmi murdăreşte binecuvântarea. Binecuvântarea nu se plăteşte. Mie Dumnezeu mi-a dat în dar. Cum să iau acum bani?".

Nu numai bani nu lua, dar nici untdelemn pentru candele nu primea. însă toţi cei care primeau ajutor prin rugăciunile ei îi lăsau uneori şi câte o sticlă cu untdelemn la uşă. Atunci aceasta, supărată, îi spunea fiicei sale:

copilul meu, de ce îmi fac asta? Nu ai văzut cine a lăsat-o? Eu, slavă lui Dumnezeu, am pensia mea, am binecuvântarea Maicii Domnului. De ce să o pierd?

141

Se temea ca nu cumva să piardă binecuvântarea, însă fiul ei se îndoia şi odată a întrebat-o dacă a luat vreodată bani de la cineva. Atunci ea i-a arătat mâinile şi i-a spus:

— Eu, fiul meu, am mâinile curate. Dacă aş fi vrut să iau bani, turnuri aş fi făcut. Dar Dumnezeu m-a păzit şi am mâinile curate.

Altădată au adus la ea un bolnav şi Sofia a ieşit pentru puţin timp din chilia ei, dar apoi s-a întors întristată, de parcă ar fi văzut ceva. După ce bolnavul a plecat, a spus doamnei Metaxia Gheorghiziki cu siguranţă:

acesta va muri.

Şi într-adevăr, după puţin timp am aflat că acela a murit.

Aceeaşi doamnă Metaxia povesteşte:

„înainte de a merge la Atena pentru operaţia la picior a băiatului meu, bunica Sofia ne-a spus să mergem la Biserica Sfântului Nicolae din Patrida ca să ne rugăm. Era pe la sfârşitul lui iunie. După ce am citit Paraclisul şi câteva tropare, bunica Sofia mi-a spus:

curăţă acest loc, copila mea, şi vom scoate agheasmă.

Eu însă m-am mirat:

cum este cu putinţă?

În cele din urmă am măturat şi am curăţat bine locul. Bunica a îngenuncheat, a făcut o adâncitură, iar atunci când a cântat: «Mântuieşte, Doamne, poporul Tău...», adâncitura s-a umplut de agheasmă şi a început

să se reverse afară. Emoţionată şi cutremurată
142
de lucrul minunat pe care îl vedeam, am luat agheasmă şi i-am spălat copilului piciorul care îl durea. Bunica Sofia a adăugat:

va veni timpul când aici va izvorî atâta agheasmă, încât vor veni oameni de pretutindeni ca să se spele şi să se facă bine. Aici se vor petrece multe minuni. Iar acest deal pe care îl vezi se va umple de case.

Şi într-adevăr, aceasta mi-a spus-o în 1964, iar acum locul s-a umplut de case. Sunt aşa-zisele «Fitiarika». Agheasmă a izvorât şi a tămăduit pe mulţi până la adormirea ei, după aceea însă izvorul de agheasmă a secat".

Pe bunica Sofia cea binecuvântată o vizitau mulţi oameni care veneau din toată Grecia. Virtutea şi Harul pe care le avea atrăgeau sufletele ce erau însetate de cuvintele ei insuflate de Dumnezeu şi care cereau rugăciunile ei. Nu numai mireni, ci şi preoţi din Veria, precum părintele Grigorie Sofos, părintele Vasilie Bahţevavis, părintele Constantin, părintele Sosipatru Pitulias şi un tânăr care acum vieţuieşte în Sfântul Munte îi cereau ajutorul.

Mergea adeseori la mitropolie şi avea evlavie la un oarecare părinte Pavel din Trapezunda. Acesta a rămas văduv de tânăr cu patru copii. Era evlavios şi vrednic de respect.

Odată, pe când vorbea cu fiul ei, bunica Sofia i-a spus:

ei, fiul meu, eu voi pleca. Acum nu-mi poţi închide calea. La începutul săptămânii voi pleca.

El însă nu a înţeles şi a întrebat unde merge. Atunci i-a explicat din nou:
143

acum nu poţi să-mi închizi calea, aşa cum ai făcut atunci când mi-ai dat trei ani prelungire.

Atunci se îmbolnăvise de ileus. Fiul ei a dus-o la spital, i-au făcut operaţie şi a mai trăit trei ani. Fiul ei povesteşte:

în ziua când a adormit, eu lucram la construcţii şi sora mea s-a dus să o vadă. Mi-a telefonat şi mie şi am venit repede. De îndată ce m-a văzut, a clătinat din cap şi a spus: «Plec». Şi apoi a adormit".

A adormit în ajunul înălţării Sfintei Cruci, pe 13 septembrie 1983. Chiar şi după adormirea ei oamenii continuă să meargă la chilioara ei să se roage şi să ceară rugăciunea ei pentru problemele lor.

Veşnică să fie pomenirea stareţei Sofia! Amin.
144
Tatiana Savidu

Pururea-pomenita Tatiana Savidu s-a născut în anul 1905 în satul Kars din Asia Mică. Familia ei era foarte numeroasă, dar credincioasă şi evlavioasă. Din pricina războiului ruso-turc au fost nevoiţi să se refugieze în părţile Ucrainei. Acolo Tatiana a terminat şcoala primară şi a învăţat limba rusă foarte bine. însă prin anul 1922, atunci când comuniştii au ajuns la putere, familia ei a venit în Grecia. Pe atunci Tatiana avea şaptesprezece ani. Primul loc unde au poposit a fost Makronisos, unde i-au ţinut în „carantină". Acolo au murit părinţii şi fraţii ei. Ea împreună cu cei doi fraţi mai mari care au supravieţuit după peripeţiile de două luni prin diferite părţi ale Greciei, au venit în Ptolemaida. Aici s-a căsătorit cu Iraclie Savidu, iar apoi s-a stabilit definitiv în Veria. Au dobândit zece copii dintre care au supravieţuit cinci.

în Veria s-a alipit de grupări creştine şi şi-a găsit un duhovnic. Se străduia ca ceea ce auzea la predici sau citea în cărţi să pună în faptă.
145

Tatiana nu avea la exterior ceva care să impresioneze. Era de statură mijlocie, cu chipul uscăţiv şi cu trupul foarte slab. Mâinile ei erau ca două surcele. Când le ridica la rugăciune aşa păreau. însă în acest trup scheletic se ascundea un suflet plin de flacăra Duhului Sfânt. Era plină de credinţă şi de dragoste pentru Dumnezeu. Adeseori spunea:

îl iubesc pe Dumnezeu.

îi îndemna întotdeauna pe cei de lângă ea cu cuvintele luate din imnografia Bisericii:

Fiilor, iubiţi pe Dumnezeu şi nimic să nu preţuiţi mai mult decât dragostea Lui.

Se bucura atunci când cei din casa ei o urmau în viaţa duhovnicească şi când îi vedea pe copiii ei că merg devreme la biserică. I-a învăţat astfel, încât să nu piardă Utrenia din Duminici şi sărbători. La ora 6,30
146

dimineaţa se sculau şi se pregăteau pentru a merge la biserică, chiar şi pe timp de iarnă când este frig.

Ea însăşi mergea la biserică înainte de Utrenie. Pe unul dintre copiii ei, care învăţase să psalmodieze, l-a convins să jertfească jocul de fotbal pentru a veni şi la Vecerniile de sâmbătă.

Tatiana trăia şi se bucura de Taina Euharistiei. I-a mărturisit fiului ei că bucuria pe care o avea în timpul Sfintei Liturghii era atât de mare, încât dacă cineva i-ar băga un cuţit în inimă în acele clipe, nu ar simţi nimic.

pentru mine, spunea ea, cea mai mare bucurie este Sfânta Liturghie şi cea mai mare întristare este „Pentru rugăciunile...".

Adică o întrista faptul că se termina Sfânta Liturghie.

147

Tatiana trăia şi vedea lucruri dumnezeieşti la Liturghie. Diaconul de la Biserica Sfântului Gheorghe, iar acum preot slujitor la Biserica Sfinţilor Doctori fără de Argint, părintele Hristu Varelas, a fost întrebat dacă într-adevăr atunci când se cântă Heruvicul - „Cari pe Heruvimi cu taină închipuim îngerii stau nevăzut lângă Sfânta Masă. Odată, în timpul Sfintei Liturghii, a auzit fâlfâit de aripi şi a simţit cum l-au lovit nişte aripi în spate. Această întâmplare a povestit-o Tatianei, iar ea l-a întrebat:

ei, părinte Hristu, oare nu ştii că Sfinţii sunt lângă noi? Eu de multe ori aici, în Biserica Sfântului Gheorghe, am văzut îngeri şi Sfinţi.

Cea mai mare bucurie a ei era rugăciunea. Spunea că în timpul rugăciunii simţea tresăltări ale dumnezeieştii veselii. Altădată, scuturându-şi mâna, a spus:

ce să vă spun, fiilor? Ce spune Apostolul Pavel? „La rugăciune stăruiţi"[19]. Nici noi nu trebuie să fim nepăsători şi trândavi la rugăciune, să nu obosim repede când ne rugăm.

Din nefericire, lumea ne face să-l uităm adeseori pe Dumnezeu. Ne fură grijile lumeşti, de aceea nu reuşim să jertfim puţin timp, dimineaţa şi seara, ca să vorbim cu Dumnezeu, ci ne purtăm ca animalele.

Deşi era împresurată de copiii ei şi de mulţi nepoţi şi se îngrijea şi de casă, niciodată nu a lăsat rugăciunea şi mersul la biserică. Uneori spunea:

vreau ca toţi să mă uitaţi. Lăsaţi-mă singură cu Dumnezeu!

[19] Romani 12,12.

148

Mergea în fiecare zi la biserică, fie că se săvârşea Sfânta Liturghie, fie că se făcea doar Utrenie. în timpul zilei se îndeletnicea cu treburile casei şi cu citirea Sfintei Scripturi şi a cărţilor duhovniceşti. După-amiaza mergea la Vecernie şi rămânea în Biserica Sfântului Gheorghe până la ora 2 noaptea. Preoţii de la Biserica Maicii Domnului „Panaghia Dexias" i-au dat cheile bisericii. Se ruga de obicei în genunchi cu mâinile ridicate către Maica Domnului; se afunda în rugăciune. Odată s-a auzit un zgomot puternic în spatele icoanei şi toţi ceilalţi s-au înfricoşat, dar sora Tatiana a rămas netulburată.

Se ruga cu mintea, chema mulţi Sfinţi în rugăciune şi citea paraclise şi toate slujbele. Această rânduială a ţinut-o şi în timpul ocupaţiei germane. într-o noapte, atunci când era periculos să se circule pe străzi, Tatiana, plecând spre casă, a spus Sfântului Gheorghe:

sfinte Gheorghe al meu, să mă duci acasă!

în timp ce păşea, a auzit tropot de cal. De îndată ce a ajuns acasă, l-a auzit pe nevăzutul ei însoţitor spunându-i:

noapte bună!

Atunci a înţeles că fusese Sfântul Gheorghe care o însoţise până acasă.

Părintele Hristu Varelas discuta odată cu un ofiţer. Acesta l-a întrebat:

oare mai există astăzi creştini care se roagă noaptea şi fac priveghere?

Atunci părintele Hristu i-a răspuns:

există.

149

Şi în noaptea următoare l-a adus la biserică, a deschis uşa şi a strigat:

doamnă Tatiana!

Iar ea a răspuns:

părinte Hristu, Sfinţia Ta eşti?

Atunci ofiţerul a spus:

slavă Ţie, Dumnezeule, că mai există şi un creştin care să privegheze!

în Biserica Sfântului Gheorghe se afla o Cruce cu Mântuitorul Răstignit, înaintea căreia se ruga de obicei Tatiana. Odată paraclisiera s-a dus să facă curăţenie în biserică şi a văzut-o pe Tatiana rugându-se. După ce a terminat, s-a dus să-i ureze „noapte bună", dar a văzut că Tatiana dispăruse. Apoi a aflat că în acea perioadă Tatiana se afla în Atena. Mai târziu, când i-a spus cele petrecute, ea i-a răspuns că într-adevăr se afla în Atena, dar cu mintea stătea înaintea Celui Răstignit.

Odată Tatiana făcea curăţenie în biserică şi plângea. La un moment dat i-a spus paraclisierei:

anastasia, m-a lovit satana peste spate cu amândouă mâinile.

Aceea însă nu credea, ci râdea.

nu mai râde! i-a spus Tatiana. Strigă-l pe părintele!

Atunci a venit preotul şi a însemnat-o în semnul Sfintei Cruci cu Sfânta Copie. Deoarece Tatiana se ruga mult, satana s-a mâniat şi a lovit-o.

Altădată două nepoate ale Tatianei au rămas peste noapte în casa ei. Ea s-a îngrijit de ele, le-a dat să mănânce, le-a aşternut să doarmă, iar apoi şi-[a]

150

început rugăciunile. Atunci una din ele a spus cu ironie celeilalte:

ia uită-te cum se roagă!

Şi a început să râdă. Cealaltă i-a răspuns:

încetează, căci ne aude!

Aceasta a durat puţină vreme, timp în care mătuşa Tatiana era cufundată în rugăciune. îndată ce au adormit cele două nepoate ale ei, cea care îşi ironizase mătuşa a sărit deodată din pat, strigând înfricoşată; tremura toată şi faţa îi era roşie. A povestit cum a venit cineva şi i-a dat o palmă atât de puternică, încât credea că o să-şi piardă minţile de durere. Mătuşa a înţeles ce i se întâmplase şi a încercat să o mângâie.

într-o seară au venit ca să rămână peste noapte la ea nişte rude de-ale ei, dar Tatiana lipsea; plecase la biserică pentru Slujba Pavecerniţei. Apoi a rămas ca să-şi facă şi rugăciunea ei care dura ore întregi. Fiul ei s-a dus să o anunţe. Când a ajuns, a deschis pe jumătate uşa bisericii şi a strigat încet:

mamă...! dar nu a primit răspuns.

Când a strigat din nou, a primit răspunsul în dialectul pontic, un răspuns scurt, aspru şi tăios:

nu-mi strica rugăciunea! Mergi, mergi...

Iar după câtva timp s-a întors şi Tatiana acasă.

Şi totuşi, deşi atât de multe ore se afla în biserică, nu-şi lăsa niciodată casa neîngrijită, ci întotdeauna era curată. Mâncarea făcută de ea era gustoasă şi la timpul ei. Ştia bine să gătească după tradiţia pontică. În duminicile Postului Mare, pentru a le da puţină mângâiere copiilor ei, le gătea nişte supe foarte gustoase.

151

Pe lângă toate acestea se îngrijea cu multă sârguinţă şi de curăţenia Bisericii Sfântului Gheorghe, a paracliselor enoriei şi a altor biserici din Veria. Nu numai că ea însăşi se ostenea pentru „buna-cuviinţă a casei lui Dumnezeu", dar dăruia bisericii şi pensia ei pe care o primea de la stat. în fiecare săptămână pregătea prescuri pentru Biserica Sfântului Gheorghe şi pentru alte biserici.

întocmai ca o schimonahie, Tatiana citea în fiecare zi şi cunoştea pe de rost rugăciuni, cântări, canoane, Acatistul Bunei Vestiri, Rânduiala Sfintei împărtăşiri, Psalmi, paraclise, rugăciunea arhierească a lui Iisus cu tâlcuirea ei şi alte capitole din Sfânta Scriptură.

Părintele Gheorghe Zeris, care timp de douăzeci de ani a slujit ca preot la Biserica Sfântului Gheorghe şi o cunoştea bine pe Tatiana, mărturiseşte:

„Mătuşa Tatiana nu numai că era punctuală la slujbe, dar atunci când mergeam eu pentru slujba de dimineaţă, o găseam acolo. Avea cheile bisericii şi ajungea înaintea mea, deschidea şi citea. Ce anume citea, nu ştiu. Se ruga singură. Eu dădeam binecuvântarea de începere a slujbei, iar atunci când se termina Liturghia, lua anaforă şi apoi, după ce noi plecam, ea continua să se roage. De multe ori îi ajuta pe preoţii tineri la tipic. Le ştia pe toate pe de rost. Dacă cumva făceau vreo greşeală, ea îi îndrepta, nu trecea cu vederea nimic. Postea cu asprime. Luni, miercuri şi vineri nu mânca cu untdelemn".

Avea o minte curată, o memorie foarte bună şi o rezistenţă mare, încât putea să citească ore întregi fără să obosească. Ţinea minte cu uşurinţă tot ceea ce

152

citea. Avea un dar rar, acela de a-şi aduce aminte, chiar şi după cincizeci de ani, cărţi pe care le citise sau

predici pe care le auzise. îşi amintea foarte bine limba rusă; citea chiar şi Evanghelia în rusă. Spunea:

o singură săptămână de şedere la Moscova mi-ar fi de ajuns ca să-mi amintesc toate.

Studia foarte mult, avea ţinere de minte şi se adâncea în Sfânta Scriptură. Deşi era cu puţină ştiinţă de carte, prin studiul personal s-a pregătit teologic şi astfel putea discuta cu oameni învăţaţi şi cu teologi. Noul Testament al ei, datorită desei întrebuinţări, s-a tocit şi s-a învechit.

Se distingea prin curajul şi îndrăzneala ei în a mărturisi Numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Deoarece în regiunea în care trăia erau mulţi atei şi vrăjmaşi ai Bisericii, Tatiana îi îndemna mereu să se pocăiască. în acest fel a povăţuit pe mulţi la Taina Mărturisirii. Cu toţii recunoşteau că era o adevărată ucenită a lui Hristos.

încă de tânără şi până aproape de adormirea ei a catehizat două grupări numeroase de femei. O iubeau toate membrele grupărilor; fiecare greutate a lor la ea îşi găsea scăparea, mângâierea, sfatul cel de sufletmântuitor şi ajutorul.

Făcea pe ascuns multe milostenii şi îi ajuta pe cei care aveau nevoie. O cunoscută de-a ei, care era văduvă şi care locuia într-o cămăruţă, avea copilul bolnav. Medicul care l-a consultat a spus că are anemie şi că are nevoie de aer curat, de odihnă şi mai mult decât orice, de mâncare bună. Tatiana a aflat aceasta şi neputându-i dărui altceva, şi-a luat traista

153

şi, pe timp de iarnă, a început să meargă pe ogoare ca să adune puţină păpădie care era sădită prin locuri însorite, ca să-i aducă văduvei, mamei copilului bolnav, să-i gătească, fiindcă auzise că păpădia este întăritoare.

Deşi era simplă şi neînvăţată, avea însă un dar deosebit de a-i apropia pe tineri. Izbutea ca să se facă ascultată de către tineri şi de către copiii mici. Avea o asprime măsurată, împletită cu dragoste nefăţarnică şi discernământ. Atunci când era nevoie, sfătuia şi învăţa ore întregi cele despre Dumnezeu.

Ca mamă şi ca soacră era foarte bună; cu nurorile ei nu se certa, ci se iubeau. Le ajuta la treabă şi le sfătuia:

să faceţi copii ca să nu vă prindă bolile.

A dobândit în total douăzeci şi doi de nepoţi. Vizita regulat mănăstirile din acea regiune. Cu ocazia unei vizite la Mănăstirea Maicii Domnului „Panaghia Dobra" a fost atacată de un câine-lup foarte sălbatic. Şi-a făcut semnul Sfintei Cruci şi o rugăciune scurtă, îndată câinele a căzut şi lovindu-se de pietre, s-a rănit şi a dispărut.

Sfârşitul Tatianei a fost cu pace. Şi-a dat sufletul în mâinile Domnului pe data de 17 decembrie 1987 şi a fost îngropată a doua zi, trupul ei fiind însoţit de mulţimi de oameni. Toţi dădeau mărturie bună despre Tatiana. Un fanatic comunist, în timpul înmormântării, fiind impresionat de sfârşitul ei, a spus:

bine ar fi să mergem şi noi aşa.

După îngroparea ei, unii oameni au luat din florile care îi împodobiseră trupul, ca să le aibă ca binecuvântare.

154

Către sfârşitul vieţii sale a spus unui copil de-al ei:

tot ce am cerut de la Dumnezeu, mi-a dat.

Cu siguranţă că nu a lipsit-o nici de împărăţia Sa cea cerească. De atunci ea nu încetează să se roage pentru toată lumea.

Veşnică să-i fie pomenirea! Amin.

155

Dimitrie Colibaşul, călugărul în lume

Dimitrie s-a născut la 14 noiembrie 1903 în satul Kuramades din insula Kerkira şi a fost botezat la 14 februarie 1904 în Biserica Sfântului Ioan Colibaşul de către preotul Constantin, care avea faimă de om sfânt. Era al doilea copil al familiei lui Spiru Gramenu şi al mariei Verghi. Bunica lui (mama tatălui său) se numea Lucia sau Luceta, aşa cum o strigau, şi era nepoata preotului Nicolae Koskina.

Familia lui Dimitrie era una dintre cele mai înstărite din sat. Avea case, măslini, ogoare, animale, prese de ulei. Tatăl său era un om de vază în sat, iar bunicul său fusese ani de zile primarul satului. Aveau multă avere şi mulţi argaţi, bărbaţi şi femei.

Dimitrie, ca unul ce era cel mai mare dintre băieţi, şi-a asumat răspunderea lucrării şi a supravegherii

întregii averi. Familia sa era cu adevărat patriarhală. Potrivit obiceiurilor acelei vremi, copiii trebuiau toată viaţa să arate ascultare oarbă faţă de părinţii lor, mai ales faţă de tată, pe care îl numeau „afendi".
156
Însă ceea ce-l atrăgea pe Dimitrie era altceva. De mic copil se ghemuia la picioarele bunicii sale Luceta, care, ca o nepoată de preot ce era, avea cunoştinţe şi experienţă duhovnicească. Toate acestea le transmitea cu simplitate şi smerenie nepoţelului ei, care sorbea tot acest lapte duhovnicesc ce i se dăruia. îl odihneau nu numai cuvintele ei, care erau numai rugăciuni şi sfaturi, dar şi toată purtarea ei plină de dragoste. Uneori bătrâna Luceta răspândea atât de multă mireasmă, încât unele vecine, atunci când observau acest lucru, fiindcă nu mai avuseseră astfel de experienţe, spuneau cu ironie:

luceta izvorăşte iarăşi mir. Veniţi să adunăm mirul!

Ea însăşi nu înţelegea de ce se petrecea acest lucru şi spunea că poate semăna cu vreun strămoş de-al ei.

Când Dimitrie a învăţat să citească, singurul lucru care îl odihnea era să citească cărţi duhovniceşti, precum şi să fie lângă preot, să-l ajute la toate slujbele bisericeşti şi să stea în Sfântul Altar ca paraclisier. Visul său era ca atunci când avea să crească, să devină şi el preot şi să-i slujească lui Hristos, dar nu în lume, ci să devină monah, să se afierosească şi să intre într-o mănăstire. Desigur, părinţii săi nici nu voiau să audă aşa ceva, căci ei intenţionau să-l însoare pentru a moşteni marea lor avere. Chiar dacă avea să rămână în lume, era de ajuns să stea acasă.

Dar cum putea el să rămână când inima sa ardea de dragostea lui Hristos care îl îndemna să fugă?

însă unde putea merge? Bani pentru a pleca din Kerkira nu avea. Binecuvântare de la părinţii săi nu
157
avea să ia niciodată pentru o astfel de faptă curajoasă. Chiar şi la o mănăstire din Kerkira de-ar fi mers, tatăl său avea să-l întoarcă cu siguranţă înapoi. Astfel, trebuia să facă răbdare şi ascultare până când avea să crească şi să meargă în armată. După aceea va vedea ce va face. De altfel, avea sprijin pe bunica sa cea sfântă şi pe înţeleptul după Dumnezeu şi harismaticul său duhovnic, părintele Constantin, care îl povăţuiau duhovniceşte. Rugăciunea şi biserica erau scăparea şi nădejdea sa.

Clipa înrolării sale în armată a venit când avea vârsta de douăzeci şi doi de ani. Era prima oară când pleca de acasă şi prima oară când lua bani în mâinile sale, cei pe care îi dăduse tatăl său pentru drum. A luat binecuvântare de la toţi, dar mai ales de la bunica sa, fiindcă avea multă nevoie de binecuvântările tuturor.

S-a prezentat în Preveza împreună cu alţi patru consăteni de-ai săi, care erau de o vârstă cu el, şi de acolo, după instruirea elementară, l-au trimis prin Pireu în Tesalonic. însă la acea vreme, ca să faci o călătorie cu corabia şi încă şi pe timp de iarnă nu era un lucru uşor. Pentru a ajunge din Pireu până la Tesalonic a fost nevoie de o săptămână, căci marea a fost agitată. Corabia supraîncărcată cu soldaţi şi cu provizii de război se zbătea între valurile furioase şi înalte cât munţii. Dimitrie, înghesuit în mijlocul punţii nu se temea deloc, deşi toţi ceilalţi intraseră în panică.

Consătenii săi îşi aţintiseră privirea spre chipul netulburat şi liniştit al lui Dimitrie şi îi strigau:

dimitrie, fă ceva, căci pierim!
158
Simţeau că Dimitrie, ca un om al lui Dumnezeu, putea să comunice cu El prin rugăciunea sa curată şi să se izbăvească din acel coşmar. Cei care până mai ieri îl batjocoreau zicându-i că se ocupă cu chestii călugăreşti acum îl rugau să-i scape.

Dimitrie însă nu-şi amintea nimic din toate acestea. Suferea văzând agonia şi frica ce îi stăpânea şi pentru aceasta s-a rugat cu lacrimi:

„Dumnezeul meu, ştii că de mine nu-mi pasă, iar dacă mă voi îneca, voi veni lângă Tine mai repede, însă aceşti fraţi ai mei se tem. Mulţi au şi familie. De aceea, ca un Atotputernic ce eşti, ajută-ne! Maica Domnului, milostiveşte-te spre noi! Sfinte Dimitrie al meu, învredniceşte-ne să ajungem în cetatea ta teferi, şi să-ţi aducem mulţumiri în biserica ta...".

După ce a primit înştiinţare de la Dumnezeu, i-a liniştit zicând:

nu vă spăimântaţi! Vom ajunge cu bine.

Consătenii săi s-au liniştit, fiindcă au crezut în cuvintele lui, dar soldaţii spuneau:

ce spune acesta? Nu vede că din clipă în clipă ne primejduim să ne înecăm? Până şi marinarii s-au

descurajat...

dimitrie ştie ce spune, căci este omul lui Dumnezeu, au răspuns sătenii.

îndată văzduhul s-a schimbat, o însorire plină de nădejde şi de bucurie s-a întins peste toţi, iar marinarii împreună cu căpitanul au prins curaj şi şi-au făcut cruce. în dimineaţa celei de-a şasea zi vremea s-a îndreptat, iar marea s-a liniştit.

Când au ajuns în Tesalonic, cei mai mulţi s-au dus la Biserica Sfântului Dimitrie să se roage şi să-i mulţumească

159

pentru izbăvirea lor. Dimitrie a rămas uimit de frumuseţea şi măreţia bisericii, dar şi mai mult s-a minunat de mireasma cerească pe care a simţit-o.

ce pot să-ţi spun? zicea el celor care îl întrebau, toată biserica răspândea mireasmă. Mi se părea că eram în Rai.

După ce şi-a făcut stagiul militar, Dimitrie a cerut din nou de la tatăl său binecuvântare de a merge la mănăstire. El însă nu i-a dat-o, spunându-i că trebuie mai întâi să se mărite surorile lui şi apoi va vedea ce-i de făcut. Acum, pe lângă celelalte treburi, a fost însărcinat şi să pască vacile pe care le cumpărase tatăl său şi pe care le ţinea pe un teren mare aflat nu departe de sat, într-un loc numit Kuna. Pentru Dimitrie aceasta a fost o mare binecuvântare şi un mare dar de la Dumnezeu, căci sub pretextul păzirii animalelor a cerut să se stabilească şi el acolo, ridicându-şi coliba lângă grajdul vitelor.

S-a lepădat cu bucurie de camerele cele spaţioase cu pereţi de piatră, de aşternuturile moi şi calde ale patului său, chiar şi de mesele cele bogate ale familiei. în locul tuturor acestora a ales o colibă de 5 $m^2$ cu pereţi de trestie, care avea tablă în loc de acoperiş, trei scânduri găurite în loc de pat, având ca aşternut pentru timp de iarnă o plapumă stricată de-a bunicii, iar pentru vară o rogojină. Ca acoperământ avea doar o pătură militară veche, iar la căpătâi avea o piatră, pe care o ascundea sub pat.

în colibă avea doar un cufăr mic pentru haine şi o măsuţă pe care avea aşezată o icoană a Maicii Domnului. Măsuţa o folosea şi pentru a scrie şi a citi.

160

Mai avea şi un scaun din scândură, câteva rafturi pentru cărţi, câteva icoane de hârtie agăţate pe perete, o candelă nestinsă înaintea icoanei Maicii Domnului, o căţuie, un sfeşnic şi o cană pentru apă. Toate acestea erau de ajuns ca să se simtă monah şi să-şi facă nevoinţa sa. îi lipsea însă ceva foarte important. Nu avea cărţile necesare, cel puţin ca să citească slujbele de noapte pe care trebuie să le facă un monah.

Bani nu avea ca să le cumpere, iar tatăl său cu siguranţă că nu avea să-i dea. Dar Dumnezeu, Care a văzut nevoia lui, i-a iconomisit cu îmbelşugare cele de folos. Biblioteca preoţilor din familia Koskina, cu care se înrudea, era de ani de zile nefolosită, fiindcă ultimul urmaş care trebuia să devină preot nu s-a învrednicit de aceasta. Fiicele acestuia, rămase nemăritate şi fiind neînvăţate, foloseau cărţile ca hârtie obişnuită la împachetat şi la aprins focul. Dimitrie suferea când vedea distrugându-se acea comoară duhovnicească şi de aceea le-a rugat să i le dea lui. Ele însă, văzând râvna lui şi voind să-l exploateze, i-au cerut pentru fiecare carte să lucreze pe ogoarele lor câte o zi şi aceasta vara, când ziua este mai mare.

Cu toate acestea Dimitrie a primit cu bucurie, şi astfel, cu multă osteneală şi cu sudoare, dar şi cu război din partea tatălui său, a dobândit mult-doritele sale cărţi. Ele l-au însoţit de-a lungul întregii sale vieţi şi i-au fost singura mângâiere în mica sa colibă, acolo unde şi-a petrecut toate nopţile şi zilele de iarnă timp de cincizeci de ani şi mai bine. Dar cum i-a petrecut? Asprele sale nevoinţe duhovniceşti numai Dumnezeu le cunoaşte.

161

Odată i-a mărturisit cuiva că nu a încetat niciodată să se nevoiască ca monah, fiindcă aşa simţea că trebuie să facă, chiar dacă nu avea schima monahală, în afară de canonul său, citea toate slujbele: Vecernie, Pavecerniţă, Miezonoptică, Utrenie şi Ceasuri.

O mare şi aspră nevoinţă făcea pentru a se păstra curat trupeşte şi sufleteşte. Se lupta zi şi noapte, pentru a domoli trupul său sănătos şi tânăr, cu nenumăratele ispite care îl împresurau în mediul în care trăia, mediu în care se întâlnea zilnic cu femei tinere ce lucrau pe ogoarele tatălui său. Priveghea în fiecare noapte făcând rugăciuni şi metanii. Somnul său nu era mai mult de două-trei ceasuri în 24 de ore.

bine, Dimitrie, dar nu dormi deloc? îl întrebau sătenii care treceau pe drumul principal, aflat nu departe de coliba sa, şi cărora le răspundea îndată atunci când îl strigau.

Dimitrie, ca să-şi ascundă nevoinţă sa, le spunea:

dorm toată noaptea, dar am somn uşor şi vă răspund fără să mă trezesc.

Mâncarea lui Dimitrie era puţină şi sărăcăcioasă. Rudele lui îl sileau să mănânce mai mult şi mai bine ca să nu se îmbolnăvească, deoarece muncea din greu şi, aşa cum socoteau ei, avea nevoie de hrană mai multă. El însă le spunea că stomacul său nu putea mistui mâncarea multă şi grea. Vin a băut numai când s-a apropiat de vârsta de şaptezeci de ani, dar şi atunci bea puţin şi amestecat cu apă. Nici pe acesta nu-l primea stomacul său, aşa cum spunea. în timpul posturilor îşi înăsprea mult nevoinţa înfrânării. Mâncare uscată şi fără untdelemn în fiecare zi. După ce

162

făcea Vecernia, mânca puţin la apusul soarelui. Cu toate acestea, nu a slăbit mult. Nu s-a îmbolnăvit, iar chipul său a rămas tânăr şi rumen până la adânci bătrâneţi.

La anumite răstimpuri Dimitrie lua binecuvântare de la tatăl său pentru a merge în pelerinaj la mănăstirile de monahi din Kerkira, precum şi la cele ale Maicii Domnului numite „Mirtidiotissa", „Paleokastriţa", „Platitera" sau mergea să se închine la Sfintele Moaşte ale Sfântului Spiridon şi ale Sfintei Teodora, mai ales la hramuri şi la privegheri. Cu toate că aveau mulţi cai, el prefera să meargă pe jos şi să care în spate traista plină cu untdelemn şi vin, pe care le dădea de binecuvântare la mănăstiri. Oriunde mergea era bineprimit de către monahii care îl iubeau, căci pe toţi îi odihnea. Îi ajuta cu râvnă la ascultările lor, mai ales la hramuri. Egumenii celor trei mănăstiri calinic al Platiterei, Ambrozie al Mirtidiotissei şi Procopie al Paleokastriţei îi făceau mereu propunerea de a se închinovia în obştile lor. Tatăl său însă nu se lăsa înduplecat, ci îi spunea:

cui ne vei lăsa? Surorile tale sunt nemăritate... Cine le va purta de grijă, dacă nu se vor mărita?

Şi astfel, Dimitrie rămânea fără schima pe care o dorea atât de mult.

Odată, pe când se afla la Mănăstirea Platitera, l-a cunoscut pe fericitul Stareţ Filothei Zervakos. Acestuia i-a plăcut de Dimitrie şi de atunci au purtat corespondenţă. într-o scrisoare îi propunea să se închinovieze la Sfintele Locuri, iar pentru aceasta intenţiona să-l recomande ca să fie rânduit skevofilax[20]

163

la Sfântul Mormânt, căci în acea vreme nu aveau pe nimeni în această slujire. Când Dimitrie a auzit aceasta, i s-a părut că s-au deschis Cerurile, aşa cum avea să mărturisească mai târziu. Chipul îi strălucea în întregime. La o asemenea cinste şi bucurie, şi anume aceea de a sluji la Mormântul de viaţă-dătător al lui Hristos, nu se aştepta. Zbura de bucurie. însă tatăl său l-a adus repede cu picioarele pe pământ:

— Vino-ţi în fire!... De unde o să găseşti tu bani de drum? Căci de la mine nu vei primi nici un franc.

Atunci chipul lui Dimitrie s-a întunecat. Plin de tristeţe, a răspuns părintelui Filothei:

nu vă puteţi închipui cât de mult îmi doream aceasta şi cât de rănită îmi este inima de această dorinţă a mea. Numai Bunul Dumnezeu ştie. Dar nu am nici măcar o drahmă. De unde să găsesc bani de drum?

Tatăl său îi dădea în fiecare Duminică doar o drahmă pentru biserică. Când Dimitrie a ajuns la vârsta de treizeci şi şapte de ani, a socotit că a venit momentul să fie stăpân pe sine în ceea ce priveşte dorinţa sa de a se face monah. S-a înţeles pe ascuns cu părinţii din Mănăstirea Paleokastriţa, care era cea mai îndepărtată de sat, şi în după-amiaza Duminicii Lăsatului Sec de Brânză a anului 1940 egumenul mănăstirii a trimis un monah cu doi catâri, crezând că în această zi, fiindcă se făcea praznic, nu avea să-i vadă nimeni dintre săteni. Şi-a strâns puţinele sale lucruri şi au plecat.

[20] Cel rânduit cu păstrarea Sfintelor Vase.

164

în casa lui Dimitrie s-a iscat o mare tulburare când au văzut că s-a luminat de ziuă şi Dimitrie n-a venit să aducă după obicei laptele. S-au dus să-l caute şi au găsit animalele singure. Nu le venea să creadă. Se întrebau ce i s-o fi întâmplat, unde să se fi dus fără să-i întrebe, el care întotdeauna era ascultător şi supus. Mama împreună cu surorile lui au început să plângă, iar tatăl s-a mâniat.

mă tem, spunea el, că ăsta, cu biserica lui şi cu călugării cu care se tot înhăita, a plecat la vreo mănăstire.

Aşa că a trimis oameni să-l caute în toate mănăstirile. N-a durat mult şi l-au găsit la Paleokastriţa. Cei care l-au găsit i-au transmis porunca tatălui său:

să se întoarcă acasă fără vreo altă discuţie.

Dimitrie însă nu s-a lăsat convins să-i urmeze nici cu cuvinte bune, nici cu ameninţări. Atunci aceia s-au

165
întors la tatăl său şi i-au spus:
fiul tău este un încăpăţânat şi vrea să rămână la mănăstire pentru totdeauna.
Mama şi surorile lui s-au întristat mult când au auzit şi l-au îndemnat pe tatăl său să meargă el însuşi să-l aducă.
eu să mă duc? a întrebat el. Să vină el şi să cadă în genunchi ca să-l iert. L-am pus stăpân peste ogoarele mele, dar el nu a înţeles ce îi este de folos, ci deşi avea atâta bogăţie, s-a dus cu călugării care trăiesc în sărăcie şi în strâmtorare şi cerşesc până şi picătura de untdelemn.
însă Dimitrie vedea acolo unde s-a dus alte bunuri, pe care tatăl său nu putea să le vadă. De aceea s-a dăruit cu tot sufletul şi cu multă râvnă nevoinţelor sale iubite: postul, privegherea, rugăciunea, slujbele, care
166
mai ales în acea perioadă în care intrase în mănăstire, cea a Postului Mare, durau mult, dar care pentru el erau cele mai alese desfătări. îşi făcea ascultarea sa neobosit şi cu desăvârşită lepădare de sine. Egumenul îl lăuda, pentru că făcea ascultare în toate. Îl ţinea pe lângă el şi-l povăţuia. Fiindcă era simplu şi curat la suflet, egumenul îi cerea sfatul, mai ales după o întâmplare din care a înţeles că Dimitrie avea harisma discernământului.
în mănăstire aveau nişte fraţi începători pe care i-au făcut pe rând monahi. Când egumenul a hotărât să-l tundă pe unul dintre ei, Dimitrie s-a mâhnit. Şi-a luat inima în dinţi şi i-a spus egumenului să nu-l tundă monah pe acel frate, fiindcă avea să pricinuiască sminteală în mănăstire şi la câteva zile după tundere va lepăda rasa. Egumenul, deşi îl iubea pe Dimitrie, a considerat o obrăznicie faptul ca un frate începător să-i arate egumenului ce să facă într-o problemă atât de serioasă. Aşa că i-a tras lui Dimitrie o palmă şi a săvârşit tunderea. însă Dimitrie nu s-a dezminţit, căci întocmai cum i-a spus egumenului, aşa s-a şi întâmplat. încă şi pentru un alt frate pe care voiau să-l izgonească din mănăstire socotindu-l imoral, deoarece spunea cuvinte necuviincioase, Dimitrie a mijlocit şi l-a convins pe egumen să-l ţină.
neajunsul său, spunea Dimitrie, este ceva exterior, pe când înlăuntru este foarte curat.
Dimitrie mai spunea că acesta răspândea mireasmă, pe când celălalt răspândea duhoare.
167
Se apropia însă vremea ca Dimitrie să fie făcut rasofor, iar el era foarte fericit. în sat însă tatăl său a fost pus într-o situaţie dificilă. Cum se putea descurca cu atâtea treburi pe cap, care în luna mai se înmulţeau atât de mult şi cărora el nu le mai putea face faţă? Astfel, tatăl lui Dimitrie, care aşteptase atâta timp ca foamea să-l aducă acasă, după cum credea el, s-a hotărât să meargă el însuşi să-l aducă, folosindu-se, desigur, de vicleşug pentru a-l convinge să vină. împreună cu un alt frate de-al său a luat o maşină din sat şi au ajuns la mănăstire la vremea mesei. Când Dimitrie i-a văzut, mâncarea i s-a oprit în gât şi puţin a lipsit să nu se înece, atât de mare i-a fost tulburarea şi întristarea. I-au spus că mama sa este foarte bolnavă, că se află pe patul de moarte şi că ar vrea să-l vadă înainte de a muri. Dimitrie i-a crezut şi a cerut binecuvântare de la egumen ca să-i urmeze. De îndată ce au ajuns în sat, Dimitrie a înţeles că fusese înşelat, dar acum ce putea să mai facă? Să se întoarcă la mănăstire şi să spună că tatăl său l-a înşelat şi pe el şi pe egumen? Respectul şi răspunderea pentru reputaţia tatălui său nu i-au îngăduit să facă aceasta. Şi-a plecat capul şi s-a gândit să rămână puţin acolo până va hotărî ce să facă. însă tatăl său i-a luat-o înainte şi în scurt timp s-a dus din nou la mănăstire cu maşina, iar acolo a cerut lucrurile lui Dimitrie, pretextând că acesta s-ar fi căit, chipurile, şi nu mai intenţiona să se întoarcă la mănăstire. Aceasta a fost o altă rană în inima lui Dimitrie. A mers să-i ceară sfatul preotului din sat, iar acesta i-a spus să facă ascultare şi în timp va vedea cum va iconomisi
168
Dumnezeu. Şi astfel, s-a zăvorât din nou în colibă şi a început iarăşi nevoinţa de unul singur cu multă stăruinţă şi lepădare de sine.
Când părinţii săi au murit, i-au lăsat poruncă să rămână în sat ca să aibă grijă de o soră de-a sa ce rămăsese nemăritată şi care era bolnăvicioasă. Dar râvna lui Dimitrie, în ciuda vârstei de cincizeci şi şapte de ani ce o avea când a murit tatăl său, era tinerească. A părăsit satul şi pe sora sa şi, deşi între timp stareţul Ambrozie adormise, s-a dus şi s-a stabilit în mănăstirea Mirtidiotissa, nesocotind porunca tatălui său. Acolo Dimitrie s-a dăruit unor nevoinţe duhovniceşti mai mari, dar a făcut şi munci fizice grele, fiindcă mănăstirea, după adormirea egumenului, fusese mult neglijată. Monahul care l-a înlocuit, deşi se afla de

mulţi ani în mănăstire, nu se interesa de binele mănăstirii, ci se ocupa mai mult cu lucruri lumeşti. Din nefericire însă, nevoinţa aspră şi munca grea pe care Dimitrie le făcea i-au zdruncinat destul de tare sănătatea. Astfel, a căzut grav bolnav la pat. Potrivit indicaţiilor date de medicul local, Dimitrie trebuia mutat în sat, acasă la el, pentru a i se putea da tratamentul medical necesar, fiindcă locul pustiu în care se afla mănăstirea nu-l putea ajuta cu nimic, şi astfel ar fi murit. Episcopul locului i-a trimis vorbă să facă ascultare de medic. Şi astfel, fără de voie, Dimitrie s-a aflat din nou acasă. Însă boala lui s-a prelungit şi i-au trebuit mai mult de două luni până s-a însănătoşit.

A cugetat mai bine la porunca tatălui său şi s-a gândit că poate este voia lui Dumnezeu să se întoarcă în coliba sa de trestie şi acolo să-şi continue de unul
169
singur aspra sa nevoinţă duhovnicească. în această colibă s-a nevoit aproape şaizeci de ani, până când a îmbătrânit şi a fost nevoit s-o părăsească iarna şi serile pentru că se îmbolnăvea adeseori. Deşi evita să vorbească despre experienţele sale duhovniceşti pe care le-a trăit în această colibă, din frazele spuse pe jumătate se înţelegea cu uşurinţă că a avut cercetări ale Maicii Domnului şi ale multor Sfinţi. Adeseori dimineaţa, dacă îl vedea cineva, chipul său era luminos şi strălucea. Dumnezeu, aşa cum spunea, l-a păzit de arătări demonice; doar o singură dată, când el însuşi a cerut, din curiozitate, a îngăduit să i se arate şi să vadă chipurile lor înfricoşătoare şi întunecate, pe care mai apoi le-a descris.

Până în ultimul an al vieţii sale nu a lipsit niciodată de la slujbele bisericii din sat. Acolo mergea lângă Sfântul Altar, ca să-l ajute pe preot, aşa cum făcea în primii ani ai copilăriei sale. Deşi ştia muzică bizantină foarte bine, nu se amesteca niciodată cu psalţii, deoarece în sat foloseau o tehnică psaltică aparte. însă cunoştinţele sale erau de mare ajutor, căci în ceea ce priveşte tipicul era foarte bun. Şi astfel, la fiecare problemă care apărea îi cereau sfatul sau el însuşi intervenea atunci când se omitea ceva.

S-a învrednicit să-i vadă în vis pe Sfinţii Trei Ierarhi slujind în biserica satului lor. Aceştia l-au chemat să vină în Sfântul Altar ca să le slujească. I-a descris ca pe trei sori care luminau Sfântul Altar. Ei i-au poruncit să-i spună psaltului ca să îndrepte greşeala de tipic ce o făcuse atunci când cântase: „Sfânt este Domnul Dumnezeul nostru...", deşi era o zi de rând. Aceasta se cântă numai înainte de Luminând
170
învierii din Duminici. Acea zi în care a avut visul nu era Duminică, căci dacă ar fi fost Duminică, Sfântul Vasilie, aşa cum spunea, nu ar fi făcut Proscomidia în genunchi.

Sfaturile lui Dimitrie nu se limitau numai la spaţiul Bisericii. Cu simplitatea sa plină de înţelepciune dădea sfaturi, atunci când i se cerea, cu privire la toate problemele vieţii de zi cu zi. Dădea soluţii şi aducea mângâiere atunci când apăreau probleme familiale, probleme de sănătate, greutăţi financiare, boli la plante sau la animale, certuri între săteni, mâhniri şi întristări pricinuite de moartea unor apropiaţi. Odată a cercetat un om ce trăgea să moară şi care se afla în agonie şi tremura văzând că i se apropie sfârşitul. Dimitrie i-a spus acestuia:

nu te întrista, căci dacă te vei spovedi şi te vei împărtăşi, nu vei muri, ci vei fi viu.

Atunci acel om s-a liniştit şi s-a uşurat.

în afara colibei sale, sub o viţă-de-vie, a făcut nişte bănci de lemn. Acolo primea în după-amiezi, în afara perioadei de iarnă, mulţi vizitatori care aveau nevoie să se odihnească şi să-şi spună problemele lor. Veneau nu numai din satul său, ci şi din sate învecinate. Acesta era arhondaricul său în aer liber. îi servea cu apă de la izvor şi cu fructele pe care le găsea în livada sa. Pe oamenii cu probleme sau cu păcate mari îi primea noaptea. Sarcini mari, pricinuite până şi de ucideri, au fost lăsate în coliba de trestie. Astfel, de acolo primeau curaj şi cu încrederea pe care le-o insufla chipul său, ajungeau la duhovnic, care îi sfătuia să se spovedească pentru a primi iertarea păcatelor şi să se împărtăşească cu Sfintele Taine şi astfel să se
171
mântuiască. Coliba sa era vizitată şi de oameni cu preocupări duhovniceşti, cum ar fi: preoţi, ieromonahi, monahi. Atunci când comunica cu ei, îşi deschidea inima ca să dea sau ca să primească.

Odată, pe timp de iarnă, a trecut pe la coliba sa egumenul Mănăstirii Platitera, care îl iubea, şi Dimitrie i-a propus să doarmă în coliba sa. Părintele Calinic a socotit aceasta o binecuvântare şi a primit cu bucurie. Dimitrie s-a retras într-o altă colibă în care ţinea animalele. Dimineaţă, când Dimitrie s-a dus ca să-l trezească, l-a găsit stând în picioare şi tremurând, fiind aproape învineţit de frig. Nu putuse dormi deloc din pricina frigului. Atunci Dimitrie a fost nevoit să-l ducă în sat şi să-i aprindă focul, ca să-şi poată reveni

înainte de a liturghisi în satul învecinat, aşa cum intenţionase. Însă egumenul cel plin de bunătate a plătit această noapte cu o internare de trei luni de zile. Până şi la Atena a ajuns pentru a se face bine.

Dimitrie era un om cu o rezistenţă trupească mare şi cu multă dragoste. înseta după milostenie, pe care o făcea întotdeauna în ascuns, în ciuda tuturor îngrădirilor puse de tatăl său pe când trăia. La arătare nu părea atât de milostiv, iar unii îl socoteau mai degrabă aspru, fiindcă se mânia atunci când se făcea pagubă pe ogoarele sale. Se mânia şi atunci când vedea că sunt alţii nedreptăţiţi. Era foarte mustrător, dar întotdeauna o făcea cu discernământ, fără să urmărească să-l rănească pe celălalt. Aceasta o făcea pe de o parte pentru a îndrepta, iar pe de altă parte pentru a nu deveni ţinta respectului şi a cinstirii, lucru pe care îl evita. Spunea:

172

de mine să nu vă apropiaţi şi să nu mă căutaţi prea mult, pentru că sunt un om capricios. Nu aţi auzit că trebuie să staţi departe de omul necăsătorit, fiindcă are toate ciudăţeniile lumii?

Bunătatea sa o cunoşteau mai ales animalele; putea să îmblânzească chiar şi cele mai sălbatice animale şi să le facă să stea lângă el prietenoase. în via pe care o avea găzduia de mai mulţi ani un şarpe uriaş, o năpârcă, care, de îndată ce mergea acolo şi o striga, venea lângă el, se aşeza la picioarele lui şi bea laptele pe care i-l dădea. Vorbea cu animalele, cu păsările, cu albinele pe care le hrănea, chiar şi cu copacii sau cu alte plante. Le iubea pe toate, pătimea împreună cu ele şi le îngrijea.

Mai presus de toate însă suferea pentru sufletele semenilor săi, ale celor vii, dar mai ales ale celor adormiţi, pentru care afierosea o mare parte de timp din rugăciunea sa. însă cei mai mulţi din apropiaţii săi nu înţelegeau intenţia lui şi se simţeau jigniţi atunci când uneori încerca cu mult discernământ să-i sfătuiască sau să-i mustre cu dragoste.

Atunci când vorbea cu tineri, le arăta întotdeauna vrednicia curăţiei şi a fecioriei, sfătuindu-i ca să nu-şi întineze preţiosul şi nemuritorul lor suflet. Dacă cineva avea intenţie bună, îi dădea să citească cărţi... patristice sau vieţi de Sfinţi. în acea vreme cei mai mulţi duhovnici erau foarte aspri în ceea ce priveşte moralitatea şi se purtau cu severitate cu toţi cei care cădeau în păcate şi mergeau apoi să se spovedească. Dimitrie, deşi era foarte curat, cu ceilalţi însă era îngăduitor; îi mângâia cu simplitate şi îi încuraja să

173

nu şovăie să-şi mărturisească căderile lor la duhovnici, căci altfel se lipseau de Paharul Vieţii.

în ultimii cincisprezece ani ai vieţii sale Dimitrie nu a mai locuit în iubita sa colibă; o avea însă ca loc de rugăciune şi de odihnă în timpul amiezii, în perioada de vară. Serile şi în zilele de iarnă rămânea de nevoie în casa părintească din sat. Iar aceasta şi pentru că vârsta sa o impunea, dar şi pentru că trebuia să poarte grijă de sora sa care nu era măritată, de preabuna Afrodita, care era acum în vârstă şi bolnăvicioasă. Nu s-a întors în sat pentru că aici ar fi avut mai multe înlesniri, de vreme ce voind să respecte tradiţia, se străduia să evite orice fel de îmbunătăţire adusă de tehnologia ultimilor ani. în casa sa, în afară de câteva becuri, nu exista vreun alt aparat electric. Găteau precum cei de demult, la focul de cămin, în jurul căruia aveau nişte scăunele făcute din trunchiuri de copaci, pe care se aşezau pentru a se încălzi iarna. Acolo mâncau şi tot acolo Dimitrie citea cu voce tare cărţi religioase pentru a auzi şi sora sa. Pardoseala era de pământ, iar acoperişul înnegrit de fum, la fel ca şi oalele şi vasele de lut în care găteau. Seara Dimitrie se retrăgea într-o cameră goală şi întunecată ce nu avea încălzire. Acolo îşi citea slujbele şi îşi făcea rugăciunile. Dormea foarte puţin şi în visele sale vedea lucruri cereşti. Odată l-a văzut pe părintele Calinic îmbrăcat în veşminte sfinte ce străluceau liturghisind la Jertfelnicul ceresc. L-a sărutat părinteşte.

în ultima parte a vieţii sale trupul i-a slăbit mult şi deşi suferea din pricina durerilor, primea cu sila calmante. Vederea îi era slabă şi auzea nedesluşit. Se

174

ridica din pat cu multă greutate şi păşea sprijinit de alţii. între timp sora lui adormise şi îl îngrijea o nepoată de-a sa împreună cu soţul ei, pe care i-a şi lăsat moştenitori ai averii sale.

în fiecare Duminică îi aduceau anafora pe care el însuşi o cerea. Din aceasta lua câte puţin în fiecare dimineaţă şi bea agheasmă. Vorbea puţin şi atunci numai despre subiecte duhovniceşti. Se interesa mult să afle despre mănăstiri şi despre monahi, şi mai ales despre mănăstirile Sfântului Munte. Cerea nume de monahi pentru a le pomeni în rugăciune, chiar dacă îi erau necunoscuţi. Adeseori spunea:

aici unde stau nu am altceva de făcut decât să mă rog şi să cuget la călătoria mea.

La cererea sa, preotul a venit şi l-a împărtăşit. în ultimele zile însă, deşi Dimitrie l-a rugat stăruitor,

preotul a amânat să vină, deoarece se gândea să meargă la el atunci când avea să liturghisească la o biserică de lângă casa lui. De altfel, nu credea că bătrânul se află în ultimele clipe ale vieţii sale. în cele din urmă nu a apucat să-l împărtăşească, căci cu două zile înainte de Liturghie, Dimitrie a primit înştiinţare că va pleca. Se apropia miezul nopţii şi bărbatul nepoatei sale se pregătea să plece spre casa sa, fără să bănuiască că aceasta era ultima noapte a bătrânului, fiindcă nimic nu arăta aceasta. I s-a părut ciudat însă atunci când Dimitrie l-a rugat să-i aducă înainte de a pleca o bucată de pâine şi o înghiţitură de vin.

în ziua următoare, 29 decembrie 1995, când au mers la bătrân, au văzut că deja plecase la Ceruri, însă cum l-au găsit? Era îngenuncheat şi cu mâinile

175

sprijinite pe mijlocul patului, iar capul era plecat deasupra mâinilor. Era vădit că plecase în timp ce se ruga. Această clipă a ales-o Domnul pentru a-l lua lângă El.

În timpul înmormântării chipul său a fost senin, rumen şi vesel. Nimic nu arăta că avea vârsta de nouăzeci şi doi de ani. Potrivit dorinţei sale, la înmormântare a slujit ca protos egumenul Mănăstirii Platitera, părintele Metodie. Tot potrivit unei dorinţe de-a lui, i s-a aşezat în mâini o Evanghelie veche, care îi fusese întotdeauna un însoţitor nedespărţit.

în timpul vieţii sale pământeşti Dimitrie nu şi-a făcut familie şi copii şi nici nu a strâns avere. Nu s-a omorât cu studiile pentru a dobândi slavă, bogăţie şi desfătări. Nu a râvnit vrednicii bisericeşti, ci doar schima monahală. Dar nici pe aceasta în cele din urmă nu s-a învrednicit să o poarte. A început cu Evanghelia, în care a citit cuvântul pe care l-a şi înfăptuit: „Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie[21]. S-a asemănat în vieţuire cu Sfântul Ioan Colibaşul, căci şi-a „ridicat coliba înaintea porţilor" părinţilor săi „şi a stricat meşteşugirile demonilor". Sfântul Ioan Colibaşul era prototipul său. în biserica lui a fost botezat şi îngropat. întocmai ca şi Sfântul Ioan, atunci când a murit nu a luat nimic din lumea aceasta deşartă, fără numai Sfânta Evanghelie, care i-a arătat calea lepădării de lume pentru a-şi mântui sufletul.

Veşnică să-i fie pomenirea! Amin.

[21] Matei 16, 24.

176

Stareţa Ana

Fericita Stareţă Ana Iovanoglu s-a născut în 1903 în satul Panormo din Asia Mică, din părinţi foarte evlavioşi, Ioan şi Dimitra. A fost cea întâi-născută şi a avut încă opt fraţi. La botez i s-a dat numele Anastasia.

Odată cu schimbul de populaţie, după nenumărate suferinţe, s-au stabilit în satul Pigadia din regiunea Drama. Aici tatăl ei a devenit crescător de animale. Ca una ce era mai mare, Anastasia se îngrijea de fraţii săi mai mici, iar mama ei muncea.

încă de mic copil ea L-a iubit pe Hristos. Când vorbea despre Hristos şi despre Maica Domnului, plângea. De mică a ţinut toate posturile şi nu a mâncat niciodată carne. Când veneau în satul ei monahi din Kirghia, ea mergea lângă ei, căci voia să asculte despre Hristos. Nu a mers la şcoală şi de aceea nu ştia să citească. Când se ruga, auzea uneori noaptea cântări îngereşti.

Odată povestea:

177

„Eram nouă fraţi şi păzeam cuvântul tatălui nostru, dar a venit vremea ca eu să nu-l mai păzesc, fiindcă eram cea mai mare aveam treizeci de ani şi venise vremea să mă căsătoresc. Fraţii mei crescuseră şi ei şi le venise vremea pentru căsătorie. De aceea murmurau împotriva mea, zicându-mi:

când te vei mărita? Ce vei face?".

în cele din urmă s-a căsătorit cu un tânăr pe nume Ioan, care era păstor la oile lor. Fiindcă părinţii ei nu au fost de acord cu această căsătorie, au alungat-o de acasă. Soţul ei, la o săptămână de la căsătorie, a plecat în Kozani ca să-i vadă pe ai săi, dar nu s-a mai întors niciodată. Nici ea nu a aflat vreodată ce s-a întâmplat, dar nu a cârtit niciodată, nu l-a vorbit de rău pe soţul ei şi nu s-a plâns deloc. Mereu îl ierta şi îi dorea să fie bine.

aşa a vrut Dumnezeu, spunea ea, şi aşa s-a făcut.

Anastasia, fiind părăsită de toţi şi aşteptând şi un copilaş, a căzut în deznădejde şi a încercat să se arunce într-un lac.

„Atunci, povesteşte ea, am intrat în lac şi când apa mi-a ajuns până la gât, am simţit în spatele meu un fâlfâit de aripi şi am auzit o voce spunându-mi:

un astfel de suflet îl vei arunca în mocirlă?

Cred că a fost îngerul meu păzitor. Şi acum îmi amintesc atingerea aripii; mi s-a întipărit în memorie".

în cele din urmă şi-a găsit scăparea la o mătuşă de-a ei, pe nume Sofia, care a îngrijit-o, a ajutat-o să nască copilul, iar apoi l-au crescut împreună, căci Anastasia lucra ca să-şi câştige pâinea.

178

Se mâhnea pentru fiica ei, Veneta, că nu avea tată. Adeseori îi spunea:

nu te necăji, copilaşul meu, mă ai pe mine. Eu îţi voi purta de grijă, eu îţi voi fi şi mamă şi tată.

Făcea tot ce-i stătea în putinţă ca să nu-i lipsească nimic. Lucra zi şi noapte, căci pe deasupra îi ajuta pe fraţii ei şi o îngrijea şi pe mama ei.

Toată ziua lucra din greu pe ogor, iar noaptea se ruga. Obişnuia ca împreună cu alte femei să se adune într-o casă din împrejurime, înaintea unei icoane a Sfântului Gheorghe, şi acolo să privegheze şi să se roage pentru toată lumea. Se scula întotdeauna dimineaţa devreme ca să se roage, deoarece credea că atunci Dumnezeu te aude mai bine. Când crezi şi te rogi, Dumnezeu nu te uită.

îl iubea mult pe Dumnezeu. Când spunea cuvintele „Dumnezeul meu", sufletul ei se bucura şi ochii îi lăcrimau. Spunea:

îl iubesc atât de mult pe Dumnezeu! Vreau să merg la Ierusalim să mă închin.

A adunat bănuţ cu bănuţ pentru a merge la Ierusalim. Mai întâi a mers şi s-a închinat în insula Tinos[22]. Acolo, aşa cum spunea, a văzut-o vie pe Maica Domnului şi a auzit o voce spunându-i:

să mergi la Ierusalim!

Şi într-adevăr, a mers, s-a închinat la Sfintele Locuri şi acolo l-a cunoscut pe stareţul Amfilohie, iar la Hozeva pe monahia Elisabeta. S-a botezat în râul Iordan şi după multă rugăciune şi post a fost tunsă în schima mică cu numele de Ana. Şi fiindcă făcea

[22] Aici se află o icoană făcătoare de minuni a Maicii Domnului.

179

ascultare de părintele Amfilohie, acesta i-a dat porunci şi canon că să se pregătească să primească mai târziu Schima mare.

Când s-a întors era plină de bucurie duhovnicească, deşi era atât de istovită din pricina oboselii şi a postului, încât abia mai putea păşi. A mers apoi şi a rămas la o mănăstire din apropiere timp de patruzeci de zile. Voia să rămână acolo pentru totdeauna, dar fiindcă era în vârstă, nu au primit-o.

Şi astfel s-a stabilit în satul Doxato într-o chilioară mică şi veche, care nu avea lumină, ci doar o sobă mică. Din sensibilitate nu a vrut să rămână în casa fiicei ei, ci lângă ea. Iar aceasta a făcut-o şi pentru a avea linişte şi a-şi putea îndeplini îndatoririle monahale. în chilioara ei avea aşternute pe jos nişte ţoale vechi şi cârpite, dar foarte curate. Pe patul ei cel mic avea o valijoară în care îşi ţinea hainele de înmormântare, lumânări şi pânză de la Ierusalim. Pe peretele de deasupra patului avea icoane şi o candelă nestinsă.

Stareţa Ana postea şi se ruga zi şi noapte. Se scula în fiecare zi la ora 3 dimineaţa. Când fiica ei o întreba de ce se trezea noaptea, ea răspundea:

nu pot să dorm, fiica mea, căci îngerul Domnului vine şi mă trezeşte, iar eu continui rugăciunea.

Coresponda cu părintele Amfilohie, iar monahiei Elisabeta îi trimitea pachete. Se pregătea să ia Schima mare.

Pentru aceasta a comandat o centură monahală din Sfântul Munte prin profesorul Radi. Acesta însă nu a găsit şi la plecare a spus aceasta unui egumen. Atunci egumenul şi-a scos centura pe care o purta şi

180

i-a dat-o. Când profesorul a ajuns acasă, nişte prietene ale soţiei lui au îndemnat-o pe aceasta să păstreze pentru ea centura ca binecuvântare. A doua zi vine Maica Ana şi-i spune doamnei Radi:

doamnă Eli, centura mea a venit. Am văzut o candelă ce venea din Sfântul Munte şi sub ea era centura.

Auzind acestea, doamna Eli a rămas uimită. I-a dat îndată centura, iar Maica Ana a luat-o cu un dor nestăpânit.

Când Stareţa Ana a mers pentru a cincea oară la Ierusalim, părintele Amfilohie, egumenul Hozevei, a tuns-o în Schima mare, în anul 1972. De atunci cunoscuţii ei vedeau şi simţeau la Stareţa Ana un har deosebit. Ea însăşi mărturisea:

„Când am mers la Ierusalim, sufletul meu a primit ceva de la Dumnezeul meu şi de atunci nu mai pot să fac rău nici mie şi nici altcuiva. Am o binecuvântare deasupra mea. Nu simt oboseală şi nici posturile nu mă istovesc. Simt că zbor...".

Hainele ei răspândeau mireasmă. Toţi cei care o vizitau simţeau lângă ea bucurie şi har. îi servea pe vizitatori cu cafea, uneori cu câte un ou şi răspundea la întrebările lor, transmiţând harul şi trăirile ei. Ochii ei albaştri străluceau de bunătate.

Tămâia icoanele din chilia ei, iar noaptea ieşea în drum şi îi tămâia pe oameni. Tămâia tot satul Doxato şi se ruga pentru lume.

Doamna Eli Radi, pe care Stareţa Ana o ajuta la treburile casei, povesteşte:

„Când venea în casă la mine aprindea căţuia şi tămâia toată casa spunând rugăciuni. Mă sfătuia să

181

fac şi eu aceasta, spunându-mi că astfel diavolul nu se va putea apropia de mine. îmi spunea să-i tămâiez şi pe copii, iar înainte de a se culca să-i însemnez cu semnul Sfintei Cruci, la fel şi aşternuturile lor. Când se ruga avea capul plecat şi suspina. Nopţile, când se scula ca să se roage, copiii o auzeau şi-mi spuneau că această bunică toată noaptea cântă (psalmodiază, se roagă). Se ruga toată noaptea lui Hristos şi lacrimile ei udau podeaua. Se ruga pentru toţi oamenii".

Adeseori sfătuia:

„Să te rogi în zorii zilei şi afară din casă, cu mâinile ridicate la Cer. Atunci te aude Dumnezeu, îi vezi şi pe îngeri. Să te rogi mai întâi lui Hristos şi apoi Sfinţilor. Să-i pomeneşti pe toţi Sfinţii câţi ţi-i aminteşti, nu numai pe unul singur. Şi aceste rugăciuni le iau Sfinţii şi le duc Maicii Domnului, iar ea le duce lui Hristos. Odată, pe când mă rugam, am uitat să-l pomenesc pe Sfântul Teodor. Mi se arată, aşadar, Sfântul Teodor şi-mi spune:

pe toţi îi rogi, însă pe mine m-ai uitat.

cine eşti tu? l-am întrebat eu. Nu te cunosc.

sunt Sfântul Teodor.

De atunci mă rog şi lui de fiecare dată".

Spunea cu simplitate în rugăciunea ei:

„Maica Ana vă roagă: «Sfinte Alexie, Sfinte Panteleimoane...»" şi pomenea mulţi Sfinţi pentru care simţea evlavie şi ale căror icoane le avea.

Comuniunea Maicii Ana cu Sfinţii era un lucru firesc. Primea cu simplitate şi fără iscodire vizitele Sfinţilor, cu credinţă, fără să-i treacă vreun gând de slavă deşartă. Când fiica ei mergea în chilia ei, Stareţa nu îi dădea voie să stea cu spatele la Răsărit, fiindcă

182

acolo vedea stând un Sfânt şi socotea aceasta o necuviinţă. Pentru a reuşi, o sfătuia să facă întotdeauna rugăciune înainte de orice lucrare. Când fiica ei trecea prin încercări, îi spunea:

nu te mâhni! Voi face rugăciune şi atunci când va veni ceasul, va trece. Dacă Dumnezeu nu vrea, încercarea nu trece. El ştie. Oare trebuie să ştiu şi eu de ce nu trece?

într-un an, în Duminica Ortodoxiei, Stareţa Ana ţinea în mâini o icoană în timpul procesiunii şi îl vedea în acelaşi timp şi pe Sfântul ce era pictat în icoană că merge înaintea ei.

Stareţa Ana avea atâta simplitate, încât nu-i trecea prin minte nici un gând de mândrie, fiindcă pe toate le considera fireşti. Datorită fericitei ei simplităţi, evlaviei, curăţiei şi nevoinţei făcute cu mărime de suflet, s-a învrednicit de multe ori să vadă Sfinţi. L-a văzut pe Proorocul Ilie şi i-a sărutat mâna; de asemenea, pe Cinstitul înaintemergător şi a văzut şi semnul tăieturii de sabie pe grumazul său. Pe Sfinţii Teodori îi vedea adeseori trecând noaptea prin satul Doxato cu caii şi înveşmântaţi în haine ostăşeşti. Există o bisericuţă în afara satului închinată Sfinţilor Teodori. De aceea ei ocrotesc satul. L-a văzut şi pe Sfântul Vasilie cel Mare slujind Sfânta Liturghie.

Odată a cerut de la Dumnezeu să cunoască cum este Sfântul Duh.

„Eram nedumerită, spunea ea, şi nu puteam să înţeleg cum este Sfântul Duh. Voiam să ştiu toate despre cele sfinte".

S-a rugat şi L-a văzut în chip de porumbel.

183

Altădată Stareţa Ana a fost răpită în Rai, după cum ea însăşi povesteşte:

„Harul m-a luat... mergeam pe un drum... Drumul era bun. Treceam prin nişte ogoare ce aveau şi spini. Apoi am deschis o poartă şi am început să mergem printr-o grădină. Am înaintat câţiva paşi şi am văzut multe bunătăţi. Erau acolo nişte mure foarte plăcute la vedere.

pot să iau o mură? am întrebat eu.

nu, nu sunt ale tale, mi-a răspuns Cel ce mă însoţea. Va veni vremea când vor fi ale tale.

Atunci ne-am întors înapoi, nu am mers mai departe în Rai".

„Altădată, povestea Maica Ana, am făcut o faptă bună, dar nu-mi amintesc ce anume. îmi amintesc însă cum am fost urcată la Cer puţin câte puţin. Am urcat, şi de acolo îi vedeam pe oameni ca pe nişte furnici.

184

Mă întrebam în sinea mea: «Cum voi coborî de acolo?». Eram singură în acel loc. Păsările zburau acolo jos... le vedeam. Apoi a venit un vânt puternic şi m-a coborât. Atunci am început să mă întreb unde mă aflu şi mi-am dat seama că păşeam pe pământ, că mă aflam în lumea pe care o cunosc, în timp ce aceea în care fusesem îmi era necunoscută. Şi acum îmi amintesc păsările pe care le vedeam că zburau acolo jos.

Odată a auzit o voce spunându-i:

virtutea ta a prisosit, şi în acelaşi timp a simţit har.

Dar fericita şi cea plină de simplitate Stareţă Ana, deşi trăia virtutea, nu ştia ce înseamnă cuvântul „virtute". De aceea a întrebat pe cineva:

— Aveam o vecină în Kirghia pe care o chema Areti (virtute) şi care a murit. Cum de şi-a adus aminte

185

de mine acum, după atâţia ani, şi mi s-a arătat în somn?

Spunea că atunci când se împărtăşea îl simţea pe Domnul timp de o săptămână, iar mădularele ei le simţea ca fiind mădularele lui Hristos. Când mergea după împărtăşire la casa fiicei sale, mai înainte de a gusta ceva, bea mai întâi puţină apă ca să pogoare Sfintele Taine. După ce gusta ceva, clătea bine vasul, iar apa o arunca în glastra cu flori. Cinstea mult Sfânta împărtăşanie şi era foarte atentă la cele pe care le săvârşea după ce se împărtăşea.

La biserică mergea întotdeauna înainte de ora 6 dimineaţa.

Hristos să meargă înainte de noi, spunea ea, iar noi să mergem după aceea?

în persoana fiecărui preot îl vedea pe Hristos. Obişnuia să meargă şi la bisericuţe îndepărtate ca să se închine şi să se roage. Pornea întotdeauna pe jos, dar de obicei se găsea cineva care să o ia cu maşina.

Lucra ca să-şi câştige cele necesare traiului, ca să îi plătească studiile fiicei sale şi ca să îngrijească şi de mama ei. Primea o pensie de 15.000 de drahme şi spunea:

sunt împărătească!

Dacă primea bani de la cineva, ea îi dădea la biserică, iar alimentele le împărţea la săraci.

Stareţa Ana mergea adeseori şi la Mănăstirea „înălţarea Domnului" de la Sipsa. Maicile de acolo o iubeau şi se bucurau să o găzduiască. Actuala egumenă, maica Porfiria, îşi aminteşte următoarele despre Stareţa Ana:

186

„De sărbătoarea Sfântului Haralambie, 10 februarie 1992, după priveghere, egumena noastră Achilina ne-a trimis, pe mine şi pe alte două maici, în satul Doxato s-o cercetăm pe Stareţa Ana şi să-i ducem lemne şi alte lucruri de binecuvântare.

Când am ajuns, ni s-a părut că vedem o privelişte din Pateric. O căsuţă foarte veche, părăsită şi foarte săracă, iar Stareţa Ana stătea chircită într-un colţ. Era foarte slabă, dar ochii ei albaştri erau plini de lumina lui Hristos. Ne-a spus multe...

vouă, spunea ea, care de tinere aţi plecat de acasă şi trăiţi în munţi, unde se află mănăstirea voastră, care v-aţi jertfit viaţa, vouă, care sunteţi copii ai lui Dumnezeu şi Duhul Sfânt Se află ascuns în voi, mai târziu, după ani de zile, Domnul vă va descoperi tainele Sale.

Prin aceste cuvinte a răspuns tocmai unui gând care mă frământa în acea vreme, şi anume mă întrebam dacă viaţa mea monahală avea să rodească vreodată.

eu, spunea ea cu o uimitoare simplitate, acum văd cele pe care le văd şi sunt atât de înaintată în vârstă.

întreg trupul ei răspândea mireasmă. Ne-a însemnat în chipul crucii şi a vărsat peste fiecare dintre noi un adevărat potop de binecuvântări, care era întocmai ceea ce avea nevoie fiecare.

Ne-a mai spus că a văzut într-o vedenie trei fetiţe. Una se numea «Apa», a doua «Focul», iar a treia

«Cinstea».

cinstea, spunea ea, dacă o pierzi, nu o mai găseşti; focul îl găseşti, la fel şi apa.

187

La un moment dat, când am rămas singure, ne-a spus:

eu am trecut prin multe, dar le-am ţinut în mine, s-au plămădit în mine şi au devenit una cu mine şi cu Sfântul Duh.

adică să nu vorbim?

ei, acum sunteţi măicuţe. Puteţi să vorbiţi puţin, dar să spuneţi întotdeauna cele bune, iar nu cele rele.

De fiecare dată când treceam printr-o încercare mare, Stareţa Ana venea pe neaşteptate la mănăstire, întotdeauna cu capul plecat, cu chipul senin, iar ochii ei albaştri erau plini de dragoste. Le întărea pe maici, se purta cu un nemărginit respect faţă de egumenă, stătea două-trei zile şi apoi pleca din nou. Maicile de la chiliile vecine o auzeau cum noaptea se scula şi se ruga cu doxologie, cu mulţumire, cu lacrimi... Era plină de dumnezeiasca dragoste. Maicile intrau în chilia ei, iar ea nici măcar nu le simţea. Spunea că lacrimile de la rugăciune să nu le ştergem cu batista, ci cu canacul de la metanie, fiindcă aceste lacrimi sunt sfinte.

într-o dimineaţă (pe atunci făceam slujbele zilnice în Biserica înălţării), când a sosit clipa să ne închinăm la icoane, s-a întâmplat ca Stareţa Ana să fie lângă mine. De obicei noi o invitam să se închine după egumenă şi niciodată nu se împotrivea. în acea dimineaţă însă am văzut că nu se mişca deloc. Atunci i-am şoptit:

mergeţi să vă închinaţi!

Când am văzut că nu-mi dă atenţie, am rămas impresionată. Atunci i-am repetat îndemnul. Toate

188

maicile aşteptau. M-a cuprins neliniştea şi am scuturat-o uşor. în acelaşi timp mi-era şi ruşine de gestul pe care îl făceam, căci eram ultima rasoforă la rând şi o respectam mult. Stareţa Ana parcă devenise o stană de piatră. Nu se mişca deloc. Atunci maicile au mers şi s-au închinat. Când s-a terminat Ceasul întâi, am luat binecuvântare şi am plecat. După masa de dimineaţă, Stareţa Ana a cerut să-i vorbească egumenei. I-a spus, aşadar, că acolo lângă ea, la pangarul mănăstirii, stătea Stareţul Gheorghe[23], iar ea din respect nu se mişca.

maicile mă zgâlţâiau, spunea ea, şi mă îndemnau să merg să mă închin. Bine, mi-am spus în sinea mea, dar ele nu-l văd pe Stareţ?"

O altă monahie scrie următoarele:

„în anul 1994 Stareţa Ana a vizitat pentru prima dată mănăstirea noastră. A fost găzduită aici. Harul se revărsa pe chipul ei, dăruind înfăţişării ei o dulceaţă tainică care îl atrăgea pe fiecare om duhovnicesc lângă ea. Această dulceaţă a ei mi-a pricinuit şi mie dorinţa de a vorbi cu ea şi de a asculta toate câte avea să mă înveţe. Stareţa Ana era foarte cunoscută şi avea faima de femeie sfântă, dar cu toate acestea eu nu auzisem nimic despre ea. De aceea m-am apropiat de ea având mintea neinfluenţată de părerile altora. M-am plecat, am luat cu smerenie binecuvântarea ei, dar m-am cutremurat când mi-am ridicat capul şi privirea mea a întâlnit ochii ei albaştri care mă străbăteau

[23] Este vorba despre Cuviosul Gheorghe, întemeietorul mănăstirii. Despre viaţa lui vezi Fericitul Stareţ Gheorghe Karslidis, Ed. Evanghelismos, 2002.

189

în întregime şi se afundau în fiinţa mea. «Radiografie duhovnicească...», m-am gândit în sinea mea.

întreaga ei înfăţişare amintea de o sihastră din vechime. O mică floare a pustiei. Hainele ei monahale sărăcăcioase, trupul ei imaterializat de rugăciunile de toată noaptea, ochii ei adânciţi în orbite, îţi creau impresia că te afli înaintea unei ascete din Muntele Nitriei. Mai ales mireasma duhovnicească pe care o răspândea în jurul ei... Şi acum îmi mai amintesc de şiragul ei de metanii, care era ros de trecerea vremii şi pe care îl ţineau degetele ei bătătorite, în timp ce rostea iubita ei Rugăciune a lui Iisus.

în biserică stătea întotdeauna în picioare; arareori se aşeza în strană, dar şi atunci numai dacă egumena noastră era aşezată. Atunci când slujba se săvârşea în bisericuţa Stareţului Gheorghe Karslidis, cea a înălţării, o vedeam uneori ridicându-se brusc din strană sau, dacă stătea în picioare, privea mută de uimire

190

şi cu insistenţă într-o anumită direcţie. Apoi se întorcea către noi nedumerită şi ne întreba:

bine, dar voi nu l-aţi văzut pe Stareţ? Atâta timp a stat printre voi şi v-a privit...

O astfel de curăţie aveau ochii ei cei sufleteşti, încât îi vedeau pe vizitatorii cereşti. Ea însă, datorită

marii ei simplităţi, nu socotea aceasta a fi un lucru mai presus de fire.

Atunci când Stareţa Ana era găzduită în mănăstire, stătea într-o chilie aflată în apropierea bisericuţei Stareţului Gheorghe. De multe ori, dimineaţa, ne spunea:

măi, măi! Ce priveghere a fost aceasta pe care aţi făcut-o astă-noapte? Ce psalmodii frumoase!

Iar atunci când îi spuneam că în acea noapte nu am făcut nici o priveghere, nu-i venea să creadă că acele psalmodii nu fuseseră cântate de oameni. O întâmplare asemănătoare ne-a povestit o doamnă care o cunoştea pe Stareţa Ana. Lângă căsuţa Stareţei se afla o clădire a Telefoanelor. în fiecare noapte se auzeau de acolo psalmodii.

ce oameni buni sunt aceştia! Toată ziua muncesc, iar noaptea priveghează. Bravo lor! Dumnezeu să-i binecuvinteze! spunea Stareţa.

Fireşte, se înţelege că noaptea clădirea se afla cufundată în tăcere pentru toţi ceilalţi vecini.

Stareţa Ana se ruga neîncetat. De fiecare dată când mergeam la chilia ei, orice oră din zi sau din noapte ar fi fost, o găseam rugându-se, fie aşezată, fie stând în picioare şi ţinând metania în mână şi având întotdeauna ochii plini de lacrimi. Aşa am găsit-o şi într-o zi când m-am dus să-i duc mâncarea pentru amiază. S-a ridicat în picioare, m-a îmbrăţişat, m-a sărutat şi mi-a dat cu multă dragoste multe binecuvântări. Atunci am întrebat-o:

maică Ana, ce să fac atunci când mă supără gândurile rele?

să te rogi cu metania. Mai târziu ele vor pleca. Mai târziu însă.

Atunci m-a privit în ochi şi chipul ei a strălucit în întregime.

aaa, această cruce, mi-a spus ea cu bucurie, pe care o ai pe acoperământul capului tău...

Apoi mi-a însemnat capul cu semnul Sfintei Cruci, zicându-mi:

191

— Dumnezeu îţi va da cele pe care le doreşte sufletul tău.

înţelesese care sunt toate dorinţele mele cele duhovniceşti.

dumnezeu te iubeşte, mi-a spus ea din nou. Să te închini lui Hristos! Să te desfătezi de această viaţă monahală. Aici eşti într-un loc bun. Dumnezeu te-a creat ca să-L iubeşti şi te-ai născut numai pentru El, ca să-L iubeşti. Vei trăi mulţi ani şi vei muri la o vârstă înaintată.

Altădată, într-o altă discuţie, am întrebat-o:

cum să-L iubim pe Hristos?

să plângeţi pentru Hristos. Să vă gândiţi neîncetat la Patimile Lui. Să plângeţi! Iar dacă nu puteţi să plângeţi, măcar să se îndurereze inima voastră; lacrimile vor veni după aceea şi vor fi mai bune. Eşti încă mică. Să uiţi ceea ce ai în minte. Să-L priveşti pe Hristos pe Cruce, pe Cel care a murit pentru noi, pentru noi toţi. Şi atunci va veni dragostea pentru El.

Mi-a povestit că atunci când era la Ierusalim, a văzut-o în vedenie pe Maica Domnului căutându-l pe Fiul ei (pe Care atunci îl întemniţaseră) şi întrebându-i în durerea şi agonia ei pe ostaşi unde este, dar nimeni nu-i răspundea. Spunea toate acestea printre suspine şi poate că în clipa când povestea se afla înaintea aceleiaşi privelişti. Atât de mult m-a atras chipul ei în acea clipă, încât nu mai voiam să plec de lângă ea.

Altădată i-am spus:

maică Ana, sufăr atunci când mă gândesc la Hristos.

Iar ea mi-a răspuns:

192

aceasta te va mântui.

La întrebarea mea cum voi putea deveni curată, ea mi-a răspuns:

aceasta va veni după ani de zile.

Când i-am spus că am gânduri rele, mi-a zis:

să-L pui întotdeauna pe Hristos înaintea ta, să-L porţi în inima ta. Cere de la El să te ajute să nu pierzi ceea ce ai agonisit şi toate cele rele vor fugi de la tine. Să strigi, să chemi în ajutor pe Sfânta Treime. Niciodată să nu-L îndepărtezi pe Hristos din cugetarea ta. Eu întotdeauna îl am înlăuntrul meu pe Iisus Hristos cel Răstignit. Şi tu să-L ai pe Hristos întotdeauna înaintea ta şi să nu te mâhneşti, căci diavolul ne războieşte pe toţi.

Am iubit-o mult pe Stareţa Ana, pentru că îl iubea pe Hristos cu toată fiinţa ei. Mântuitorul era viaţa ei, nu se gândea la nimic altceva. Trăia într-o altă lume, în lumea lui Dumnezeu. Ochii ei, aceşti ochi minunaţi,

îţi lăsau impresia că vedeau toate, şi văzute şi nevăzute. Avea o dragoste nesfârşită pentru toţi, se ruga pentru toată lumea şi pomenea toate numele ce i se dădeau. îl iubea pe Dumnezeu cu toată fiinţa ei. Nu mânca, nu dormea, pentru ca să se dăruiască cu totul rugăciunii. Trăia într-o mare sărăcie. Nu avea nici o înlesnire. Casa ei era o ruină, dar niciodată nu s-a plâns de nimic. Nu voia nimic. Singura ei grijă era să-L păstreze pe Hristos.

Chilioara săracă a Stareţei Ana îi încăpea pe toţi oamenii îndureraţi şi însetaţi duhovniceşte, iar ea le împărţea tuturor mângâiere şi pace. Potrivit cu nevoile duhovniceşti ale fiecăruia, dădea sfaturi simple şi practice din experienţa duhovnicească pe care o avea:

193

«Să mergi la Ierusalim să te închini. Acolo sun toţi Sfinţii noştri».

«Trebuie să îţi sileşti sufletul ca să te aud« Dumnezeu».

«în această viaţă suntem trecători. Am venit şi plecăm. Numai munţii rămân în locul lor».

«Dacă celălalt a făcut o greşeală, înseamnă că este bolnav. Păcatul este boală. Să-i compătimim pe oamenii care fac păcate».

«Toţi vom muri, dar moartea este grea».

«Aici, în această viaţă, este greu. Cum să uşurăm sufletul nostru? Acolo sus toate sunt desăvârşite».

«Fiecare să postească după puterea sa, atât cât rezistă duhul său».

«Să te slujeşti pe tine şi pe cei care sunt în casa ta. Eu stăteam toată ziua chiar şi cu o singură sticlă de apă; nu păţeam nimic, iar seara mâncam numai o ceapă. Lucram la câmp, dar, îţi spun, nu păţeam nimic. Cu postul nu păţeşti nimic. Dar dacă înaintezi în vârstă, toate relele vin peste tine. Organele îşi pierd rezistenţa şi nu mai poţi posti. Acum am cruce, dar mă silesc să-mi ţin postul meu. carne nu mănânc».

«Când o rugaţi pe Maica Domnului pentru ceva, ea doreşte să vă asculte, dar voieşte să vadă şi răbdarea noastră şi voinţa. Să ţineţi post miercurea şi vinerea. De obicei Maica Domnului doreşte ca să postim. Se bucură de aceasta şi atunci poate să mijlocească la Domnul nostru Iisus Hristos».

«Orice mâhnire să o purtăm cu răbdare. Să nu lăsăm sufletul nostru să fie răpus de întristare. Să nu spunem nici un cuvânt rău, nici lui Dumnezeu, nici

194

celui ce ne-a pricinuit întristarea. Să o purtăm ca pe o sarcină a noastră. Nouă ne-a fost trimisă. Dumnezeu însă o va lua şi o va întoarce în bine. Dacă ne plângem şi ne întristăm, oare vom îndrepta situaţia? Iar dacă ne mâhnim, tot nouă ne facem rău. Noi să facem ceea ce este cu putinţă omeneşte, iar pe celelalte să le lăsăm în seama lui Dumnezeu. Răbdarea nu are margini».

«Pe toate le-am încercat, dar numai răbdarea m-a ajutat. Slavă lui Dumnezeu!»

«Nu puteţi să cereţi de la Dumnezeu tot ceea ce doriţi dacă nu ţineţi posturile şi dreptatea. Să daţi milostenie atât cât puteţi. Noi, care le avem pe toate, trebuie să-L slăvim pe Dumnezeu. «Slavă lui Dumnezeu!» să spunem. Căci îţi aminteşti de aceasta şi te bucuri. Iar acea bucurie o primeşte Dumnezeu».

«Să ne rugăm mai întâi lui Hristos şi apoi îngerilor şi Sfinţilor; să pomeneşti cât mai mulţi Sfinţi, câţi poţi cuprinde cu mintea. Să nu pomeneşti doar un singur Sfânt, căci toţi Sfinţii se roagă pentru noi. Şi mai ales noaptea să-i pomeniţi. Aşa cum şi noi ne rugăm noaptea, tot atunci şi ei iau rugăciunile noastre şi le duc la Maica Domnului, iar ea le duce la Hristos».

«Cu cât ne nevoim mai mult şi pătrunde evlavia în sufletul nostru, cu atât voim să ne chinuim mai mult. Şi pentru aceasta ne încearcă Dumnezeu puţin, ca să vadă dacă vom putea răbda încercarea. Noi dar să facem răbdare. Şi bune şi rele de vor fi, noi să răbdăm. Căci prin evlavie Dumnezeu ni le dă pe toate».

«Unde mai găseşti astăzi cinstea? S-a pierdut, nu mai există. Cinstea este pentru om un veşmânt, atât în

195

viaţa aceasta, cât şi după moarte. Iar atunci când vom muri, se va cere de la noi cinstea noastră».

«Uneori îmi vine o mâhnire fără să vreau, dar nu deznădăjduiesc. Lasă să vină şi aceasta. Timpul le aduce, timpul le ia înapoi. Să le răbdăm pe toate, fiindcă suntem datori lui Dumnezeu. Dumnezeu, Care le trimite, tot El o să le ia înapoi. Iar altceva mai bun decât răbdarea nu avem. Să nu deznădăjduim. Cu cât încercarea ţine mai mult, cu atât mai mare va fi apoi bucuria».

«Să fii cu mintea adunată întru sine, să nu pui logica să lucreze. Să cugeţi la lucruri sfinte şi să te gândeşti care Sfânt te va ajuta. Căci orice vei face, Sfinţii sunt cei care te vor ajuta»".

Pe mulţi tineri Stareţa îi binecuvânta să se căsătorească şi aceştia aveau o căsnicie fericită. Altora le

prezicea că vor naşte copii şi câţi vor avea.

Unui tânăr i-a prezis că va reuşi să intre la şcoala la care voia şi că la început îi va fi greu, dar apoi va fi bine. Şi într-adevăr, aşa s-a şi întâmplat.

Unei femei cu mulţi copii, care nu putea să-i lase să meargă la Sfintele Locuri, deşi îşi dorea mult aceasta, Stareţa i-a proorocit că i se va împlini dorinţa şi că va plânge în locul unde s-a găsit Sfânta Cruce, lucru ce s-a şi întâmplat.

Unui tânăr pe nume Antigon Ganitidis, care o întrebase dacă trebuie să ia în căsătorie o fată pe care părinţii săi i-o recomandau şi care era foarte evlavioasă, Stareţa i-a răspuns:

nu, nu, nu te vei căsători cu ea. Tu vei lua o femeie care este foarte legată de mama ei.

196

Şi aşa s-a petrecut.

Unei femei căsătorite, care o vizitase, i-a spus înainte de a pleca că va face un băieţel. Aceea nu a înţeles, fiindcă nu ştia că este însărcinată, lucru pe care Stareţa îl văzuse cu ochii cei duhovniceşti.

Uneori, în timp ce se ruga în chilia ei şi bătea cineva în uşă, ea îi ura „bun venit" şi îl striga pe nume înainte de a-l vedea. Alteori mergea pe străzile oraşului Drama şi, în timp ce treceau multe maşini, ea, fără să le observe, îl striga pe un cunoscut de-al ei şi îl saluta de departe, deşi acela se afla în maşină. Omeneşte nu era cu putinţă să distingă nici măcar maşina, dar ea vedea altfel şi observa de departe chiar şi persoanele care îi erau cunoscute.

Odată doamna Eli Radi a întrebat-o:

maică Ana, am colesterolul mărit şi medicii mi-au spus să mănânc mai puţin. Nu mă simt bine deloc. Din pricina dietei mă simt istovită, abia pot să-mi ridic mâna.

Atunci Stareţa i-a răspuns:

să mănânci, fiica mea. Viaţa se întreţine cu mâncare. Nu-i asculta pe medici. Să începi să mănânci.

Apoi mi-a spus să îngenunchez înaintea icoanelor, iar ea a început să se roage: „...şi pe Eli... să nu se îmbolnăvească... ce va face cu cei şase copilaşi ai ei... ia de la mine putere şi dă-i ei". Când doamna Eli s-a sculat, se simţea bine.

Stareţa Ana de multe ori a avut experienţa arătării demonilor, dar fericita ei simplitate şi smerenia ei o ocroteau ca nişte platoşe de răutatea diavolului. Când cineva a întrebat-o dacă i se arată demoni, ea a răspuns:

197

îi trimite necuratul, dar nu au dreptul să se apropie de mine, căci se tem.

„Odată, povestea Stareţa, când am vrut să mă rog, a venit la mine un demon şi mi-a tras una aici. îndată am simţit o duhoare nesuferită. Atunci m-am ridicat şi m-am închinat. De îndată ce m-a lovit, a venit îngerul Domnului şi i-a spus demonului:

cu ce drept o loveşti? Aceasta poartă pe capul ei cunună.

Şi îndată s-a făcut nevăzut. Şi acum îmi amintesc de acea lovitură".

Odată Antigon Ganitidis a întrebat-o pe Stareţa Ana despre vămile văzduhului, dar ea l-a mustrat spunându-i că este mic şi să nu se preocupe de aşa ceva. Mai târziu i-a povestit:

„într-o seară de vară stăteam în această cămăruţă. Deodată au apărut doi bărbaţi urâţi (demoni) cu ochii roşii şi m-au lovit, trântindu-mă la pământ. Dar apoi au venit ai noştri (îngerii) şi i-au făcut «cu ou şi cu oţet». Dimineaţă nepotul meu m-a găsit zăcând pe podea lovită. Atunci m-a dus îndată la spitalul din Drama. De aceea îţi spun să nu te preocupi de vămile văzduhului".

O altă femeie mărturiseşte:

„Când am cunoscut-o pe Stareţa Ana, avea mai mult de nouăzeci de ani. Eu însă o simţeam nu ca pe o monahie bătrână, ci ca pe un copilaş plin de bucurie. Era nevinovată şi slobozită de orice grijă lumească şi ai fi putut spune că timpul nu o atinsese. Era cea mai frumoasă şi cea mai dulce persoană pe care o cunoscusem în viaţa mea. Chiar şi acum simt

198

odihnă şi mângâiere când mă gândesc la dulceaţa şi Harul dumnezeiesc zugrăvit pe chipul Stareţei Ana".

A adormit în anul 1998 la vârsta de nouăzeci şi cinci de ani. Când şi-a dat sufletul, i-a chemat în rugăciune pe toţi Sfinţii pe care îi cunoştea, dar mai ales pe Sfântul Alexie faţă de care simţea o evlavie deosebită.

Veşnică să fie pomenirea Stareţei Ana! Să avem binecuvântarea ei! Amin.


Părintele Evstratie Papahristu[24]

Părintele Evstratie se trăgea din Agrinio, dar s-a născut în 1910 în satul Skutera Trihonidos, sat în care tatăl său era preot slujitor.

Părinţii săi, preotul Hristu Papahristu şi Teofana, erau foarte credincioşi şi evlavioşi şi păstrau cu acrivie tradiţia ortodoxă a Bisericii noastre.

Domnul i-a chemat devreme lângă El şi astfel micul Evstratie a rămas orfan de timpuriu. Când el avea cinci ani, a rămas fără mamă, iar la vârsta de paisprezece ani fără tată. Cu toate acestea, adânca credinţă, evlavia şi dragostea pentru Biserică pe care i-au sădit-o părinţii săi l-au ajutat să rămână credincios şi curat în sânul Bisericii. Nu numai că nu s-a lăsat atras de lume în păcat, dar a şi cultivat şi şi-a sporit dorinţa de a sluji Biserica ca preot.

[24] Mărturie a Mitropolitului Etoliei şi Akarnaniei, Preasfinţitul Cosma Papahristu.



Mult a ajutat la sporirea sa Cea după Dumnezeu şi faptul că arborele său genealogic a avut preoţi evlavioşi şi vrednici, lângă care a trăit o viaţă duhovnicească şi şi-a cultivat chemarea preoţească. Fratele tatălui său, Nicolae, era preot în Megali Hora, iar fratele mamei sale, arhimandritul Apostol Faftitis, cunoscut sub numele de „Papapostolis", a fost clericul care prin jertfa şi prinosul său a izbăvit oraşul Agrinio.

Evstratie cunoştea pictura şi caligrafia; era un autodidact şi prin această artă îşi iconomisea înainte de a deveni preot cele necesare traiului. Şi acum se mai găsesc icoane pictate de el care împodobesc bisericile din împrejurimi.

Cu binecuvântarea Domnului şi-a întemeiat o familie. S-a căsătorit cu evlavioasa Teodosia cu care a dobândit şase copii, doi dintre ei adormind la vârstă pruncească.

Şi-au crescut copiii întru învăţătura şi certarea Domnului, şi astfel cei trei fii au devenit teologi, iar doi dintre ei clerici. Fiica lor s-a afierosit lui Dumnezeu.

Evstratie îşi iubea atât de mult copiii, încât era gata să se jertfească pentru ei. Era însă aspru şi neîngăduitor faţă de neorânduielile lor, pe care le făceau ca nişte copii.

în 1937 Evstratie a fost hirotonit preot de către Mitropolitul de atunci al Etoliei şi Akarnaniei, Preasfinţitul Ierotei. Avea în sufletul său o flacără şi o dorinţă nestăpânită de a sluji Biserica. Iar aceasta pentru că toată copilăria sa şi-a petrecut-o în Biserică. Slujea la trei parohii: Skutesiada, Eleofito şi Megali Hora,


toate aparţinând eparhiei Trihonidos Agriniu. Slujirea sa preoţească era un neîntrerupt prinos adus la înfricoşătorul Jertfelnic şi sufletelor creştinilor. Credinţa sa fierbinte, dragostea sa pentru Dumnezeu şi pentru patrie, dragostea sa pentru Sfinţi, pentru Slujbe, păstrarea cu acrivie a tipicului Sfintelor Slujbe făceau din el un adevărat cleric ortodox.

Niciodată nu a îngăduit ca fiii săi să facă neorânduieli în Sfântul Altar. în privinţa televizorului nu a cedat niciodată şi nu l-a băgat în casa sa. Adeseori spunea:

preotul şi televizorul nu se împacă deloc.

Liturghisea şi la sărbătorile aşa-numite „mici" şi nu îngăduia să fie omis nimic din tipicul Slujbelor. A săvârşit Slujbele în fiecare zi, iar la sfârşitul vieţii le făcea în camera sa. Domnul i-a dăruit şi o voce minunată şi cu ea îl slăvea pe Dumnezeu zi şi noapte.

De-a lungul slujirii sale preoţeşti a văzut multe minuni. El însuşi a fost izbăvit prin nenumărate minuni de la moarte, atunci când partizanii comunişti sau nemţii l-au târât de mai mult de şase ori la locul de execuţie.

în 1959, pe data de 12 septembrie, Părintele Evstratie slujea în biserica cimitirului, închinată Adormirii Maicii Domnului, din Megali Hora. Biserica aceasta a fost construită în primele veacuri creştine (în secolul al VI-lea). Când a început Utrenia, au venit doi fraţi care aveau familii. Unul dintre ei avea maxilarul deformat şi nu putea vorbi. Celălalt i-a cerut Părintelui Evstratie să-i spună dacă cunoaşte în Agrinio un medic bun. Atunci Părintele Evstratie i-a spus:

rămâneţi aici, căci Maica Domnului este cel mai bun medic.
Şi într-adevăr, au rămas şi minunea s-a făcut. Când se cânta „în toate zilele Te voi binecuvânta", stihul de la Doxologie, I. Nakos, bolnavul, a strigat cu putere: „Maica Domnului!" şi a alergat la icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Şi îndată s-a vindecat.
în vara anului 1960 l-a vizitat domnul P. împreună cu soţia sa şi i-au spus necazul lor, şi anume că nu puteau să aibă copii. Părintele Evstratie le-a spus:
nu vă temeţi! Să vă spovediţi cu sinceritate, să postiţi, să săvârşim Sfânta Liturghie, dacă puteţi să vă împărtăşiţi, şi Domnul va săvârşi minunea.
Peste patruzeci de zile femeia a rămas însărcinată, în primăvara anului 1961 a fost o secetă cumplită.
203
Locuitorii parohiei erau tulburaţi pentru că li se uscaseră culturile. Atunci Părintele Evstratie i-a chemat şi le-a spus:
să postim, să ne spovedim şi să facem procesiune cu icoana Maicii Domnului. Şi Dumnezeul nostru va da ploaie.
Aşa s-a şi petrecut. Pe data de 29 mai 1963 s-a făcut procesiune. Când a început procesiunea nici un norişor nu se afla pe cer, dar până s-au întors la biserică, ploaia s-a revărsat din belşug peste sat. Dar al lui Dumnezeu şi minune!
La 7 septembrie 1963, după Sfânta Liturghie, a venit un om pe nume Spiridon şi i-a spus Părintelui Evstratie că omizile i-au distrus trifoiul şi celelalte culturi. Atunci Părintele a mers cu el pe ogor şi a făcut Agheasmă. Vecinii lui Spiridon l-au ironizat pentru aceasta. Dar la scurtă vreme după săvârşirea Agheasmei proprietarul ogorului a venit bucuros şi a spus că toate omizile au căzut într-un jgheab cu apă.
Odată, pe când făcea Sfântul Maslu în casa sa din Megali Hora, au venit şi soţii A.L. cu copilaşul lor în braţe.
204
părinte, i-au spus ei, însemnaţi-l pe copil cu semnul Sfintei Cruci, căci este foarte bolnav. Binecuvântaţi-l şi îndată îl vom duce la un medic din Agrinio.
Atunci Părintele Evstratie l-a uns pe copil cu untdelemn de la Sfântul Maslu, iar apoi a spus părinţilor:
mergeţi la casa voastră! Copilul se va face bine.
Şi aşa s-a petrecut.
La Părintele veneau şi mulţi care aveau duh necurat sau o înrâurire diavolească şi după ce le citea rugăciuni, se vindecau.
Multe animale, cai, oi etc., care erau pe moarte, de îndată ce Părintele făcea Agheasmă şi le stropea, se vindecau complet.
Nu puţine sunt cazurile în care, în timp ce ţăranii stropeau ogoarele cu multe substanţe ca să le scape de viermii ce le distrugeau, dar fără rezultat, de îndată ce Părintele Evstratie făcea Agheasmă, viermii dispăreau.
O femeie avea o alergie aflată într-un stadiu atât de avansat, încât ajunsese într-o stare gravă. Medicii nu au putut s-o vindece şi atunci părinţii ei au mers la Părintele Evstratie.
ne vom ruga o săptămână, le-a spus Părintele, şi Domnul va da vindecare.
Şi într-adevăr, după o săptămână femeia bolnavă s-a vindecat.
în timpul ocupaţiei germane Părintele Evstratie nu avea nici cele necesare pentru a-şi întreţine familia. Pornea pe jos din satul Skutesiada ca să meargă la
205
Agrinio să cumpere puţine alimente pentru cei doi copii ai săi pe care îi avea atunci. Pe drum se ruga Domnului ca să-i dea ceva şi să poată cumpăra chiar şi câteva alimente. Rugăciunea sa era ascultată. Nu puţine sunt cazurile în care după o astfel de rugăciune găsea bani pe drum.
Şi-a cunoscut de mai înainte ziua adormirii şi le-a spus şi celorlalţi:
peste puţin voi pleca.
Ultimul tropar pe care l-a cântat înainte de adormirea sa a fost: „Cine este Dumnezeu mare...”
A adormit la 28 ianuarie 2000.
Lucru vrednic de însemnat este că, după mai mult de douăzeci şi patru de ore din clipa când sufletul său plecase spre Ierusalimul cel de sus, trupul său era încă cald.

Să avem binecuvântarea lui! Amin.

Ianula Thanos

În Tripoli, pe strada Seraghiu numărul 13, trăia un suflet binecuvântat, doamna Ianula Thanos. Ea însă va fi mult nedreptăţită de puţinele însemnări date aici, fiindcă ele nu vor putea arăta starea duhovnicească înaltă la care a ajuns. S-ar fi putut scrie un întreg sinaxar, un tom cu multe pagini, în care să fie descrise nevoinţele ei, trăirile ei şi sfaturile ei duhovniceşti, dar atunci pe când trăia nu s-a gândit nimeni să consemneze toate acestea.

Din săracele amintiri ale unei persoane care a cunoscut-o în urmă cu treizeci de ani, încercăm să zugrăvim aici o icoană slabă a acestui suflet binecuvântat.

S-a născut la 22 ianuarie 1923. Potrivit celor spuse de ea, se trăgea dintr-o familie săracă, dar cu părinţi foarte credincioşi. Mama ei mai ales era foarte evlavioasă. Pe ea o avea ca pildă şi adeseori spunea:

eu nu pot ajunge la măsura mamei mele.



Când era mică şi găteau în casă o mâncare bună, tatăl ei o trimitea noaptea pe ascuns, potrivit cuvântului evanghelic „când faci milostenie, nu trâmbiţa înaintea ta", ca să ducă mâncare la familiile sărace. Pe drum se întâlnea cu câini sălbatici care lătrau. Orice copil simţea frică, dar îşi făcea cruce, se ruga şi prinzând curaj, le spunea câinilor:

sssst! Tăceţi! Voi la treaba voastră, iar eu la treaba mea.

Atunci câinii, în mod ciudat, se linişteau şi ea îşi continua liniştită drumul.

Au căsătorit-o cu un tânăr pe nume Dimitrie Thanos. Au dobândit trei copii. Trăiau în mare sărăcie, de aceea Ianula şi-a cumpărat o maşină de cusut şi a început să coasă. Câştiga destul de bine şi încet-încet au început să nu mai ducă lipsă. Şi-au zidit chiar şi o casă. Ianula era foarte harnică, dar şi foarte milostivă.

Nu o îngreuia atât sărăcia, cât necazurile întâlnite în familia soţului ei. Soacra ei era arţăgoasă şi nu o simpatiza deloc. O clevetea la bărbatul ei şi îl îndemna să o lovească şi să se poarte urât cu ea. A dus-o greu cu soacra ei, dar a făcut multă răbdare şi nu a judecat-o.

Bărbatul ei vindea lozuri şi toată ziua o petrecea în piaţă. De multe ori se întorcea acasă beat. O scotea afară din casă şi lua puşca ca s-o împuşte. Dar ceea ce o rănea mai mult era faptul că hulea cele sfinte. Nu o lăsa nici măcar să aprindă candela. Odată, pe când bărbatul ei hulea, Ianula plângea şi se ruga Sfintei Paraschiva, zicând:



— Mai bine să-l orbeşti, decât să hulească pe Dumnezeu.

Mai târziu, când soţul ei s-a trezit din somn, era înfricoşat şi striga la Ianula ca să aprindă candela. De atunci a încetat să mai hulească.

Şi-a crescut copiii în frica lui Dumnezeu, străduindu-se să nu îi influenţeze în vreun fel situaţia care era în casă. A muncit din greu şi i-a căpătuit pe fiecare dintre ei.

Odată fiul ei a căzut într-o prăpastie cu maşina, dar s-a izbăvit prin rugăciunile ei. Simţul ei de mamă a făcut-o să-şi dea seama de primejdia în care se afla fiul ei şi atunci ea s-a rugat, iar Dumnezeu l-a izbăvit.

în timpul ocupaţiei germane Ianula şi-a izbăvit soţul de nemţii care voiau să-l ucidă. A căzut în genunchi la picioarele lor şi prin cuvinte şi semne pline de smerenie a schimbat cruzimea soldaţilor germani în simpatie.

Ianula era o femeie care numai binele cugeta şi numai binele îl săvârşea. A cununat mai mult de zece perechi de tineri şi a botezat mulţi copii mici. Mama ei îi spusese:

cel care botează patruzeci de oameni, acela îşi mântuieşte sufletul său.

Şi ea, în ciuda sărăciei, găsea copii mici părăsiţi şi ţigănuşi lepădaţi, îi boteza, îi îmbrăca şi apoi le dădea daruri. Până în 1980 botezase peste treizeci de copii.

Ianula se nevoia în ascuns şi cu smerenie. Nu făcea parte din asociaţii filantropice, aşa încât nimeni nu ştia de milosteniile pe care le dădea. Făcea mâncare, dulciuri şi le ducea familiilor sărace, văduvelor şi orfanilor. Odată a dus pâine unei văduve, iar aceea a



izbucnit în lacrimi şi i-a mulţumit, căci copiii ei flămânzeau dar ea nu avea să le dea pâine. Credea că Dumnezeu a luminat-o pe Ianula, deoarece cu puţin timp înainte ceruse de la Dumnezeu pâine pentru copiii ei.

Adeseori mergea prin temniţe şi îi ajuta în nevoile lor pe cei întemniţaţi. în fiecare săptămână făcea o tavă de chec, lua diferite alte mâncăruri şi mergea la azilul de bătrâni ca să le facă acestora bucurie, dar şi pentru a le ţine companie. Iar aceasta o făcea mereu. Acelaşi lucru îl făcea şi cu cei orbi.

Alteori mergea în ascuns, singură sau împreună cu o prietenă de-a ei, şi slujea ca infirmieră, făcând injecţii bolnavilor săraci. Le ajuta şi pe vecinele ei în nevoile lor sau atunci când se îmbolnăveau şi nu mai puteau să se îngrijească de casele lor. Participa la problemele lor ca şi cum ar fi fost ale ei. Făcea rugăciune şi găsea întotdeauna soluţii. Prin dragostea ei iconomisea orice situaţie grea şi îi odihnea pe oameni.

Se străduia să nu treacă zi în care să nu facă multe fapte bune, să se jertfească şi să arate multă dragoste.

Odată era puţin mâhnită. Când l-a întâlnit pe un cunoscut de-al ei, i-a spus:

hai să te servesc cu ceva. Astăzi nu a venit nimeni în casă la mine, nu am făcut nimic.

îi odihnea pe soţul şi pe fiul ei în toate. Dragostea ei se revărsa şi îi îmbrăţişa pe săraci, pe bolnavi, pe cei nefericiţi. Se preocupa de familia ei, dar şi de toţi cei care aveau nevoie.

Acest suflet binecuvântat iubea mult Biserica. Biserica era viaţa ei. în fiecare zi mergea la biserici ca să se roage şi să ia putere din harul Maicii Domnului şi al Sfinţilor. Boala fiului ei Constantin a făcut-o

210

puternică, căci îşi găsea mângâierea în rugăciune. în fiecare zi citea Paraclisul Maicii Domnului. Mergea la biserică, se spovedea şi se împărtăşea regulat. Evlavia ei se vede şi din următorul fapt: avea nişte chei cu care deschidea toate bisericuţele din împrejurimile Tripolului. Aproape în fiecare zi lua sticluţa cu untdelemn într-o mână, iar în cealaltă metania şi mergea pe la aceste bisericuţe din afara oraşului, aprindea candelele şi se ruga multă vreme, singură în pustie.

Odată, la o astfel de bisericuţă şi-a deschis inima şi-a revărsat rugăciunea înaintea Domnului, pomenind de necazurile ei şi de suferinţele oamenilor. Rugăciunea ei s-a prelungit până când s-a înnoptat. Atunci i s-a arătat Sfântul Gheorghe, care a însoţit-o în pustie.

Astfel de arătări de Sfinţi a avut multe în viaţa ei, dar cine se îngrijea atunci să le însemneze? Acestea vor rămâne necunoscute, ca şi nevoinţele ei şi ca multele minuni săvârşite cu ea de Pronia lui Dumnezeu în încercările prin care a trecut. Semnificativă pentru a arăta evlavia şi dragostea ei pentru bunăcuviinţa casei lui Dumnezeu este şi următoarea întâmplare:

Odată era hramul Bisericii Sfântului Constantin de la Manzagra. Când Ianula a văzut că icoana Sfântului nu era împodobită, a mers împreună cu o prietenă de-a ei din casă în casă şi a strâns flori. Şi astfel au făcut o coroană pentru icoana Sfântului. însă atunci când s-a întors acasă, soţul ei era mânios şi a încuiat-o afară. Dar ea nu şi-a pierdut cumpătul, ci s-a rugat şi plângând, a luat o scară şi a intrat în casă pe fereastră, căci era târziu şi trebuia să se odihnească.

211

Se bucura atunci când putea ajuta din sărăcia ei bisericile şi mănăstirile. A suportat cheltuiala pentru pictarea icoanei Sfântului Arsenie Capadocianul pe peretele Bisericii Sfântului Ilie din Tripoli şi a icoanei Sfinţilor Arhangheli la Biserica învierii, care se găseşte pe terenul Aviaţiei Militare, precum şi pentru pictarea icoanelor Sfântului Prooroc Ilie şi a Sfintei Anastasia Izbăvitoarea de otravă. Ajuta mult Biserica, dăruind bani şi lucrând ea însăşi atunci când era nevoie. Făcea colecte pentru ridicarea Bisericii Sfântului Rafail. Pe atunci această biserică era mică, iar acum a devenit o enorie în care se liturghiseşte regulat. Cosea acoperăminte pentru Sfânta Masă şi epitrahile şi le trimitea la biserici. Trimitea la mănăstiri alimente, bani, dar şi numele celor care aveau nevoie să fie pomeniţi.

Viaţa ei îmbunătăţită şi trăită cu atenţie, credinţa, dragostea, evlavia şi rugăciunea ei au umplut-o de Har dumnezeiesc. Chipul ei era luminos şi plin de Har. Strălucea cu totul de dumnezeiescul Har, aşa cum marea ei smerenie acoperea şi ascundea virtuţile ei.

Creştinii din Tripoli îi cunoşteau viaţa şi de aceea vorbeau cu respect faţă de ea. Preoteasa Antigoni Dimitriu Kakavuli, când voia să dea o pildă de creştin desăvârşit, spunea:

noi o avem pe doamna Ianula.

Avea legături duhovniceşti cu preoţi şi cu monahii, mai ales cu cele de la Mănăstirea Hrepa de Sus.

în anul 1993 s-a învrednicit să se închine la Sfintele Locuri. Toată viaţa şi-a dorit aceasta şi a hotărât să plece acolo după ce a avut un vis, pe care ea l-a socotit o chemare. într-o scrisoare de-a ei scria:

212

„Anul acesta am mers la Ierusalim cu un grup din Atena. A fost un mare dar. Slavă Ţie, Dumnezeule!

Plâng şi mulţumesc Domnului că m-a învrednicit să mă închin la Sfintele Locuri. Am mers cu toiagul şi m-am închinat la toate locurile pe unde a umblat Domnul".

Odată, în Postul Crăciunului, părintele Dimitrie Kakavulis de la parohia Sfinţilor Constantin şi Elena (Manzagra), a slujit patruzeci de Liturghii. Sfânta Liturghie se termina odată cu ivirea zorilor. Doamna Ianula mergea noaptea pe jos de la Tripoli până în sat. într-o mână ţinea prescura, iar în cealaltă metania şi rostea Rugăciunea lui Iisus. Pe drum se întâlnea cu câini, cu oameni beţi şi cu tot felul de indivizi care pierdeau nopţile. Ploua, ningea, era frig, dar ea le înfrunta pe toate şi mergea la Sfânta Liturghie. La biserică ajuta la strană, citea şi psalmodia ceea ce ştia, iar la ivirea zorilor, când se termina Sfânta Liturghie, se întorcea acasă ca să apuce să pregătească cele necesare pentru soţul şi fiul ei.

într-o astfel de noapte, pe când mergea singură prin pustiu la Sfânta Liturghie, deodată a văzut umbra unei femei îmbrăcate în negru care păşea înaintea ei. A crezut că este Maica Domnului. S-a întărit şi s-a bucurat.

Se ruga mult pentru cei care aveau nevoie. Participa la durerile şi la problemele oamenilor. Răspândea în jurul ei Harul dumnezeiesc şi dădea mângâiere şi nădejde. Credinţa ei era mare. Spunea „Tatăl nostru", îi însemna în chipul Crucii pe bolnavi şi se făceau bine. Un preot însă i-a interzis să facă aceasta, spunându-i:



Doamnă Ianula, tu ce eşti? Eşti preot? Acestea le fac numai preoţii. Altădată să nu mai însemnezi în chipul Crucii!

De atunci a încetat să mai facă aceasta, dar odată s-a îmbolnăvit preoteasa acelui preot. Preotul i-a citit rugăciuni, dar durerile nu încetau; preoteasa se zvârcolea de durere. Atunci Ianula, văzând-o în această stare, a însemnat-o spontan în chipul Crucii, s-a rugat din toată inima ei şi îndată preoteasa s-a făcut bine. Atunci preotul i-a spus:

doamnă Ianula, tu eşti mai presus decât mine; de acum să însemnezi în chipul Crucii pe cine vrei.

îl iubea mult pe Dumnezeu. Toate discuţiile ei îl aveau ca subiect pe Dumnezeu şi sfârşeau cu Dumnezeu. Te bucurai atunci când o auzeai povestind sau sfătuind. îţi transmitea cu putere o mare bucurie şi nădejde. Evita să pomenească de suferinţele prin care trecea pentru a nu-i mâhni pe ceilalţi. Harul dumnezeiesc are însuşirea de a atrage oamenii precum magnetul. Pe doamna Ianula o vizitau mulţi mireni şi clerici, chiar şi monahi athoniţi. Toţi plecau impresionaţi şi cu mult folos în suflet. Tuturor le dădea ceva de binecuvântare şi pe toţi îi pomenea la rugăciune.

Deşi trăia şi se nevoia ca o monahie, niciodată nu s-a gândit să devină monahie. După adormirea soţului ei, pe care l-a slujit fără să murmure, i-a făcut patruzeci de Liturghii şi de parastase. Când cineva a îndemnat-o să ia schima monahală, ea a refuzat cu smerenie spunând că nu este vrednică.

La sfârşitul vieţii ei a rămas cu fiica sa Elena în Veria. S-a întâmplat odată că şi-a rupt piciorul, dar



după ce s-a vindecat, a făcut o comoţie cerebrală. La data de 16 martie 2002 a adormit în pace, iar sufletul ei a plecat la Domnul pe Care L-a iubit din toată inima ei şi pe Care L-a slujit cu toată tăria ei.

După plecarea ei din această viaţă a trecut să-şi ia rămas bun de la o persoană pe care ea o iubea. Aceasta a văzut-o în vis urcând grăbită la Cer şi plină de bucurie. Persoana respectivă nu ştia că Ianula adormise în Domnul.

Veşnică să-i fie pomenirea! Amin.



## Lambrini Veţios[25]

Lambrini s-a născut în 1918 în satul „Sfânta Paraschiva" (Arta[26]). Părinţii ei, Spiridon Driva şi Teodora, erau dintre cei mai înstăriţi oameni din sat şi mai aveau încă trei băieţi. Lambrini era cea mai mică, iar fraţii ei o iubeau nespus de mult pentru caracterul ei şi pentru purtarea ei cea bună faţă de ceilalţi.

A crescut potrivit principiilor creştine. încă de mică a învăţat să-i iubească pe oameni şi să trăiască potrivit poruncilor lui Dumnezeu. A terminat numai şcoala primară şi citea cu nesaţ Sfânta Scriptură şi alte cărţi duhovniceşti.

[25] Datorăm mulţumiri domnului Evanghel Manesi, care a cunoscut-o pe Lambrini Veţios şi care a avut inspiraţia să înregistreze pe casete discuţiile purtate cu ea, înregistrări pe care ni le-a pus la dispoziţie. De asemenea, mulţumim şi fiicei sale Eustatia, precum şi domnului Nicolae Rizos.

[26] Regiune situată în partea de nord-vest a Greciei.
216
„Eram de opt ani, povesteşte ea, şi stăteam pe un scăunel în curtea casei. Ţineam în mână o Biblie mică, mă entuziasmasem de ea şi-mi plăcea să citesc. Citisem pasajul: «Şi oricine a lăsat case sau fraţi, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau ţarine, pentru numele Meu, înmulţit va lua înapoi şi va moşteni viaţa veşnică»[27]. Aceste cuvinte au intrat în inima mea şi am început să-L iubesc foarte mult pe Domnul. Din acea clipă mi s-a aprins dorinţa de a intra în viaţa monahală. îmi spuneam în sinea mea: «Nu vreau nimic, nici ogoare, nici averi, d voi merge să devin monahie».

Atunci S-a arătat înaintea mea un Om Care era îmbrăcat cu veşminte preoţeşti. Mi-a plăcut mult chipul Său, era foarte frumos. îl priveam şi mă minunam. Deodată m-a întrebat:

de ce te minunezi de Mine? Şi mânuţele tale tot Eu le-am zidit şi eşti şi tu frumoasă ca şi Mine.

pe mine m-a născut mama mea, care acum se află în bucătărie. Să o strig?

nu, Eu pe tine te vreau, şi zicând acestea, mi-a luat părul în mână. Acesta cine l-a făcut?

de vreme ce Tu m-ai zidit, înseamnă că tot Tu l-ai făcut şi pe acesta.

da, mi-a răspuns El. Acum ce vei face, ce fel de viaţă vei alege?

această carte mi-a aprins dorul după Marele meu Dumnezeu. Vreau să mă desfătez de El. Acesta va lucra pentru mine, iar eu pentru El.

[27] Matei 19,29.
217
fiica mea, vei deveni mare şi vei lucra şi tu pentru Mine.

cine eşti Tu?

-Cel care ai spus. De vreme ce asta vrei, să mănânci miercurea şi vinerea pâine şi usturoi. Tu eşti un copil bun, însă Eu am şi alţi copii buni. Va veni o zi când îi voi aduna pe toţi aceşti copii buni.

Apoi S-a făcut nevăzut".

După aceasta a început să se nevoiască şi mai mult, să postească, să se roage şi să se pregătească să se afierosească lui Dumnezeu. Duhovnicul ei era părintele Mitrofan, egumenul Mănăstirii Rovelista din Arta.

„De mică voiam să devin monahie, povesteşte ea. Când am împlinit şaptesprezece ani, am mers la mănăstire şi i-am spus stareţului că vreau să devin monahie.

să vii, fiica mea! mi-a spus el.

A doua zi au venit părinţii mei şi au făcut mare scandal ca să mă ia înapoi. Egumenul, când i-a văzut că erau furioşi, mi-a spus să mă întorc acasă şi să aştept până voi mai creşte, iar apoi să vin din nou.

Rudele mele m-au luat înapoi şi după câteva zile au început peţitul. Eu însă mă împotriveam şi aduceam mereu pretexte. Când au văzut aceasta, m-au întrebat ce vreau să fac, iar eu le-am spus:

mă voi ruga toată noaptea şi ce-mi va spune Dumnezeu, aceea voi face.

Şi m-am rugat zicând:

Dumnezeul meu, un singur lucru îţi cer. Să-mi dai binecuvântare să mă însoţesc şi eu cu Mirele
218
ceresc, aşa cum fac sufletele bune. Să nu mă însoţesc cu bărbat pământesc.

Atunci am auzit o voce spunându-mi:

te avem în grijă. într-o bună zi vei fi a Noastră. Acum însă trebuie să te însoţeşti cu bărbat pământesc ca să te întăreşti. Să pui frâu gurii, picioarelor, mâinilor, trupului.

să pun frâu trupului? Dar mă trimiţi la căsătorie?

da, Eu te trimit, doar şi trupul este binecuvântat. Vei avea multe încercări.

Eu însă am continuat să mă rog pentru ceea ce este mai bun, şi anume ca să devin monahie, dar acea voce îmi spunea:

cel mai bun lucru pentru tine este să te căsătoreşti, ca să fii încercată, să te coci. La mănăstire dacă vei merge, nu te vei chinui atât de mult. Acolo tot ce fac ceilalţi vei face şi tu, fie de mănâncă, fie de se roagă. în lume însă vei întâlni răutate, invidie. Noi am terminat ce am avut de spus. Ia, aşadar, putere şi luminare şi lucrează cât poţi!

Am lucrat în toată viaţa mea, m-am nevoit. Socrii mei nu mă voiau, mă izgoneau, mă ocărau cu cuvinte urâte. Am trecut prin toate câte mi-a spus acea voce, Care era Duhul Sfânt".

Astfel, după ce a împlinit douăzeci de ani, au măritat-o cu Aristidis Veţios din Kolomodia arta şi au

dobândit doi copii, pe Spiridon şi pe Statuia.

Viaţa ei nu a fost deloc uşoară în familia soţului ei, fiindcă în aceeaşi casă trăiau treisprezece persoane şi fiecare avea capriciile sale şi felul său de a gândi. Mai
219
ales socrul ei se purta faţă de ea foarte urât, o dispreţuia şi o rănea prin cuvintele sale. Lambrini însă a reuşit să le treacă pe toate cu răbdarea. La ocările lui ea îi răspundea:

spune-mi orice vrei. Eu sunt mută.

Şi din partea soţului ei avea greutăţi. Odată, pe când se afla la priveghere la Biserica Sfântului Fanurie din satul vecin Glikorizo, a auzit o voce spunându-i:

în această clipă casa ta arde.

După ce s-a terminat privegherea, s-a întors pe jos împreună cu celelalte femei. Când a ajuns acasă, a găsit cărţile ei arse şi aruncate afară, iar pe soţul ei strigându-i ca un ieşit din minţi să plece din casă.

nu plec, i-a răspuns Lambrini. Tu eşti bărbatul meu, iar casa mea este aici. Omoară-mă, fă cu mine ce vrei, dar eu nu plec.

în acea noapte a rămas încuiată afară, însă ea a răbdat liniştită spunându-şi: „Ispititorul îl pune..., dar îi va trece. Este un om bun. Pesemne că la cafenea l-a învrăjbit careva şi de aceea a făcut ce-a făcut. Până îi va trece mânia...".

în ciuda atâtor greutăţi şi a lucrărilor agricole obositoare, nu lăsa să treacă nici o secundă din zi fără să se roage şi fără să-I mulţumească lui Dumnezeu. La câmp, unde mergea să lucreze, lua cu ea şi cărţi duhovniceşti ca să citească şi să se roage. în toată viaţa ei a stricat din pricina desei folosiri patru Ceasloave mari. După cum ea însăşi mărturisea, cărţile erau singura ei avere, iar din citirea lor prindea multă putere.

După ce i-a dobândit pe cei doi copii ai săi, a trăit cu bărbatul ei ca nişte fraţi. Noaptea, el dormea, iar
220
Lambrini citea cărţi la lumina unei candele şi a unei lumânări.

Mânca un singur fel de mâncare, şi aceea uscată. Şi această rânduială a ţinut-o toată viaţa. De obicei mânca pâine cu măsline. în primele trei zile ale Postului Mare nu mânca şi nu bea nimic. Se împărtăşea miercuri şi apoi continua postul cel desăvârşit, în zilele în care nu mânca nimic bea pe la ora 3 după-amiază o linguriţă de apă caldă. Mâncarea ei obişnuită era cartofi fierţi cu oţet. Copiii ei o sileau să mănânce, dar ea nu voia, ci zicea:

nu vă necăjiţi, căci nu voi muri de foame. Rugăciunea este hrana mea. Trupul îl voi îngriji pentru că este locuinţa sufletului meu. Când va veni timpul voi mânca. Nu vă neliniştiţi!

Dimineaţa fiica ei îi făcea o cafea, iar dupăamiază, când mergea să ia ceaşca, o găsea neatinsă. De Paşti, când se aşezau la masă cu toţii, Lambrini vorbea mai întâi despre Dumnezeu. Abia după aceea, fiind silită de ceilalţi, mânca o lingură de iaurt sau lua un vârf de furculiţă de salată. Spunea:

astăzi este cea mai mare sărbătoare. Astăzi a înviat Hristos. Dacă ar fi venit de pe lumea cealaltă un copil de-al meu care a murit, eu aş mai fi putut mânca? Nu, d mi-aş fi împodobit casa ca să-l întâmpin.

în ultimii ani ai vieţii a mâncat doar pâine, apă şi oţet. Odată a trebuit să meargă la Atena, deoarece fratele ei se opera. O cunoscută de-a ei, care prăjea pâine de porumb, i-a dat şi ei o felie. A primit-o cu multă bucurie, fiindcă ştia că femeia aceasta încrustase semnul Sfintei Cruci pe pâine. Când s-a întors de
221
la Atena i-a mulţumit femeii care îi dăduse felia de pâine şi i-a destăinuit că acea felie a fost mâncarea ei pentru toată săptămâna pe care o petrecuse în Atena.

„Mâncam în fiecare zi câte puţin şi venea Domnul şi o înmulţea", a povestit ea.

înainte de adormirea ei, pentru o perioadă, s-a mulţumit doar cu o linguriţă de agheasmă, anaforă şi, fireşte, Sfânta împărtăşanie. Unei persoane care a întrebat-o ce a mâncat i-a răspuns că a mâncat doar anafora ce a păstrat-o de la Sfânta Liturghie şi că se simţea sătulă. Şi mai spunea că aceasta avea să-i ţină de foame încă vreo două zile.

După ce şi-a căsătorit copiii, de la vârsta de patruzeci şi cinci de ani a încetat lucrările agricole şi s-a dăruit nevoinţei şi rugăciunii. Viaţa ei era o neîncetată rugăciune, făcută acasă şi la biserică, unde mergea regulat şi se împărtăşea des.

Rânduiala ei zilnică era următoarea: dormea două ore în decursul a douăzeci şi patru de ore, noaptea de la ora 3 până la 4.30. Se ruga cu metania în genunchi şi apoi făcea metanii mari. Citea toate slujbele în

fiecare zi. Miezonoptica şi Utrenia le citea la lumina slabă a candelei şi a lumânării. Studia mult Sfânta Scriptură şi cărţile patristice. Ziua citea, făcea Slujba Ceasurilor şi rugăciune. Celor care se minunau de ea că putea să-şi petreacă ziua întreagă în citirea cărţilor sfinte le spunea că timp există pentru toţi. Este de-ajuns să citeşti chiar şi o singură pagină pe zi, numai să se facă cu credinţă. Toate acestea le făcea cu binecuvântarea duhovnicului ei, părintele Mitrofan, cel care i-a dat canonul rugăciunii. în Postul Mare
222
citea Pavecerniţa Mare, iar atunci când cineva o întrerupea, nu o citea în continuare, ci o lua de la început.

Atunci când se făcea priveghere la vreo biserică, era întotdeauna prima. De obicei o urmau şi alte femei din satele învecinate. Adeseori aduna femeile noaptea în casa ei şi făceau rugăciune în comun.

De la vârsta de treizeci de ani şi-a cusut un sac de păr şi l-a purtat pe trup toată viaţa, pentru asceză şi rea-pătimire. Nimeni însă nu ştia aceasta. L-a purtat timp de cincizeci şi patru de ani şi niciodată nu l-a spălat. înainte de adormirea ei i-a poruncit fiicei sale să nu-l spele niciodată. Toţi cei care l-au văzut mărturisesc că arată de parcă ar fi scos din maşina de spălat şi că răspândeşte mireasmă.

Deşi trăia în lume, dragostea ei pentru monahism şi pentru Biserică au făcut-o să-şi preschimbe camera într-o chilie călugărească. Orice bucăţică de hârtie pe care o găsea şi avea icoana vreunui Sfânt, o lua şi o lipea pe peretele chiliei ei.

Nu iubea banii, era neiubitoare de argint. Singurul lucru care o preocupa era să facă milostenie şi să poată ajuta lumea. Toată pensia ei o dădea milostenie. De asemenea, când copiii ei îi dădeau bani, îi împărţea şi pe aceştia săracilor.

banii aceştia pe care îi dau, spunea ea, nu sunt ai mei. Vi se socotesc vouă, căci ai voştri sunt.

Evita să pună mâna pe bani, iar atunci când trebuia s-o facă, îi apuca cu un şerveţel sau cu o bucată de pânză. Când mergea ca să cumpere ceva, deschidea portofelul sau şerveţelul şi băcanul îşi lua singur de acolo cât îi trebuia.
223

Adeseori ieşea noaptea din casă pe ascuns, ca să nu fie văzută, şi mergea la familii sărace, lăsa la poartă ce avea şi pleca.

Brutarului îi dăduse comandă să aprovizioneze cu pâine o familie săracă, fără să afle cineva ceva. A spus aceasta doar fiicei sale cu puţin înainte de adormire şi i-a lăsat ca legământ să continue milostenia. Lambrini sfătuia:

mare binecuvântare are omul care face milostenie! Când faceţi milostenie să nu daţi ceva care este pentru aruncat, ci să daţi străinului sau săracului ceea ce este mai bun. Părinţii să nu se mâhnească dacă nu au să lase avere copiilor lor, ci să se îngrijească de sporirea lor cea după Dumnezeu, iar celelalte le va rândui Domnul.

Mergea şi cerceta bolnavi fără să-i fie teamă că se va molipsi. Adeseori se împărtăşea mai întâi bolnavul sau cel aflat pe moarte şi îndată după aceea se împărtăşea şi ea, fiindcă nu se temea de moarte, ci dimpotrivă credea că o va aduce mai aproape de Dumnezeu.

Odată a mers să se închine la Sfântul Spiridon în insula Kerkira împreună cu un copilaş pe care îl botezase, fără să aibă la ea bani de drum. Dar cu ajutorul lui Dumnezeu, s-au dus şi s-au întors fără să le ceară cineva bani, nici la autobuz, nici la vapor.

Bunica Lambrini îl iubea pe Hristos, se nevoia mai mult decât o monahie, se ruga neîncetat şi astfel transmitea Harul dumnezeiesc. Mulţi mergeau să o vadă, să-i ceară sfatul şi rugăciunile. Autobuze întregi opreau la casa ei săracă. îi primea pe toţi oamenii cu
224
multă răbdare, de multe ori fără întrerupere, de dimineaţa până seara.

Vizitele pe care le primea erau zilnice. Nu exista un program. Fiecare venea când voia şi pleca când voia. îi primea pe toţi fără să murmure. Când rămânea singură, citea sau se ruga. Pentru a se mai dezmorţi, ieşea şi se plimba puţin, nu prin sat, ci prin livada cu portocali, şi rostea Rugăciunea lui Iisus.

întotdeauna sfătuia să avem răbdare.

noi, creştinii, spunea ea, vom trece aici prin mari încercări, chiar şi în sânul familiei noastre. Însă va trebui să arătăm răbdare, dragoste şi să facem milostenii.

Pe toţi care aveau probleme în familie îi ruga să nu-şi destrame familiile.

ispititorul este cel care vă aţâţă, spunea ea.

Pe tinerii care o vizitau îi sfătuia:
te-ai hotărât să te căsătoreşti? Vei face răbdare, şi nu puţină, ci multă. Să mergeţi la biserică regulat, să vă spovediţi, să vă împărtăşiţi şi să vă rugaţi. Dacă le veţi face pe acestea, veţi merge lângă Hristos ca să vă bucuraţi veşnic.

Deşi nu a făcut studii, citea multe cărţi patristice, le înţelegea şi le tâlcuia. Oameni cu studii, chiar şi profesori universitari, mergeau să o asculte pe bunica Lambrini; simţeau o evlavie deosebită pentru ea, fiindcă se dăruise cu totul lui Hristos, dar şi pentru că vedeau Harul dumnezeiesc săvârşind lucruri minunate prin ea. Adeseori mintea ei era răpită şi vedea taine negrăite ale veacului viitor. Rugăciunea ei era ascultată. Cunoştea cele ascunse ale oamenilor şi vedea de mai înainte evenimente din viitor.
225
„Fiica mea, Statuia, povesteşte bunica Lambrini, trecuse de optsprezece ani şi îi venise vremea de măritat. Au început să vină peţitorii, dar pe mine nu mă odihneau deloc. Erau oameni buni şi înstăriţi, dar care îşi pierduseră curăţia trupească. în acei ani cuvântul miresei nu prea avea greutate în alegerea mirelui şi astfel, pentru că mie îmi revenea sarcina alegerii mirelui, voiam înainte de toate să aibă curăţie. Statuia nu avea chemare pentru viaţa monahală, precum aveam eu, de aceea trebuia să i se găsească un mire.

într-o seară m-am întins pe pat ca să mă odihnesc şi am luat ca de obicei o carte ca să citesc, însă eram mâhnită că nu se găsea ginerele. Soţul meu dormea separat ca să nu-l deranjez. De îndată ce a adormit soţul meu, s-a deschis fereastra singură şi a intrat îngerul meu păzitor. Mi-a luat sufletul, iar pe pat mi-a rămas trupul pe jumătate mort. Am mers mult, fără să ştiu încotro ne îndreptăm. Când am ajuns în Preveza, îngerul mi-a spus:
nu te opri deloc! Trebuie să ajungem în Levkada.
Eu nu ştiam unde se află Levkada. în cele din urmă am ajuns într-o insulă şi ne-am oprit înaintea porţii unei case. Atunci îngerul mi-a spus:
rămâi aici, iar eu voi deschide uşa. Să priveşti înăuntru!
Când a deschis uşa casei, am văzut un tânăr îmbrăcat în costum, stând în picioare, cu spatele la noi. S-a întors ca să închidă uşa, căci i s-a părut că s-a deschis singură. Atunci l-am văzut şi din faţă. îngerul
226
era duh, iar eu imaterială, de aceea tânărul nu ne vedea.
îţi place de el? Vrei să-l iei de ginere pentru fiica ta?
este bun, dar suntem departe.
înger este şi acesta, precum sunt şi eu.
un înger o va lua pe fiica mea? Ea este om. Cum va lua un înger?
însă îngerul se referea la curăţia acelui tânăr.
de acum nu vei mai face altă peţire pentru fiica ta, orice îţi vor spune alţii. Datorită unor greutăţi va trebui să aştepţi câţiva ani, dar îl voi face pe ginere să vină singur şi să o găsească pe fiica ta.
Apoi ne-am întors în acelaşi chip. Au trecut trei ani şi într-o zi fiica mea s-a dus la o cofetărie cu fiul meu. Acolo se afla şi ginerele. De îndată ce a văzut-o, a venit şi a cerut-o în căsătorie. Atunci mi-am dat seama că era cel pe care îl voia Dumnezeu. Am fost de acord şi am slăvit pe Dumnezeu pentru bunătatea Sa".
Altădată Maica Domnului i-a arătat iadul şi Raiul.
„în 1982, povesteşte ea, mă aflam la peştera Sfintei Parascheva din Hanopulos. Pe când mă rugam în peşteră împreună cu alte femei, am cugetat în sinea mea: «Ce bine ar fi dacă aş avea eu această peşteră!».
nu, nu, mi-a spus o voce, peştera ta este a Fecioarei (adică a Maicii Domnului).
unde este această peşteră?
ţi-o voi găsi eu, dar după un timp.
Au trecut cinci ani până a venit acel timp. în toată această vreme eu am tot căutat. Când auzeam de vreo
227
peşteră, luam o femeie împreună cu mine şi mergeam acolo. Seara, când mă întorceam acasă şi făceam rugăciune, auzeam o voce spunându-mi:
nu aceasta, fiica mea. Te-ai ostenit în zadar, într-o zi m-a chemat vara mea în Arta ca să lucrez.
Acolo mi-a vorbit de o peşteră la care avea să meargă a doua zi împreună cu alte femei. Când am auzit, m-am hotărât să merg şi eu. Am pornit la ora 5 dimineaţa pe jos.

De îndată ce am ajuns la peşteră, pe dinafară nu se vedeau decât două găuri mici, prin care puteai intra numai dacă te strecurai. Lângă intrarea peşterii se afla şi o bisericuţă. Luasem împreună cu mine lumânări. Atunci m-am întrebat: «Aceasta este oare peştera?». Şi îndată am auzit o voce zicând:

aici înăuntru sunt. Aprinde o lumânare şi vino înăuntru!

Ca să scap de femeile ce erau cu mine, le-am spus că sunt obosită şi că voi rămâne puţin ca să mă odihnesc. De îndată ce ele au intrat în bisericuţă, am aprins lumânarea şi am intrat în peşteră. Peştera era destul de mare. Acolo am văzut-o pe Maica Domnului. Atunci am căzut înaintea ei şi m-am închinat. Am uitat de toate. Aş fi vrut să rămân acolo pentru totdeauna, pentru toată viaţa mea. Mă închinam neîncetat Maicii Domnului, însă ea mi-a spus:

ajunge! Aici înăuntru vei vedea multe, vei vedea lumea cealaltă. Cele pe care le vei vedea să le descoperi tuturor celor care sunt interesaţi de acestea. Dacă vei vedea nepăsare, să nu spui nimic. Şi faţă de femeile de afară să te porţi ca şi cum nu s-a întâmplat

228

nimic după ce vei ieşi de aici. Dacă te vor întreba, le vei spune că te-ai dus în peşteră să te rogi. Acum însă ieşi îndată, căci te caută. Apoi evită-le cu delicateţe şi vino din nou ca să continuăm. Le voi pregăti şi eu lăuntric ca să primească ceea ce le spui.

Am ieşit şi le-am liniştit, pentru că începuseră să mă caute şi să mă strige. Chipul meu se schimbase din pricina întâlnirii mele cu Maica Domnului, de aceea femeile, văzând aceasta, m-au întrebat:

de ce eşti aşa? Ce ai păţit?

Atunci eu m-am îndreptăţit spunându-le că m-am înfricoşat puţin de întunericul peşterii şi de aceea chipul meu s-a făcut puţin palid. Apoi le-am spus că voi intra din nou ca să mă rog, iar ele au fost de acord. Am aprins lumânarea şi am intrat din nou. Maica Domnului mă aştepta şi mi-a spus:

acum să nu te temi! Femeile te vor aştepta şi de îndată ce te vor vedea, vor zice: „Slavă Ţie, Dumnezeule!".

Apoi Maica Domnului m-a dus pe un câmp întins, cât Arta de mare. Când am ajuns la o răscruce, am întrebat-o pe Maica Domnului pe care cale să o apuc.

pe care vrei tu, mi-a răspuns ea.

Atunci eu am apucat pe un drum. Aşa cum înaintam, vedeam petreceri, nunţi, familii fericite, copii şi spuneam:

ce lume frumoasă se află aici!

ah! suspină Maica Domnului. Aşa este înşelat poporul în lumea de jos, cea vicleană.

Când am auzit aceasta, nu am mai vrut să înaintez, dar Maica Domnului mi-a spus:

229

vom înainta, nu te teme!

Atunci am prins curaj şi am înaintat.

Am întâlnit un râu de foc ale cărui valuri cădeau peste trei cunoscuţi de-ai mei ce strigau. Atunci Maica Domnului mi-a spus:

nu te mâhni! Acestea le-au lucrat pe pământ, de acestea se desfătează. Te ascultau, oare, când le spuneai ceva? Eu le fac bine în fiecare an şi îi scot de acolo de la înviere până la Cincizecime.

Mai departe am văzut un râu de smoală ce clocotea. Şi acolo intrau şi ieşeau cei adormiţi. însă hainele lor erau curate, nu se murdăreau, deşi se tăvăleau în smoală. Dar ce folos? Căci ardeau şi ele în smoală şi nu sufereau arderea.

Apoi am ajuns lângă un butoi mare. Aici mă striga pe nume un suflet care se afla înăuntru şi se chinuia, încerca să iasă şi mă ruga să-mi ud degetul ca să-i răcoresc puţin gura. L-am recunoscut după voce şi i-am spus:

acolo înăuntru eşti? Acestea le-ai lucrat în viaţă? Nu-ţi aminteşti că ne-am întâlnit lângă Parigoritria[28], tu te întorceai din piaţă, iar eu de la biserică şi mă luai în râs deoarece cred în acestea, în iad şi în Rai, şi spuneai că dacă moare omul, s-a terminat, se pierde ca oaia. Şi multe altele îţi spuneam despre iad şi Rai, nu-ţi aminteşti?

îmi amintesc, dar acum este târziu. Strigă pe cât poţi, cât trăieşti, să vină cineva lângă tine, ca să scape de acest iad de aici.

[28] Biserică a Maicii Domnului din Arta.

230

— Ce să facă lângă mine, de vreme ce nici eu nu ştiu unde voi merge? Tu de câte ori nu m-ai chinuit atunci când te întâlneam?

nu, tu nu ai mâncat, nu te-ai schimbat, nu te-ai îmbrăcat cu haine scumpe, nu te-ai distrat, ci te-ai nevoit şi ştii.

După aceasta mi s-a făcut milă de el. De obicei eram sensibilă la durerea celorlalţi şi dacă auzeam că cineva flămânzeşte, nu mâncam nici eu, ci dacă puteam, îi duceam de mâncare. Acum însă mă gândeam dacă să-i dau puţină apă cu degetul sau nu. Maica Domnului mi-a spus că dacă îi voi da, îmi va arde jumătate din mână, până sus la umăr. Când am auzit aceasta, m-am oprit, dar îmi era milă de acel om. Am rugat-o atunci pe Maica Domnului să-mi dea voie ca să ud puţin degetul şi să-i dau puţină apă.

ce pot să-ţi spun? mi-a răspuns Maica Domnului, îţi va arde mâna. Dar de vreme ce vrei atât de mult, bagă-l puţin şi eu voi fi de partea ta.

da, vreau aceasta. Este şi el un suflet. Poate că şi eu voi pătimi acestea.

să nu fie! mi-a răspuns Maica Domnului.

Şi într-adevăr, când am băgat degetul, mi s-a ars mâna. Mă durea, suflam peste ea, dar nimic. De atunci nu pot să mai îndoi degetul, ci a rămas înţepenit. Chiar de l-aş tăia, nu aş simţi nimic.

ceea ce ai văzut aici, mi-a spus Maica Domnului, nu trebuie să te mâhnească peste măsură, ci să te îndemne ca să le spui şi altora cu toată râvna şi să ajuţi suflete care tânjesc după Cer.

La plecare mi-a spus:

231

să fiţi binecuvântaţi până la A Doua Venire a Fiului meu!

Apoi am plecat şi ne-am întors în locul unde era lumea cea bună. Acolo simţeai bucurie. Am recunoscut pe mulţi dintre cei aflaţi acolo. Am întâlnit mulţi soţi care au trăit în dragoste şi unire. Maica Domnului a vrut să-mi arate şi alţii, dar eu i-am spus:

să nu-mi arăţi tineri, căci mă mâhnesc când mor tineri.

nu tineri, ci bătrâni, căci oamenii buni mor bătrâni. Pe ceilalţi îi luăm de tineri ca să se izbăvească de păcatele în care ar fi căzut dacă ar fi rămas în viaţă.

Am întâlnit acolo şi doi soţi bătrâni. Atunci Maica Domnului mi-a spus:

acum vine şi fiul lor, călătoreşte.

De îndată ce a murit, sufletul aceluia a început să urce la Cer. Atunci bătrânul, tatăl lui, s-a ridicat şi s-a rugat Celui Răstignit:

îţi mulţumesc, Dumnezeul meu, că l-ai luat pe fiul meu la această vârstă tânără şi-l aduci aici!

amin, s-a auzit de pe Cruce.

Cei doi bătrâni s-au aşezat din nou pe tronurile lor, care erau de aur. Acolo totul era de aur. Fiecare avea înaintea lui o măsuţă cu o tavă din care mânca. Atunci eu m-am întrebat în sinea mea: «Ce mănâncă, oare?», iar ei mi-au răspuns:

mâncăm ceea ce voi aduceţi la Proscomidie.

Mâncarea lor semăna cu anafora şi vinul. Paturile lor erau de aur, foarte frumoase.

Pentru fecioare exista un loc deosebit, casa fecioarelor. Acolo am văzut şi multe cunoscute de-ale mele, dar nu mi-au vorbit.

232

Apoi Maica Domnului mi-a spus:

acum vom pleca şi vom trece să vedem un om care a venit aici după o boală îndelungată. Acesta era foarte păcătos, dar şi-a ispăşit păcatele prin boala sa. A răbdat-o fără să murmure. Patul său nu a fost ca al celorlalţi, ci a fost udat cu sudoarea ostenelilor sale.

Atunci acela mi-a spus:

da, aşa este cum spune Maica noastră. M-am topit de durere pe patul meu, mi-am vărsat tot sângele pe el. Prin ceea ce am trecut ştie doar acest pat şi mama mea care mă îngrijea şi stătea la căpătâiul meu.

Apoi Maica Domnului a continuat:

toţi oamenii să vină aici. Să sufere puţin pe pământ. Sunt multe ispite pe pământ. Numai sufletul să vi-l păziţi de păcate. Cel care se jertfeşte pentru Fiul meu se va desfăta de toate aceste bunătăţi. Toţi care vor lucra pentru mine jos pe pământ vor veni în Rai. Aceste bunătăţi sunt o bucurie pentru cel care se desfătează

de ele. Acum însă vin puţini. Lumea s-a stricat".

Altădată Lambrini a văzut mai dinainte moartea nepoatei ei:

„Primisem înştiinţare că miercuri avea să adoarmă nepoata mea Casiana. Aceasta m-a vizitat cu o sâmbătă înainte şi mi-a spus că s-a înţeles cu preotul să săvârşească Liturghie miercurea următoare; m-a chemat şi pe mine să ajut. Aveam binecuvântare de la episcop să cânt la strană când este nevoie. Atunci i-am spus:

nu miercuri, ci luni.

Ea însă insista pentru miercuri, deoarece îl anunţase pe preot şi nu putea să schimbe ziua pe care deja



o stabilise. Ca s-o ajut, m-am dus eu şi am schimbat ziua. S-a săvârşit Liturghia şi fiindcă ne pregătisem, ne-am împărtăşit. Casiana părea să fie foarte sănătoasă. Mi-a mulţumit că am ajutat şi eu la Sfânta Liturghie şi ne-am luat rămas bun.

în zorii zilei de miercuri Nicolae, fratele Casianei, i-a dat telefon ca s-o roage să meargă la maternitate, fiindcă avea să nască soţia lui, Olga, şi de aceea voia să aibă pe cineva lângă el. Casiana a mers, dar imediat după naştere a făcut un edem pulmonar şi a adormit după puţin timp. De aceea vă spun că nu ştim când vom muri".

Odată s-a petrecut următorul lucru:

„Era a treizecea zi de la adormirea unei fetiţe de şapte ani pe care o cunoscusem. Seara, ca de obicei, am luat o carte duhovnicească ca să citesc şi stăteam pe pat. Soţul meu deja adormise. Atunci a intrat pe fereastră un înger aducând-o cu el pe acea fetiţă, care acum era îmbrăcată în haine de nuntă. Când am întrebat-o de ce a venit din nou în această lume păcătoasă, ea mi-a răspuns:

Pentru tine am venit. Nu am găsit pe altcineva căruia să-i spun nemulţumirea mea. Părinţii mei mă sileau să mănânc ca să mă fac bine, dar mie nu-mi lipsea mâncarea. Dumnezeu voia să mă ia. Acum însă, când am murit, trebuia să merg în Rai, dar am piedici. O vină este a părinţilor mei şi una a mea. Nu s-au împlinit încă nici patruzeci de zile de când am murit şi mama mea a rămas însărcinată. Aceasta nu trebuia să se întâmple. Sufletul meu se află încă pe drum, nu am trecut de toate vămile. Ştiu că m-au plâns mult, dar nu trebuia să se întâmple. Ei cred că



într-un fel oarecare mă vor învia, dar spune-le că vor face un băieţel, nu fetiţă, aşa cum cred ei. însă această faptă a lor îngreuiază sufletul meu. Cât despre mine, ultima oară când am mers la şcoală, înainte de a muri, nu aveam creion şi tăbliţă ca să scriu, dar o colegă de-a mea mi-a dat o tăbliţă nouă şi un creion, pe care nu le-am dat înapoi. Spune-i mamei mele să cumpere altele noi şi să i le dea înapoi acelei fetiţe. Pentru marele bine pe care îl vei face sufletului meu te voi lua acum împreună cu mine să vezi cămara pe care a pregătit-o Domnul pentru noi, fecioarele. Noi ne-am logodit cu Hristos.

Am ieşit pe fereastră şi am început să urcăm. Eram însoţite de înger care o ţinea pe fată de mână. Am ajuns în Rai. Am văzut acolo multe case foarte frumoase. Am ajuns apoi la casa fecioarelor. Dar nu m-a lăsat să intru înăuntru. Ea însă a intrat şi mi-a spus:

tu te afli încă pe pământ, nu poţi să intri aici.

Am văzut însă pe fereastră fecioarele, unele mici, altele mari. Purtau haine care străluceau.

noi aici, mi-au spus ele, nu avem niciodată iarnă, niciodată noapte, niciodată ploaie. Suntem mereu într-o neîncetată primăvară.

Apoi cineva a lovit într-o toacă, căci era ora pentru rugăciune, şi a trebuit să plecăm. Am vrut să rămân şi eu să văd cum se roagă, dar ele mi-au spus:

voi îi aveţi pe preoţi, pe duhovnici, care vă spun toate.

Apoi îngerul m-a adus înapoi pe pământ fără să-mi vorbească. Vedeam trupul meu care se afla pe



pat, lângă soţul meu. Avea o respiraţie aşa de uşoară, atât cât să poată trăi. Atunci sufletul a intrat din nou în trupul meu, am lăsat cartea pe masă şi am adormit. Dimineaţă trebuia să merg la câmp să lucrez la bumbac, dar nu am putut să merg. Timp de trei zile m-am simţit foarte obosită şi eram palidă.

Apoi am întrebat-o pe fetiţă:

bine, dar pentru o tăbliţă întâmpini atâtea greutăţi? Cu noi, care am făcut atâtea, ce se va întâmpla?

Atunci ea mi-a răspuns:

această tăbliţă şi creionul este ca o greutate de 100 kilograme. La fel de mult mă îngreuiază şi păcatul părinţilor mei.

De aceea nu trebuie să datorăm nimic în această viaţă, dacă vrem să ne desfătăm de bunătăţile Raiului".

La Sfânta Liturghie şi atunci când se împărtăşea avea anumite experienţe dumnezeieşti. Pe unele dintre ele le destăinuia:

„Tot ceea ce aducem la Proscomidie, vin, lumânări şi pomelnicul cu nume le iau îngerii şi le duc sus.

Odată am mers la Sfânta Ecaterina. Era prăznuirea unui Sfânt şi am dat hârtiuţa mea cu numele. Dimineaţă, după ce s-a terminat Sfânta Liturghie, am văzut că pomelnicul meu se afla jos, pe podea, în faţa Sfântului Altar. Când am văzut aceasta, m-am mâhnit şi am spus:

ah, Dumnezeul meu, Sfântă Ecaterina, am venit aici, dar numele mele nu au fost citite.

Noaptea în vis a venit o tânără frumoasă (Sfânta Ecaterina) şi mi-a spus:

236

te-ai temut că nu ţi-au fost citite numele? Le-am citit eu, chiar dacă nu le-a citit preotul.

în mâinile ei ţinea o hârtie pe care mi-a arătat-o. Atunci am văzut că era hârtia pe care scrisesem numele şi pe care o dădusem preotului să le pomenească la Proscomidie.

Dimineaţă, când Sfânta Liturghie începe, toate sunt foarte frumoase, însă atunci când vine vremea împărtăşirii, toată biserica este plină de duhuri îngereşti. Atunci le văd ca pe nişte fulgere. îngerii zboară cu aripile lor mari, iar chipurile lor sunt frumoase, ca cele ale oamenilor. Aceştia sunt sus, iar noi jos. Preotul cântă de aici, psaltul de acolo şi toţi îngerii merg şi-l înconjoară pe preot.

Apoi vine Sfânta împărtăşanie. Vezi în Sfintele Uşi pe Hristos întreg. îl vezi pe preot spunând «Cu frica

237

lui Dumnezeu...». Iar El spune «Aici Eu sunt» şi arată Sfântul Potir, că adică Se află înăuntru.

Atunci luăm într-adevăr carne din Trupul Domnului. în Sfântul Potir Se află cu adevărat Acesta. Devine întreg, un copilaş atâtica, cu un căpşor micuţ-micuţ, cu mânuţe, cu picioruşe, Hristos întreg, adică Om, şi Se dăruieşte mie, Se dăruieşte ţie şi celorlalţi prin Sfânta Linguriţă. Aceasta are în ea un omuleţ.

Cum să-L primeşti pe Acesta? Şi totuşi îl primesc cei păcătoşi, cei întinaţi, cei vicleni, lumea cea rea, ucigaşii, care îl ucid pe celălalt şi apoi îl îngroapă.

Când mergi să te împărtăşeşti, să mergi cu capul plecat şi să te gândeşti pe Cine ai înaintea ta. Pe Cine vei vedea tu acum. Nu te uita la ce face unul şi altul.

238

Vei privi numai la Sfântul Potir. Cine Se află în Sfântul Potir? Acolo este însuşi Hristos şi Cel care îţi arată şi Cel care îţi dă acel lucru mic este tot Hristos, nu preotul. Acesta priveşte să vadă cine este vrednic să-L primească. Celui care nu este vrednic nu I Se dăruieşte. Crezi că toţi se împărtăşesc atunci? Nu, ci numai cel care este pregătit. Iar atunci când mergi să te împărtăşeşti, trebuie să-L vezi pe Hristos. Nu este nevoie să-L vezi în realitate, ci să-L ai în mintea ta. Apoi vine «Pentru rugăciunile...», dar vezi cum pleacă toţi din biserică înainte de «Pentru rugăciunile...». Stai puţin, ca să iei binecuvântarea! După slujbă nu se potriveşte să mergi în vizită, în vreo casă străină, fiindcă vei pierde binecuvântarea. Nu este bine să ieşi afară, să mergi, ştiu eu, în piaţă. Iar dacă este neapărată nevoie, roagă pe cineva care merge la piaţă să cumpere şi pentru tine. Dacă totuşi ieşi din casă, pleacă-ţi capul, fă-ţi treaba şi întoarce-te repede acasă!

Ca să ne împărtăşim trebuie să ne pregătim cam o săptămână cu post şi cu alte nevoinţe".

Bunica Lambrini avea mare îndrăzneală în rugăciune. Oameni cuprinşi de necazuri îi cereau să se roage şi apoi vedeau roadele rugăciunii ei.

Un văr de-al ei se afla pe moarte şi nu putea să-şi dea sufletul. Se chinuia, căci deşi părea că moare, apoi îşi revenea. De aceea, soţia lui a mers şi a rugat-o pe bunică să vină la cel bolnav ca să facă rugăciune. Ea însă şovăia, deoarece credea că avea să-l omoare ea. în cele din urmă a mers şi a vorbit cu el. Era un om bun, dar bea. I-a spus să se spovedească şi apoi, în timp ce bunica se ruga, acela şi-a dat sufletul în pace.

239

Odată un nepoţel de-al ei, care avea cinci ani, era bolnav. îl duseseră de două ori în Rusia şi se pregăteau să-l ducă şi a treia oară ca să-l opereze din nou. Bunica Lambrini nu voia aceasta, fiindcă ştia că nu avea să se facă bine, chiar dacă va mai trăi. în ultima seară, înainte de plecarea în Rusia a mers la chilia ei şi s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu:

„Mai bine să-l iei lângă Tine, în Ceruri, decât să meargă în Rusia. Acesta este înger. Să mă învredniceşti

şi pe mine, Dumnezeul meu, să ajung acolo. Să se ridice nepoţelul meu de pe tron şi să mă ia şi pe mine".

A auzit un „da" în rugăciunea ei şi atunci a mulţumit lui Hristos. Pe la ora 3 noaptea copilul a murit. Lambrini plângea de bucurie. îndată după aceasta a luat făină ca să facă prescură.

De-a lungul vieţii ei, bunica Lambrini nu a uitat dorul după viaţa monahală, Astfel, după adormirea soţului ei, a luat hotărârea să-şi împlinească visul. La vârsta de aproximativ şaptezeci de ani a mers la o mănăstire din acele părţi, unde, potrivit canonului dat ei de duhovnic, trebuia să rămână cincizeci de zile pentru Paşti, patruzeci pentru Crăciun şi cincisprezece pentru Postul Adormirii Maicii Domnului. Ea însăşi a cerut să rămână pentru totdeauna la mănăstire, dar între timp duhovnicul a adormit, iar monahiile şi-au exprimat nemulţumirea faţă de dorinţa ei de a rămâne acolo. Din nou bunica Lambrini, dând dovadă de ascultare şi de răbdare, a primit netulburată această hotărâre a lor şi s-a întors liniştită acasă, unde şi-a continuat nevoinţele şi a început să se pregătească pentru adormirea ei.

240

Mărturii despre Domnul Andrei Nicolau din Lambrini Kolomodia Artei consemnează: „Părinţii mei, şi mai ales bunica mea, încă de când eram mic îmi vorbeau despre bunica Lambrini şi despre harismele ei. Bunica mea o urma pretutindeni, la toate bisericile la care se ducea, şi mergeau ore întregi pe jos. Eu nu dădeam prea mare importanţă la ceea ce auzeam despre nesfârşitele ore de rugăciune, despre somnul puţin (două ore în decursul celor douăzeci şi patru), despre harismele ei. O respectam ca pe o femeie în vârstă ce era, dar cu cât creşteam, vedeam că se supunea cu bucurie la nevoinţe mari şi aspre (posturi şi privegheri). Observam că de fiecare dată când se împărtăşea, chipul ei strălucea. Când mă întâlnea după Sfânta Liturghie, mă mângâia cu dragoste pe cap şi atunci simţeam că nu mai păşesc pe pământ. Aceasta mă făcea să caut să fiu cât mai mult în preajma ei.

într-o vară, după ce am terminat prima clasă de şcoală primară, bunica Lambrini a mers împreună cu alte femei şi a deschis Biserica Sfinţilor Arhangheli din satul Lutrotopos (Arta). împreună cu ele am mers şi eu cu mama mea şi am dormit o noapte în biserică. Era noapte şi bunica cânta ceva dintr-o carte. Atunci eu m-am ridicat şi am început să mă plimb prin biserică, care era luminată de câteva lumânări aprinse. Apoi am deschis uşa Sfântului Altar, am intrat înăuntru, am înaintat doi-trei paşi spre Sfânta Masă şi îndată m-am oprit. Atunci am auzit paşii unui om care se apropia de mine. Am văzut două-trei umbre ce se aflau împrejurul Sfintei Mese venind spre mine şi

241

înconjurându-mă. Atunci m-am înfricoşat şi îndată am ieşit din Sfântul Altar. Mama mea, care mă căuta, văzându-mă, m-a certat. Atunci bunica Lambrini i-a spus:

nu certa copilul! Acesta este un copil mic şi fără de păcat. Să ştii că Puteri cereşti l-au înconjurat!

Atunci am înţeles că bunica Lambrini văzuse aceleaşi lucruri ca şi mine, chiar dacă se afla în afara Sfântului Altar. De atunci am înţeles că nu era ca ceilalţi oameni.

Mai târziu, când am ajuns în vârstă şi bunica trecuse de optzeci de ani, am găsit-o odată la cişmeaua din curte, dar înainte de a o saluta am observat că, aşa cum stătea aplecată, cocoaşa ei se mărise. Nu am apucat să mai înaintez un pas că bunica mi-a şi citit gândul şi, ridicându-şi capul, mi-a spus:

ai văzut, fiul meu, cum am devenit din pricina cititului mult, toată ziua fiind aplecată asupra cărţilor cu multă rugăciune şi pocăinţă către Domnul şi nădăjduind să aflu şi eu un mic sălaş în casa Lui?

Se distingea prin marea ei smerenie. Spunea:

eu nu sunt nimic. O ţărancă săracă şi neştiutoare de carte.

Dar deşi nu ştia carte, discuta cu multă uşurinţă cu oameni instruiţi. Vorbea zece minute şi spunea lucruri pe care alţii nu puteau să le spună în câteva ore. Profesorul nostru, teologul, timp de jumătate de oră a încercat să ne explice ce este minunea şi la sfârşit n-am înţeles mare lucru. Bunica, atunci când am întrebat-o, ne-a răspuns:

este foarte simplu. Tot ce este cu neputinţă la oameni este cu putinţă la Dumnezeu.

242

Odată arăta la televizor bisericile din Cipru, care fusese ocupat de turci, biserici pe care aceştia le transformaseră în staule şi în magazii. Atunci am întrebat-o pe bunica ce zice Domnul despre aceasta, iar ea a răspuns plină de întristare:

de atunci de când turcii au transformat Sfânta Sofia în geamie, Maica Domnului a plecat dinăuntru şi stă afară lângă uşă şi plânge. Plânge mereu pentru că i-au luat casa. Dacă ai fi putut s-o vezi pe Maica

Domnului cum plânge, nu ai mai fi dormit multe zile.

Şi după ce s-a adâncit puţin în sine, a continuat:

ai să vezi peste puţin timp ce va păţi Turcia.

Şi într-adevăr, în scurtă vreme au avut loc cutremurele despre care se ştie.

Am întrebat-o dacă există şi alţi oameni în Grecia care să aibă aceeaşi harismă. Atunci ea, după ce a privit puţin la Cer, mi-a răspuns:

da, există, deoarece credinţa noastră este vie. Este cineva dintre noi pe care Domnul l-a ridicat la o mare înălţime duhovnicească. Stă lângă graniţa cu Albania. Am fost acolo de cinci-şase ori şi săptămâna trecută am mers din nou.

Şi pe când spunea acestea chipul ei strălucea de bucurie.

Vorbea despre evenimente care aveau să se petreacă în viitor.

«Vei vedea, spunea ea, lucruri pe care nici nu ţi le poţi închipui. Vei vedea valuri mari cât o casă cu două etaje distrugând oraşe şi sate şi puţini vor fi cei care vor scăpa».

243

Şi într-adevăr, la două luni după moartea ei a avut loc cunoscutul tzunami, în urma căruia au murit mii de oameni.

«Vei vedea, mai spunea ea, copii mergând în excursie şi cărora diavolul le iese înainte cu secera şi le taie capetele».

După puţin timp s-a petrecut în Macedonia faimosul accident în care au murit mulţi copii.

«Nu pot, îmi spunea ea, să-ţi descopăr mai multe, căci altfel păcătuiesc. Pentru cele pe care ţi le spun am primit binecuvântare de la Domnul».

Pe data de 7 septembrie 2002 am vizitat-o, iar ea părea că mă aşteaptă. Când m-a văzut mi-a spus:

peste puţine zile eu voi pleca din această viaţă. Nu ştii cu câtă bucurie aştept această clipă!

Mi-a dat atunci şi unele sfaturi, precum acela de a posti miercurea şi vinerea, de a nu lucra în sărbători, de a merge cât mai des la privegheri şi multe altele. Apoi mi-a spus:

când vei avea nevoie de mine, să vii la mormântul meu. Acolo va fi casa mea. Vei cere ajutorul meu ca să mijlocesc la Domnul. Este de ajuns ca cele pe care le ceri să fie în acord cu cuvintele Domnului".

Doamna Vasilica Tzurmana din satul Komeno (Arta) mărturiseşte:

„Odată, într-o biserică din Arta am auzit pentru prima oară vorbindu-se despre Lambrini şi despre harismele ei duhovniceşti şi am simţit o dorinţă puternică de a o cunoaşte. Am mers, aşadar, la casa ei sărăcăcioasă împreună cu o rudă de-a mea care o

244

cunoştea. De atunci, timp de aproape patruzeci de ani, până când a plecat din această viaţă, am urmat-o pretutindeni în pelerinaje, la privegheri, la Liturghiile ce se săvârşeau în diferite biserici şi în care ea priveghea în nopţile de dinainte.

Mătuşa Lambrini se ruga şi citea multe ore şi dormea foarte puţin. Odată i-am cerut ajutorul. Soţul meu juca cărţi şi neglija casa. Ajunsesem într-o situaţie dificilă.

nu te teme, mi-a spus ea, pe toate le va aranja Domnul Iisus Hristos. Ajunge să dovedeşti că ai credinţă în El.

Apoi mi-a cerut să mă scol la ora 3 dimineaţa şi să mă rog făcând patruzeci de metanii. Mi-a dat să citesc şi nişte rugăciuni şi mi-a spus că se va ruga şi ea ca să ne ajute Domnul.

Am făcut aşa cum mi-a spus mătuşa Lambrini, dar fără să ştie soţul meu, şi după patruzeci de zile toate s-au schimbat deodată. Soţul meu nu a mai jucat cărţi, ci a început să muncească la câmp şi să se ocupe de familie. Astfel, starea noastră economică s-a îmbunătăţit.

Odată am mers împreună cu mătuşa Lambrini şi cu alte femei la o biserică şi am înnoptat în ea. După ce şi-a terminat rugăciunile, Lambrini s-a întins ca să se odihnească. Pe mine însă nu mă lua somnul. Deodată, am auzit-o pe mătuşa Lambrini suspinând în timp ce dormea, de parcă ar fi muncit şi ar fi fost foarte obosită. Aceasta a durat puţin. M-am ridicat şi i-am atins mâinile şi picioarele: era ca şi cum aş fi apucat un mort. Atunci am înţeles că mătuşa Lambrini

245

plecase iarăşi din trup într-un chip mai presus de fire. Spre dimineaţă am auzit-o iarăşi suspinând. «Acum cred că s-a întors», m-am gândit în sinea mea. Când s-a trezit am întrebat-o:

astă-noapte ai plecat? Unde ai fost?

Atunci ea mi-a răspuns:

am luat-o pe cutare (şi mi-a spus numele unei femei din grupul nostru) şi am înfăţişat-o înaintea Domnului.

Odată am avut de înfruntat o mare încercare. Am zăcut la pat timp de şase luni suferind de nişte dureri puternice de mijloc. Nu mă puteam mişca şi deşi m-au consultat mai mulţi medici, starea mea se înrăutăţea. într-o zi mătuşa Lambrini a venit să mă viziteze.

nu te nelinişti, mi-a spus ea, căci peste puţin timp te vei vindeca cu desăvârşire.

Tot în acea zi o cunoscută de-a mea mi-a spus că mătuşa Lambrini, înainte de a veni la mine, a mers în biserica din satul meu şi s-a rugat în genunchi mult timp înaintea icoanei Adormirii Maicii Domnului, în cinstea căreia este afierosită această biserică. Peste puţine zile, cu ajutorul unui medic am început să merg pe picioarele mele. De atunci şi până astăzi, timp de optsprezece ani, nu am mai avut nici cea mai mică durere de mijloc. Chiar şi după adormirea ei, în clipele grele ale vieţii mele o chem în rugăciune şi întotdeauna primesc ajutor.

într-o vară aveam dureri de cap şi ameţeli care probabil se datorau căldurii. M-am întins să mă odihnesc, după ce mai întâi am cerut ajutorul ei. în vis am văzut că vine lângă mine şi mă acoperă cu un cearşa



Dimineaţă, când m-am trezit, eram complet sănătoasă".

Doamna Maria Dragataki din Arta povesteşte:

„Am învăţat multe lângă bunica Lambrini mergând împreună cu ea la nenumărate privegheri de toată noaptea şi în pelerinajele pe care le organiza ea însăşi. Mi se adresa cu expresia „copilul meu" şi aceste cuvinte atingeau cu adevărat sufletul meu. Avea răbdare să-mi asculte problemele şi întotdeauna găsea soluţii pentru ele. Viaţa ei era sfântă şi foarte smerită. Ce să îmi amintesc mai întâi? Ajutorul pe care l-a dat mamei mele? Purtarea de grijă şi rugăciunea pe care o făcea pentru copiii mei? Sau marea binefacere pe care mi-a făcut-o atunci când, după o operaţie mi-am pierdut somnul şi, simţindu-mă descurajată şi pierdută, m-am dus la miezul nopţii la ea acasă ca să-i cer ajutorul? Am găsit-o rugându-se în genunchi, scăldată de sudoare şi înconjurată de candele şi lumânări. Când m-a văzut, m-a întrebat:

copilul meu, ce ai păţit în seara asta?

Apoi m-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi îndată m-am liniştit. Să fie bine acolo unde se află şi să mijlocească pentru noi toţi!".

Domnul A. G. povesteşte:

„Am cunoscut-o pe bunica Lambrini încă de mic, căci venea în casa noastră ca s-o vadă pe bunica mea care se afla la pat. Pe atunci o consideram o bătrână neştiutoare de carte. îi auzeam pe alţii vorbind cu



evlavie despre ea şi de aceea, când m-am întors din primul meu pelerinaj în Sfântul Munte (2002), am mers să o văd şi să-i dau ceva de binecuvântare. Intrând în chilia ei, am simţit că mă aflu înaintea unui gigant. Atunci am conştientizat, nu ştiu cum, că această femeie era foarte sporită duhovniceşte, atât de mult, încât nu puteam să o privesc, deşi trupeşte era mică de statură.

Discuţia împreună cu ea a fost un praznic duhovnicesc. Pe atunci se discuta mult subiectul buletinelor, care pe mine mă preocupa în mod deosebit. Primele cuvinte pe care mi le-a spus, fără să-i vorbesc ceva despre aceasta, au fost:

nu trebuie să luăm buletinele care au pecetea.

La următoarele vizite pe care le-am făcut până la adormirea ei mi-am dat seama că avea harisma străvederii şi a înainte-vederii. îmi descoperea lucruri care erau necunoscute, potrivit logicii omeneşti, iar alteori evenimente care priveau viitorul meu şi care s-au petrecut întocmai. Uneori aveam în minte să pun o întrebare sau mi se năştea o nedumerire în timpul unei discuţii în prezenţa altora. Atunci ea oprea discuţia, răspundea la întrebarea la care mă gândeam, iar apoi continua discuţia.

în luna mai a anului 2002, când am întâlnit-o din nou, mi-a spus că peste două luni avea să plece din lumea aceasta, dar când a văzut că m-am mâhnit mult, mi-a spus:

ei, am spus şi eu aşa, luni-ani...

Dar într-adevăr a adormit peste câteva luni în octombrie 2002, iar sufletul ei s-a dus la Domnul pe Care de mică L-a iubit atât de mult.

În ultima Duminică când a mers la biserică, s-a împărtăşit, iar Rugăciunile de mulţumire le-a citit acasă. Luni şi-a întins toate cărţile pe pat şi, după ce citea câte puţin din fiecare, o însemna cu semnul Sfintei Cruci şi o punea deoparte. într-un fel îşi lua rămas bun de la ele, fiindcă atâţia ani de zile ele îi fuseseră cele mai bune însoţitoare. Marţi a chemat-o pe fiica ei ca să citească împreună Paraclisul Maicii Domnului. Când au terminat, a spus:

maica Domnului, îţi mulţumesc că m-ai ajutat să citesc şi acest Paraclis, căci până joi mai am multe rugăciuni de făcut.

Când fiica ei a întrebat-o ce va face joi, ea a răspuns:

voi merge în locul pentru care am lucrat, dacă am lucrat bine.

Miercuri dimineaţă a cerut să-i vadă pe nepoţeii ei.

mâine voi pleca, le-a spus ea.

Seara a spus unei nepoate de-a ei:

acum eu voi pleca. Să mergi să-i spui tu Statulei, ca să nu se mâhnească. L-am rugat pe Dumnezeu ca să mă lase să trăiesc până ce se va maturiza Statuia şi va înţelege ce este cealaltă viaţă.

La un moment dat s-a ridicat din pat, şi-a deschis larg braţele şi a spus celor aflaţi acolo:

veniţi acum cu toţii să mergem împreună la Ierusalim.

Apoi i-a îmbrăţişat pe toţi, după care şi-a însemnat pieptul şi căpătâiul cu semnul Sfintei cruci şi s-a întins.

Atunci Statuia i-a scos pe toţi ceilalţi afară şi împreună cu soţul ei au aprins o lumânare şi au citit
249
rugăciunile, întocmai cum îi poruncise mama ei Lambrini. Când au terminat rugăciunile, s-a auzit un suspin uşor şi sufletul lui Lambrini Veţios a zburat ca o pasăre la Cer în ziua de joi, 17 octombrie 2002.

La mormântul ei vin mulţi oameni şi se închină. Se roagă şi primesc putere. O femeie, care îi cerea sfatul mătuşii Lambrini atunci când trăia, era mâhnită, fiindcă soţul ei urma să facă o operaţie complicată de inimă. După ce s-au închinat la mormântul ei şi s-au rugat, s-au întors acasă. Noaptea în vis a văzut-o pe bunica Lambrini care i-a spus:

nu te mâhni, căci bărbatul tău se va face bine. Dar înainte de a merge la spital, să faci o prescură şi să o duci la biserică.

într-adevăr, a făcut prescura şi toate au mers bine.

Aceasta a fost Lambrini Veţios, o ascetă ce postea mereu, priveghea în fiecare noapte, citea şi se ruga neîncetat. îl iubea pe Hristos, vorbea mereu despre El şi toată fiinţa ei răspândea mireasma trăirii în Hristos. Ajuta mulţi oameni cu harul pe care îl avea. S-a învrednicit să vadă încă din această viaţă Raiul şi iadul. în timp ce se ruga, i se arătau uneori Hristos, Maica Domnului, iar alteori Sfinţi. Vedea de mai înainte ceea ce avea să se întâmple şi adeseori spunea că ne aşteaptă ani foarte grei. Se mâhnea pentru copiii mici şi spunea:

dacă ar şti prin ce vor trece!...

Dar apoi completa îndată:

are grijă Dumnezeu... îi va iconomisi pe creştini.

Mai spunea că Hristos nu o lasă să descopere mai multe.

Veşnică să-i fie pomenirea! Amin".
250
Keti Patera
251
Mihail Patera şi soţia sa Elena, locuitori în Koniţa, au dobândit în anul 1921 pe ultimul lor copil, care la botez a fost numit Marina-Eriketi. Părinţii ei erau credincioşi, temători de Dumnezeu şi destul de înstăriţi. Aveau case, multe ogoare şi destui bani, câştigaţi din comerţul făcut de tatăl ei.

Micuţa Marina-Eriketi, pe care toţi o numeau Keti, a fost învăţată de mică evlavia predanisită de Sfinţii Părinţi, dar şi ea însăşi avea sădită în fire dragostea pentru Biserică.

„încă de mică, de când am început să cunosc lumea, spunea ea, am iubit mult Sfânta Liturghie şi Slujbele Bisericii".

într-o zi, pe când era în clasele primare, a plecat singură de la şcoală şi s-a dus la biserică, căci era sărbătoarea Sfântului Teodor, şi s-a împărtăşit. Când s-a întors, învăţătorul a întrebat-o unde a fost şi a

bătut-o.

După prăbuşirea frontului albanez, când italienii au venit în Koniţa, cei mai mulţi localnici s-au ascuns în munţi. Keti însă a rămas lângă părinţii ei bolnavi şi lângă bunica ei, care era bătrână. Au fost luaţi prizonieri de către italieni şi transportaţi în Bari (Italia). Keti a luat împreună cu ea într-un coşuleţ Agheasmă Mare, Cartea de Rugăciuni şi icoane. în vaporul care a ajuns în siguranţă în Italia, deşi altele fuseseră torpilate, Keti îi îndemna pe prizonieri să se roage. Mulţi dintre ei îşi băteau joc de ea şi o luau în râs, dar apoi îi cereau să se roage pentru ei. împreună cu ei era şi o femeie ce trebuia să nască şi care se neliniştea pentru viitoarea ei naştere. Lui Keti i s-a făcut milă de ea şi, pentru a o ajuta, a pus o iconiţă pe o masă, a luat o cană, dintr-un ac de păr de-al ei a făcut o plută de candelă, a răsucit puţin bumbac, l-a făcut fitil, a aprins candela şi a început să se roage făcând metanii. Femeia a născut, dar nu avea lapte. Atunci Keti i-a dat pruncului Agheasmă şi cu ajutorul mijlocirii ei li s-a dat prizonierilor hrană şi astfel copilul a trăit. Un ofiţer italian, văzând candela, a întrebat:

cine a făcut aceasta?

eu, a răspuns cu curaj Keti.

Atunci ofiţerul i-a spus să-l urmeze şi a dus-o într-o magazie. Keti era o tânără de douăzeci şi doi de ani şi se temea să nu-şi piardă fecioria. „Dacă aş fi bănuit ceva, m-aş fi aruncat în mare". Dar ofiţerul i-a spus:

când ai nevoie de untdelemn, să vii să iei de aici, căci în acea magazie se aflau vase cu untdelemn.

Era Postul Mare şi le dădeau mâncăruri de frupt dar Keti mânca doar pâine. Postea ca să se împărtăşească

252

de praznicul Bunei Vestiri. Ceilalţi o luau în râs, zicându-i:

cum te vei împărtăşi de Buna Vestire?

însă ea le spunea cu siguranţă că până la praznicul Bunei Vestiri aveau să se întoarcă în Grecia. Şi într-adevăr, înainte de Buna Vestire s-a făcut un schimb de prizonieri şi astfel Keti a putut să se împărtăşească cu Preacuratele Taine.

întorcându-se din prizonierat, Keti a început să lucreze ca voluntară într-un sanatoriu din Koniţa. Găzduiau pe atunci 200-250 de copii din zonele ocupate. Delegata reginei Frederiki, Amalia Likurezu, i-a cerut primarului Koniţei femei din familii bune ca să o ajute. Printre primele femei care s-au prezentat era şi Keti. Ea însă a cerut de la responsabilă ca să i se dea orice treabă, numai Duminica să fie lăsată să meargă la biserică. I s-au adus obiecţii, dar ea nu s-a supus.

De praznicul Crăciunului din 1947, în zorii zilei, tâlharii au atacat Koniţa de Jos şi au ocupat-o. Toată noaptea au avut loc lupte înfricoşătoare. La sanatoriu au coborât copiii la subsol. Keti le-a spus copiilor să citească neîncetat Paraclisul Maicii Domnului. în acea primejdie se rugau şi cei care mai înainte nu credeau. La un moment dat Keti a auzit vorbind afară doi răzvrătiţi. Unul voia să deschidă sanatoriul ca să ia copiii, dar celălalt i-a spus:

ce să facem cu ei acum, noaptea, pe un astfel de frig? Şi aşa Koniţa am ocupat-o, lasă să se facă ziuă!

în dimineaţa zilei de 1 ianuarie a anului 1948, când Koniţa a fost ocupată de Armata Naţională, Keti a deschis poarta şi a găsit doi răzvrătiţi ucişi. Când

253

regina a decorat personalul sanatoriului, singura care a evitat şi nu a luat decoraţie a fost ea.

Iubitoarea de Dumnezeu Keti nu voia să piardă nici o zi de peste an Vecernia şi Sfânta Liturghie. Singura ei şansă aşadar, era să găsească o biserică la care să se săvârşească Sfânta Liturghie pentru a participa şi a se desfăta duhovniceşte. Nu precupeţea nici osteneală, nici timp, îşi jertfea somnul, străbătea mari distanţe, numai să nu piardă Sfânta Liturghie.

Pleca noaptea de la treaba ei, mergea să participe la Sfânta Liturghie şi se întorcea dimineaţa. Observaţiile făcute de responsabilii sanatoriului nu au reuşit să o înduplece. Era foarte harnică şi iubea copiii. De aceea îi şi îngăduiau această „ciudăţenie" iubitoare de Dumnezeu a ei. într-o noapte, mergând ca de obicei să găsească Liturghie, a trecut peste un teren minat, dar Dumnezeu a păzit-o. A trecut peste mine, dar nu a explodat nici una.

În 1950, când a început să funcţioneze orfelinatul, a fost angajată şi Keti ca infirmieră. Un coleg de-al ei îşi aminteşte:

„Când am văzut-o prima oară, m-a impresionat strălucirea chipului ei, umorul şi zâmbetul ei dulce şi

nevinovat. în privinţa programului, după părerea noastră lumească, nu era punctuală. Deoarece lipsea mult în timpul nopţilor, de la infirmerie au mutat-o la magazia de îmbrăcăminte, unde cârpea haine. La orfelinat lua copiii la strană şi îi învăţa să psalmodieze. Făcea
254
curăţenie în biserică şi se îngrijea care preot să slujească Sfânta Liturghie. Singurul confort care şi-l îngăduia era atunci când mergea cu maşina Duminica ca să-l aducă pe preotul ce avea să liturghisească".

Prima ei grijă a fost să cunoască preoţii din satele vecine ca să-şi asigure participarea zilnică la Sfânta Liturghie. Mergea la Biserica Maicii Domnului numită „Pandanassa". Traversa în fiecare noapte râul Luro pe o punte dintr-un singur lemn, cu două balustrade de sârmă, încărcată fiind cu genţi în care avea mâncare pentru săraci. întotdeauna avea la ea o prescură pentru cazul în care nu avea preotul.

Odată trebuia să treacă peste un râu, dar nu exista punte, şi pentru a nu pierde Sfânta Liturghie l-a traversat pe spatele unui cioban bătrân. Mergea mult pe jos, sau mai bine zis zbura, şi trecea prin locuri greu de străbătut. Trecând odată pe lângă o stână, au văzut-o câinii şi s-au repezit la ea ca s-o sfâşie.

„Am apucat însă, spunea ea, să mă arunc la pământ şi atunci câinii s-au întors înapoi".

Altădată a întâlnit noaptea un urs, dar cu lanterna pe care o avea l-a orbit şi animalul a plecat.

Peripeţiile prin care Keti trecea în fiecare zi erau multe. Pe atunci nu erau telefoane. într-o zi nici un preot cunoscut ei nu a înştiinţat-o că face Liturghie. Când şi-a terminat treaba, a pornit după-amiază pe jos din Filipiada, după ce mai întâi i-a întrebat pe preoţii de acolo, apoi a mers în satul Kambi, apoi la Pandanasa, în continuare la Sfântul Gheorghe, dar nicăieri nu era Liturghie şi între timp se înnoptase. De acolo a plecat spre Kerasovo pe jos, ca întotdeauna.
255

Acolo a găsit un preot care avea să liturghisească a doua zi, dar nu a rămas, fiindcă pe preot îl durea un dinte; se temea ca nu cumva din pricina durerii de dinţi să nu poată liturghisi şi de aceea a plecat spre Vulista Panaghia. Mergând spre Vulista de Sus împreună cu sora preotului, a căzut până la genunchi într-o groapă cu var. S-a spălat şi a mers la Liturghie. Din după-amiaza când a plecat până la biserica unde a rămas la Liturghie a parcurs o distanţă de 30 kilometri.

în Koniţa mergea regulat pentru a o vedea pe mama ei care era în vârstă şi locuia singură. într-o zi, pe când se afla în biserică, s-a urcat pe un scaun ca să aprindă candelele, a căzut şi şi-a rupt piciorul deasupra genunchiului. S-a dus la spital şi i l-au pus în ghips. Medicii i-au spus să stea întinsă până când se va vindeca. Dar dacă avea să rămână la spital, cum putea găsi Sfânta Liturghie? De aceea a plecat şchiopătând, a găsit o maşină şi a mers la Biserica Sfântului Gheorghe din Filipiada, la cunoscutul ei preot Părintele Vasilie Zalakosta. L-a rugat pe părintele să o lase să stea întinsă în biserică în partea stângă, unde stau femeile. Acolo a dormit timp de douăzeci de zile şi de nopţi şi în fiecare zi mergeau preoţii şi săvârşeau Sfânta Liturghie.

Odată maşina orfelinatului urma să plece foarte devreme în Koniţa. Keti a vrut să meargă şi ea să o vadă pe mama ei. însă cum să plece fără să stea la Sfânta Liturghie? A pornit, aşadar, noaptea pe jos; s-a dus şi l-a sculat pe preot. Acela a protestat, căci ceasul său arăta că trecuseră doar câteva ore peste miezul nopţii. Când Liturghia s-a terminat, era încă noapte adâncă. La obiecţia preotului Keti a răspuns:
256

nu s-a întâmplat nimic dacă am făcut mai devreme. Vreau să plec dimineaţa devreme spre Koniţa.

într-o noapte de iarnă s-a iscat o furtună atât de puternică, încât dezrădăcina copacii. Dar nici aceasta nu a fost o piedică în calea lui Keti. A plecat fără şovăire să participe la Liturghie, dar a întârziat mult până să se întoarcă. întregul personal aştepta nerăbdător; se temea ca nu cumva să fi căzut un copac peste ea. Deodată a apărut bucuroasă şi cu picioarele însângerate, atât cât se putea vedea de sub hainele ei. Celor de faţă le-a spus că întârzierea ei se datorează faptului că a trebuit să treacă peste copacii căzuţi pe care îi întâlnea în cale.

Ce va fi simţit, oare, Keti în timpul Sfintei Liturghii? Cu siguranţă trebuie să fi fost ceva foarte intens, de putea să depăşească toate ostenelile şi să facă atâtea jertfe pentru a participa la Sfânta Liturghie. Cânta şi la strană, plătea şi preoţii, iar atunci când era nevoie, căra cu ea şi cărţile de slujbă.

257

Uneori Keti mergea la o priveghere, iar dimineaţă mergea iarăşi la Liturghie. Apoi, când mergea să viziteze o familie cunoscută, voia să asculte şi o a treia Liturghie. îngenunchea lângă radio şi făcea metanii

când era praznicul unui Sfânt mare. Nu o deranja atunci nici un zgomot, nu auzea, nu vedea nimic. Atât de mare era dragostea ei pentru slăvirea lui Dumnezeu!

Dar şi la chilia ei sau la casele unde era găzduită, făcea rugăciune şi citea cărţi duhovniceşti.

„în multe nopţi, când a rămas în casa noastră, povesteşte o cunoscută de-a ei, stăruia să rămână în bucătărie şi să doarmă pe un divan îngust de vreo
258
10 centimetri. Cum se întindea pe el, nimeni nu ştia. Lumina era aprinsă toată noaptea. Citea din canonul Sfântului şi din Psaltire. După fiecare Sfântă Liturghie citea din Canoanele Maicii Domnului şi îmi spunea:

nu citeşti din Canoanele Maicii Domnului? Atunci ce faci?

Atât de mare era dragostea ei pentru slujba lui Dumnezeu, încât cu câteva zile înainte de adormirea ei, deşi nu putea să vorbească, şoptea: «Biserică, biserică»".

Keti era o ascetă mireancă ajunsă la mari măsuri duhovniceşti. O ascetă în ascuns

Îşi lepădase sinele şi îl neglija cu totul. Din salariul ei nu cheltuia niciodată nici măcar o drahmă pentru sine, pentru haine sau mâncare. Ea, care era fiică de om bogat, purta nişte haine sărăcăcioase pe care le primea milostenie.

Nu s-a săturat niciodată în toată viaţa ei. Mânca puţin, nu ca să se sature şi nu cu îmbelşugare, fiindcă voia să se roage flămândă. Niciodată nu gătea mâncare pentru sine, dar niciodată nu rămânea fără mâncare. Mergea la Hristina Eznepidu, sora Stareţului Paisie, şi fiindcă avea îndrăzneală la ea, îi spunea să facă o mâncare din paste făinoase.

aceasta, spunea ea, este o mâncare împărătească.

Atât timp cât a lucrat la orfelinat nimeni nu a văzut-o vreodată mâncând în sala de mese împreună cu personalul. O cunoscută de-a ei se îngrijea ca seara,
259

când Keti se întorcea, să-i păstreze câteva verdeţuri sau puţină mâncare de post. carne nu mânca, iar după adormirea mamei sale a renunţat şi la lactate şi ouă. în postire era neîntrecută, avea o mare rezistenţă. Multe zile le petrecea numai cu anafora pe care o avea în geantă. De obicei mânca legume, măsline, paste făinoase, orez, iar în sărbători, câte un peştişor.

Când se culca puţin ca să se odihnească, nu îşi acoperea picioarele ca să nu doarmă adânc şi astfel să nu se trezească pentru Sfânta Liturghie. Mai târziu nu se mai întindea nici pe pat, ci întotdeauna dormea ghemuită pe o canapea sau iepureşte pe un scaun. îşi chinuia trupul atât în privinţa mâncării, cât şi a somnului.

La genunchi i se formaseră două cercuri mari şi negre din pricina metaniilor, a îngenuncherilor îndelungate din timpul Sfintei Liturghii şi a rugăciunilor ei.

Izvor de Viaţă al lui Keti, încă de mică şi până la adormirea ei a fost milostenie, rugăciune, asceză. Era atât de milostivă, încât bunurile materiale pe care cu îmbelşugarei le dădeau părinţii ei, le împărţea pe toate la săraci. Iar atunci când îi puneau oprelişti, învelea într-un cearşaf alimentele şi cu o funie le cobora pe fereastră ca să nu le vadă părinţii ei. Pe atunci erau mulţi săraci, văduve, orfani, refugiaţi. Arenda de pe ogoare, pe care o luau în produse (grâu, porumb etc.), o căra pe ascuns la o cunoscută de-a ei, în care avea încredere, şi de acolo putea cu uşurinţă să împartă săracilor. Iar
260
aceasta o făcea ca să nu vadă mama ei şi să se mâhnească.

A fost prima împreună-lucrătoare a Părintelui Paisie la faptele de binefacere şi a continuat această lucrare şi după plecarea Stareţului de la Stomio. Binefacerile pe care le făcea erau multe şi le săvârşea în ascuns. Nu numai că dădea la săraci salariul şi toată avuţia ei, dar şi ea însăşi a devenit diacon al dragostei pentru cei săraci şi bolnavi. „De dragul săracilor" s-a făcut şi cerşetoare.

Când se afla[1] la orfelinat, pleca de la muncă puţin mai devreme, lua mâncarea ei şi alerga să o ducă pe ascuns, sub pelerina ei, la o familie cu nouă copii ce se afla în satul învecinat, Pandanasa. Copiii erau foarte săraci şi flămânzi, iar tatăl lor era mereu beat. Deoarece la ieşirea din orfelinat se făcea control, Keti ieşea pe o cărare greu de străbătut, ce trecea prin pădure, şi ajungea în sat. Seara lua din bucătărie rămăşiţele de mâncare, de obicei cu ceartă, fiindcă era interzis acest lucru, şi le împărţea la săraci. Câţi copilaşi nu a hrănit cu aceste rămăşiţe şi câţi nu a îmbrăcat!

în orele libere, care erau atât de puţine, alerga prin sate, făcea injecţii la bolnavi şi căra alimente la

săraci. Purta o pelerină ca să nu se vadă genţile cu alimente.

De sine nu se îngrijea deloc, ci se gândea numai la ceilalţi. Nu vorbea despre fapte bune, ci numai le săvârşea şi, pe cât putea, în ascuns. îi dădea bani preotului de la Melisopetras ca să ajute familiile sărace. A botezat destui copii şi le purta apoi de grijă.

261

în satul Rizovuni a îngrijit o bătrână părăsită până la adormirea ei, ca şi cum ar fi îngrijit-o pe mama ei. în satul „Sfântul Gheorghe" avea o altă bătrână căreia îi ducea în fiecare seară mâncare, îi tăia unghiile, o spăla şi îi aducea orice altceva avea nevoie. Aceasta a făcut-o până când a adormit

Ajuta şi o altă familie săracă cu mulţi copii. Mama aştepta un copil, dar gândindu-se la sărăcia lor, a hotărât împreună cu soţul ei să facă avort. Pe drumul principal au întâlnit-o pe Keti şi când aceasta i-a întrebat unde merg, ei i-au spus adevărul. Atunci Keti s-a indignat şi a început să strige la ei. Le-a spus să se întoarcă la casa lor şi le-a făgăduit că-şi va asuma ea sarcina ocrotirii şi a hrănirii copilului. I-a fost, desigur, şi naşă de botez şi l-a ajutat mai mult decât a făgăduit până când a crescut şi a început să lucreze.

într-un alt sat din apropiere locuia o familie săracă cu doi copii bolnavi de anemie. Lui Keti i s-a făcut milă de ei şi voind să-i ajute, i-a spus tatălui să cumpere de la un magazin oarecare tot ce avea nevoie, iar ea avea să plătească după aceea. Aceasta s-a petrecut o perioadă de timp, dar într-o bună zi tatăl a chemat în casă un lăutar şi a început distracţia, hora şi băutura. Tocmai atunci s-a întâmplat să vină şi Keti ca să-i cerceteze pe copii. Când l-a văzut Keti, l-a mustrat şi de atunci a încetat să le mai dea bani.

în 1960 evlaviosul preot Vasilie Zalakostas a zidit în satul „Sfântul Gheorghe" o casă, dar nu îi ajungeau banii ca să o termine. Atunci Keti a plătit o maşină de cherestea ca să facă acoperişul casei şi s-au făcut şi podele şi tâmplăria. Părintele Vasilie este dintre puţinii care şi-a dat seama de valoarea lui Keti. A cunoscut-o foarte bine, iar Keti a botezat-o chiar şi pe fiica lui, Maria. La sfârşit părintele a luat-o în casa sa pe mama

262

lui Keti. îi spunea preotesei sale:

nu ştii ce om minunat este Keti.

Credea că viaţa lui Keti este unică, de o frumuseţe rară, ce nu semăna cu vieţile celorlalţi oameni.

Făcea călătorii regulate în Koniţa şi în Atena ca să o vadă pe mama şi pe fraţii ei. Deşi avea bani, nu voia să plătească bilet. Mergea cu auto-stopul nu din zgârcenie, ci din dorinţa de a împărţi milostenie banii pe care i-ar fi dat pe bilet. Odată a aşteptat în drum în picioare toată ziua, dar nu a oprit nici o maşină ca să o ia şi atunci s-a întors acasă cu genţile. Altădată a urcat în autobuz cu un scăunel. Controlorul de bilete a întrebat-o dacă are bilet, iar ea a răspuns:

nici nu am bilet, şi nici nu vreau.

Atunci a lăsat-o să călătorească pe scăunel până la Atena. Mai pe urmă spunea:

toţi aceştia care au maşini au bani. De ce să le dau? Cu banii aceştia de bilet pot să cumpăr două-trei kilograme de orez şi să le dau unei familii sărace care flămânzeşte.

Se îngrijea de săraci, iar nu cum să călătorească comod.

La Mănăstirea Durahanis, care fusese înfiinţată în ultimii ani ai vieţii ei, strângea bomboniere de la botezuri ca să le vândă, iar banii îi împărţea săracilor. Mulţi o priveau cu compătimire, atunci când o vedeau foarte slabă şi îmbrăcată sărăcăcios, şi îi mai

263

dădeau şi câte o milostenie. Ea o primea cu bucurie, ca să o dea şi ea la rândul ei altora. Se bucura să fie socotită o cerşetoare şi o femeie săracă. Era însă foarte curată, deşi avea puţine haine.

Cerea haine şi mai ales pantofi, chipurile, pentru sine, dar ea le dădea altora care aveau nevoie. Un oarecare medic i-a cumpărat o pereche de pantofi moi, deoarece tălpile ei erau deformate, iar ea s-a prefăcut că se bucură să-i primească. Apoi a văzut un preot care purta nişte pantofi vechi. A mers la magazinul de la care cumpărase medicul pantofii ei, i-a schimbat şi a luat alţi pantofi noi pentru preot. Nu avea linişte dacă nu miluia în fiecare zi.

De la Mănăstirea Suroti, la îndemnul Stareţului Paisie, îi trimiteau lui Keti în fiecare an câte o binecuvântare, ceară curată, măsline, cărţi. Se bucura mult de ele; le vindea îndată, iar banii îi dădea acolo unde ştia că este mare nevoie.

Keti se îngrijea mult de împodobirea bisericilor. Cu binefacerile şi cu ajutorul ei financiar a fost înnoită şi împodobită Biserica Sfântului Nicolae din satul „Sfântul Gheorghe" (Filipiada). Se îngrijea încă şi de

untdelemnul pentru candele.

Atunci când vedea în biserică neorânduială şi purtare necuviincioasă, de oriunde ar fi provenit ea, o îndrepta. Se îngrijea de curăţenia şi de buna-rânduială a bisericii şi le îndemna pe femei să îngrijească biserica mai bine decât casa lor.

Keti a donat Mănăstirii Stomiu toate imobilele pe care le moştenise, iar o casă pe care o avea în Koniţa a dăruit-o mitropoliei. Aceasta a ajuns apoi azilul de
264
bătrâni din Koniţa. Acelaşi lucru le îndemna să-l facă şi pe sora şi pe nepoata ei, zicându-le:

cum veţi merge în cealaltă viaţă? Cu mâinile goale?

Întâmplări vrednice de pomenit

Odată, pe când era hramul Bisericii Sfântului Nectarie sfântul Gheorghe,,
(Filipiada), Keti a mers în ajunul praznicului la o văduvă care avea multe flori în grădină şi i-a cerut câteva ca să facă o cunună pentru icoana Sfântului. Văduva însă a refuzat să-i dea flori. Keti, înainte de a pleca, i-a spus doar atât:

nu-i nimic, n-ai decât să nu-mi dai, dar până deseară le vei pierde, nu-ţi va rămâne nici o floare.

Şi într-adevăr, când a început să se însereze, pe la vremea Vecerniei, a căzut o ploaie torenţială şi s-a iscat un vânt puternic, astfel încât nu a mai rămas nici o floare, ci au fost distruse toate, aşa cum spusese Keti.

Într-un an a mers împreună cu părintele Vasilie să săvârşească Sfânta Liturghie în satul Pandanasa, de praznicul Naşterii Maicii Domnului (8 septembrie). Pe drum discutau despre postul moştenit din Tradiţie, pe care îl ţin unii de la 1 până la 7 septembrie. Keti ţinuse postul şi-şi spunea în sinea ei că şi părintele Vasilie trebuia să-l fi ţinut. Au ajuns la biserică, au aprins candelele, dar de îndată ce părintele Vasilie a vrut să dea binecuvântare de începerea slujbei, l-a lovit o durere seacă în pântece. A ieşit afară, Însă
265
când a voit să-şi pună din nou epitrahilul, a simţit iarăşi o durere puternică. Aceasta s-a repetat de vreo patru-cinci ori. Timpul trecea, Keti se neliniştea, căci trebuia să se întoarcă la munca ei, dar durerea nu-l lăsa pe părintele Vasilie. Keti a atribuit această durere faptului că preotul nu postise şi de aceea îl îndemna să făgăduiască Maicii Domnului că de atunci înainte avea să ţină acest post. Atunci părintele Vasilie a făcut o metanie înaintea Sfintei Mese şi a făgăduit să ţină toată viaţa acest post. îndată a încetat acea durere seacă, au făcut slujba şi au terminat fără probleme Sfânta Liturghie.

Odată trei-patru copii de ţărani prost-crescuţi au vrut să o necăjească şi să o înfricoşeze pe Keti noaptea când avea să meargă la biserică. Purtau pe cap glugi, s-au prins de mâini şi au blocat drumul ce cobora de la orfelinat. Erau pregătiţi să se năpustească asupra ei, dar s-a întâmplat următorul lucru: o putere nevăzută a lui Dumnezeu a făcut ca paşii lor să se îndrepte înapoi. Astfel ei dădeau înapoi fără să înţeleagă cum, în timp ce Keti îşi făcea mereu cruce, se ruga şi păşea înainte apropiindu-se de copii la o distanţă mică. Aceia au plecat ruşinaţi, iar Keti şi-a continuat neînfricată drumul spre biserică.

Odată, aşa cum mergea pe jos de la orfelinat spre Koniţa, a luat-o un camion al cărui şofer era împreună cu soţia sa. Drumul pe care mergeau era îngust şi în pantă şi de aceea era primejdios. De o parte erau
266
stânci, iar de cealaltă prăpastie. Deodată s-a blocat frâna. Atunci şoferul a sărit din maşină şi le-a strigat să sară şi ele. Soţia acestuia a sărit, dar Keti nu s-a mişcat deloc. Doar s-a plecat să-şi strângă lucrurile şi s-a strâns într-un colţ al maşinii, sub un geam. Camionul s-a lovit de stâncă şi a început să se rostogolească în prăpastie. Şoferul a îngheţat de frică, dar peste puţin timp, când au văzut-o pe Keti ieşind vie şi nevătămată, au rămas încremeniţi. Când o cunoscută de-a ei a întrebat-o ce a cugetat în acele clipe, ea a răspuns glumind:

purtam o jachetă nouă şi mă întristam pentru că aveam s-o pierd.

Pe toţi oamenii îi vedea buni şi de aceea se urca în toate maşinile fără să cerceteze. într-o noapte a pornit din satul Vulista Panaghia. O maşină care trecea pe acolo a oprit lângă Keti, iar ea a intrat înăuntru. Pe drum şoferul a necăjit-o spunându-i cuvinte necuviincioase şi atunci Keti a deschis uşa ca să sară din maşină. Din fericire, şoferul a apucat să oprească maşina. Ea a coborât şi şi-a continuat drumul pe jos în plină noapte.

Când mama lui Keti nu mai putea să se mai slujească, pentru că ajunsese la vârsta de nouăzeci de ani, Keti, ca să o aibă lângă ea, a adus-o în casa părintelui Vasilie din satul „Sfântul Gheorghe". Aceasta se

întâmpla în anul 1969. Ziua o îngrijea preoteasa, iar noaptea rămânea Keti împreună cu ea. împreună cu
267
mama ei, Keti a adus şi o icoană a Maicii Domnului numită „Vrefokratusa"[29], de 50x40 cm şi care săvârşea multe minuni. Aceasta era un odor de preţ al familiei şi de fiecare dată când cineva din casă trebuia să moară, icoana cădea de pe iconostas. Keti i-a spus părintelui Vasilie cu siguranţă:

când mama mea va muri, icoana ne va înştiinţa de mai înainte prin zgomotul pe care îl va face prin căderea ei.

Au aşezat-o pe iconostas între celelalte icoane, ca să o ţină, cu înclinaţia către perete, ca să se sprijine, şi au pus în faţa ei o şipcă de 5 centimetri. Icoana era bine aşezată şi era cu neputinţă să cadă, dar Keti a stăruit spunând că înainte de a muri mama ei icoana avea să cadă negreşit. Seara, când Keti se întorcea de la orfelinat, întreba dacă icoana se afla la locul ei. Această situaţie a continuat multă vreme, iar Keti spunea că nu a venit încă momentul.

Pe data de 8 iulie 1971 părintele Vasilie stătea împreună cu Keti la parter când, deodată, din camera unde se afla icoana s-a auzit un zgomot ca o împuşcătură. Atunci Keti a sărit şi a strigat:

a căzut icoana!

Când au urcat, au văzut că icoana căzuse pe podea. Au sărutat-o cu frică şi cu evlavie şi au aşezat-o la locul ei. Vrednic de mirare este faptul că nu au căzut celelalte icoane ce se aflau pe acelaşi iconostas. Mama lui Keti îşi pierduse simţurile, nu mai înţelegea nimic. în ziua de sâmbătă, 10 iulie 1971, la două zile

[29] Adică „Purtătoarea de Prunc".
268
după căderea icoanei, doamna Elena Patera, mama lui Keti, a adormit şi au îngropat-o în Koniţa.

După aceasta Keti a spus că icoana nu trebuie să mai rămână la o familie, ci la o mănăstire. Şi astfel au dus-o la Mănăstirea Maicii Domnului numită „Rovelista" din Arta, unde se păstrează până astăzi.

în fiecare vineri se făcea priveghere la Mănăstirea Durahanis. Keti stătea la această priveghere, după care mergea la Ioanina şi aştepta ore întregi lângă biserică ca să participe din nou la Sfânta Liturghie. Spre sfârşitul vieţii ei, într-o noapte de iarnă, când termometrul arăta destule grade sub zero şi sufla un vânt de gheaţă, Keti a venit la Ioanina şi s-a adăpostit în nişte ruine aflate în curtea Bisericii Sfintei Ecaterina. A întins jos ţolul de şters pe picioare, s-a învelit cu pelerina ei subţire şi a simţit o căldură ca de la o sobă. Astfel a dormit foarte bine.

Keti obişnuia să meargă la ore nepotrivite la casa unei cunoscute de-a ei. într-o zi, la ora 3 după-amiază, în timp ce familia se odihnea, Keti a bătut la uşă. Doamna s-a simţit deranjată şi s-a mâniat, dar când a văzut chipul lui Keti strălucind ca fulgerul, s-a înfricoşat.

Domnul G. Z. povesteşte:

„Am cunoscut-o pe Keti în vara lui 1995. Atunci divorţasem şi vizitam Mănăstirea Durahan ca să mă rog şi să primesc mângâiere. într-o zi mi-a spus:

vrei să-l chem pe părintele Atanasie ca să te ajute?
269
nu, i-am răspuns eu.

de vreme ce ştiu pentru ce vii... De ce nu-mi spui tot ce te apasă, ca să te uşurezi?

Am stat şi am discutat ore întregi, după care mi-a cerut să o iau împreună cu mine la Ioanina. Voia să o las la metocul Mănăstirii Sinai, la Biserica Sfintei Ecaterina.

ai o inimă bună şi eşti un băiat de treabă. Mă voi ruga pentru tine şi în curând vei cunoaşte o fată bună care poartă numele Sfintei Ecaterina.

A trecut puţin timp, dar nu mi-a trecut deloc prin minte că numele Katerina, pe care-I purta fata pe care o cunoscusem, avea vreo importanţă. într-o vineri seară am mers împreună cu Katerina la privegherea de toată noaptea. în biserică era întuneric şi puţin a lipsit să nu calc peste Keti care era îngenuncheată, înainte de a apuca să-i spun ceva, m-a prins de picior şi mi-a spus:

ioane, ai adus-o şi pe Katerina?

în acea clipă am îngheţat şi mi-am adus aminte de cuvintele ei. Nu o voi uita niciodată".

Iată şi mărturia unui anonim:

„Pe Keti Patera am întâlnit-o pentru prima dată în 1993 pe drumul dintre Arta şi Ioanina, când am luat-o în maşina mea. în anul următor, am văzut în acelaşi loc o bunică şi mi-am amintit de ea. A urcat în maşină,

mi-a spus că este din Koniţa şi mi-a vorbit de Părintele Paisie. Apoi mi-a spus cum că acum sunt logodit şi că în urmă cu doi ani mă despărţisem de o altă fată.
270

nu contează, mi-a spus ea, poate că va găsi pe cineva mai bun.

«Pe cine va găsi mai bun?», mi-am spus în sinea mea. Dar ea, ca şi când mi-ar fi citit gândul meu cel egoist, mi-a răspuns:

când spun mai bun, înţeleg să se găsească cineva care să-i dai luxul pe care-l voia.

Avea dreptate. Luxul ei era într-adevăr pricină de nenumărate conflicte. Mi-a spus că fata pe care o cunosc acum se numeşte Sofia, mi-a dat date despre caracterul ei şi mi-a spus că sunt foarte norocos că am găsit o astfel de fată. Apoi m-a certat pentru că uneori mă purtam urât cu ea şi o supăram. Mi-a mai spus să-i transmit salutări de la o bunică care nu a cunoscut-o, dar care o ştie foarte bine. Iar la sfârşit a adăugat poruncitor:

cu această fată să te căsătoreşti!

271

După toate cele spuse de Keti ceva s-a schimbat înlăuntrul meu şi am început s-o văd altfel pe Sofia. M-am căsătorit cu ea, am dobândit doi copii şi trăim foarte fericiţi.

Tot atunci mi-a spus:

de ce goneşti atât de tare cu maşina?

Atunci m-am uitat la acul indicator şi i-am spus:

merg cu 60 kmh.

Nu acum vreau să spun, mi-a zis ea cu asprime,

d alte dăţi. Ştii de câte ori te-a păzit Dumnezeu ca să nu mori?

Într-adevăr, nu numai că goneam foarte tare, dar de multe ori căutam pe cineva cu care să mă iau la întrecere pe serpentinele Katarei Meţovului şi forţam maşina.
272

Toate acestea pe care le-am auzit m-au uimit. Apoi am întrebat-o despre un copil pe care îl cunoşteam şi care se născuse bolnav, dar a cărui boală medicii nu îi puteau găsi cauza. Atunci ea mi-a spus cu exactitate care este cauza bolii, lucru ce a fost adeverit mai târziu de analizele speciale pe care le-a făcut în străinătate.

Când am ajuns în Ioanina mi-a dat o hârtie ca s-o citesc. Pe ea scria despre cea mai mare neputinţă a mea şi despre felul cum puteam s-o îndrept.

îndrăznesc să spun că după întâlnirea mea cu Keti Patera viaţa mea s-a schimbat. Am început să văd altfel lucrurile, mi s-au schimbat năzuinţele, am mers în Sfântul Munte ca să mă închin şi să mă spovedesc. De atunci merg în fiecare an. îi sunt foarte recunoscător şi mă gândesc adeseori la ea; are un loc deosebit în inima mea".

O cunoscută de-a lui Keti, care adeseori o găzduia în casa ei, se pregătea să se opereze de fiere. Când Keti a aflat, s-a mâhnit, dar nu a zis nimic. La ultima radiografie s-a văzut că fierea era foarte curată. Medicul prescrisese un medicament, dar bolnava nu îl luase regulat. Când Keti a aflat rezultatul analizei, s-a bucurat şi a murmurat ca pentru sine:

două zile de rugăciune m-a costat aceasta.

Stareţul Paisie îi vizita adesea pe Keti şi pe familia ei. Aceasta îl preţuia şi se minuna de
273

evlavia şi râvna lui pentru nevoinţă, deşi ea era mai mare în vârstă. Stareţul Paisie povestea zâmbind:

când trebuiau să vină italienii în Koniţa, la amiază au tras clopotele ca să se ascundă oamenii. Dar Keti a luat sticla cu untdelemn şi s-a dus la biserică pentru Vecernie, în timp ce ceilalţi fugeau să se ascundă.

Stareţul s-a legat duhovniceşte de familia lui Keti când a venit în Koniţa ca să facă tratament şi l-au găzduit în casa lor. Această binefacere nu a uitat-o niciodată.

Odată, pe când locuia în casa lor, au citit Paraclisul Maicii Domnului. Tocmai atunci a venit medicul Vanderas. A văzut şi acesta icoana Maicii Domnului mişcându-se singură.

Când Părintele Paisie se nevoia la Mănăstirea Stomiu, de multe ori Keti lua cu ea pe un nepoţel de-al acestuia sau pe sora lui Hristina şi urca cu lanterna ca să participe la Sfânta Liturghie.

Părintele Paisie îi trimitea din Sfântul Munte scrisori cu sfaturi şi binecuvântări (cruciuliţe, metanii, cărţi). îi cerea caiete nescrise pe care el însuşi copia pasaje din Sfânta Scriptură, din Sfinţii Părinţi şi i le

trimitea.

La sfârşitul lui aprilie 1971, după Paşti, Stareţul Paisie a mers să o vadă pe mama lui Keti, fiindcă îşi dăduse seama că avea să plece din această lume. A stat toată noaptea cu doamna Elena şi au discutat. Dimineaţă, înainte de a pleca, i-a spus doamnei Elena, pe când o saluta, că aveau să se întâlnească peste douăzeci de ani, iar lui Keti i-a spus deosebi să o

274

pregătească pe mama ei, căci avea să moară. Toate s-au petrecut aşa cum a prezis Stareţul. După adormirea doamnei Elena, Stareţul s-a rugat pentru sufletul ei şi în cele din urmă a văzut că se afla într-un loc bun.

Când Stareţul ieşea la Suroti, o înştiinţa pe Keti şi ea venea să-i ceară sfatul. Erau mulţi cei care se ofereau să o ducă pe Keti cu maşina, căci nădăjduiau să-l poată vedea astfel pe Stareţ. Dar Keti făcea cu ei o înţelegere: când vine ora Vecerniei, să se oprească oriunde s-ar afla şi să rămână la slujbă.

Era pe la sfârşitul lui mai. Stareţul a înştiinţat-o pe Keti să vină să o vadă.

când l-am întâlnit, am văzut că avea nişte dureri de nesuferit.

Au vorbit împreună, a sfătuit-o şi i-a spus să vină de praznicul Sfintei Eufimia (11 iulie). Dar când a venit praznicul Sfintei Eufimia, Keti, din pricina unor mici piedici, a amânat venirea ei. Apoi însă, pe data de 12 iulie 1994, a fost înştiinţată de adormirea Stareţului. Căindu-se pentru amânarea ei, îşi lovea capul şi spunea:

bine îmi zicea să merg, ştia că avea să moară atunci şi eu nu m-am dus.

Dar şi după adormirea sa, Stareţul a ajutat-o pe Keti. Odată, când Keti lua un medicament pentru osteoporoză, trupul ei ajunsese la istovire şi slăbise mult. Atunci l-a rugat să facă ceva şi l-a văzut în vis sfătuind-o să citească bine prospectul medicamentului. Atunci a văzut că nu era pentru boala ei şi l-a aruncat.

275

Cu un an înainte de adormirea ei, într-o dimineaţă, a văzut pe cineva îmbrăcat în rasă, care a intrat în camera ei. Acesta a mustrat-o pentru o oarecare greşeală pe care o făcuse şi i-a spus să se îndrepte. Atunci Keti i-a spus:

nu te ruşinezi, tu care eşti preot, să intri în chilia mea?

nu mă cunoşti? a întrebat-o acela.

Abia atunci l-a recunoscut pe Părintele Paisie.

La pensie, a rămas provizoriu în casa părintelui Vasilie Zalakosta. în cele din urmă a ajuns la Mănăstirea Durahanis, fiindcă acolo avea în fiecare zi Sfânta Liturghie. Chiar şi în zilele Postului Mare aici se făcea în fiecare zi Liturghia Darurilor mai înainte-sfinţite. Acest suflet binecuvântat, în loc să se liniştească şi să-şi odihnească puţin mult-ostenitul trup, mergea adeseori la Ioanina şi cerea de la familii înstărite haine, pantofi, alimente, ca să dea la săraci. Banii din pensie în două-trei zile îi împărţea pentru misiune şi pentru milostenii. în această lume pământească Keti era înstrăinată, dar afierosită lui Dumnezeu. A împlinit fericirea „Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui"[30.]

Au sosit şi ultimele zile ale vieţii ei pământeşti. Într-o noapte târziu a bătut la uşa unei familii cunoscute. Aflase că avea să ningă şi de aceea a venit să rămână în această casă ce se afla lângă Biserica

[30] Matei 5, 7.

276

Noului Mucenic Gheorghe, ca să participe la Sfânta Liturghie. Pentru prima şi ultima oară a primit să se întindă pe canapeaua comodă din sală. A plecat înainte de a se lumina de ziuă şi a deschis biserica. Avea nişte dureri de nesuferit, iar mişcările ei iuţi încetaseră. Semăna cu femeia gârbovă din Evanghelie. Purta doar scheletul şi pielea pe sub hainele ei sărăcăcioase şi negre.

vreau să mor, a spus ea.

A plecat şi nu s-a mai întors în acea casă. S-a îmbolnăvit şi acum primea îngrijirea monahiilor de la Durahan. Puţinii ei cunoscuţi au aflat şi au început s-o viziteze, dar ea, din pricina slăbiciunii, nu putea vorbi. Chipul şi ochii ei aveau înfăţişarea altei lumi. Arătau că avea să plece. Atunci a venit şi părintele Atanasie Susopulos şi i-a citit rugăciunea de iertare.

Când starea sănătăţii ei s-a agravat, au dus-o la Spitalul Hagikosta din Ioanina. Acolo a răsuflat adânc de două ori şi în ziua de 7 mai 2003 şi-a dat sufletul ei cel curat în mâinile lui Dumnezeu, pe Care L-a iubit şi Căruia I-a slujit toată viaţa ei.

I-au depus trupul la morgă şi a doua zi a avut loc înmormântarea ei la Biserica Sfântului Nicolae din Koniţa. Atunci s-a observat următorul fenomen neobişnuit: deşi fusese scoasă de la morgă, trupul ei neînsufleţit avea elasticitate, nu era înţepenit, aşa cum este de obicei trupul unui mort. Puteai să-i iei mâna şi să i-o ridici; mădularele ei erau moi şi aveau elasticitate, iar temperatura corpului era ca cea a unui om viu.

Părintele Cosma, egumenul de la Mănăstirea Stomiu, a rostit două cuvinte în care a cuprins toată viaţa ei:



să urmăm viaţa ei, cea petrecută de bună voie în lipsuri, dar afierosită lui Dumnezeu şi omului.

Păreri ale celor care au cunoscut-o pe Keti

Aceştia aveau o părere negativă despre ea.

Era dispreţuită şi rău înţeleasă aproape de toţi. O numeau „bolnavă de nervi" şi „nebună". Cineva, care o întâlnea des pe drumul dintre Ioanina şi Arta, credea că este o nebună care aprinde candelele, căci Keti aprindea candelele de la iconostasele ce se aflau pe drum, pentru ca Dumnezeu să-i ocrotească pe cei care călătoreau, mai ales noaptea.

Alţii o considerau virtuoasă şi îi cereau să se roage pentru ei. Cum era de fapt Keti? Omul este o taină şi Dumnezeu, Care cercetează inima şi rărunchii, cunoaşte cum a fost Keti. Stareţul Paisie o numea „suflet binecuvântat", o socotea o adevărată soră duhovnicească a sa. într-o epistolă de-a sa scria:

„Keti, care după mine este Sfântă...".

Era firesc ca petrecerea ei înaltă să fie înţeleasă greşit de către mulţi. Viaţa ei este una rar întâlnită, dar sminteală pentru creştinii pietişti. Uneori chiar ea însăşi făcea unele nebunii. Mergea, de pildă, la casa unei cunoscute de-a ei şi cerea să-i facă mâncare chiar atunci. O mânca, o lăuda, iar a doua zi spunea:

ce fel de mâncare a fost aceea? Ce-ai pus în ea? Era cât p-aci să mor.

Ciudăţeniile ei, fireşti sau prefăcute, se poate să fi fost urmări ale prizonieratului ei sau să le fi făcut intenţionat. Ele însă aveau harul lor şi din ele se arăta



smerenia ei. Keti nu încerca să arate oamenilor o purtare politicoasă sau duhovnicească, fiindcă o preocupa nu părerea lumii, ci să nu fie ceva care să nu-I placă lui Dumnezeu. Un ieromonah care a cunoscut-o şi a spovedit-o a spus:

o astfel de mărturisire, cu atât de multă smerenie, nu am mai auzit niciodată.

Bunul Dumnezeu să odihnească sufletul ei întru împărăţia Sa şi să-i dăruiască însutit cele pe care ea le aducea în dar şi viaţa veşnică! Amin.

# PARTEA A DOUA

# ÎNTÂMPLĂRI MINUNATE ŞI PLINE DE ÎNVĂŢĂTURĂ

I

## Salvarea Evangheliei[31]

Mai demult trăia în satul Peritia de Sus (Kerkira) o femeie evlavioasă care era căsătorită şi avea copii. Acest suflet binecuvântat a învăţat să citească şi-i plăcea foarte mult să citească din Evanghelie. Când îi rămânea puţin timp de la treburi, citea Sfânta Scriptură.

Într-o zi a luat cartea ei iubită, Evanghelia, a mers într-un loc aproape de sat şi acolo, în linişte, a început să citească, uitând de grijile lumeşti.

Deodată au apărut înaintea ei piraţii, dar nu a mai apucat să se ascundă şi astfel să-i evite. A apucat doar să ascundă Evanghelia la rădăcina unui arbust, ca să nu o pângărească necredincioşii. însă pe ea au prins-o şi au luat-o cu ei, împreună cu celelalte lucruri pe care le răpiseră din sat.

A fost ţinută mulţi ani în sclavie. Când a fost robită era tânără, dar când a reuşit să scape şi să se întoarcă în sat era deja bătrână. Nimeni nu a mai recunoscut-o. Le-a spus cine este, cu cine fusese căsătorită şi care erau copiii ei.

[31] Mărturia bătrânului Trasilvos din satul Peritia de Sus (Kerkira), trimisă părintelui Eufrosin Aghioritul.



Le-a povestit cum au prins-o piraţii. Le-a spus şi despre Sfânta Scriptură cum că a ascuns-o la rădăcina unui arbust. Sătenii au mers împreună cu ea, au descoperit într-adevăr arbustul care crescuse mult şi au găsit după atâţia ani Evanghelia ei. Emoţionată, a luat-o şi a văzut că se păstrase într-o stare bună, deşi în

acele părţi plouă mult, deoarece satul se află la poalele Muntelui Pantocratorului. Era doar puţin arsă pe margine.

Atunci ciobanii i-au spus că în acel loc dădeau foc în fiecare an arbuştilor ca să poată răsări iarbă pentru oile lor, dar când focul ajungea în acel loc, se stingea întotdeauna.

Această Evanghelie, potrivit mărturiei evlaviosului ieromonah Evdochim, care a fost egumen la Mănăstirea Pantocratorului, a fost dusă cu mulţi ani în urmă la mitropolie, unde s-a păstrat o vreme. Acum nimeni nu ştie unde se află.

II

Tămăduirea unei turcoaice surde

În satul Avra Kalambakas, în perioada stăpânirii turceşti, preot slujitor era părintele Panaghiotis Paraschevas. Cunoaştem foarte puţine despre acest levit adevărat. El însuşi consemnează undeva că a fost hirotonit diacon în satul Dialisi şi preot în satul Kastraki.

Apoi a fost preot slujitor în satul Avra între anii 1861-1886. Preoteasa sa a adormit în Domnul destul de timpuriu, împreună cu pruncul cel de curând născut. Astfel, părintele a trăit în continuare ca un călugăr

în îndatoririle sale preoţeşti era foarte râvnitor, le împlinea cu multă atenţie şi evlavie. Din tradiţia satului se ştie despre două mari fapte ale părintelui Panaghiotis. Prima este pictarea bisericii Mănăstirii Sfântului Nicolae, care s-a făcut în 1869, „prin contribuţia şi cheltuiala" sa, aşa cum mărturiseşte inscripţia.

însă ceea ce arată sfinţenia părintelui Panaghiotis este minunea vindecării fiicei turco-albanezului Dailian-Aga, ultimul agă al satului, care era mută şi surdă. Tatăl ei a dus-o la mulţi medici, dar fără nici un rezultat. în cele din urmă a venit la adevăratul slujitor al lui Dumnezeu, părintele Panaghiotis. Acesta a postit, s-a rugat, i-a citit rugăciuni şi a însemnat-o cu semnul Crucii. Atunci, cea care era surdă şi mută a început în chip minunat să vorbească şi să audă. Din recunoştinţă, tatăl ei a dăruit bisericii 80 de pogoane de teren agricol, pe care biserica le are până astăzi, şi terenul unde mai târziu s-a zidit Biserica Sfântului Atanasie. Dailian-aga, după această minune, a început să arate respect faţă de credinţa noastră.

III

Sfântul Procopie l-a luat pe calul său

Antonie Koskinas din satul Kuramades (Kerkira) era copil când părinţii săi l-au trimis pe timp de iarnă în satul Varupotades, unde era o moară, ca să macine un sac de porumb. Distanţa era destul de mare pentru vârsta lui. A mers pe jos, dar a întârziat



mult, fiindcă dădea celorlalţi rândul său. A rămas ultimul şi l-a prins noaptea.

Mama sa s-a neliniştit pentru el şi, luând un felinar, a mers să-l caute. Se temea ca nu cumva, trecând prin albia unui râu, unde creşteau mulţi copaci, să-l fi mâncat şacalii ce se ascundeau acolo şi care îi atacau noaptea pe trecători.

Când a ajuns pe un deal, a strigat cu toată puterea ei:

antonieeee...!

Şi îndată a auzit de pe dealul din faţă vocea copilului ei răspunzându-i:

aici suuuunt...

Atunci mama lui s-a neliniştit, deoarece copilul ei trebuia să treacă prin şuvoiul de apă, care era destul de primejdios, şi se întreba cine ar putea să-l ajute prin întuneric.

Deodată vede uimită că Antonie se află lângă ea.

copilul meu, aici eşti? Cum ai ajuns aşa de repede pe jos?

mamă, nu am venit singur, ci m-a adus un călăreţ, al cărui cal strălucea ca fulgerul, căci m-a văzut că plângeam întruna.

şi de unde este acest călăreţ şi cum de n-am auzit tropotul calului său?

mi-a spus că este din satul Psorari şi că îl cheamă Procopie, dar calul său nu păşea pe pământ ci zbura.

Atunci mama a înţeles că este vorba de o minune a Sfântului Procopie. A doua zi l-a luat pe Antonie şi au mers la biserica Sfântului din satul învecinat



Psorari (astăzi satul se numeşte „Sfântul Procopie"). De îndată ce a văzut icoana lui, Antonie a strigat:

Acesta este, mamă, cel care m-a izbăvit.

Au mulţumit Sfântului şi de atunci Antonie s-a alipit de Biserică şi s-a dăruit în întregime lui Dumnezeu.

Se distingea prin evlavia şi râvna sa pentru nevoinţă, precum şi prin celelalte virtuţi ale sale.

în 1839 locuitorii satului „Sfântul Ioan", care aveau nevoie de preot slujitor, au cerut de la primarul insulei ca Antonie să devină preotul lor. Astfel Antonie a fost hirotonit ieromonah cu numele Antim. Era instruit în ştiinţele bisericeşti şi un bun cunoscător al muzicii bizantine. Trăia ascetic şi era foarte milostiv. Avea faimă de om sfânt. Când a adormit, a fost înmormântat la cererea sătenilor în Biserica Sfântului Ioan Colibaşul din Kuramades. Trupul său arăta ca nişte Sfinte Moaşte. Prin anul 1960, când paraclisierul mergea noaptea ca să aprindă candelele, vedea o lumină mai presus de fire ce lumina plăcile pardoselii. Interesându-se, a aflat că acolo era îngropat trupul ieromonahului Antim.

IV

O femeie înainte-văzătoare

Bătrânul monah aghiorit Haralambie, ce locuia în Kapsala[32] şi avea ca rucodelie împletirea de metanii, a povestit următoarea întâmplare din care se poate vedea virtutea monahilor:

[32] Regiune sihăstrească din Sfântul Munte.

287

„Am cunoscut mai demult la Mănăstirea Iviron un monah pe nume Gherasim[33], care se trăgea din satul Aivali (Asia Mică), a cărui mamă era un suflet sfinţit şi avea harisma proorociei. Ea îi spunea fiului ei:

copilul meu, să nu faci păcate, ci să trăieşti cu frică de Dumnezeu, căci atunci când vei fi mare vei deveni călugăr în Sfântul Munte, la Mănăstirea Portăriţei[34].

Această femeie lua cărbuni aprinşi în mână, punea peste ei tămâie şi tămâia icoanele fără să se ardă".

V

Respectarea zilelor de sărbătoare

Mai demult creştinii respectau mult sărbătorile,

Le ţineau cu frică de Dumnezeu, nefiind socotite de ei doar o simplă rânduială tipiconală. Respectarea lor era pricinuitoare de binecuvântare, iar încălcarea lor aducea necazuri şi dezastre.

într-un cântec al refugia ţilor din Asia Mică se spune că au pierdut frumosul lor sat, pentru că nu respectau Duminicile şi sărbătorile:

Asta trebuia s-o păţim

Pentru că nu respectam Duminicile şi sărbătorile. Fără slujbe au rămas mormintele părinţilor. Ah, Dumnezeul nostru, fie-Ţi milă de noi!

33 a Maicii Domnului numită „Portăriţa".

288

Sărbătoarea începea de la Vecernia de sâmbătă seara sau din ajunul unei sărbători. De îndată ce bătea clopotul, femeile îşi făceau cruce şi încetau împletitul sau ţesutul. Nici măcar rândul nu-l terminau. De asemenea, ţăranii care arau, de îndată ce auzeau clopotul pentru Vecernie, dezlegau boii de la jug şi se întorceau în sat. Era socotită o ruşine şi o sminteală munca în zi de sărbătoare, iar cel care făcea aceasta era dispreţuit de toţi.

Oamenii preferau să sufere o pagubă materială în recolta lor, decât să încalce ziua de sărbătoare şi astfel să păcătuiască înaintea lui Dumnezeu nesocotind porunca Lui. Respectarea zilei de sărbătoare era una din principalele lor îndatoriri alături de post, rugăciune, milostenie, mersul la biserică, dar mai ales Spovedania şi împărtăşirea.

Mănăstirile de la Meteora aveau un metoc. într-o Duminică dimineaţă lucrătorii au mers şi au semănat grâu. Când egumenul a aflat aceasta, s-a indignat şi a spus că acest grâu este afurisit, deoarece l-au semănat Duminica, şi mai ales în timpul Sfintei Liturghii. Când a venit vremea secerişului, egumenul s-a dus şi a dat foc la grâu. A ars toată bucata de pământ care fusese semănată Duminica, pe când restul de grâu nu a păţit nimic, căci focul s-a stins singur.

Gheorghia din Neohori Mesolonghi, soţia lui Epaminonda Moraitis, povesteşte:

289

„O aveam pe Sfânta Ecaterina ca ocrotitoare a casei noastre şi în ziua praznicului ei nu lucram. Odată însă am rămas fără pâine şi ne-am hotărât să frământăm în zorii zilei de prăznuire a Sfintei Ecaterina. Şi într-adevăr, am frământat şi am lăsat să se umfle aluatul, iar între timp am pregătit cuptorul. Când m-am uitat dacă s-a umflat aluatul, ca să-l bag la cuptor, ce să văd! Din aluat ieşeau nişte viermi mari. Atunci am înţeles că Sfânta a făcut aceasta ca să nu lucrăm, ci să respectăm ziua ei de prăznuire".

În afară de respectarea cu stricteţe a sărbătorilor, vrednic de mirare este marele respect pe care îl aveau bunicile şi mamele noastre pentru zilele de miercuri şi de vineri. Aceasta, deoarece în ziua de miercuri a fost vândut Domnul, iar vineri a fost răstignit. Această evlavie o vedem şi în viaţa multor Sfinţi. De pildă Sfântul Avxentie făcea priveghere în fiecare vineri, ca să cinstească Patima Domnului. Fireşte, în aceste zile lucrau, fiindcă rânduielile bisericeşti nu interziceau aceasta. Mergeau la câmp, dar evitau cu multă grijă să spele, să cârpească ceva, să se îmbăieze şi să frământe. Dacă nu aveau pâine, împrumutau de la vecini.

Varvara Ahileos povesteşte că în satul Avra Kalambakas, pe vremea mamei sale, prin 1900, o femeie a frământat într-o zi de vineri, dar atunci când a scos pâinea din cuptor, era înăuntru atât de roşie, de parcă ar fi avut sânge. De aceea până astăzi cinstesc aceste zile, iar această cinste se urcă la Patima lui Hristos.



Cinstirea sărbătorilor

O stareţă capadociană din Taslik, care a trăit în Thiriopetra Arideias, pe nume Atena Gheorghiu Galanopulos, povesteşte următoarele, aşa cum le-a auzit de la bunica ei:

„Gospodinele din sat, atunci când se săvârşea Sfânta Liturghie, aduceau prescurile la biserică în vremea când preotul se închina pentru Sfânta Liturghie, iar apoi se întorceau acasă ca să-şi pregătească copiii şi să meargă toţi la Sfânta Liturghie.

într-un an, în ajunul Bobotezei, când se săvârşeşte Liturghia Marelui Vasilie, bunica mea s-a trezit, dar a rămas în pat şi întârzia să plece la biserică. Deodată s-a deschis uşa camerei şi a intrat Sfântul Vasilie, înalt, purtând veşminte albe, şi i-a spus:

o astfel de zi ţi-ai găsit să te odihneşti? şi i-a dat o palmă. Urmele degetelor i-au rămas pe obraz până la sfârşitul vieţii.

De atunci bunica mea cinstea această zi în mod deosebit şi le sfătuia şi pe altele să nu întârzie să meargă la biserică".

Maica Domnului a alungat gripa cea aducătoare de moarte

Gheorghia Moraitis din Mesolonghi povesteşte: „în anul 1918 s-a abătut peste Mesolonghi o gripă mortală. în ciuda tuturor strădaniilor depuse de medici, gripa se transmitea de la unul la altul şi după



câteva zile oamenii mureau răpuşi de boală. în fiecare zi mureau câte douăzeci şi cinci-treizeci de persoane, pe care le transportau carele şi le îngropau fără să le însoţească la groapă vreun preot. Era o epidemie înfricoşătoare. Acelaşi lucru se întâmpla şi la Agrinio, unde mureau în fiecare zi patruzeci-cincizeci de persoane, în Etoliko şi în satele dimprejur. Când conducătorii oraşului au văzut cât de multe victime erau şi cât de repede se întindea boala, s-au înţeles cu episcopul şi au trimis oameni la Mănăstirea Maicii Domnului Prusiotissa. L-au rugat pe egumen să aducă icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului în Mesolonghi, ca să înceteze epidemia. Icoana a trecut mai întâi prin Agrinio, unde chiar de la primele ore ale sosirii ei au încetat să mai moară oameni, iar cei bolnavi s-au însănătoşit. Cei din Agrinio au voit să ţină icoana mai multe zile, dar au venit trimişi din satele învecinate care cereau icoana, fiindcă şi acolo mureau oameni.

Pe data de 1 noiembrie 1918 icoana a ajuns cu trenul şi în Mesolonghi. Aici localnicii aşteptau de cu noapte în locul numit Finikia. Ploua torenţial şi medicii recomandaseră să nu meargă nimeni să întâmpine icoana. Exista pericolul ca, datorită îmbulzelii, oamenii să se molipsească uşor de gripă unul de la celălalt, iar ploaia să înrăutăţească situaţia, şi astfel să fie mai multe victime. Dar oamenii simpli şi credincioşi au arătat mai multă încredere în Maica Domnului decât în medici. Şi nădejdea lor n-a fost înşelată.

Au întâmpinat-o, aşadar, pe Maica Domnului, au adus pe jos icoana ei în Mesolonghi şi au purtat-o pe



străzile oraşului, făcând cereri pentru mântuirea lor. Nimeni nu s-a molipsit de gripă, ci chiar şi cei care erau bolnavi s-au tămăduit. Din ziua în care Maica Domnului a venit în Mesolonghi nimeni nu a mai murit de gripă.

în amintirea minunii şi în semn de recunoştinţă au strâns bani şi au făcut un sfeşnic cu şapte braţe pe care l-au dăruit mănăstirii. Au făcut şi o copie a icoanei Maicii Domnului Prusiotissa, care se păstrează până astăzi în Biserica Sfintei Parascheva".

Sfântul Gheorghe izbăveşte din robie

Mărturia lui Gheorghe Kokţidis din Drama:

„Tatăl meu, Anastasie Kokţidis, s-a născut în 1884 în satul Ghiazlakioi, aflat la 35 km de Amiso (Sampsunda) din Pont. S-a căsătorit şi a dobândit şapte copii.

în 1914 s-a făcut înrolare generală, deoarece începuse războiul ruso-turc. Atunci tatăl meu şi-a luat familia, a fugit în munţi şi s-a înrolat în armata de partizani, la căpitanul Hristu Taus Avramidis, până în 1922.

Pe tatăl meu, înainte de a apuca să plece spre Grecia, l-au prins ca partizan şi l-au închis singur într-o celulă. Clipele prin care trecea erau pline de frică şi de agonie. Deodată a strălucit în temniţă ceva care semăna cu un fulger şi s-a auzit un zgomot. Era pe jumătate adormit când a auzit pe cineva şoptindu-i:

293

«Mergi înainte!». Atunci l-a văzut înaintea sa pe Sfântul Gheorghe, la care avea multă evlavie.

încremenise cu totul şi, aşa cum stătea în întuneric, i se părea că vede uşa temniţei deschisă. Atunci a înaintat până a ajuns în afara lagărului. Locul acela era pustiu şi domnea o linişte desăvârşită. A pornit într-o direcţie şi, mergând repede, a ajuns într-o zonă locuită, când deja începuseră să se ivească zorii. Apoi s-a îndreptat în altă parte şi a mers până şi-a găsit familia.

Mai târziu, când povestea adeseori această izbăvire a sa, întărea că nu a fost vis, ci realitate".

Potrivit cu credinţa se săvârşesc şi minunile

Un locuitor din Asia Mică povestea că în satul lor era un izvor de agheasmă. Odată, când li s-a îmbolnăvit un animal, tatăl a trimis un copil de turc, care era slujitor la ei, să aducă urciorul cu agheasmă, dar acestuia i-a fost lene să meargă până la izvorul de agheasmă şi a luat apă de la un izvor mai apropiat. Când a adus apa şi tatăl a stropit animalul, acesta s-a ridicat îndată. Atunci copilul de turc s-a cutremurat şi a mărturisit:

afendi, credinţa voastră a creştinilor este mare. Apa nu este de la izvorul de agheasmă.

Dar acela a primit-o ca agheasmă şi după credinţa lui s-a făcut şi vindecarea animalului.

294

Un creştin s-a dus să se închine la Ierusalim, să devină hagiu. O creştină evlavioasă i-a cerut să îi aducă o bucăţică mică din Cinstita Cruce, ca s-o aibă ca binecuvântare şi ca păzitoare. Acela însă, fie pentru că a uitat, fie pentru că nu a putut, la întoarcere a luat o bucăţică de lemn din corabia cu care călătorea şi a dat-o femeii. Femeia, când a văzut-o, s-a bucurat şi a sărutat-o, păstrând-o cu mare evlavie. Când se întâmpla ca oameni bolnavi să-i ceară ajutorul, ea îi însemna în chipul Crucii cu acea bucăţică de lemn şi se vindecau. în cele din urmă cel care i-a dat bucăţica de lemn s-a mirat văzând acele vindecări şi a fost nevoit să mărturisească adevărul. Dar acea binecuvântată femeie, datorită marii ei credinţe şi evlavii pentru Cinstitul Lemn, îi vindeca pe bolnavi chiar şi cu acea bucăţică de lemn din corabie.

„într-una din multele dăţi, când mergeam cu preotul din satul meu, povesteşte părintele Grigorie, duhovnicul de la Mănăstirea Metamorfosi, ca să slujim în satul Amfipolis[35], am întâlnit un om în vârstă care pe atunci ajuta biserica de aici. Discutând împreună cu el, ne-a povestit o întâmplare din timpul stăpânirii turceşti, când el avea doisprezece ani:

Ofiţerul turc din sat se îmbolnăvise grav şi alerga pe la doctorii din împrejurimi. A ajuns până la Tesalonic, dar nimeni nu-l putea ajuta, iar starea

[35] Amfipolis este un sat cu câteva case, aşezat pe locul vechii şi preafrumoasei cetăţi Amfipolis, în partea vestică a Macedoniei Răsăritene, de-a lungul râului Strimona. Părintele Grigorie, cel care povesteşte, se trage din acest sat.

295

sănătăţii lui se înrăutăţea. în cele din urmă boala l-a ţintuit la pat. într-o bună zi, deznădăjduit fiind, şi-a adus aminte de Sfânta «Fotida», bisericuţa Sfintei ce era soră după trup cu Sfânta Fotini. Această bisericuţă se află la o depărtare de aproape un kilometru de sat. Aici este un izvor din care curge până astăzi agheasmă, numită «Agheasma Sfintei Fotida». «Sfânta Fotida mă va vindeca», îşi spunea el. A poruncit, aşadar, epitropului de atunci al bisericii din Amfipolis să-i aducă agheasmă de la Sfânta Fotida.

Epitropul nu putea să se împotrivească. Ieşind însă din casa ofiţerului, a zis în şoaptă: «Crezi că-ţi voi aduce agheasmă de la Sfânta noastră ca s-o pângăreşti?». Apoi a plecat, a socotit timpul pe care l-ar fi făcut dacă ar fi mers până la bisericuţă şi înapoi, pentru ca ofiţerul turc să nu-şi dea seama de înşelăciune şi să-l pedepsească, a luat apă obişnuită şi i-a dus-o în loc de agheasmă.

Când i s-a adus aşa-zisa agheasmă a Sfintei Fotida, ofiţerul turc a poruncit să fie ridicat din pat, a plâns

şi cu evlavie şi lacrimi în ochi a spus de două ori:

sfântă Fotida, ajută-mă! Sfântă Fotida, ajută-mă!

A luat «agheasma», aşa cum o socotea el, a băut-o şi a doua zi era sănătos. Toţi au rămas uimiţi, mai ales epitropul care ştia ce făcuse. Credinţa, evlavia şi încrederea ofiţerului în Sfânta Fotida, precum şi mijlocirile ei l-au tămăduit".

296

### De şapte ori a fost izbăvit

Stareţa Taxiarhia de la Mănăstirea Maicii Domnului „Grabnic-Ascultătoarea" din Evia povesteşte: „Tatăl meu, Stelian Skutelas, în anul 1922 a fost luat prizonier de către turci. Atunci mama mea a venit împreună cu cei patru copii în Grecia.

Turcii îi puneau pe prizonieri să pângărească cele sfinte ale Credinţei noastre, să calce şi să urineze pe icoane. Pe toţi cei care nu voiau să facă aceasta îi trimiteau la ghilotină. Dar chiar şi pe cei care pângăreau icoanele îi omorau. De fiecare dată trimiteau câte douăzeci de oameni ca să fie executaţi.

Tatăl meu s-a primejduit de şapte ori să fie omorât. A ales moartea, în loc să se plece silirilor făcute de turci de a pângări Sfintele Icoane. Ajungea până la ghilotină şi de fiecare dată cineva îi dăruia viaţa. Era un om drept şi credincios. Avea întotdeauna la pieptul său Noul Testament şi o iconiţă a Sfântului Nicolae, pentru care avea o deosebită evlavie.

După trei ani şi jumătate de robie şi de primejdii, cu ajutorul lui Hristos şi al Maicii Domnului, a reuşit să vină în Grecia şi să-şi găsească familia. Slavă Ţie, Dumnezeule!".

### Sfântul Haralambie a izgonit boala cea aducătoare de moarte

Pe la anul 1930 peste satul Avra Kalambakas s-a abătut o boală infecţioasă, numită scarlatină. Au murit mulţi copii, peste cincizeci. Au fost case în care au murit chiar şi câte doi-trei copii odată. Nu mai

297

prididеau să-i îngroape. Hârleţele le lăsau la cimitir ca să le aibă la îndemână. Atunci locuitorii satului au alergat la ajutorul Sfântului Haralambie, Făcătorul de minuni, care are un har deosebit pentru aceste boli. Au cerut ajutor de la Mănăstirea „Sfântul Ştefan al Meteorelor" şi monahii au adus Sfântul său Cap.

Au tras clopotul şi au ieşit cu toţii afară de sat ca să-l întâmpine pe Sfânt. Au făcut agheasmă şi procesiune. îndată boala cea aducătoare de moarte a fost izgonită de harul Sfântului. Din acea zi nici un copil nu a mai murit de scarlatină.

### Asceţi mireni în Sfântul Munte

Bătrânul Ioachim de la Chilia vatopedină „înălţarea Domnului", aflată în împrejurimile Karyes-ului, era unul din părinţii aghioriţi mai vechi. Se apropia de o sută de ani şi se afla de mai bine de şaptezeci de ani în Sfântul Munte. Acesta povestea că a cunoscut un ascet mirean ce se nevoia într-o peşteră aflată în vecinătatea vechii Mănăstiri a lui Alipie, lângă aşanumita „Chilie a Patriarhului". Peştera era formată dintr-o piatră care ieşea afară ca un acoperiş, iar la marginea ieşiturii avea zidit un perete mic din piatră. De fiecare dată când îl vizita, chiar şi simpla lui vedere îi pricinuia umilinţă. Acest mirean ascet era un nevoitor rar întâlnit. Mânca odată la zece zile şi se străduia să-i urmeze Sfântului Maxim Kavsokalivitul, pentru care simţea o deosebită evlavie. în peşteră avea doar o cruce, două iconiţe mici şi două capre, pe care a aşezat două scânduri; astfel şi-a făcut patul său ascetic.

298

Mai demult, la Mănăstirea Filotheu a trăit un argat al cărui nume nu s-a păstrat. După ce a adormit, l-au îngropat, iar după ani de zile, când i-au făcut mutarea osemintelor, acestea răspândeau mireasmă.

Toţi au rămas uimiţi şi încercau să-şi dea seama pentru care pricină Dumnezeu a cinstit cu bunămireasmă osemintele lui. Ceea ce au descoperit este că nimeni nu avea împotriva lui nici cea mai mică plângere. Era evlavios, iubitor de linişte şi avea lucrare lăuntrică. în pauza pe care o făceau ceilalţi argaţi ca să se odihnească, el mergea puţin mai departe, se aşeza sub un măslin, citea Evanghelia şi plângea.

### Arătarea Maicii Domnului pe frontul albanez

Aşa cum se ştie, Maica Domnului s-a arătat multor soldaţi de pe frontul albanez. Unul dintre ei a fost şi un evlavios plutonier, domnul Nicolae Gatzaros. Cu lacrimi de emoţie povesteşte minunata întâmplare:

### Despre arătarea Maicii Domnului şi poruncile pe care mi le-a dat

Am deosebita cinste de a vă spune că ieri, Duminică 2 martie a.c., pe la ora 8 seara, am mers pe un deal mic, aflat în apropierea cantonamentului Companiei a 2-a a Batalionului nostru, căci simţeam nevoia să mă

mişc.
299

Simţeam că o putere tainică mă atrăgea acolo. Vântul încetase să sufle şi cerul era înstelat. La întoarcere nu am apucat să fac zece paşi, când deodată a apărut înaintea mea, tăindu-mi calea, o femeie îmbrăcată în negru şi împodobită cu multă cuviinţă. Chipul ei se distingea bine în lumina serii. Această vedenie arătându-mi-se pe neaşteptate, la început am fost surprins, apoi însă mi-am revenit, deoarece ştiam că Maica Domnului s-a arătat de multe ori fie în vedenie, fie în vis în timpul incursiunilor armatei noastre. Atunci, fără să-mi dau seama, am căzut în genunchi ca să-i sărut dreapta. Din pricina emoţiei ochii au început să-mi lăcrimeze, iar picioarele şi buzele mi-au tremurat pentru mult timp.

Am auzit-o spunând:

„Sunt Maica Domnului. Nu te teme, fiul meu! M-am arătat ţie ca să-ţi spun trei cuvinte, pe care să nu le uiţi.

Primul: acest război a fost declarat pe faţă şi fără vreo pricină de către Italia împotriva Greciei, dar cu voia mea Grecia va ieşi biruitoare.

Al doilea: acest război a fost declarat împotriva Greciei ca să cunoască lumea că pricina acestuia este îndepărtarea ei de la credinţă, hulirea celor sfinte şi cufundarea în stricăciune şi iubirea de plăceri, şi astfel să se îndrepte şi să cunoască că există o putere mai înaltă ce conduce şi chiverniseşte lumea şi legile Universului. Această putere este Dumnezeu. Iar dovezi vădite ale acestei existenţe sunt nenumăratele minuni ale Sfinţilor Bisericii lui Hristos.

Al treilea: ca să afle lumea că dreptatea biruieşte întotdeauna sila.
300

Descoperă, aşadar, acestea în scris comandantului tău, ca să nu se înfricoşeze de nici o piedică, căci sub ocrotirea mea Armata Greacă va birui".

Când Maica Domnului s-a făcut nevăzută, ochii mei au fost orbiţi de strălucirea ei. în cele din urmă mi-am revenit cât de cât şi m-am îndreptat îndată spre cantonament, unde v-am relatat verbal întâmplarea.
Plutonierul Gatzaros Nicolae

În continuare redăm comunicatul generalului:
DEPARTAMENTUL DE COMANDĂ
NR. PROT. 7448

în T.T. 718,10 Martie 1941
DIVIZIA a 13-a CĂTRE CORPUL I DE ARMATĂ
(Biroul 1)
T.T.825

„Despre Biserica Maicii Domnului ridicată în apropierea satului Golemi".

Am deosebita cinste de a anexa declaraţia plutonierului de infanterie al Batalionului V4, Gatzaros Nicolae, şi de a menţiona că, pentru colecta ce a avut loc spontan în rândul
301

ofiţerilor şi soldaţilor pentru ridicarea bisericii[36], am dat ordinele cu nr. 61886-3-41 şi 694815-3-41, ale căror copii le anexez, pentru a fi aprobate şi în vederea răspândirii ei în toate unităţile şi dispozitivele de luptă ale Diviziei. Suma acestei colecte, încă neterminată, s-a ridicat deja la o sută de mii de drahme.

Deoarece cred că comunicarea mai largă a acestui fapt în toată armata noastră, va întări încă şi mai mult credinţa ei în Victorie, Vă rog să acţionaţi, cu bunăvoinţă, potrivit judecăţii şi înţelepciunii Dvs.
HARALAMBIE KATIMITROS General de divizie
Pedepsirea hulitorului

În satul Pavliana din insula Kerkira s-a petrecut mai demult o întâmplare neobişnuită şi totodată plină de învăţăminte. într-o casă se afla o femeie lăuză care nu împlinise încă patruzeci de zile de la naştere. Într-o zi, pe când soţul ei stătea lângă fereastră, dintr-o rea obişnuinţă, a hulit cele sfinte. Atunci, îndată i-au apărut înainte demonii, care l-au dus într-o peşteră ce se află mai sus de sat. Acolo era locuinţa demonilor. Demonii l-au chinuit şi l-au lovit pe ticălosul hulitor câteva zile. A suferit mult de foame şi de frică. Se

36 Militari au zidit bisericuţa cu ajutorul colectei în locul în care s-a arătat Maica Domnului, în partea de nord de Arghirokastro. Astăzi este dărâmată. Toţi cred că ea va fi ridicată şi va funcţiona din nou.
302

pare că dăduse multe drepturi demonilor. Era foarte păcătos şi nespovedit; de aceea, diavolii îi aminteau toate păcatele pe care le săvârşise. îi arătau până şi gunoaiele pe care le măturase în Duminici, căci şi acesta este un păcat.

în cele din urmă s-a întors la pocăinţă, a început să se roage şi să ceară ajutorul Sfântului Spiridon. Atunci i s-a arătat Sfântul şi peştera s-a umplut de lumină. A dat o hârtie demonilor, ca o hotărâre, ca să-l lase liber. îndată demonii l-au luat, l-au ridicat şi l-au dus în afara satului. Acesta s-a întors acasă şi a povestit întâmplarea tremurând. Dumnezeu a iconomisit ca să se chinuiască atât de mult ca să vină la pocăinţă şi să înceteze a mai huli.

## Dragoste către toţi

Atena Hatzi s-a născut în anul 1895 în Ioanina din părinţi evlavioşi şi înstăriţi. S-a căsătorit, dar după doi ani soţul ei a murit. De atunci a trăit o viaţă afierosită lui Dumnezeu.

în timpul celui de-al Doilea Război Mondial Atena a slujit aproapelui în diferite feluri şi mai ales a ajutat cu o rar-întâlnită jertfire de sine la Spitalul Hagikosta din Ioanina. îi îngrijea pe soldaţii răniţi care erau aduşi de pe front. Nu s-a lenevit niciodată la această faptă.

chiar şi noaptea de mă veţi înştiinţa, nu voi pregeta a-i ajuta pe soldaţi, pe eroii noştri, spunea ea. Pentru Patrie merită făcută orice jertfă.

303

Oamenii au numit-o „Mama soldatului" şi i s-a făcut o placă comemorativă, care se află la Mănăstirea Faneromenis din Salamina. A îngrijit chiar şi soldaţi germani şi italieni. Unii erau grav răniţi, dar datorită îngrijirilor ei au scăpat de infirmităţi sau chiar de moarte.

însă unii germani, deoarece ea susţinea pe faţă că acest război a fost declarat împotriva Greciei pe nedrept, au hotărât să o aresteze. Au urmărit-o şi au trimis un detaşament special ca s-o aresteze. Când au bătut la poarta ei, Atena a ieşit să-i întrebe ce doresc. Comandantul văzându-o, s-a schimbat la faţă. A recunoscut în persoana ei pe infirmiera care îl îngrijise la Spitalul Hagikosta atunci când fusese grav rănit. Chiar şi nopţile stătuse lângă el, oferindu-i o deosebită îngrijire medicală şi salvându-l astfel de la moarte sigură. De aceea nu numai că nu a arestat-o, ci, din recunoştinţă faţă de binefăcătoarea sa, a luat-o deoparte şi a sfătuit-o să se ascundă pentru câteva zile.

Prin anii 30, împreună cu alte femei evlavioase din Ioanina, a întemeiat o asociaţie cu numele „Pandanassa", a cărei preşedintă a fost până în 1975 când a devenit monahie. Această asociaţie avea scopuri filantropice. Ajutau familiile sărace, ajutau fete sărace să se căsătorească, dădeau bani pentru copiii sărmani ca să poată studia. Nu treceau cu vederea să ajute şi la zidirea şi împodobirea bisericilor.

Atena Hatzi a arătat o sârguinţă foarte mare, ostenindu-se multe ore pe zi, pentru ca asociaţia să dea roade. De altfel, nu avea alte obligaţii. Pentru scopurile asociaţiei a cheltuit mulţi bani din averea ei.

304

Avea o mare râvnă pentru Slujbele Bisericii şi mai ales pentru Sfânta Liturghie. Adeseori spunea:

ştii câtă putere primesc din Sfânta împărtăşanie? Când mă gândesc că peste câteva zile mă voi împărtăşi, aceasta mă ajută să iau aminte să nu păcătuiesc. Cât de mare este darul pe care ni l-a dat Părintele nostru Dumnezeu, Sfânta împărtăşanie!

în anul 1975, la vârsta de optzeci de ani, Atena a devenit monahie la Mănăstirea Maicii Domnului „Faneromeni" din Salamina, primind numele de Ana. A adormit în 1987, la vârsta de nouăzeci şi doi de ani, şi a lăsat o pildă de monahie virtuoasă. A avut un sfârşit cuvios.

Pe Ana Hatzi a cunoscut-o şi Stareţul Paisie, pe când se nevoia la Mănăstirea Stomiu. Dumnezeu l-a călăuzit spre casa ei din Ioanina fără să o cunoască, ca să o înveţe viaţa monahală. Stareţul povestea multe întâmplări minunate despre ea.

Veşnică să-i fie pomenirea! Amin.

## Ruşinarea celui nespovedit

Bătrânul Teodor trăia într-un sat din regiunea Xiromeros. Avea cincizeci şi doi de ani, dar nu se spovedise niciodată. Mergea însă la biserică şi avea intenţie bună. Odată, pe când se afla pentru o anumită treabă într-un târg numit Astako, s-a dus la Biserica Sfântului Nicolae, l-a găsit pe preotul slujitor, părintele Ierotei, care era şi duhovnic, şi s-a spovedit. A făcut însă o spovedanie formală, căci păcatele cele

305

mai mari nu le-a spus. Preotul, ca să-l ajute să se pocăiască, l-a trimis la Mănăstirea Sfântului Gherasim din

insula Kefalonia, care se prăznuieşte pe data de 16 august.

Astfel, bătrânul Teodor a mers împreună cu alţi închinători la Mănăstirea Sfântului Gherasim. în după-amiaza zilei de 15 august racla Sfântului Gherasim este mutată în biserica cea mare pentru săvârşirea slujbei de hram. în timpul mutării, racla Sfântului trece peste bolnavi, care sunt mai ales demonizaţi, şi este însoţită de arhiereul locului, înconjurat de mulţimea preoţilor din Kefalonia. Aşadar, bătrânul Teodor se afla şi el acolo aproape, precum Zaheu, urmărind rânduiala mutării cinstitei racle a Sfântului.

Atunci a sărit un demonizat şi a început să strige:

teodore, ce cauţi tu aici? A venit şi Teodor la Kapsali! (aşa îl numea diavolul pe Sfântul Gherasim).

Apoi a strigat către alt demonizat:

toma, auzi? A venit şi Teodor la Kapsali! Daţi-i de cheltuială...

Atunci demonizaţii au început să strige împotriva lui, amintindu-i şi păcatele pe care nu le mărturisise şi care erau de moarte. Teodor se simţea foarte ruşinat.

Auzind toate acestea, bătrânul Teodor a alergat la cinstita raclă şi i-a spus pururea-pomenitului arhiereu, Preasfinţitului Ierotei:

simt că înnebunesc, vreau un duhovnic să mă spovedesc chiar acum!

Atunci arhiereul a oprit procesiunea, l-a primit cu dragoste pe bătrânul Teodor şi a chemat un duhovnic



ca să-l spovedească deosebi în biserica cea mică, în timp ce procesiunea şi-a continuat cursul. După aceea demonizaţii nu mai puteau să-i spună nimic, fiindcă păcatele i se şterseseră prin mărturisirea cea bună.

Acestea le-a povestit bătrânul Teodor, care de atunci şi-a schimbat complet viaţa, trăind în neîncetată pocăinţă şi împlinind cu frica lui Dumnezeu poruncile lui Hristos. A ajuns la vârsta de nouăzeci şi cinci de ani şi a adormit în pace şi în pocăinţă în ziua de 23 aprilie 2000.

Veşnica lui pomenire! Amin.

## Făgăduinţele trebuie împlinite

Familia unui preot dintr-un sat aflat în preajma oraşului Tripoli, lângă Mănăstirea Hrepa de Sus, mergea cu carul la câmp având-o şi pe fetiţa cea mică împreună cu ei. Pe drum ea a căzut din car, s-a lovit şi a început să-i curgă sânge pe urechi.

Atunci părinţii, temându-se ca nu cumva să moară fetiţa, au afierosit-o Mănăstirii Maicii Domnului de la Hrepa de Sus, ca să devină monahie când avea să crească. îndată fiica lor s-a făcut bine.

Atunci când a crescut, fără să ştie nimic de făgăduinţa părinţilor ei, fata a plecat la mănăstirea mai sus amintită. După ce părinţii ei au găsit-o şi au adus-o acasă, ea s-a îmbolnăvit. Atunci părinţii şi-au înnoit făgăduinţa, iar fiica lor, după ce s-a vindecat, a plecat din nou la mănăstire. în ciuda tuturor acestora părinţii au luat-o din nou acasă, uitând de făgăduinţa



lor. Fata s-a îmbolnăvit iarăşi, dar de această dată părinţii au înţeles că Dumnezeu cere împlinirea făgăduinţei. De atunci au lăsat-o să se afierosească lui Dumnezeu şi să-i slujească Maicii Domnului în mănăstirea ei.

într-adevăr, fata a devenit monahie şi egumenă mai târziu şi a sporit în viaţa duhovnicească. Este vorba de evlavioasa şi de cuvioasă pomenire stareţă Filotheia care a adormit în ziua Sfintei Filotheia.

Veşnică să-i fie pomenirea! Să avem binecuvântarea ei! Amin.

## Sfârşitul drepţilor

anaghiotis Vasiliadis s-a născut în Trapezunda în anul 1880. Era neguţător de cupru şi era destul de înstărit. Soţia sa, Despina, se trăgea dintr-o familie săracă, dar bogată în virtuţi. Au dobândit şapte copii.

Cei doi soţi se iubeau între ei şi hotărârile le luau împreună. S-au înţeles ca să adauge la familia lor, în afară de părinţii lor, şi alte rude apropiate cu probleme financiare, văduve, orfani şi alţi sărmani.

Deoarece aveau o casă mare[37] şi întreţineau legături strânse cu oameni ai Bisericii, găzduiau mitropoliţi şi preoţi din diferite părţi, care veneau în Trapezunda. Adăposteau şi săraci, oameni fără adăpost şi trecători. Panaghiotis, întocmai ca Patriarhul Avraam, nu izgonea pe nimeni din casa sa. Pe toţi îi

[37] Până în urmă cu câţiva ani casa lor, ce se păstrează până astăzi, a adăpostit un oarecare serviciu de stat din Trapezunda.



odihnea, îi găzduia şi îi sătura cu bunătăţi materiale, dar mai ales cu dragostea sa nobilă.

Unul din multele daruri pe care i le aduceau oaspeţii se păstrează până astăzi. Este o carte de rugăciuni cu Psalmi tipărită la Veneţia în anul 1780, în limba turcă. Aceasta împreună cu Evanghelia erau cărţile sale iubite, pe care le citea des.

în toată viaţa sa, atât în clipele uşoare, cât şi în cele grele, scăpa întotdeauna la Dumnezeu. Credinţa sa în Dumnezeu era puternică şi vie. Se ruga de cinci ori pe zi, spunând întotdeauna la început Psalmul „Miluieşte-mă, Dumnezeule...".

Când era singur în casă îi plăcea să cânte. îi sfătuia pe copiii săi să fie smeriţi şi să nu uite că „oricine se înalţă pe sine se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sine se va înălţa"[38].

Era un om liniştit şi paşnic. îi ajuta pe mulţi care aveau nevoie şi mai ales pe văduvele care aveau copii mici şi orfani. îi erau foarte dragi copiii mici.

Odată fiica sa cea mică l-a rugat să-i cumpere pantofi pentru Paşti. El i-a cumpărat, dar când a văzut o oarecare fetiţă mică şi orfană de aceeaşi vârstă că umbla desculţă, tatăl i-a dat aceleia. Când fetiţa lui a protestat, el i-a răspuns fără îndreptăţiri:

tu, copilul meu, ai tată. Aceşti pantofi poţi să-i ai şi mâine.

Îi ocrotea şi pe funcţionarii săi, îi ajuta să aibă casele lor. Făcea bine chiar şi multor turci care aveau nevoie.

[38] Luca 18,14.



În anul 1920 au venit în Grecia. Erau foarte săraci, fiindcă le lăsaseră în Trapezunda pe toate. Pentru mai multă siguranţă a lăsat la un prieten de-al său turc o icoană făcătoare de minuni, pe care o avea moştenire de la părinţii săi şi care data din anul 1520. însă din ziua în care a luat-o turcul în casa sa icoana a început să scoată în fiecare seară un zgomot care nu-i lăsa să doarmă. Atunci turcul l-a înştiinţat pe Panaghiotis, iar el, cu multă evlavie şi emoţie, a luat-o şi a adus-o cu el în Grecia. Icoana îl înfăţişează pe Mântuitorul în mijloc, la dreapta pe Maica Domnului şi la stânga pe Cinstitul înaintemergător.

Viaţa lor în Grecia a fost foarte grea. Au pierdut totul, dar el spunea:

Slăviţi-L pe Dumnezeu, nu ne va părăsi.

Dar chiar şi în această lipsă milostivul Panaghiotis nu le uita pe rudele sale sărace. Până la bătrâneţile sale a avut buzunarele sale pline de bomboane, bani mărunţi şi alte lucruri pe care le dăruia copiilor mici pe care îi întâlnea jucându-se pe drum. Aceasta era marea lui bucurie.

Ultimii ani ai vieţii sale i-a trăit în casa fiicei sale mai mici, Sofia. Suferea mult din pricina astmului bronşic. în anul 1955 Paştele a căzut pe 17 aprilie. Cu câteva zile mai înainte Dumnezeu l-a înştiinţat să se pregătească pentru cealaltă viaţă.

m-au înştiinţat că plec şi vreau să mă pregătesc, a spus el copiilor săi.

în Duminica Stâlpărilor a mers singur la biserică, care se afla destul de departe, deşi era atât de istovit, s-a împărtăşit în genunchi. În aceste zile a fost foarte liniştit, dar în Vinerea cea Mare s-a sculat deodată din pat şi a început să vorbească cu voce tare. Fiica sa l-a întrebat:

tată, vrei ceva?

nu, copilul meu, i-a răspuns el. Iată, au venit să mă ia, iar eu m-am mâhnit şi le-am spus:

nu stricaţi Paştele copiilor mei!

În Lunea cea Luminată sănătatea i s-a înrăutăţit destul de mult. S-au adunat în casa sa copiii, nurorile şi ginerii săi.

După-amiază deja începuse să respire greu. Şi-a întors capul, i-a privit pe toţi, iar soţului fiicei sale mai mari, care era mai capricios, i-a spus clătinând din cap:

sa va, Sa va... şi din ochii săi curgeau lacrimi.

Apoi şi-a ridicat ochii şi la ora 7 seara a adormit în pace. A plecat sărac şi modest, avându-i însă în jurul său pe toţi copiii lui.

La parastasul său de patruzeci de zile au venit turcii din Trapezunda, cărora milostivul Panaghiotis le făcuse bine pe când trăia.

Cu puţin timp înainte de a se împlini şase luni de la moartea sa s-a arătat soţiei sale în vis. I-a spus că o va lua cu el şi de aceea să caute să se pregătească. Astfel, soţia sa a mers fără nici o îndoială la biserică şi s-a împărtăşit cu multă evlavie.

În ajunul parastasului de şase luni, pe la amiază, pe când pregăteau coliva, în timp ce mâncau, soţia lui

a adormit şi ea, făcând infarct.

După trei ani, când i-au făcut mutarea osemintelor, acestea erau curate şi galbene ca lămâia.

După mai mulţi ani s-a arătat în vis fiicei sale Sofia, care l-a întrebat:

ce faci, tată? Cum petreci?

sunt foarte bine, i-a răspuns el. Mă aflu împreună cu mama ta aici într-un loc unde este foarte frumos. Aici nu flămânzeşti, nici nu însetezi, nici nu simţi frigul. Nu te îngrijora pentru noi.

Veşnica lui pomenire! Amin.

îndreptarea hulitorului

Mihail, un locuitor din Smirna, înainte de a se face schimbul de populaţie, s-a dus într-o zi să-şi are ţarina cu boii. Deodată plugul s-a împiedicat în ceva. Boii nu mai înaintau şi el nu putea să scoată plugul din pământ. După ce s-a ostenit mult, s-a mâniat şi a început să înjure de Hristos şi de Sfinţi. însă îndată şi-a pierdut lumina ochilor pentru aproape un sfert de ceas. Atunci, pocăindu-se şi umilindu-se pe sine, a început s-o roage pe Sfânta Parascheva[39] să-i redea lumina ochilor, făgăduind că nu va mai înjura niciodată. A făcut şi o făgăduinţă. Cât avea să mai trăiască niciodată nu va mai mânca şi nu va mai bea Vinerea[40]. Şi îndată, o! minune, şi-a recăpătat vederea. Atunci a scos cu uşurinţă plugul şi a continuat aratul, mulţumind lui Dumnezeu şi Sfintei Parascheva. După

[39] Este vorba de Cuvioasa Muceniţă Parascheva, care se p[răz] nuieşte la 26 iulie şi care are darul de a-i vindeca mai ales pe [cei] bolnavi de ochi.

[40] în limba greacă zilei de Vineri i se spune IlapaoKevt] (parask)

312

schimbul de populaţie Mihail a venit în Grecia şi s-a stabilit în Patra. Şi-a împlinit şi făgăduinţa, căci în fiecare Vineri nu mânca şi nu bea nimic, nici măcar apă. Iar aceasta a făcut-o în toată viaţa sa. Chiar şi la Naşterea Domnului, dacă era în zi de Vineri, nu mânca. Dar la insistenţa părinţilor săi de a mânca, dezlega numai în această zi şi mânca ceva pentru sfinţenia zilei, ca să înceteze presiunile casnicilor săi.

A sărutat picioarele lui Hristos

Un creştin evlavios povesteşte:

„Când eram mic am rămas orfan de tată. Mama mea s-a căsătorit din nou, iar pe mine m-au dus la orfelinat. Mai târziu, când am crescut, m-au luat împreună cu ei. Tatăl meu vitreg mă trimitea să vând lozuri, lua apoi banii pe care îi câştigam, mă maltrata şi mă bătea mult. Odată am căzut în deznădejde şi am spus:

pentru mine nu există Dumnezeu?

M-am dus apoi în biserică să mă rog şi am sărutat picioarele Celui Răstignit. Dar, vă spun şi mă cutremur, am simţit că sărut cu adevărat picioare, cu carne şi oase!".

313

A învăţat mai presus de fire să citească

Sora mea, povesteşte evlavioasa Irina Bendeniotis din Poros care acum este deja trecută la Domnul a pierdut un copil. Seara, după înmormântare, am mers şi eu cu unul din copiii mei mai mici ca să-i transmit condoleanţe. Peste puţin timp a venit şi fratele meu şi au întins masa ca să mâncăm. Atunci fratele meu mi-a spus:

ce sunt toate astea pe care le faceţi? Ce-s alea suflete? Astea-s basme.

ce cuvinte sunt acestea? i-am spus eu. Nu te ruşinezi?

aşa ne-au spus unii, mi-a răspuns el.

şi dacă ţi-a spus-o unul care luptă împotriva lui Hristos, tu îl crezi? Şi apoi mai vii şi aici ca să ni le spui şi nouă şi să ne aduci şi pe noi la necredinţă?

314

Atât de mult s-a îndurerat sufletul meu şi m-am indignat, încât mi-am luat copilul şi am plecat, nici nu am mai rămas la masă. Am dus copilul să se culce şi am început să mă rog cu durere în suflet, zicând:

hristoase al meu, m-am mâhnit mult astăzi şi m-am smintit de cele pe care mi le-a spus fratele meu. Te rog, iartă-l"...

Apoi am adormit şi am văzut în vis că mă aflam în biserică. Acolo am văzut în faţa Sfintelor Uşi pe Cel Răstignit viu şi în mărime naturală. Atunci m-a cuprins o frică mare. Am văzut venind lângă mine un Arhiereu îmbrăcat în veşminte, cu cârja arhierească într-o mână şi în cealaltă ţinând Sfânta Evanghelie, care

era de aur. Arhiereul, care strălucea în întregime, întocmai ca fulgerul, mi-a dat Evanghelia şi mi-a spus:

ia Evanghelia şi să faci ceea ce scrie în ea. Să păşeşti sus, spre Ceruri şi să nu asculţi cuvintele fratelui tău. Pune în inima ta ceea ce îţi spun şi tot ce scrie aici, să faci.

315

Părintele meu, dar nu ştiu să citesc, nefericita de mine.

vei învăţa, mi-a spus el şi mi-a pus Evanghelia în sân.

Dimineaţă, în loc să merg la muncă, m-am dus la părintele Gheorghe şi i-am spus ce mi s-a întâmplat. Atunci el mi-a spus:

ai văzut, copilul meu, că însuşi Dumnezeu ţi S-a arătat ca să nu te piardă? Acesta pe Care L-ai văzut a fost însuşi Hristos. Şi aceasta pentru că fratele tău te-a smintit şi a băgat îndoială în sufletul tău.

A doua zi i-am dat unei cunoscute de-a mea cinci drahme ca să-mi cumpere o Evanghelie. Atunci aceea a zâmbit şi mi-a spus:

ţi-o voi aduce, dar nu ştii să citești. O vei ţine doar ca să te uiţi la ea.

o voi vedea, o voi săruta, dar o voi şi citi.

Şi nu i-am mai explicat nimic. După ce mi-a adus-o, am cumpărat şi o Carte de rugăciuni. După câteva zile, în Săptămâna Patimilor, după ce mă întorceam de la muncă, citeam troparele din Cartea de rugăciuni şi Evanghelia şi plângeam. Mama mea m-a întrebat:

ce faci acolo?

citesc, i-am răspuns eu.

eşti în toate minţile? m-a întrebat ea.

Şi-a făcut cruce şi s-a dus ca să-i spună şi fratelui ei. Acesta i-a zis:

fiindcă merge la biserică, de aceea le-a învăţat pe de rost.

dar atunci cum de citeşte şi întoarce paginile?

De atunci am învăţat să citesc; pot să citesc orice. A fost voia lui Dumnezeu să învăţ să citesc, dar să scriu nu am învăţat".

Descoperirea icoanei ascunse

Panaghiotis Madratzis, fiul lui Nicolae, care locuieşte în Veria pe strada Moravia 10, poliţist ieşit la pensie, povesteşte:

„în 1962, în luna martie, îmi făceam serviciul în insula Ghiaro, aflată lângă insula Siros, la închisoarea pentru criminali. într-o sâmbătă, în timp ce dormeam, mi s-a arătat în vis mama, care fusese foarte credincioasă şi care murise în 1958. Toată încăperea s-a umplut de lumină.

trăiesc, mi-a spus ea, nu am murit. Să mergi pe colina a cincea. Acolo se află îngropată icoana Maicii Domnului. Vei găsi o placă de marmură albă. Ţi-o voi arăta eu. Să mergi să iei icoana.

Apoi mi-a arătat locul şi placa. Dar cum puteam să merg acolo?

Dimineaţă am vrut să pornim cu caicul şi să patrulăm în jurul insulei. Însă caicul nu pornea. Atunci eu le-am povestit visul meu şi le-am spus că trebuie să merg pe colina a cincea.

316

Am pornit singur. Simţeam că mă povăţuieşte o putere nevăzută. Am înaintat vreo 50 m pe drum şi apoi am cotit brusc spre nişte stânci. Acele locuri sunt neumblate, iar stâncile sunt foarte abrupte. Cărări nu existau. Am urcat vreo 300 m şi am ajuns într-un vârf. Deţinuţii care se aflau jos împreună cu paznicul se mirau văzându-mă şi spuneau:

bine, dar acesta este nebun de se urcă acolo sus?

Când am ajuns pe colina a treia m-am gândit să mă odihnesc puţin, dar picioarele mele nu se îndoiau şi astfel am mers mai departe. Am pornit la ora 6 dimineaţa şi la ora 10 am ajuns pe a cincea colină. Când am găsit placa de marmură pe care am văzut-o în vis, am simţit emoţie şi bucurie. Am început să smulg buruienile şi am găsit în pământ, la o adâncime de o palmă, sub o placă de marmură, o icoană foarte veche cu Maica Domnului şi cu Mântuitorul, care avea dimensiunile de 30x30 cm. Icoana era simplă, fără îmbrăcăminte de argint, chipurile însă se vedeau bine. Tot acolo am găsit şi o candelă îngropată.

Locul acela era retras şi nelocuit. Cine ştie cum a ajuns acea icoană acolo? La întoarcere nu am reuşit să mă întorc pe acelaşi drum, fiindcă era abrupt; m-am temut să nu cad în prăpastie şi să mor. M-am întors pe altă parte, am mers 5 km şi am ajuns unde locuiam.

Când colegii mei m-au văzut, au rămas uimiţi şi s-au închinat la icoană. Apoi am mers la mitropolitul

insulei Siros, i-am povestit cele întâmplate, dar nici el nu ştia cum a ajuns icoana în acel loc pustiu. Nici un locuitor nu cunoştea dacă în locul unde s-a găsit icoana s-a aflat vreodată o mănăstire sau o biserică.
317
De aceea am ridicat în acel loc un mic paraclis, în care am pus icoane şi am aprins candele. Din acest loc se vede Crucea de la Biserica Maicii Domnului din insula Tinos".
întoarcere din cealaltă viaţă
Mărturia părintelui S.:

„Pe când eram copil de nouă ani, pe data de 29 mai 1962 mă jucam cu alţi copii. Deodată unul dintre ei m-a lovit foarte tare. Atunci mi-am pierdut cunoştinţa.

Apoi am văzut că sufletul meu ieşise din trup şi se îndrepta către un loc unde era foarte întuneric. Deodată a apărut un înger luminos, care m-a luat în braţe şi, aşa cum îl ţineam şi eu, a început să zboare în sus cu multă repeziciune.

în drumul nostru vedeam vămile una deasupra celeilalte şi pe demoni stând acolo, dar noi treceam pe lângă ele la distanţă şi cu mare iuţeală.

Ne-au oprit însă la ultima vamă, fiindcă furasem stiloul unui coleg de-al meu. Dar îngerul i-a spus:

îl duc la Domnul.

Şi astfel, am continuat drumul. Am ajuns apoi într-un loc de deasupra căruia se revărsa multă lumină şi de aceea nu puteam privi decât în jos. îngerul s-a oprit puţin mai sus şi a spus:

doamne, acesta este încă foarte mic.

Atunci am auzit o voce dulce şi foarte frumoasă răspunzându-i îngerului:

acesta Mă va sluji.
318

îndată îngerul m-a luat şi am început să zburăm iarăşi spre pământ cu multă iuţeală. M-a dus la spital, unde se afla trupul meu pe care îl vedeam. îngerul m-a lăsat fără să spună nimic şi a plecat.

Apoi mi-am revenit şi în scurt timp am uitat cele petrecute. Mi le-am amintit însă foarte bine în 1995 (după treizeci de ani), când am devenit monah şi hotărâsem să primesc şi preoţia.

Cred că Dumnezeu a îngropat toate acestea în memoria mea ca să pot să-mi manifest liber voinţa şi alegerea".
„Răscumpărarea sufletului omului este însăşi bogăţia lui"[41]

Hristu M., poreclit şi „bunicul Takas", a fost cel mai mare între fraţii săi. De tânăr s-a stabilit în America, unde prin hărnicia şi isteţimea sa a deschis propriul său magazin, la care veneau mulţi clienţi. Ca asociat avea un italian, pe nume Dominico, în care avea încredere, iar ca vânzători angaja copii săraci din sat. S-a întors apoi în locul său de naştere cu mulţi bani. Dar bogăţia nu a păstrat-o ca să petreacă în desfătare, ca bogatul din Evanghelie. Bătrânul Hristu s-a dovedit a fi un bun iconom. A arătat în faptă că „Bună este avuţia la cel care este fără de păcat"[42]. împrumuta tuturor sătenilor bani fără dobândă pentru o lungă perioadă de timp. Veneau să se împrumute,

[41] Pildele lui Solomon 13,8.

[42] înţelepciunea lui Isus Sirah 13,29.
319
întotdeauna fără dobândă, şi din satele din jur, din multe părţi ale Tesaliei, încă şi din Epir.

Era o adevărată bancă care împrumuta tuturor fără dobândă şi fără deosebire. Astfel, îi uşura şi îi ajuta pe săraci în acei ani grei. Pe deasupra, plătea din banii săi meşteri pe care îi punea să repare drumurile şi caldarâmurile satului. îmbrăca copii săraci şi dădea zestre fetelor orfane. A donat şi un teren pe care mai apoi s-a construit şcoala cea nouă, precum şi un alt teren de 14 pogoane împreună cu un teren arabil, pentru ca şcoala să aibă venituri. De aceea la înmormântarea sa a fost petrecut cu cinste de către toată şcoala. în semn de recunoştinţă au depus la mormântul pururea-pomenitului binefăcător o cunună de flori, iar fotografia sa au pus-o în şcoală.

Bătrânul Hristu nu a dobândit copii. L-a înfiat pe nepotul său Ioan şi i-a lăsat poruncă cu limbă de moarte să dea bisericii în fiecare an o cantitate de grâu. Cât timp a trăit, a ajutat în ascuns Biserica. îşi dorea ca nepotul său să devină medic, pentru a-i consulta gratis pe bolnavii satului.

Bătrânul Hristu nu s-a străduit să-şi sporească bogăţia, dând banii săi cu dobândă, cumpărând imobile şi făcând tranzacţii, ci numai să-i ajute pe săraci. Datorită vremurilor grele de atunci şi-a pierdut averea, dar

a înfruntat aceasta fără să murmure până la sfârşitul vieţii sale.

Faptele bune rămân şi sunt răsplătite de Dumnezeu. Bătrânul Hristu „a răscumpărat păcatele sale prin mila către cei săraci"[43]. Satul întreg îi este recunoscător şi la

[43] Vezi Daniil 4, 24.



înmormântarea sa toţi sătenii au spus „Dumnezeu să-l ierte!". Cu el s-a împlinit cuvântul din Psalmi: „împărţit-a, dat-a săracilor, dreptatea lui rămâne în veac[44].

A citit Evanghelia şi a pus-o în lucrare

În Mesolonghi trăia o femeie foarte evlavioasă, pe nume Vasilica (o strigau Kula), ce era căsătorită cu Dimitrie Kalantzi, pescar de meserie. Amândoi erau foarte credincioşi şi nişte oameni foarte simpli.

Vasilica, pe când era tânără, a văzut în ziua de Bobotează „Cerurile deschise" şi pe îngerii lui Dumnezeu psalmodiind. De aceea spunea:

în această zi să nu pleci din biserică, chiar de ţi-ar arde casa, fiindcă se deschid Cerurile.

Casa în care locuiau era fără etaj, iar ca podea aveau ciment. Când ploua se umplea de apă; uneori apa ajungea de 20 cm. Pentru aceasta au pus pietre ca să poată păşi pe ele şi cu un vas scoteau apa afară. Iarna nu întindeau pe jos preşuri, ca să aibă puţină căldură, fiindcă se îmbibau cu apă. Dar în această casă îngheţată inima lor bătea foarte fierbinte pentru Hristos şi de aceea chipurile lor erau întotdeauna pline de pace şi de bucurie. Harul dumnezeiesc îi păzea şi nu se îmbolnăveau.

Aveau în casă o icoană a Maicii Domnului făcătoare de minuni, înaintea căreia ardea neîncetat o

[44] Psalmul 111,8.



candelă. Acolo îşi făceau rugăciunile şi metaniile. La biserică mergeau în toate Duminicile şi sărbătorile.

Vasilica avea o soră, pe nume Gheorghia, care a rămas văduvă la treizeci şi şapte de ani şi cu şase copii. Nevoile lor erau multe, iar ea era foarte săracă. Mergea la cumnatul ei Dimitrie, care era pescar şi care era un om foarte milostiv, şi-l întreba dacă a prins peşte. Dacă el îi răspundea că a prins, atunci Gheorghia băga mâna în buzunarul lui şi lua câţi bani avea nevoie. Atunci el zâmbea şi-i spunea:

încet-încet, Gheorghia!

Nimic altceva nu-i spunea şi o lăsa să ia câţi bani voia.

Când Dimitrie a adormit, soţia lui, Vasilica, a început să împartă toate lucrurile. A păstrat doar cele absolut necesare, iar pe celelalte le-a dat milostenie. A lăsat casa goală. Colinda cu Sfânta Evanghelie sub braţ şi o citea cu timp şi fără timp, cu multă evlavie. Din pensia ei păstra doar o mică parte pentru nevoile ei, iar restul împărţea la săraci. Când fiul ei o întreba ce face cu banii, ea răspundea:

i-am cheltuit, copilul meu.

într-o Duminică a mers după obicei la biserică şi s-a împărtăşit. Când s-a întors acasă, chiar înainte de a intra pe poartă, şi-a dat seama că i-a venit sfârşitul. Acolo, înaintea porţii, a îngenuncheat, şi-a făcut semnul crucii şi a strigat-o pe cumnata ei care locuia alături. Şi astfel, îngenuncheată fiind, şi-a dat sufletul în mâinile Domnului, pe Care atât de mult L-a iubit încă din tinereţe şi ale Cărui porunci le-a păzit cu credincioşie. A adormit prin anul 1970.



Când s-a făcut cunoscută adormirea ei, casa s-a umplut de oameni săraci. Unul spunea:

mie mi-a dat o pătură. Dumnezeu s-o ierte!

Altul spunea:

mie mi-a dat farfurii.

Altul:

mie mi-a dat pahare.

Iar altul:

mie mi-a dat bani.

Astfel, abia după adormirea ei, s-a descoperit unde se duceau lucrurile şi banii ei.

Cât timp a trăit, o vizita adesea sora ei Gheorghia împreună cu nepotul ei. Sfatul ei era acesta:

să citeşti, copilul meu, Evanghelia! Aceasta este cartea cea bună.

Veşnică să fie pomenirea lui Dimitrie şi a Vasilicăi Kalantzi! Amin.

## Diavolul se preschimbă şi îl împiedică pe preot

Părintele Stelian Kassimos, preot slujitor în satul „Sfântul Petru Kinurias", care ani de zile a slujit şi la Mănăstirea învecinată a Maicii Domnului din Malevi, povesteşte:

„Făcusem înţelegere cu monahiile ca, atunci când vor Liturghie, să întindă un cearşaf pe perete. Eu îl vedeam şi în ziua următoare porneam din sat noaptea ca să merg la mănăstire să liturghisesc. De multe ori pe drum întâlneam un cocoş, alteori o vulpe care mă oprea din drum. Îmi dădeam seama că era diavolul.

323

Atunci îmi făceam Cruce şi îndată dispărea, iar eu îmi continuam drumul".

Pe părintele Stelian unii îl vedeau atunci când liturghisea cu evlavie că nu păşea pe pământ.

## îndeletnicirea cu rugăciunea şi cu citirea Psaltirii

Există mulţi mireni înaintaţi în lucrarea duhovnicească şi foarte sporiţi în Rugăciunea minţii. Cineva a ajuns la măsura de a rosti Rugăciunea chiar şi în somn. Cei din familia sa l-au auzit adeseori rostind în şoaptă Rugăciunea în timp ce dormea.

În oraşul Iraklio din insula Creta au trăit până în 1979 două suflete binecuvântate, doi soţi bătrâni, Antonie şi Maria. Nu au putut dobândi copii, erau însă adevăraţi creştini, oameni ai lui Dumnezeu. Păzeau cu scumpătate poruncile lui Dumnezeu şi se îndeletniceau întru cunoştinţă cu Rugăciunea minţii.

Metaniile lor se subţiaseră mult din pricina folosirii. De treizeci de ani rosteau neîncetat Rugăciunea „Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă!". Dobândiseră o stare duhovnicească bună. Când vorbeau, simţeai că rugăciunea lor nu se oprea, ci erau cufundaţi în lucrarea minţii. Cuvintele lor erau puţine şi vorbeau ca şi cum ar fi fost rupţi de realitate, deoarece mintea şi inima lor erau unite cu Dumnezeu. Îl slăveau pe Dumnezeu pentru toate şi transmiteau pace, odihnă şi binecuvântare.

324

Hristu Paronis, citeţul bisericii din satul Pevki (Kalambakas), era foarte evlavios, iubitor de slujbe şi cânta în biserică la strana dreaptă. Urma după literă tipicul slujbelor, din care nu trecea cu vederea nimic. Participa în fiecare zi la slujbe. Chiar şi atunci când era la câmp, de fiecare dată când auzea clopotul, oprea lucrul şi mergea la biserică. Când nu era preot, citea acasă toate slujbele. Adeseori ieşea din sat şi mergea pe un deal, unde psalmodia, se ruga şi se odihnea. Citea vieţi de Sfinţi, cărţi patristice, mai ales pe Sfântul Simeon al Tesalonicului, dar mai mult decât toate îl odihnea citirea Psaltirii[45]. Citind-o adesea, a învăţat-o pe de rost. Când murea cineva în sat, Hristu mergea acolo şi în trei-patru ore citea toată Psaltirea.

[45] Psaltirea cea plină de umilinţă şi prea înveselitoare este prima Carte de rugăciuni a Bisericii noastre. Nu există Slujbă sau Taină din care să lipsească Psalmii. Citirea lor este desfătarea şi îndeletnicirea Sfinţilor şi a monahilor, din toate veacurile şi până astăzi. Mulţi spuneau pe de rost stihuri din ea, în timp ce alţii o citeau toată în fiecare zi. Chiar şi creştinii din lume se rugau cu Psaltirea. Din nefericire, această tradiţie, pe care a urmat-o şi Hristu Paronis, tinde să dispară din bisericile de mir. Oamenii se rezumă doar la cântările din slujbă şi trec cu vederea hrana cea tare, Psalmii lui David, cei de Dumnezeu Insuflaţi. Pe acestea trebuia să le faceţi (Slujbele) şi pe acelea Psaltirea) să nu le lăsaţi" (Matei 23, 23).

325

## Binecuvântatul Simeon

În 1922 a venit din Asia Mică împreună cu refugiaţii un copil orfan, pe nume Simeon. S-a stabilit la Pireu într-o baracă şi acolo a crescut singur. Avea un cărucior şi lucra ca hamal în portul Pireu. Carte nu ştia şi nici prea multe despre Credinţa noastră. Avea fericita simplitate şi credinţa lipsită de iscodire.

Când a ajuns la vârsta căsătoriei, s-a însurat, a dobândit doi copii şi apoi s-a mutat cu familia sa în Niceea. în fiecare dimineaţă mergea în portul Pireu ca să-şi câştige pâinea. Trecea însă în fiecare dimineaţă pe la Biserica Sfântului Spiridon, intra în ea, se oprea înaintea catapetesmei şi spunea:

bună dimineaţa, Hristoase al meu! Sunt Simeon. Ajută-mă ca să-mi câştig pâinea!

Seara, când îşi termina lucrul, trecea din nou pe la biserică, mergea în faţa catapetesmei şi spunea:

bună seara, Hristoase al meu! Sunt Simeon. îţi mulţumesc că m-ai ajutat şi astăzi!

Şi astfel treceau zilele binecuvântatului Simeon.

Prin anul 1950 toţi membrii familiei sale s-au îmbolnăvit de tuberculoză şi au adormit în Domnul. Astfel, Simeon a rămas singur, dar a continuat să muncească fără să cârtească. Nu a încetat însă să treacă pe la Biserica Sfântului Spiridon şi să-I spună lui Hristos „bună dimineaţa" şi „bună seara", cerându-I ajutorul şi mulţumindu-I.

Când Simeon a îmbătrânit, s-a îmbolnăvit. A stat internat în spital aproape o lună. Odată sora-şefă l-a întrebat:
326
bunicuţule, de atâtea zile eşti aici şi nu a venit nimeni să te vadă. Nu ai pe nimeni în lumea asta?

copila mea, Hristos vine în fiecare dimineaţă şi seară şi mă mângâie.

şi ce îţi spune?

- „Bună dimineaţa, Simeoane! Sunt Hristos. Fă răbdare!". „Bună seară, Simeoane! Sunt Hristos. Fă răbdare!".

Aceea s-a mirat când a auzit şi l-a chemat pe duhovnicul ei, părintele Hristodul Fasos, să vină să vadă dacă nu cumva Simeon a căzut în înşelare. Atunci părintele Hristodul a venit, a discutat cu el, i-a pus aceeaşi întrebare ca şi sora-şefă şi a primit acelaşi răspuns. La aceleaşi ore, dimineaţa şi seara, când Simeon mergea şi-L saluta pe Hristos, venea acum şi Hristos şi-l saluta pe Simeon. Duhovnicul l-a întrebat:

nu cumva asta e o închipuire de-a ta?

nu, părinte, nu am închipuiri. Este Hristos însuşi.

a venit şi astăzi?

a venit.

şi ce ţi-a spus?

bună dimineaţa, Simeoane! Sunt Hristos. Fă răbdare şi peste trei zile, dimineaţă devreme, te voi lua lângă Mine.

Duhovnicul mergea în fiecare zi la spital şi discuta cu el. Şi-a dat seama că e vorba de un om binecuvântat. După trei zile, dimineaţa devreme, s-a dus din nou să-l vadă pe Simeon şi să se convingă dacă proorocia că avea să moară era adevărată sau nu. Şi într-adevăr, în timp ce discutau, deodată Simeon a strigat:

a venit Hristos!
327
Şi îndată a fost cuprins de somnul Drepţilor. Veşnică să-i fie pomenirea! Amin.

## Chemarea de la Dumnezeu la Credinţa creştinească a unui musulman

Acest musulman s-a născut în 1926 într-o insulă a arhipelagului Dodecanez. Toată copilăria şi-a petrecut-o jucându-se cu copiii creştinilor, deşi el era musulman. în ajunul sărbătorilor creştine mergea să colinde împreună cu copiii satului, cântând din fluier. Casa unde stăteau era un staul. Acolo, într-o noapte din ajunul Crăciunului, după ce s-au întors de la colindat, s-a întins să se odihnească. Deodată a simţit că se deschide uşa şi i S-a arătat Hristos. Purta un hiton alb şi chipul Său era luminos. Mântuitorul a zâmbit şi i-a spus:

pentru tine am venit. Eşti copilul Meu.

Apoi S-a făcut nevăzut. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi în următoarele două nopţi.

Copilul avea pe atunci cam treisprezece ani. Nu ştia ce să facă, dacă să spună aceasta cuiva sau nu.
328
După ce s-a gândit, s-a hotărât să-i spună bătrânului Nicolae, primarul satului, un bărbat venerabil. A mers la casa lui, i-a povestit cele petrecute şi îndată a cerut să-l boteze. Atunci primarul l-a întrebat:

copilul meu te-ai gândit bine?

da, m-am gândit bine. Vreau să mă botezaţi. Atunci primarul i-a explicat că aceasta ar fi greu de realizat, fiindcă este minor şi s-ar putea ca părinţii lui să se împotrivească. La sfârşit i-a spus:

copilul meu, dacă Hristos te-a luminat şi îţi doreşti atât de mult botezul, ai răbdare să ajungi la vârsta maturităţii. Atunci să ceri botezul şi te vei desfăta de el.

Lucra mai ales pe bărci de pescuit, care pe vremea aceea erau cu vâsle şi cu pânze. Adeseori mergeau pe ţărmurile învecinate, mai ales în golful aflat la est de insula Kos. Odată, aşa cum veneau din golf şi se îndreptau spre insulă cu barca plină de peşti erau trei în barcă -, s-a iscat deodată o furtună înfricoşătoare. Barca s-a umplut de apă, iar el se străduia să scoată apa cu o tinichea. Aşa cum scotea apa, a găsit în tinichea o iconiţă mică a Sfântului Nicolae. îndată o voce înlăuntrul său a strigat:

nu mă arunca!

Atunci a luat iconiţa, a ridicat-o sus şi a spus:

sfinte Nicolae, izbăveşte-ne şi când va veni ceasul să mă botez, voi lua numele tău.

Peste puţin timp au ajuns pe ţărmul insulei Kos.

Mai târziu a plecat în Asia Mică. Aici a lucrat pentru un timp într-o ţesătorie. După o vreme a plecat împreună cu alţi locuitori din insulă ca să cunoască Smirna şi Ţesme[46]. I-a plăcut acolo şi de aceea a rămas să lucreze. în prima seară au dormit într-o magazie care fusese biserică. Ceilalţi doi, sora şi fratele său, care erau musulmani, nu s-au putut linişti până ce nu au ieşit din biserică şi au dormit pe câmp. Şi astfel el a rămas acolo singur în întuneric.
După ce a dormit puţin, a deschis ochii şi a văzut o lumină ieşind din Sfântul Altar. A privit afară: era

[46] Oraş din Turcia de astăzi.



întuneric. Biserica însă strălucea. în noaptea următoare s-a petrecut acelaşi lucru. în a treia noapte, împreună cu lumina a auzit şi o voce spunându-i:

să nu-ţi uiţi făgăduinţa! Eşti copilul Meu.

După aceasta, până dimineaţă s-a tot gândit cum ar putea să devină creştin în Turcia. Când s-a trezit, a văzut că vocea ieşise dintr-o icoană a Mântuitorului sculptată în marmură. Aceasta era singura care mai rămăsese şi era zidită în peretele de deasupra Altarului. în aceeaşi zi, după vreo două-trei ore, a venit un ordin ca toţi refugiaţii să se întoarcă în patria lor. Era anul 1945. Astfel, s-a întors în Kos, cugetând în sine că de acum putea să se boteze. Până atunci nu spusese nimic celor din familia sa.

Pe atunci arhipelagul Dodecanez, care fusese sub ocupaţie italiană, se afla sub stăpânirea englezilor. Astfel, un timp a lucrat în Poliţia engleză până la eliberare, care a avut loc în 1947. Mai târziu, în 1949-1950, în ziua când musulmanii sărbătoresc Bairamul, mama lui i-a spus:

scoală-te ca să mergi şi tu jos, căci în ultima vreme te-ai făcut ca un creştin.

nu sunt creştin, dar voi deveni când mă voi boteza, voi fi miruit şi voi primi Sfânta împărtăşanie.

În acea noapte a văzut în vis că se deschide acoperişul casei şi, în camera sa, coboară trei îngeri care îi spun că vor să-l ia împreună cu ei. Atunci el i-a întrebat dacă poate să zboare împreună cu ei, dar, deodată a văzut că a început să zboare printre îngeri, până la malul mării. Când au ajuns acolo, mai întâi I îngerul ce mergea înainte, apoi cel din dreapta, iar la sfârşit cel din stânga l-au cufundat în mare fiecare câte o dată,



după care s-au întors cu toţii acasă.

Dimineaţă, când s-a trezit, şi-a dat seama că venise timpul să se boteze. A coborât, aşadar, la malul mării, a găsit un marinar care era un cunoscut de-al său şi după ce i-a explicat scopul său, acela l-a luat ca ajutor al lui pe corabie şi au ajuns în Kalimnos, la mitropolie. Apoi a mers la Mănăstirea Sfântului Ioan Teologul din Patmos, unde l-a căutat pe Stareţul Amfilohie Makris. împreună cu el a venit şi Nicolae Nicolaidis, care i-a fost naş de botez.

După prima întâlnire cu părinţii Amfilohie şi Meletie, s-a rânduit ca botezul să se facă la Sfânta Peşteră a Apocalipsei. Şi într-adevăr, în dimineaţa următoare a fost botezat de către părintele Ieremia sub crăpătura întreită a stâncii, ce se află în Sfânta Peşteră, primind numele de Nicolae. Când s-a întors în Mănăstirea Sfântului Ioan, s-a dus să se închine la Moaştele Cuviosului Hristodul, care de această dată răspândeau bună-mireasmă, lucru ce nu se petrecuse în ziua precedentă. După ce au luat binecuvântarea părinţilor Amfilohie, Meletie şi Ieremia, s-au întors în Kalimnos.

Acolo Nicolae a stat în casa părintelui Chiril. în a treia noapte după ce s-a botezat s-au petrecut următoarele:

Tânărul Nicolae încă mai purta cămaşa de botez şi se întinsese să se odihnească într-o cameră aflată chiar lângă mare, pe care părintele Chiril o folosea pentru a picta. Uşa camerei ce dădea spre mare era întredeschisă. Deodată a auzit vocea mamei sale. Nicolae Şi-a deschis ochii şi i-a spus în turcă:

mamă, cum de ai venit aici? Ce vrei?



am venit să te iau împreună cu mine, i-a răspuns mama sa.

mamă, sunt botezat şi miruit. Pleacă, căci nu pot veni împreună cu tine.

ridică-te şi vino cu mine! i-a strigat ea şi îndată s-a repezit asupra lui şi l-a prins de umeri ca să-l ridice.

El însă a împins-o strigând:

mamă, nu mă întina! şi privirea i-a căzut pe o icoană a lui Hristos.

Atunci a strigat făcându-şi semnul Crucii:

hristoase al meu, mântuieşte-mă!

Atunci ea s-a ridicat şi i-a spus:
m-ai biruit.
Şi ieşind pe uşă, s-a aruncat în mare, udând şi uşa. Când păruta lui mamă a ieşit, a văzut în urma ei o coadă de animal, iar atunci când a dispărut în mare, a înţeles că aceea nu era mama lui. Dimineaţă, părintele Chiril, care auzise strigătele, l-a întrebat ce s-a întâmplat. Când a aflat, i-a spus:
nu te mâhni, Nicolae, fiul meu! Era diavolul şi a venit să te ispitească.
Nicolae cel de curând botezat a rămas un timp în Kalimnos, unde s-a însurat, iar mai târziu s-a întors în Kos.
Nicolae s-a învrednicit de multe descoperiri ale lui Dumnezeu şi de cercetări ale Harului dumnezeiesc. Când trecea prin greutăţi cerea cu simplitate şi cu credinţă ajutorul lui Dumnezeu şi îl primea.
Pe când locuia în Kos, s-a petrecut următoarea întâmplare:
Era Marţea cea Mare. De câteva zile era vreme rea şi Nicolae, care pe atunci se îndeletnicea cu împletirea

coşurilor, ajunsese într-o stare foarte grea. Nu putea să cumpere nici măcar mielul de Paşti şi cu multă greutate prindea câţiva peşti pe care îi vindea ca să poată trece Paştele. Seara s-a rugat Domnului:
hristoase al meu, nu am pe nimeni altul căruia să-i spun durerea mea. Numai Tu mă vei ajuta, Hristoase al meu.
Şi zicând acestea, a adormit. în vis a văzut că se află într-un loc plin cu arbuşti şi o Lumină venea spre el. Atunci i S-a arătat Hristos purtând hiton şi o cunună de spini, iar pe Chipul Său curgeau picături de Sânge. îndată Nicolae a alergat ca să I se închine şi Mântuitorul l-a binecuvântat. Nicolae a îngenuncheat înaintea Crucii Sale, zicând:
hristoase al meu, ajută-mă să prind câţiva peşti ca să trec Paştele.
Atunci Hristos cu o voce dulce i-a răspuns:
să mergi, fiul Meu, la Karteri.
Şi îndată S-a făcut nevăzut. Deodată a simţit că soţia lui îl scoală, zicându-i:
ce ai? îţi faci Cruce prin somn?
nu ştiu, am visat, i-a răspuns el fără să-i spună nimic altceva.
în Miercurea cea Mare, pe o ploaie torenţială, a luat două dinamite şi a mers către locul pe care i-l arătase Domnul, ce se afla la o distanţă de mai bine de o oră. Pe drum îşi făcea semnul Crucii şi se ruga zicând:

Hristoase al meu, vin... ajută-mă!
Cu aproape 200 m înainte de a ajunge la Karteri, a văzut trei peşti lucind. Atunci Nicolae a alergat acolo strigând:
îţi mulţumesc, Hristoase al meu!
A aruncat cele două dinamite mici şi marea s-a umplut de peşti. A continuat să mulţumească Domnului şi a început să umple sacul pe care îl avea cu el, iar cu ajutorul celor doi catâri pe care îi împrumutase, să-i transporte şi să-i vândă.
Câţiva ani mai târziu s-a petrecut altă întâmplare: tatăl său era internat grav bolnav în spitalul din Kos şi, potrivit diagnosticului medicilor, mai avea puţin de trăit. Pe când Nicolae cobora mâhnit scările, a zărit icoana Sfântului Panteleimon. Atunci s-a oprit şi s-a rugat Sfântului din inimă:
sfinte al meu, Panteleimoane, mai dăruieşte-i doi-trei ani de viaţă!
în dimineaţa următoare, înainte de a merge la muncă lucra pe atunci în Dimos a mers la spital, iar tatăl său i-a spus:
îţi mulţumesc, copilul meu, că l-ai trimis pe doctor. A venit la mine un medic tânăr şi m-a întrebat: „Cum te simţi?". „Nu mă simt bine", i-am răspuns eu. Atunci acela mi-a prins capul şi mi-a spus: „Nu ai nimic, eşti bine". Iar când a plecat mi-a spus: „M-a trimis fiul tău, Nicolae, ca să te văd". După puţin timp m-am simţit bine.
Atunci Nicolae a înţeles că fusese Sfântul Panteleimon şi de aceea l-a întrebat pe tatăl său:
îl vei recunoaşte dacă îl vei vedea?
Şi îndată a adus icoana Sfântului înaintea tatălui său, iar acela l-a recunoscut pe doctor în persoana

Sfântului Panteleimon.
334
Au rămas neudaţi în mijlocul ploii

În Kithrea, un orăşel din Cipru care acum se află în partea ocupată de turci, cu câţiva ani înainte de venirea acestora, s-au petrecut următoarele:

Pe data de 6 noiembrie, ziua pomenirii Sfântului Dimitrian, Episcopul Kithreii, localnicii au mers să prăznuiască pomenirea lui şi să facă Sfânta Liturghie în aer liber, pe ruinele unei biserici vechi a Sfântului, aflată la 2 km de orăşel. Kithreoţii îl iubeau mult pe Sfântul lor local şi mulţi cereau preotului să facă litie în cinstea Sfântului. Cei care organizau praznicul luau mâncare cu ei şi îi ospătau pe toţi cei aflaţi acolo.

De îndată ce a început Slujba Utreniei s-a pornit să plouă. Ploaia era torenţială şi locul unde se făcea slujba neacoperit. Nici un credincios nu a plecat, dar nici nu s-a udat cineva. O umbrelă uriaşă nevăzută îi acoperea, în timp ce lângă ei se făcea inundaţie. De îndată însă ce s-a terminat Sfânta Liturghie şi organizatorii au vrut să împartă mâncare celor aflaţi acolo, ploaia s-a întins şi peste locul unde era biserica. Cu toţii au plecat uzi, dar schimbaţi lăuntric, slăvind pe Dumnezeu şi pe Sfânt pentru minunea petrecută.
închinătorii Sfântului Mormânt

Închinarea la Sfântul Mormânt şi la Sfintele Locuri ieste o tradiţie foarte veche şi o manifestare de I evlavie a creştinilor. Ei făceau această călătorie din evlavie şi cu dor nestăpânit, îndurând osteneli, jertfe şi primejdii. Mulţi doreau să meargă măcar o singură dată în viaţa lor ca să se închine la Locurile unde a trăit şi a umblat Hristos.

335

Mergeau spovediţi şi pregătiţi pe cât le stătea în putinţă. Alţii făceau jertfa de a merge pe jos. Alţii duceau comisioane la locurile de închinare. Alţii lucrau fără bani timp de şase luni la mănăstirile de acolo ca zidari şi argaţi. Se închinau la toate Locurile Sfinte, se botezau în râul Iordan şi luau Sfânta Lumină şi diferite binecuvântări, precum cruciuliţe, giulgiuri, lumânări etc.

Când se întorceau acasă, toţi locuitorii împreună cu preotul îi primeau la intrarea în sat, sunau clopotul şi îi însoţeau până la biserică cu mult fast. Pentru binecuvântarea de care se învredniceau le arătau respect şi le schimbau şi numele, adăugându-le numele onorific de „hagiu". De pildă, „Hagi-Ianis". Acest nume îl moşteneau şi membrii familiei. Soţia lui se numea „hagină", iar copiii şi nepoţii săi se numeau „hagiuţi". Atunci când preotul pomenea numele hagiilor, adăuga şi denumirea de „închinător" sau „închinătoare". De pildă, pomenea „Ermioni închină toarea".

Hagiii, prin închinarea la Sfintele Locuri, nu îşi schimbau numai numele, ci şi viaţa. Se dăruiau mai mult Bisericii, prin posturi, rugăciuni, spovedanie şi împărtăşirea cu Sfintele Taine, dar mai mult decât toate luau aminte să fie drepţi. Urau foarte mult nedreptatea. în toată viaţa lor nu luau cântarul pentru a cântări, ca să nu nedreptăţească cumva pe cineva la cântar. Nici copiii lor nu cântăreau, ci îi puneau pe alţii să cântărească, iar ei îşi întorceau capul ca să nu vadă, nepăsându-le dacă aveau să fie ei nedreptăţiţi sau nu. Atunci când cântăreau grâul, deschideau sacul şi puneau doi pumni de grâu în plus. Sau atunci când cumpărau ceva, întotdeauna plăteau puţin mai mult decât preţul rânduit.

336

Odată trecea printr-un sat un cărbunar cu carul său ca să vândă cărbuni. Când cineva s-a dus la el ca să cumpere cărbuni, acela i-a spus:

cărbunii o să-i cântăreşti tu, fiindcă eu sunt hagiu şi nu cântăresc.

nici eu nu cântăresc, căci şi eu sunt hagiu.

Astfel au aşteptat în drum până ce a trecut primul drumeţ şi a cântărit acela cărbunii.

închinarea hagiilor la Sfintele Locuri arăta dragostea şi evlavia lor către Hristos, constituia o răscruce în viaţa lor, un punct de plecare pentru noua viaţă duhovnicească. Amintirea pelerinajului păstra şi hrănea, precum untdelemnul flacăra candelei, dragostea lor către Hristos şi Maica Domnului, căci se învredniciseră să se închine la locurile unde au trăit şi au păşit preacuratele Lor picioare.
Maica Domnului vrea să cinstim cântarea „Cuvine-se cu adevărat"

Terina Bendeniotis din Poros, care aprinde candelele în Sfânta Biserică a Sfântului Gheorghe povesteşte: „Într-o după-amiază curăţam sfeşnicele şi deodată văd intrând în biserică o femeie.

bucură-te! mi-a spus ea.

bucură-te! i-am răspuns eu.

ce faceţi?
iată, curăţ sfeşnicele, fiindcă se astupă cu ceară şi oamenii nu pot să pună lumânări.
337
Astăzi aţi avut Liturghie?
preotul face Liturghie într-o altă biserică, dar eu nu am putut merge.
astăzi se prăznuieşte Icoana Maicii Domnului «Axion estin». în Sfântul Munte se face un mare praznic.
ce spui? Nu am ştiut şi nici preotul nu mi-a spus nimic.
în sfârşit, trebuia...
De îndată ce a plecat, am auzit un vuiet, un zgomot; geamurile turlei, care sunt mereu închise, s-au deschis singure. La fel şi uşa Altarului. Catapeteasma era cât pe ce să cadă. Apoi ferestrele şi uşa Altarului s-au închis din nou cu zgomot. Când a venit preotul, i-am povestit ce s-a întâmplat, iar el mi-a spus:
soră Irina, Maica Domnului a fost. Astăzi se prăznuieşte minunea ce s-a petrecut înaintea icoanei numită «Axion estin».
Din acea zi era miercuri am făcut întotdeauna Paraclisul Maicii Domnului miercurea".
„Hristos a înviat şi demonii se înfricoşează"
Domnul Apostolos povesteşte că într-un an a prăznuit singur Paştele, departe de familia sa şi de aceea era mâhnit. S-a întors acasă şi într-un loc pustiu a găsit pe drum un loc de închinare.
S-a gândit să aprindă candela, dar apropiindu-se, vicleanul i-a adus gândul să nu o aprindă. în cele din
338
urmă a aprins-o, şi-a făcut Cruce şi văzând icoana Sfinţilor Arhangheli, a spus:
hristos a înviat, Sfinţilor Arhangheli!
Atunci a auzit o voce puternică şi ciudată era a diavolului venind din pădure şi strigându-i:
să pieri, măăă...!
Femeia credincioasă care şi-a schimbat bărbatul
O femeie foarte evlavioasă avea un bărbat desfrânat, hulitor şi tiranic. Ea însăşi ca soţie se îngreuia foarte mult, dar făcea multă răbdare. Nu a căutat scăpare în divorţ, nici nu i-a răsplătit cu rău toate câte i-a făcut soţul ei cel capricios. I-a făgăduit Maicii Domnului să poarte toată viaţa haine negre, numai să-l lumineze pe soţul ei ca să vină la calea lui Dumnezeu. Se ruga neîncetat şi postea pentru întoarcerea bărbatului ei. Iar Domnul cel iubitor de oameni, ° va auzi şi-i va mântui pe dânşii", l-a luminat pe cel
339
desfrânat şi acesta s-a schimbat atât de mult, încât a devenit un creştin bun, pildă pentru ceilalţi. S-a pocăit, s-a spovedit, şi-a lepădat patimile, iar acum nu lipseşte de la biserică. în fiecare an merge la mănăstiri şi lucrează timp de patruzeci de zile fără plată. Este plin de râvnă pentru Hristos. Adeseori spune:
acum, când am cunoscut pe Hristos, dacă îmi vor spune să pun capul jos ca să-l taie pentru dragostea lui Hristos, o voi face cu toată inima mea.
Puterea Cinstitei Cruci
În anul 1994 un oarecare athonit a mers să se închine la Mănăstirea Veche a Sfântului Dionisie de Olimp. Acolo a întâlnit o bătrână foarte evlavioasă care îi ajuta pe închinători. Bătrânica a povestit monahului următoarele, fiindcă voia să afle părerea lui, dacă face bine sau nu:
„Când văd vreun şarpe în curtea mănăstirii aici sunt mulţi şerpi îl însemnez cu semnul Sfintei cruci şi şarpele înţepeneşte. Se face ca o vergea. Apoi îl prind şi îl arunc afară. Unii îmi spun:
eşti neghioabă de prinzi şerpii cu mâna?
de ce să fiu neghioabă? le răspund eu. Ce este mai puternic, şarpele sau Crucea lui Hristos, pe care S-a răstignit şi a mântuit toată lumea?
Însemnez aluatul cu puterea lui Hristos, atunci când vreau să fac pâine".
Un oarecare buldozerist, fiind foarte obosit din pricina muncii, s-a întins într-o noapte de vară ca să se odihnească. în somn a simţit o greutate apăsându-l şi s-a trezit, dar nu putea să se împotrivească. Vedea ceva negru care semăna cu un câine şi care înainta încet-încet către capul său şi-l strivea. Simţea că îi iese sufletul. însă atunci când a ajuns la piept, a auzit o voce:
dacă nu aveai asta (crucea) la piept, vedeai tu ce păţeai.
Şi îndată a dispărut. I-a mulţumit lui Dumnezeu, şi-a făcut cruce şi a înţeles cât de mare este puterea Crucii pe care până atunci o purtase de formă.

Credinţă până la moarte

În Kavala[47], cu câţiva ani în urmă s-a petrecut un tragic accident de maşină. A murit o familie întreagă, părinţii şi cei trei copii. Bunica copiilor, care era foarte evlavioasă, a înfruntat încercarea cu multă credinţă şi bărbăţie. încerca să îmbrăţişeze în acelaşi timp cele cinci sicrie ale rudelor ei iubite şi spunea:

hristoase al meu, deşi aceasta este un brânci ca să plec de lângă Tine, eu nu voi pleca, ci mă voi apuca mai tare de picioarele Tale.

[47] Oraş din nord-estul Greciei.

341

Pălmuire demonică

Într-un oraş din Australia trăiau doi soţi, greci ortodocşi, împreună cu cei doi copii ai lor. Din nefericire toată familia se depărtase de Dumnezeu. Mama nu mergea niciodată la biserică. Odată a îndemnat-o o prietenă de-a ei şi au mers la o biserică care prăznuia hramul. S-a bucurat mult, iar când a văzut că lângă biserică se vând icoane, a cumpărat două. Una cu Mântuitorul pentru fiul ei, iar cealaltă cu Maica Domnului pentru fiica ei. Când s-a întors acasă, le-a aşezat în camerele copiilor ei.

Fiul ei era robit de patimile trupeşti şi îşi pierdea nopţile cu petrecerile. Pe pereţii camerei lipise multe fotografii cu artiste şi cu cântăreţe goale. Printre acestea mama sa a pus şi icoana Mântuitorului.

într-o seară, tânărul a avut o puternică durere de cap şi nu a mai ieşit la distracţii. S-a culcat devreme, dar s-a trezit brusc. A văzut că se aprinsese lumina în cameră şi în uşă stătea un negru, pe jumătate gol, cu pielea acoperită cu păr, cu unghii mari. Era atât de urât, încât vederea lui îţi pricinuia scârbă şi frică (era diavolul). Acesta, cu o voce sălbatică, a strigat tânărului:

bre, toate hatârurile ţi le-am făcut. Pe Acela (şi a arătat spre icoana lui Hristos) de ce L-ai pus acolo?

Şi apropiindu-se, i-a dat tânărului o palmă puternică peste faţă. Atunci acela de frică aproape că a leşinat; de îndată ce şi-a revenit, a alergat tremurând în camera părinţilor săi şi s-a ghemuit între ei acoperindu-şi faţa cu pătura.

342

Apoi a povestit părinţilor săi ce i s-a întâmplat. Un obraz îi era umflat şi învineţit de la lovitura primită de la diavol.

Au mers în grabă la biserică şi i-au cerut preotului să-i ajute. însuşi preotul (părintele P. H.), care l-a văzut pe tânăr cu obrazul învineţit, povesteşte aceasta.

Se ruga în văzduh

Bătrânul Iosif Vatopedinul povesteşte că a întâlnit o bătrânică în Ioanina care i-a spus următoarele: „Mă rog lui Dumnezeu. Şi să vreau nu pot să-L uit. Dar se întâmplă şi altceva cu mine. Când mă rog, mă ridic în aer şi stau în văzduh cam la un metru de la pământ. Vreau să cobor, dar nu pot. Ca să cobor trebuie să opresc rugăciunea".

O altă stareţă, care se află în viaţă, se roagă neîncetat şi îi slujeşte pe cei bolnavi. Odată s-a înălţat de la pământ în timp ce se ruga, dar când a văzut aceasta, s-a speriat şi a încetat rugăciunea. îndată după aceasta a coborât pe pământ.

Chipul ei a strălucit

Era ajunul Bobotezei anului 2000, când se face Agheasmă Mare. în Piliuri, un sat din Epirul de Nord (Albania), preotul coboară din maşina care îl transporta şi se pregăteşte să sfinţească casele.

343

O oră şi un sfert au mers cu maşina pentru a ajunge acolo. Acest sat este ascuns pe nişte munţi frumoşi, însă drumul până acolo este abrupt şi primejdios. Maşina se chinuia să iasă din noroiul făcut de ploaie. Preotul era nou venit în sat şi fusese hirotonit doar cu două luni înainte. Venise din Grecia împreună cu trei studenţi ca să ajute la strană şi să transporte cele necesare pentru a fi săvârşite slujbele bisericeşti în satele dimprejur şi oriunde mai era nevoie.

Prima lor vizită a fost la biserica ce se află la intrarea în sat. Regimul ateu o transformase în „casă a poporului", iar mai apoi în magazie. Era o privelişte dureroasă. Treptele erau pline de buruieni, iar uşa zăvorâtă. Nici un semn de viaţă. Ai fi spus că fusese părăsită şi lăsată în paragină ca să se distrugă ceea ce lăsaseră în urma lor ateii.

Copiii alergau ca să bată la uşile caselor şi să anunţe venirea noului preot. Peste puţin s-au adunat toţi

sătenii. Femeile îşi dădeau una alteia vestea cea mare:

pentru prima oară după atâţia ani a venit preotul ca să ne sfinţească.

Iar acestea le spuneau cu lacrimi în ochi. Altele puneau la intrarea casei covoare, altele tăiau cele mai frumoase flori din grădina lor pentru a-l întâmpina pe preot. Cu toţii aşteptau în poartă. Până şi câinii participau la bucuria sătenilor, căci lătratul lor era acum diferit, plin de bucurie.

„în Iordan botezându-Te Tu, Doamne..." răsuna în tot satul. Hainele preotului s-au umplut de noroi. Pantofii studenţilor s-au umplut şi ei de noroi, dar cu toate acestea cu toţii se bucurau.

Au trecut trei ore şi jumătate până ce a sfinţit toate casele. Mai rămăsese o casă de la marginea satului care se afla mai departe. Unii s-au oferit să meargă ei ca să ducă şi la acea casă agheasmă, zicând că preotul este obosit. însă cele două femei, o bătrână şi fiica ei, îl aşteptau pe preot. Când acesta a ajuns, au sărutat cu dor dumnezeiesc Sfânta Cruce. L-au condus pe preot împreună cu toţi însoţitorii săi prin toate camerele casei. într-una din acestea, o tânără zăcea la pat.

părinte, nepoata mea... Are optsprezece ani. E o copilă foarte bună. Trece printr-o încercare, dar mare este Dumnezeu.

Mama ei se afla alături de ea şi plângea pe înfundate. Amândouă femeile voiau să-i spună ceva preotului, dar şovăiau.

am dori, părinte, să vă cerem ceva. Fata pe care aţi stropit-o în cameră este infirmă, tetraplegică. A fost botezată în urmă cu trei ani. De atunci posteşte aspru şi nu mănâncă carne. Miercurea şi vinerea nu mănâncă nici untdelemn. Se roagă şi aşteaptă de mult timp să vină un preot s-o împărtăşească. Ne gândeam dacă aţi putea s-o împărtăşiţi mâine.

mâine este Bobotează... este o zi mare. Va fi multă lume... Se vor împărtăşi, iar apoi vom arunca Cinstita Cruce în mare. înţelegeţi că vom întârzia mult.

nu contează, părinte. Vom aştepta cât este nevoie. Când o să afle fata noastră, va începe de astăzi să postească şi nici apă nu va bea. Aceasta este dorinţa ei fierbinte. Aşadar, ce spuneţi?

345

A doua zi, pe la amiază, aceeaşi maşină cu aceiaşi oameni se îndreaptă către sat. Nimeni nu vorbeşte pe drum. Au mers destul de mult pe jos până să ajungă la acea casă. în faţă merge cineva cu o lumânare aprinsă. Pe scara lată a casei cele două femei plângeau de bucurie, făcând metanii până la pământ pentru a-şi exprima recunoştinţa lor. îşi fac amândouă în tăcere semnul Crucii şi-l conduc pe preot în camera fetei.

se împărtăşeşte roaba lui Dumnezeu, Elefteria, cu Trupul şi Sângele lui...

însă înainte de a-i da fetei Preacuratele Taine, preotul s-a oprit. Ceva se întâmplă. îşi închide ochii, şi-i deschide, de parcă l-ar fi deranjat ceva. După ce a lăsat linguriţa în Sfântul Potir, şi-a frecat ochii, care în acea clipă i se înceţoşaseră. Se întreba întru sine ce se întâmplă. Ochii Elefteriei, care erau aţintiţi la Sfântul Potir, străluceau. Străluceau atât de mult, încât preotul, uimit, nu mai putea distinge chipul fetei. O lumină prea strălucitoare, care creştea mereu în intensitate, se întindea încet-încet în întreaga cameră. Simţea că acea lumină îl învăluie şi-i simţea chiar şi căldura. S-a înfricoşat. Acea lumină nu avea culoarea flăcării, ci era albă, puternică, fină, dar nu orbitoare. Era atât de puternică, încât preotul nu putea vedea faţa şi gura ei.

Fiind copleşit de uimire şi străduindu-se să nu-i tremure mâna, preotul i-a dat fetei Sfânta împărtăşanie având în minte chipul ei. Şi-a dat seama că a împărtăşit-o doar când a simţit că linguriţa a atins dinţii ei.

Vă mulţumesc, părinte! a auzit preotul vocea tinerei copile.

Apoi preotul a vrut să consume Sfintele din Sfântul Potir în camera în care se afla iconostasul familiei, dar i-a fost cu neputinţă. Le-a salutat în tăcere pe gazde, iar studenţilor care îl ajutau, le-a făcut semn că

346

trebuie să plece. Atunci ele l-au rugat ca să rămână acolo peste noapte, preotul însă nu le aude. Ţine strâns în mâna sa cea dreaptă Sfântul Potir şi se îndreaptă în grabă spre adâncul pădurii mici ce se află în apropierea casei. Fiori au străbătut întreg trupul său. Stă şi cugetă la cele petrecute şi consumă în grabă Sfintele Taine.

părinte, vă simţiţi bine? îl întreabă studenţii.

da. Să mergem, căci am întârziat.

## Răsplătirea milei arătată celor adormiţi

O soră medicală de la un spital din Atena i-a povestit părintelui Simeon aghioritul, care locuieşte la Kaliagra (Sfântul Munte), următoarele:

aveam scleroză în plăci şi mă aflam în pragul paraliziei. Medicii mi-au dat o lună de zile concediu. într-o noapte, în timp ce zăceam la pat, o văd aevea pe Maica Domnului care îmi spune: «Ridică-te, de acum eşti sănătoasă».

M-am ridicat şi a doua zi am mers la spital. Când m-au văzut medicii, au rămas uluiţi. M-au consultat Şi m-au găsit sănătoasă.

347

Atunci părintele Simeon a întrebat-o unde lucrează.

lucrez la morgă, a răspuns ea. Cei morţi sunt aduşi acolo şi aruncaţi fără nici un respect. Eu îi iau îi spăl, îi îmbrac şi îi îngrijesc cu multă dragoste, ca pe rudele mele.

Pentru aceasta Maica Domnului te-a vindecat. În Vechiul Testament, Tobit, atunci când găsea un mort, îl îmbrăca şi-l îngropa. De aceea Arhanghelul Rafail i-a spus „te ocrotesc".

şi eu simt o ocrotire, a răspuns ea plângând.

L-au împărtăşit Sfinţii Doctori Fără de Arginţi

Povestire a lui Stelian:

„Pe data de 27 septembrie 2001 am suferit o comoţie cerebrală gravă pricinuită de o tromboză. Mâna şi piciorul stâng îmi erau paralizate. Vorbirea îmi era greoaie şi incoerentă. Am rămas la spital zece zile, după care am mers acasă. Pe la sfârşitul lui decembrie am început să mă ridic şi să merg cu bastonul.

La 2 ianuarie 2002, în timp ce făceam un tratament anticoagulatoriu, am suferit a doua comoţie cerebrală şi în acelaşi timp şi embolie pulmonară. Din nou mâna şi piciorul stâng au rămas paralizate. Medicii mi-au spus că nu mai există scăpare pentru mine. Cu această terapie, în mod normal nu ar fi trebuit să se provoace tromboză ce a dat naştere la comoţie şi

348

embolie pulmonară. Astfel, am ajuns din nou la Spitalul AHEPA din Tesalonic, pe patul durerii.

în noaptea de 9 spre 10 ianuarie, la ora 3, de îndată ce m-a luat somnul, m-am trezit şi am văzut întreg salonul luminat foarte puternic de o lumină albă pe care nu o pot descrie. Atunci m-am întors către uşă şi în loc să văd vreo infirmieră, am zărit doi bărbaţi îmbrăcaţi în veşminte albastre, cu chipuri pline de o pace pe care mi-au transmis-o şi mie, chiar înainte de a le vorbi. Când s-au apropiat de mine i-am întrebat cine sunt, iar ei, cu o voce blândă, mi-au spus:

steliane, suntem Cosma şi Damian... Suntem doctori.

Unul din ei ţinea un Sfânt Potir micuţ. Celălalt, un vas de sticlă cu o cruce în mijloc şi cu trei crenguţe de busuioc. S-au apropiat de mine, m-au stropit cu Agheasmă şi apoi l-au stropit şi pe celălalt bolnav din salon, pe Anastasie din Kozani. După aceea au venit să mă împărtăşească, iar eu le-am spus că înainte cu o zi mâncasem carne. însă ei mi-au răspuns:

nu te necăji, ştim aceasta. însă un singur lucru să ştii: că de acum înainte pe Cel pe Care ţi L-am adus ţie îl vei da şi tu oamenilor.

Mi-au dat apoi procovăţul şi m-au împărtăşit. Acelaşi lucru au făcut şi cu Anastasie. După ce ne-au binecuvântat, au plecat, iar lumina s-a stins singură. Atunci m-am ridicat şi am simţit ceva ciudat. Chiar înainte de a începe să mă gândesc ce se întâmplă, am simţit binecuvântarea lor. Am scos din gură Sfânta Pâine şi mâna mi s-a înroşit. Atunci am înţeles că era ceva real, care exista cu adevărat. Cu frică am

349

consumat Sfânta Pâine. L-am slăvit pe Dumnezeu şi am început să aştept cu multă nerăbdare moartea.

Dar s-a petrecut tocmai contrariul. Deşi eram infirm 80 şi potrivit legii 2643 eram o persoană care necesita asistenţă specială, din acea clipă toate au început să se îmbunătăţească. însănătoşirea mea era grabnică şi de aceea medicii se mirau.

Câteva luni mai târziu, pe când mă aflam la un stareţ aghiorit şi i-am povestit toate cele petrecute, el mi-a spus:

steliane, ce a fost ceea ce ţi-au adus Sfinţii în acea noapte? A fost Hristos, Trupul şi Sângele Său, Sfânta împărtăşanie. Cine este cel care dă oamenilor Sfânta împărtăşanie? Preotul. Steliane, fiul meu, a venit timpul pentru moarte, nu cea duhovnicească, ci moartea vechiului Stelian. A venit vremea să devii preot.

Şi astfel, la 14 decembrie 2003, fără să mă fi gândit vreodată la aceasta, am fost hirotonit diacon de către binecuvântatele mâini ale pururea-pomenitului Antonie, Mitropolitul de Sisaniu şi Siatista, iar la 23 mai 2004 am fost hirotonit preot la vârsta de patruzeci şi unu de ani.

Diavolul de pe televizor

Mărturia lui Ioan Hrisopulos, arhitect din Alexandropolis[48]: „Sunt căsătorit cu Evantia Siondopulos şi avem trei copii. În urmă cu câţiva ani, când fiul meu Hristu avea vârsta de trei ani, obişnuia,

[48] Oraş aflat în nord-estul Greciei.

350

văzând-o pe mama lui, că tămâiază casa, să o urmeze şi să tămâieze şi el, chipurile, cu jucăria lui de lemn care semăna cu o cădelniţă. Tămâia toată casa spunând „Doamne miluieşte".

într-o zi, în timp ce tămâia după obiceiul său cu jucăria, a uitat să tămâieze şi colţul salonului unde se afla televizorul. Soţia mea a observat acest lucru şi l-a întrebat de ce nu tămâiază şi salonul. Hristu a răspuns cu o simplitate desăvârşită că acel străin care stă pe televizor nu-i îngăduie să tămâieze acolo.

dar care străin, Hristu? l-a întrebat mama.

uite, acesta care stă pe televizor. Nu-l vezi?

Hristu, cu ochii curaţi ai sufletului său, îl vedea pe diavolul aşezat pe televizor şi pe care, desigur, îl deranja tămâia lui Hristos.

După discuţia cu duhovnicul meu despre întâmplarea de mai sus, am scos televizorul din casă".

Mireasma răbdării fără de cârtire

Mărturia Anei Karaisku-Stika din Veria:

„Sunt căsătorită de treizeci de ani şi am trăit douăzeci şi şase de ani cu soacra mea în aceeaşi casă. Am dus-o foarte greu, căci în ultimii cinci ani ea a zăcut la pat. Munceam, iar când mă întorceam acasă o găseam pe soacra mea murdărită, iar casa era întoarsă pe dos şi mirosea urât.

în prima perioadă, când în casă mirosea urât, nu voiam să vină nimeni la noi în vizită. Din clipa când, cu ajutorul duhovnicului meu, am început să fac

351

această slujire nu ca pe o corvoadă, ci ca pe o binecuvântare, a încetat să mai îmi miroase casa. Puneam gândul că îl slujesc pe însuşi Hristos. Odată, pe când aveam gânduri şi cârteam, atunci am simţit din nou mirosul urât.

într-o seară eram singură în casă, iar soacra mea se afla în camera ei. Când m-am dus să văd ce face, am găsit murdărite cearşafurile, covoarele, totul... Dar, deşi în mod normal trebuiau să miroase urât, am simţit o bună-mireasmă pe care nu o voi putea uita niciodată. O pace adâncă s-a aşternut în sufletul meu, iar aceasta a durat până când am spălat-o pe soacra mea. Din ziua când am simţit mireasma până în ziua când soacra a adormit în Domnul, de fiecare dată când trebuia să curăţ sau să-i fac baie, aveam înlăuntrul meu o pace şi nu simţeam deloc mirosul urât.

Diavolul urăşte mersul la Biserică

Mărturia lui Panaghiotis Beţis din satul Kipseli (Zakinthos): „în ajunul Naşterii Domnului din anul 1998 am lucrat până noaptea târziu la brutărie. M-am întors acasă foarte obosit şi m-am întins să mă odihnesc. Soţia mi-a spus că trebuie să ne îmbrăcăm şi să mergem la biserică pentru sfânta zi a Naşterii Domnului. Eu însă am refuzat spunând că sunt obosit. Atunci soţia mea s-a supărat şi s-a hotărât să nu meargă nici ea la biserică.

în acea clipă, un ursuleţ ce se afla în camera alăturată a început să cânte singur, deşi nu avea mecanism.

352

Ne-am cutremurat... Imediat ne-am îmbrăcat şi ne-am dus la biserică.

Duhovnicul din Sfântul Munte, căruia i-am povestit mai târziu această întâmplare, mi-a spus că diavolul s-a bucurat că a reuşit să ne facă să nu mergem la biserică într-o astfel de zi şi şi-a exprimat bucuria prin acel cântec pe care îl cântase ursuleţul fără să-l atingă cineva".

Copilul cu harisma străvederii

Într-un an, în luna septembrie, în secţia oncologică 1 a Spitalului Academic din Rios s-a produs o mare agitaţie. Micuţul Dimitrakis cerea să vină neîntârziat preotul spitalului.

Copilul avea vârsta de treisprezece ani şi de un an şi jumătate se afla în acea clinică. O mică durere de cap îl adusese acolo. Medicii i-au dat diagnosticul de „cancer la creier". Obârşia sa era din Fieri (Albania). Părinţii săi erau nebotezaţi. Câţiva ani au locuit în Patra. Acesta, la puţin timp de la internarea sa în spital, a dorit să se boteze. Auzea despre Hristos şi voia să devină „copilul" Său. în scurtă vreme a fost botezat „în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh" desigur, în urma catehizării.

Toţi cei din clinică îl iubeau mult. Cancerul înaintase mult şi deja îşi pierduse vederea. Nu vedea deloc, pe nimeni şi nimic. Auzea numai şi făcea multă Şi minunată răbdare. Nu se plângea deloc, ci spunea că Dumnezeu îl iubeşte mult. Făcea rugăciune şi îi ruga pe părinţii săi să facă la fel.

353

Toţi cei care îl vizitau îşi dădeau seama că există ceva deosebit la acest copil. Vorbea mereu despre Dumnezeu. Era întotdeauna politicos şi bucuros. Chipul său strălucea. Voia să se împărtăşească des cu Cinstitele Daruri. Atunci când mama sa se afla uneori într-o altă încăpere a clinicii, el striga:

mamă, vino repede! Vine părintele cu Hristos. Urcă scările... Vino să mă pregăteşti!

Şi într-adevăr, aşa se întâmpla. Preotul venea şi-l găsea pe Dimitrakis şezând pe patul său, cu gura deschisă şi făcându-şi Cruce. Deşi nu cunoştea ora exactă a venirii preotului cu Cinstitele Daruri, cu harisma străvederii îl vedea venind, cu toate că existau două uşi închise de coridorul pe care venea preotul. Aceasta o adevereşte şi Maria Galiaţatu, o femeie evlavioasă, care îl slujea de bunăvoie pe acest copil.

doamnă Maria, vreau să vă spun ceva, i-a zis el într-o zi. Când părintele vine cu Hristos, eu îl văd pe scări cum urcă, iar alături de el sunt doi tineri înalţi şi frumoşi, ce poartă veşminte cu totul albe. Aceştia, cu mâinile lor, ocrotesc Sfântul Potir.

Odată medicul l-a întrebat:

Ce mai faci, Dimitrakis? Cum te simţi?

domnule doctor, pot să vă spun deschis. Eu sunt bine. însă dumneavoastră să nu vă mâhniţi că v-a plecat soţia. Dumnezeu va fi cu dumneavoastră, fiindcă sunteţi un om bun.

Medicul a rămas încremenit. Nimeni nu ştia despre evenimentul trist care se petrecuse în ziua precedentă în casa sa, şi anume că soţia lui îl părăsise pentru un alt bărbat.

Acesta este copilul lui Dumnezeu, spuneau toţi cei care îl cunoşteau.

Ultima oară când s-a împărtăşit nu a mai putut sta ridicat pe pat ci, întins fiind, L-a primit pe Hristos cu bucurie şi cu dor dumnezeiesc.

mulţumesc mult, a şoptit el şi apoi a adormit. Când preotul a mers a doua zi la morgă ca să-i citească lui Dimitrakis Slujba Panihidei, a spus:

Astfel de moaşte văd pentru prima oară în viaţa mea. Chipul său este vesel, străluceşte şi are culoarea chihlimbarului.

Părinţii copilului s-au întors la Hristos cu dragoste fierbinte şi doresc şi ei să se boteze.

354

CUPRINS

La editura noastră au apărut:
„Epistole", Cuviosul Paisie Aghioritul
„stareţul Hagl Gheorghe Athonitul", Cuviosul Paisie Aghioritul
„Sfântul Arsenie Capadocianul", Cuviosul Paisie Aghioritul
„Părinţi aghioriţi", Cuviosul Paisie Aghioritul
„Crâmpeie de viaţă", Arhim. Epifanie Teodoropulos
„Familii ortodoxe, cu smerită dragoste", Arhim Epifanie Teodoropulos
„Fericitul Iacov Ţalikis", Stelian Papadopulos
„Cu durere şi dragoste pentru omul contemporan" (Vol. 1), Cuviosul Paisie Aghioritul
„Trezire duhovnicească" (Vol. 2), Cuviosul Paisie Aghioritul
„Nevoinţă duhovnicească" (Vol. 3), Cuviosul Paisie Aghioritul
„Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos", Arhim. Ignatie sfânta Mănăstire Paraklitu
„Sfântul Nicolae Planas", Monahia Marfa
„Fericitul Stareţ Gheorghe Karslidis", Monahul Moise Aghioritul
„Stareţul Varsanufie", (Sfaturi către monahi şi omilii duhovniceşti), Mitropolitul Meletie de Nicopole
„Cuviosul David «Bătrânul»" mănăstirea Cuviosul David, Eubeea
„Acatistul şi Paraclisul Maicii Domnului"
„Acatistul şi Paraclisul Sfinţilor Ciprian şi Iustina"
„Carte de rugăciuni"
„Gândurile şi Înfruntarea lor", Ierom. Benedict Aghioritul
„Patimile şi vindecarea lor", Ierom. Benedict Aghioritul
„Parastasele şi folosul lor", Ierom. Benedict Aghioritul
„Jertfă pentru viaţă"
„Părintele Paisie mi-a spus", Atnnnie Rakovalis
„Viaţa de familie" (Vol. 4), Cuviosul Paisie Aghioritul
„Bătrânul Arsenie Pustnicul", Monahul Iosif Dionisiatul
„Stareţul Efrem Katunakiotul", Ierom. Iosif Aghioritul
"Sfaturi duhovniceşti ale unui stareţ de la Optina"
„Povăţuire către pocăinţă îndreptar de spovedanie", Arhim. Atanasie Anastasie
„Caryes colina Sfinţilor" (Sfinţii Rafail, Nicolae şi Irina) Vasiliki Rallis
„Ecumenismul”, Sfânta Mănăstire Paraklitu
„Tâlcuirea Sfintei Liturghii", Sfântul Nicolae Cabasila
„Viaţa Cuviosului Paisie Aghioritul", Ierom. Isaac Aghioritul
„Stareţul Haralambie dascălul Rugăciunii minţii". Monahul Iosif Dionisiatul
„Mersul la Biserică", Sfânta Mănăstire Paraklitu
„Cele două extreme". Arhim. Epifanie Teodoropulos
„Pocăinţa", Sfânta Mănăstire Paraklitu
„Sfânta Nina cea întocmai cu apostolii", Sfânta Mănăstire Paraklitu
„Ortodoxia: nădejdea popoarelor Europei", Arhim. Gheorghe Kapsanis
„Ca aurul în topitoare". Anastasie Malamas
„Despre purtarea crucii” Sfântul Teofan Zăvorâtul
„Ereziile contemporane o adevărată ameninţare”, Monahul Arsenie Vliangoftis
„Răspuns la o ficţiune (Codul lui Da Vinci? Îndumnezeirea scopul vieţii omului", Arhim. Gheorghe Kapsanis

„Cuviosul Paisie Aghioritul mărturii ale închinătorilor,
Nicolae Zumazoglu
„Picături de înţelepciune"
„Greşit-am Ţie, Dumnezeul meu, primeşte-mă pe mine cel ce mă pocăiesc!”, Ierom. Cosma
„Despre ispite, întristări, dureri şi răbdare", Sfântul Isaac Sirul cel de Dumnezeu-lnsuflat
„Bolile şi credinciosul”, Ierom. Grigorie
Sunt anticalcedonienii ortodocşi?”
„Fiţi gata!", Ierom. Grigorie
„Patimi şi virtuţi” (Vol. 5), Cuviosul Paisie Aghioritul
„Părintele Matei de la Karakalu un lucrător tăcut al virtuţii", Sfânta Mănăstire Karakalu
„Patericul Maicii Domnului", Arhim. Teofilact Marinakis
„Biblia pentru copii. Zoe Kanava
„Părintele Ieronim Simonopetritul stareţul Metecului
«înălţarea Domnului», Monahul Moise Aghioritul
„învăţături". Sfântul Nectarie al Pentapolei
„Asceţi în lume (I). Ierom. Eftimie Athonitul
în Colecţia Muzică Bizantină au apărut:
Buchet muzical athonit sfânta Liturghie vol. 1
Buchet muzical athonit vecernia voi. 2
Buchet muzical athonit utrenia vol. 3
Paraclisul Maicii Domnului
Slujba învierii
Buchet muzical athonit polieleele vol. 4
Buchet muzical athonit anastasimatarul vol. 5
Slujba Sfântului Acoperământ
Prohodul Domnului de Părintele Nectarie Prodromitul
Buchet muzical athonit psaltirionul vol. 6
Buchet muzical athonit stihirarul de Schimonahul Nectarie Protopsaltul vol. 7
Buchet muzical athonit doxastarul (I) de Petru Filanthidis -Vol. 8
Vor apărea:
Buchet muzical athonit doxastarul (II) de Petru Filanthidis vol. 9

Centru de difuzare:
Editura Evanghelismos Str. Pridvorului nr. 15,
Bl. 12, Sc. A, Ap. 1, Sector 4, Bucureşti
Tel.Fax: 021-3311022; 0722690272 e-mail: contact@evanghelismos.ro www.evanghelismos.ro

Pe cerul cel gândit al Bisericii noastre multe stele prealuminoase, adică Sfinţi cunoscuţi, fac parte din tagma mirenilor. În afară de Mucenici şi de Noi-Mucenici, care în majoritatea lor sunt mireni,există şi mulţi mireni sfinţi.

Sfinţenia, aşadar, nu este un privilegiu în exclusivitate al monahilor şi al celor sfinţiţi, ci ea este cu putinţă să fie atinsă şi de orice creştin care are credinţă dreaptă şi râvnă pentru nevoinţă.